

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

*Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису*

КАРНАУХ СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

УДК 81'23:159.964,225

ДИСЕРТАЦІЯ

ЛІНГВОСУГЕСТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

03 – Гуманітарні науки

035 – Філологія

Подається на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ С.В. Карнаух

Науковий керівник: **Компанцева Лариса Феліксівна,**
доктор філологічних наук, професор

Київ – 2025

АНОТАЦІЯ

Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології інформаційної війни. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія, з галузі знань 03 Гуманітарні науки. – Національна академія Служби безпеки України. Київ, 2025.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню лінгвосугестивних технологій інформаційної війни, теоретико-методологічні підходи праці орієнтовані на вирішення практичних питань забезпечення безпеки Держави. Повномасштабна російська агресія проти України виявила не лише територіальні претензії країни-агресорки, а й її намагання переформатувати концептуальну картину світу української нації, знецінити її базові смисли – державність, суверенність, національну стійкість, мову, релігію та впровадити проросійські поведінкові моделі. З цією метою російська пропаганда активно використовує дискурси з високим рівнем сугестивності, що системно і непомітно впливають на поведінку і ціннісну систему різних цільових аудиторій. Перед лінгвістами постало нагальне завдання комплексно вивчити лінгвосугестивні технології впливу країни-агресорки та розробити контрсугестивні технології відповідей на них.

Мета дослідження – на основі мультимодального дискурс-аналізу визначити типологію, специфічні ознаки лінгвосугестивних технологій інформаційної війни та установити особливості застосування контрсугестивних технологій проактивної протидії ворожим впливам під час вторгнення РФ в Україну.

Емпіричну базу дослідження становить матеріал, отриманий з російського медіапростору в період 2022-2025 рр. за допомогою автоматизованого аналітичного сервісу Attack Index, становить 6 тис. 834 публікації з ключовими словами *СВО, Украин*, 516 публікацій – з ключовим словом *украинствующ*, 2 тис. 666 публікацій – с ключовими словами *Призрак Киев*. Також досліджено 5 тис. 750 дискурсивних фрагментів із інтернет-

ресурсів Сухопутних військ ЗС України; 73 одиниці друкованої інформаційної продукції (43 одиниці – розробленої Центром моніторингу інформаційного простору та протидії штабу Командування Сухопутних військ ЗС України (далі – Центр), 30 одиниць – російської пропагандистської продукції, отриманої під час польових досліджень).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вона є першим комплексним дослідженням лінгвосугестивних технологій інформаційної війни, за результатами якого обґрунтовано низку концептуально важливих положень і висновків щодо практичного використання лінгвістичних підходів до аналізу російської пропаганди та вироблення проактивних контрсугестивних механізмів протидії їй. У роботі уперше визначено етапи формування поняття *інформаційна війна* – від виникнення його у безпековому дискурсі (1970-ті рр.) до його міждисциплінарних досліджень (2000-і рр.) й вироблення лінгвістичного інструментарію протидії інформаційним впливам РФ (2014 р. – по теперішній день); схарактеризовано когнітивно-прагматичний і мультимодально-дискурсивний виміри контрсугестивного контенту на прикладі дискурсів Центру в умовах повномасштабного вторгнення РФ; удосконалено визначення поняття *інформаційна війна*, що тлумачиться у лінгвістичному вимірі як війна дискурсів із застосуванням можливостей мови, зокрема сугестивних, задля здійснення когнітивно-прагматичного впливу на певні цільові аудиторії противника з метою протидії його ворожим намірам або досягнення стратегічних цілей; достали подальшого розвитку наукові підходи до сутності понять *лінгвосугестивна технологія*, *лінгвосугестивна техніка*, *лінгвосугестивний прийом*, сформульовано та запропоновано до наукового обігу їх авторське визначення, доведено необхідність розглядати їх як систему.

Для всебічного аналізу лінгвосугестивних технологій інформаційної війни запропоновано *методику мультимедійного аналізу дискурсів*, яка містить *функційно зорієнтований наративний аналіз* – для виявлення особливостей позиціонування деструктивних стратегічних наративів країни-агресорки; *контекстуально-інтерпретаційний* – для інтерпретації лінгвосугестивних технологій, технік і прийомів, використаних у доктринальних документах і пропагандистській продукції РФ;

когнітивно-прагматичний – для виявлення напрямів і алгоритмів деструктивного впливу лінгвосугестивних технологій пропаганди РФ за різними модусами подання інформації та вимірів комунікативної діяльності Сухопутних військ ЗС України; *етимологічний, семантичний та лексикографічний* аналізи – для дослідження трансформації міфологічної семантики образів «Привид Києва» і «Валькірії Києва»; *контент-аналіз із використанням технології Великих Даних* – для виявлення деструктивних наративів РФ; *жанровий аналіз* – для визначення мультимедійних ознак інтернетних жанрів, які забезпечували трансляції лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій.

Запропоновано розглядати лінгвосугестивні впливи у парадигмі *лінгвосугестивні технології – лінгвосугестивні техніки – лінгвосугестивні прийоми*. *Лінгвістичну сугестивну технологію* визначено як сукупність способів оброблення, виготовлення і поширення мультимодально організованого контенту, прагматично спрямованого на зниження свідомості й критичності цільових аудиторій під час сприйняття нав'язаного змісту, формування бажаної поведінки та зміну системи цінностей; *лінгвістичну сугестивну техніку* – як сукупність способів і прийомів оброблення, виготовлення і поширення сугестивного контенту; *лінгвістичний сугестивний прийом* – як конкретний спосіб, що використовується для створення сугестивного контенту. Доведено, що набір лінгвосугестивних технологій змінюватиметься залежно від мети, завдань, цільових аудиторій інформаційного впливу. Лінгвістичні сугестивні техніки, що реалізують технології, можуть бути узагальнені 14 «фокусами мови», запропонованими Р. Ділтсом, лінгвосугестивні прийоми – Мілтон-моделлю, що створює фрейм невизначеності, який адресат наповнює власним змістом.

З'ясовано, що російські пропагандисти для здійснення патогенного впливу на поведінку і систему цінностей цільових аудиторій використовують такі лінгвосугестивні технології: *емпатії* – для побудови дискурсів, які апелюють до почуття довіри цільових аудиторій, тим самим знижуючи їхній рівень критичності у сприйнятті інформації; *інтелектуальної рецепції* – для впровадження готових думок і суджень у картину світу адресатів; *формування символічних систем* – для

структурування дійсності засобами мультимедійного дискурсу; *психічного зараження* – для трансляції цільовим аудиторіям певного емоційного стану; *переконання без критичного аналізу інформації* – для впровадження потрібної інформації на основі заздалегідь підготовлених питань і відповідей; *симулякризації* – для створення альтернативної реальності, яка подає фальшиву інформацію про ситуацію.

Контрсугестивні комунікації складають *контркомунікація*, що спрямована на дискурсивну протидію ворогу, і *терапевтична комунікація*, орієнтована на покращення емоційного світосприйняття людини, стабілізацію її психологічного стану. Контент- і дискурс-аналізи комунікативної діяльності Центру довели, що для розбудови дискурсів контркомунікаційної та терапевтичної спрямованості, ефективними є такі лінгвосугестивні технології: *зниження іміджу сугестора* – для регресії його позиції; *випрямлення деформованої під тиском деструктивних впливів картини світу* – для викриття деструктивних намірів сугестора, розвінчання фейків; *деструктуризації ворожого стратегічного наративу* – для послідовного розвінчання наративів тактичного і оперативного рівнів; *проактивного просування стратегічних наративів України* – для позиціювання концептуальної картини світу Держави та створення кола *СВОЇХ* із цивілізованим світом; *storified communication* – для забезпечення емоційного відгуку цільових аудиторій на отриману інформацію.

Визначено, що у доктринальних документах РФ зафіксовано поняттєвий апарат інформаційної війни, впроваджено деструктивний стратегічний наратив *«Оточена ворогами (країни Заходу, Україна) Росія ефективно протистоїть спробам зовнішнього тиску»*; у доктрині «Русський Донбас», яка є ідеологічним підґрунтям для повномасштабного вторгнення РФ в Україну, цей наратив трансформовано у такі: *«Приєднання Донбасу до України – історична помилка»*, *«ДНР та ЛНР – російські національні держави»*.

У друкованій та інтернетній пропагандистській продукції РФ формується дискурс легалізації воєнних злочинів і злочинів проти людяності як професійної діяльності. У російських медіа, а потім у пропагандистській продукції закріплюється асоціативний ряд: *українствуючі – агресивна секта – біснуваті – психічно хворі –*

небезпечні для росіян – потрібно умертвити. Ці асоціації впроваджено лінгвосугестивними технологіями інтелектуальної рецепції (надаються готові судження щодо цілей «СВО»), психічного зараження (навіюються думки щодо невідворотності перемоги «СВО», здачі в полон для збереження життя тощо), емпатії та переконання без критичного аналізу інформації (створюється симулякр перемоги як нової моделі світу, заради якої варто жертвувати життям).

Доведено, що жанрово-стилістичні модифікації епістолярію використано російською пропагандою для залучення цільових аудиторій до участі у війні проти України. В українських контрсугестивних дискурсах жанр епістолярію використовується для сакралізації родинних відносин, створення образу героя, який захищає Державу.

Визнано, що ефективність контрсугестивних відповідей Центру на деструктивні впливи ворога ґрунтувалася на когнітивно-прагматичному та мультимодально-дискурсивному підходах до створення контенту. Перший підхід орієнтований на вироблення алгоритмів використання мовних знаків у комунікативному вимірі «тут і тепер» для впровадження національних наративів. Другий – на створення мультимодальних дискурсів із високим ступенем сугестивності для здійснення терапевтичної та контркомунікації в різних формах.

Отже, дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни демонструє прикладні можливості лінгвістики у сфері забезпечення безпеки Держави й сприяє глибокому розумінню окремих питань мультимодального дискурс-аналізу, теорії мовленнєвих жанрів, лінгвокультурології та лінгвопрагматики.

Ключові слова: інформаційна війна, інтертекстуальність, маніпуляція, дискурс, жанр, жанрово-стильова модифікація, епістолярій, комунікативна стратегія, концепт, наратив, Мілтон-модель, культура та її артефакти, фразеологічна одиниця, лінгвосугестивна технологія, тематична розмітка

ABSTRACT

Karnaikh S.V. Linguosuggestive Technologies of Information Warfare. – Qualification research paper as a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 035 Philology, from the field of knowledge 03 Humanities. – National Academy of the Security Service of Ukraine. Kyiv, 2025.

The dissertation is a comprehensive study of linguistic and suggestive technologies in information warfare, with theoretical and methodological approaches focused on practical issues of State security. The full-scale Russian aggression against Ukraine has highlighted not only the aggressor country's territorial claims, but also its attempts to reframe the Ukrainian nation's conceptual worldview, devalue its fundamental values – statehood, sovereignty, national resilience, language and religion – and introduce pro-Russian behavioural patterns. To achieve this, Russian propaganda actively uses highly suggestive discourse that systematically and imperceptibly influences the behaviour and value system of various target audiences. Linguists are faced with the urgent task of conducting a comprehensive study of the linguistic suggestive technologies used by the aggressor country and developing counter-suggestive technologies to respond to them.

The aim of the dissertation is to determine the typology and specific features of linguo-suggestive technologies used in information warfare based on multimodal discourse analysis, and to establish the peculiarities of using counter-suggestive technologies for proactive counteraction to hostile influences during the Russian Federation's invasion of Ukraine.

The empirical basis of the study consists of material collected from the Russian media space during the period 2022-2025 using the automated analytical service Attack Index, and includes 6,834 publications containing the keywords *СВО, Украина*; 516 publications with the keyword *украинствующий*; and 2,666 publications with the keywords *Призрак Киева*. In addition, 5,750 discursive fragments from the online resources of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine were analyzed, along with 73 units of printed informational materials (43 units

developed by the Center for Monitoring the Information Space and Counteraction under the Headquarters of the Ground Forces Command of the Armed Forces of Ukraine (hereinafter – the Center), and 30 units of Russian propaganda materials obtained during field research).

The scientific novelty of the results obtained lies in the fact that it is the first comprehensive study of linguistic suggestive technologies of information warfare, the results of which substantiate a number of conceptually important provisions and conclusions regarding the practical use of linguistic approaches to the analysis of Russian propaganda and the development of proactive counter-suggestive mechanisms to counteract it. The study first identifies the stages of the formation of the concept of *information warfare* – from its emergence in security discourse (1970s) to its interdisciplinary research (2000s) and the development of linguistic tools to counter Russian information influence (2014 – present); the cognitive-pragmatic and multimodal-discursive dimensions of counter-suggestive content are characterised using the example of discourses from the Centre in the context of a full-scale invasion by the Russian Federation; improved the definition of the concept of information warfare has been refined, which is interpreted in linguistic terms as a war of discourses using the possibilities of language, in particular suggestive ones, to exert cognitive-pragmatic influence on specific target audiences of the enemy in order to achieve strategic goals or counteract its hostile intentions; scientific approaches to the concept of linguistic suggestive technology, linguistic suggestive technique, and linguistic suggestive method have been further developed, and their author's definitions have been proposed for scientific use; the need to consider them as a system has been confirmed.

For a comprehensive analysis of linguistic suggestive technologies in information warfare, a methodology for multimedia discourse analysis has been proposed, which includes functionally oriented narrative analysis to identify the peculiarities of positioning destructive strategic narratives of the aggressor country; contextual-interpretative analysis to interpret linguistic suggestive technologies, techniques and methods used in doctrinal documents and propaganda products of the Russian Federation; cognitive-pragmatic – to identify the directions and algorithms of the destructive influence of the Russian Federation's

linguosuggestive propaganda technologies in various modes of information presentation and dimensions of the communicative activity of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine; etymological, semantic and lexicographic analyses – to study the transformation of the mythological semantics of the images of the ‘Ghost of Kyiv’ and ‘Valkyries of Kyiv’; content analysis using Big Data technology – to identify destructive narratives of the Russian Federation; genre analysis – to determine the multimedia characteristics of Internet genres that provided broadcasts of linguistic suggestive and counter-suggestive technologies.

It is proposed to consider linguosuggestive influences within the paradigm of *linguosuggestive technologies – linguosuggestive techniques – linguosuggestive methods*. A *linguistic suggestive technology* is defined as a set of methods (techniques) for processing, producing, and disseminating multimodally organized content that is pragmatically aimed at lowering the awareness and critical thinking of target audiences during the perception of the suggested message, shaping desired behavior, and altering the system of values. A *linguistic suggestive technique* is understood as a combination of methods and strategies for creating and spreading suggestive content. A *linguistic suggestive method* refers to a specific strategy used to produce such content. It is proven that the set of linguosuggestive technologies will vary depending on the goals, objectives, and target audiences of the information influence. The linguistic suggestive techniques that implement these technologies can be generalized into the 14 *language patterns (language focuses)* proposed by R. Dilts, while the linguosuggestive methods correspond to the Milton Model, which creates a frame of ambiguity that the recipient fills with their own interpretations.

It has been established that Russian propagandists employ the following linguosuggestive technologies to exert a pathogenic influence on the behavior and value systems of target audiences: *empathy* – used to construct discourses that appeal to the audience’s sense of trust, thereby reducing their critical perception of information; *intellectual reception* – aimed at implanting ready-made opinions and judgments into the recipients’ worldview; *formation of symbolic systems* – used to structure reality through the means of multimedia discourse; *psychic contagion* – designed to transmit a specific

emotional state to the target audience; *persuasion without critical analysis of information* – intended to introduce the desired information using pre-constructed questions and answers; *simulacra creation (simulacrization)* – aimed at constructing an alternative reality that presents false information about the actual situation.

Countersuggestive communications consist of two key components: *countercommunication*, which is aimed at discursive resistance to the enemy, and *therapeutic communication*, which is focused on improving an individual's emotional perception of the world and stabilizing their psychological state. Content and discourse analyses of the communicative activities of the Center have demonstrated that the following linguosuggestive technologies are effective in constructing discourses with countercommunicative and therapeutic intent: *devaluation of the suggestor's image* – for identifying and undermining the authority or position of the adversary; *correction of a worldview distorted by destructive influence* – for exposing the adversary's intentions and debunking disinformation and fake narratives; *destructuring of the enemy's strategic narrative* – for systematically dismantling the tactical and operational-level narratives that comprise the strategic narrative; *proactive promotion of Ukraine's strategic narratives* – for presenting the state's value system (conceptual worldview) to various target audiences and building a circle of allies within the civilized world; *storified communication* – to ensure an emotional response from target audiences to the received information.

It has been determined that the doctrinal documents of the Russian Federation record the conceptual apparatus of information warfare, introduce a destructive strategic narrative: “*Russia, surrounded by enemies (Western countries, Ukraine), is effectively resisting external pressure*”; in the doctrine “Russian Donbas”, which is the ideological basis for the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine, this narrative is transformed into the following: “*The accession of Donbas to Ukraine is a historical mistake*”, “*DPR and LPR are Russian national states*”.

In the Russian print and online propaganda materials, a discourse is formed that legalizes Russia's war crimes and crimes against humanity as a professional activity. In

Russian media, and later in propaganda products, the following associative chain is established: *ukrainizing – aggressive sect – madmen – mentally ill – dangerous for Russians – must be killed*. These associations are promoted through linguosuggestive technologies such as: intellectual reception (providing ready-made judgments about the goals and results of the “Special Military Operation”); psychic contagion (suggesting thoughts about the inevitability of the victory of the “SMO,” surrendering to captivity to save one’s life, etc.); empathy and persuasion without critical analysis of information (creating a simulacrum of victory as a new model of the world, for which it is worth sacrificing lives); symbolic systems (for shaping the idea of following the Russian conceptual worldview).

It has been proven that genre and stylistic modifications of epistolary have been used by Russian propaganda to attract target audiences to participate in the war against Ukraine. In Ukrainian counter-suggestive discourses, the epistolary genre is used to sacralise family relationships and create the image of a hero who defends the state.

It has been determined that the effectiveness of the Centre's counter-suggestive responses to destructive enemy influences was based on cognitive-pragmatic and multimodal-discursive approaches to content creation. The first approach is focused on developing algorithms for the use of linguistic signs in the communicative dimension of the ‘here and now’ for the implementation of national narratives. The second focuses on the creation of multimodal discourses with a high degree of suggestiveness for therapeutic and counter-communication in various forms.

Thus, the study of linguo-suggestive technologies in information warfare demonstrates the practical possibilities of linguistics in the field of state security and contributes to a deeper understanding of specific issues of multimodal discourse analysis, speech genre theory, linguoculturology and linguopragmatics.

Keywords: discourse, epistolary genre, communicative strategy, concept, culture and its artifacts, phraseological unit, intertextuality, genre, genre-stylistic modification, information war, linguosuggestive technology, manipulation, Milton model, narrative, thematic markup

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології інформаційної війни (до визначення поняття). *Записки з українського мовознавства: збірник наукових праць*, 2024. Вип. 31. С. 392-406. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309459>.
2. Карнаух С.В. Концептуалізація поняття інформаційна війна: від військових доктрин до лінгвістичних досліджень. *Folia Philologica*, 2024. Вип.7. С. 11-20. <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2024/7>.
3. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології впливу в доктринальних документах РФ. *Актуальні проблеми української лінгвістики. Теорія та практика*, 2024. Вип. XLIX. С.61-76. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2024.49.61-76>.
4. Karnaukh S. Counter-Suggestive Organisation of Information Campaign Discourses Land Forces of Ukraine *Ghost of Kyiv and Valkyries of Kyiv. International Journal of Philology*, 2024. Vol. 28. № 4. P. 48-62. <https://doi.org/10.31548/philolog/4.2024.48>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Карнаух С.В. Літературний опис інформаційної операції (акції) у романі М. Булгакова «Майстер і Маргарита». *Комунікативні стратегії інформаційного суспільства: лінгвістика, право, інформаційна безпека: матеріали XII Всеукраїнської наукової конференції молодих учених, студентів та курсантів*. Київ: НА СБ України, 2021. Ч. I. С. 85-87.
6. Карнаух С.В. Доктрина «Русський Донбас»: лінгвосугестивний вплив і реальні погрози. *Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки і оборони: проблеми, досвід, перспективи: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: Національний університет оборони України, 30.10. 2024 р. С. 107-108.

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації:

7. Карнаух С.В. Як сучасні засоби комунікації впливають на перебіг бойових дій. Кращі кейси інформаційних кампаній Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування Сухопутних військ Збройних Сил України/ за заг. ред. Л. Компанцевої. Київ: 7БЦ, 2023. С. 186-194.

8. Karnaukh S. How Modern Means of Communication Influence Combat Action. Best Cases of Information Campaigns by the Infospace Monitoring and Countermeasures Centre of the Land Forces Command Headquarters of the Armed Forces of Ukraine. *Implementation of Strategic Communications under the War Conditions. Recommendations and Best Cases: practical guide* / ed. L. Kompantseva. Kyiv: NA SSU, 2024. P. 57-65.

9. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології в інформаційних війнах : навч. посібник. Київ: НА СБ України, 2025. 96 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	16
ВСТУП	17
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОСУГЕСТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	25
1.1. Концептуалізація поняття <i>інформаційна війна</i> : від військових доктрин до лінгвістичних досліджень.....	25
1.2. Лінгвістичні сугестивні та контрсугестивні технології в дискурсах інформаційної війни.....	36
1.3. Мультиmodalний вимір наративного дискурсу інформаційної війни.....	56
1.4. Методика дослідження лінгвосугестивних технологій, впроваджених у мультиmodalний наративний дискурс інформаційної війни.....	68
Висновки до розділу 1.....	81
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВОСУГЕСТИВНІ ВПЛИВИ РФ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ ПРОТИ УКРАЇНИ	83
2.1. Лінгвосугестивна організація доктринальних документів РФ і доктрини «Русський Донбас».....	83
2.2. Результати контент-аналізу російського медіапростору щодо виявлення деструктивних наративів у період 24.02.2022 р.-30.06.2022 р.....	101
2.3. Лінгвосугестивний вплив у пропагандистському дискурсі друкованої продукції РФ.....	114
2.4. Лінгвосугестивні засоби маніпуляції російської пропаганди поведінкою військовослужбовців РФ і осіб, які потенційно можуть бути мобілізовані.....	126
2.5. Лінгвосугестивний інструментарій мережевої гри <i>Escape from Tarkov</i> у вимірі загроз національній безпеці України.....	139

Висновки до розділу 2.....	146
РОЗДІЛ 3. ПРОАКТИВНІСТЬ КОНТРСУГЕСТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ ЦЕНТРУ МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ТА ПРОТИДІЇ ШТАБУ КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	148
3.1. Когнітивно-прагматичний і мультимодально-дискурсивний виміри контрсугестивної діяльності Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування Сухопутних військ ЗС України в умовах повномасштабного вторгнення РФ.....	148
3.2. Організація наративного дискурсу фейсбук-сторінки Сухопутних військ ЗС України.....	165
3.3. Контрсугестивна організація міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва».....	182
3.4. Лінгвосугестивна технологія <i>storified communication</i> як інструмент терапевтичного мультимодального дискурсу.....	197
Висновки до розділу 3.....	210
ВИСНОВКИ.....	213
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	221
ДОДАТКИ.....	248

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗС України – Збройні Сили України

«СВО» – евфемізм російської пропаганди «спеціальна воєнна операція»

СВ ЗС України – Сухопутні війська Збройних Сил України

ТГ – тематична група

ТОТ – тимчасово окуповані території

ЦА – цільові аудиторії

Центр – Центр моніторингу інформаційного простору та протидії штабу

Командування Сухопутних військ ЗС України

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. Повномасштабна російська агресія проти України виявила не лише територіальні претензії країни-агресорки, а й її намагання переформатувати концептуальну картину світу української нації, знецінити її базові смисли – державність, суверенність, національну стійкість, мову, релігію та впровадити проросійські поведінкові моделі. З цією метою російська пропаганда активно використовує дискурси з високим рівнем сугестивності, що системно і непомітно впливають на поведінку і ціннісну систему різних ЦА. Основними ознаками цих дискурсів є мультимодальність, наративність, емоційність, інтертекстуальність, ритуалізованість, повсюдність (оперативне просування за різними каналами комунікації), збільшення кількості патогенних текстів. Перед лінгвістами постало нагальне завдання комплексно вивчити лінгвосугестивні технології впливу та контрсугестивної відповіді на них в умовах повномасштабної агресії РФ. Це дозволить виробити проактивні лінгвістичні механізми запобігання деструктивним ворожим атакам, впровадити ефективні комунікації з різними ЦА на підтримку України як суверенної Держави, сформувати проактивну контрсугестивну систему, спрямовану як на підвищення когнітивної стійкості українського суспільства, зокрема на забезпечення терапевтичних комунікацій, так і на розбудову асиметричних контркомунікаційних відповідей ворогу.

Систематизація лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій інформаційної війни періоду повномасштабного вторгнення РФ в Україну має практичну цінність для реагування на цивілізаційні виклики як у країнах Заходу, так й усього світу.

Теоретичним підґрунтям цієї праці стали міждисциплінарні дослідження, де дискурс інформаційної війни осмислюється в лінгвістичному вимірі: монографія «Світова гібридна війна: український фронт», за загальною редакцією В. Горбуліна; монографічні праці Національної академії СБ України «Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця» (2018, 2021, 2024);

монографія Б. Парахонського та Г. Яворської «Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл»; колективна монографія Інституту мовознавства НАН України «Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика»; монографія О. Демської та А. Черняка «Мова. Право. Безпека».

Українські лінгвісти в умовах жорсткого протистояння російській інформаційній агресії звернулися до практичних аспектів забезпечення безпеки Держави, активно досліджуються маніпулятивний аспект дезінформації як складника інформаційно-психологічних операцій та інформаційної війни (С. Карнаух, О. Кирилюк, Н. Кутуза, Д. Тельпіс); прояви сугестії в інформаційному просторі держави (Г. Гайович, О. Твердохліб); мовні засоби сугестивного впливу в дискурсі інформаційної війни; комунікативно-патогенна специфіка ведення інформаційних війн (А. Ковалевська-Славова); механізми лінгвістики впливу в умовах інформаційної війни (О. Бондаренко, С. Гречко, О. Кирилюк); симулякризація дискурсів у контексті теорії інформаційного викривлення світу (Н. Слухай); мультимодальна організація текстів сугестивної спрямованості в умовах війни (О. Снитко, М. Погорілова); технологічний дискурс як інструмент досягнення переваг в інформаційній війні (А. Акульшин, О. Заруба, Л. Компанцева, Л. Юдко); можливості лінгвістичної експертизи дискурсів російської пропаганди, що базуються на сугестивних технологіях (Л. Компанцева), а також контрсугестивні відповіді на ворожі впливи (О. Дойчик, А. Ковалевська-Славова, Ю. Кузнєцова, О. Сідак, Н. Стойкова І. Шкорута). Українські вчені творчо опрацьовують праці західних колег з питань сторітелінгу, дифузії жанрів, їх жанрово-стильової модифікації й мультимодального дискурсу (Д. Вілсон, К. Галло, М. Гірао, Г. Гич, Т. Джерас, К. Еган, Н. Ірігарау, К. Крієкен В. Кузьменко, Р. Мак-Кі, Г. Прінц, О. П'ятецька, Д. Соле, О. Харитоненко, С. Фабріціо) та розробляють ці напрями у вимірі лінгвістики впливу.

Водночас комплексного лінгвістичного дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни і контрсугестивних технологій проактивних відповідей ворогу,

системного представлення парадигми *технології – техніки – прийому* сьогодні ще немає, це вплинуло на *вибір теми дослідження* та визначило її *актуальність*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційна праця спрямована на реалізації положень Стратегії забезпечення державної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 16.02.2022 р. № 56/2022, Стратегії інформаційної безпеки, затвердженої Указом Президента України від 28.12.2021 № 685/2021. Обрана тема відповідає п.п. 1 і 24 Основних напрямів наукових та науково-технічних досліджень в системі Служби безпеки України, затверджених наказом Центрального управління СБ України від 08.04.2017 р. № 209.

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Національної академії СБ України 16.11.2021 р., протокол № 03, уточнено 27.02. 2025 р., протокол № 02.

Мета і завдання дослідження. *Мета дослідження* – на основі мультимодального дискурс-аналізу визначити типологію, специфічні ознаки лінгвосугестивних технологій інформаційної війни та установити особливості застосування контрсугестивних технологій проактивної протидії ворожим впливам під час вторгнення РФ в Україну.

Поставлена мета передбачає вирішення таких *завдань*:

1. Окреслити теоретичні підходи до дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни в сучасній лінгвістиці. Розробити методіку дослідження дискурсів інформаційної війни, що ґрунтуються на лінгвосугестивних технологіях.

2. Встановити перелік лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій, що використовуються в дискурсах повномасштабного вторгнення РФ в Україну, і визначити специфіку їх використання.

3. Схарактеризувати лінгвосугестивну організацію доктринальних документів РФ і доктрини «Русський Донбас», які є ідеологічним підґрунтям загарбницьких дій країни-агресорки

4. З'ясувати напрями деструктивного лінгвосугестивного впливу в друкованій й інтернетній пропагандистській продукції РФ.

5. Визначити жанрово-стилістичні модифікації епістолярного жанру в дискурсах інформаційної війни.

6. Встановити на матеріалі контентної діяльності Центру моніторингу інформаційного простору та протидії штабу Командування Сухопутних військ ЗС України засоби когнітивно-прагматичного і мультимодально-дискурсивного вимірів контрсугестивних комунікацій в умовах війни, що забезпечують ефективність контрсугестивних відповідей на деструктивні впливи ворога.

Об'єктом дослідження є лінгвосугестивні технології, техніки та прийоми інформаційної війни.

Предметом є лінгвосугестивні технології інформаційної війни.

Методи дослідження. У праці запропоновано *методику мультимедійного аналізу дискурсів* інформаційної війни, де використано лінгвосугестивні технології. Ця методика містить як *загальнонаукові методи аналізу, синтезу й опису* для виокремлення, систематизації, визначення типів лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій інформаційної війни часів вторгнення РФ в Україну, так і *суто лінгвістичні: функційно зорієнтований наративний аналіз* – для виявлення особливостей позиціювання деструктивних стратегічних наративів країни-агресорки; *контекстуально-інтерпретаційний* – для інтерпретації лінгвосугестивних технологій, використаних у доктринальних документах і пропагандистській продукції РФ; *когнітивно-прагматичний* – для виявлення напрямів і алгоритмів деструктивного впливу лінгвосугестивних технологій пропаганди РФ за різними модусами подання інформації; *етимологічний, семантичний та лексикографічний* аналізи – для дослідження трансформації міфологічної семантики образів «Привид Києва» і «Валькірії Києва»; *контент-аналіз із використанням технології Великих Даних* – для виявлення деструктивних наративів РФ; *жанровий аналіз* – для визначення мультимедійних ознак інтернетних жанрів, які забезпечували трансляції лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій; *кейс-стаді метод мовної біографії* – для дослідження когнітивно-прагматичних властивостей лінгвосугестивної

технології *storified communication*. Особливістю дослідження було широке звернення до технології Великих Даних із використанням сервісу Attack Index.

Емпіричну основу дисертаційної праці становлять 6 тис. 834 публікації з ключовими словами *СВО, Украин*, 516 публікацій з ключовим словом *украинствующ*, представлених в російському медіапросторі у період 2022-2025 рр., 2 тис. 666 публікацій – за запитом *валькир Киев*, 380 публікацій за запитом *Призрак Киев* – у період лютий – липень 2022 року. Ці матеріали отримані за допомогою автоматизованого аналітичного сервісу для оцінки інформаційного резонансу Attack Index. Крім того проаналізовано 5 тис. 750 дискурсивних фрагментів, представлених в інтернетних ресурсах Сухопутних військ ЗС України – ютубі, фейсбуці, інстаграмі; 73 одиниці друкованої інформаційної продукції (43 одиниці, розробленої Центром, 30 одиниць – російської пропагандистської продукції, отриманої під час польових досліджень); 4 законодавчі документи країни-агресорки, що обґрунтовують механізми інформаційної війни; офіційний сайт мережевої гри *Escape from Tarkov*.

Лексикографічні дослідження здійснювалися за допомогою етимологічних, тлумачних, енциклопедичних, військово-політичних словників (українськомовних – 9, англійськомовних – 6).

Також використано власний досвід за час проходження служби в Центрі моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування СВ ЗС України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вона є першим комплексним дослідженням лінгвосугестивних технологій інформаційної війни, за результатами якого сформульовано і обґрунтовано низку нових концептуально важливих положень і висновків щодо практичного використання лінгвістичних підходів до аналізу російської пропагандистської діяльності та вироблення проактивних контрсугестивних механізмів протидії їй. Найбільш важливими науковими положеннями, що сформульовані в дисертації та винесені на захист, убачаються такі:

уперше:

– доведено, що системний характер деструктивних лінгвосугестивних впливів російської пропаганди на різні ЦА РФ, України, країн Заходу закладено в державних доктринальних документах РФ з питань національної безпеки й позиціоновано в доктрині «Русський Донбас», впровадженій на ТОТ Луганської і Донецької областей у 2021 році. Ці документи закріплюють поняттєвий апарат інформаційної війни в концептуальній картині світу громадян РФ і мешканців ТОТ;

– визначено етапи формування поняття *інформаційна війна* – від виникнення його у безпековому дискурсі (1970-ті рр.) до його міждисциплінарних досліджень (2000-і рр.) й вироблення лінгвістичного інструментарію протидії інформаційним впливам РФ (2014 р. – по теперішній день);

– схарактеризовано когнітивно-прагматичний і мультимодально-дискурсивний виміри контрсугестивного контенту на прикладі дискурсів Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування СВ ЗС України в умовах повномасштабного вторгнення РФ, зокрема визначено контрсугестивні механізми створення та просування міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва»;

удосконалено:

– визначення поняття *інформаційна війна*, що тлумачиться у лінгвістичному вимірі як війна дискурсів із застосуванням можливостей мови, зокрема сугестивних, задля здійснення когнітивно-прагматичного впливу на певні ЦА противника з метою протидії його ворожим намірам або досягнення певних стратегічних цілей;

– перелік лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій, що використовуються в дискурсах повномасштабного вторгнення РФ в Україну;

– комплексний підхід до аналізу лінгвосугестивних технологій, технік і прийомів, що використовує російська пропаганда в друкований та інтернетній продукції;

– концепцію битви наративів як розвинутої боротьба у когнітивній сфері інформаційного простору, що супроводжується використанням сугестивних і контрсугестивних технологій;

достали подальшого розвитку:

- наукові підходи до сутності понять *лінгвосугестивна технологія, лінгвосугестивна техніка, лінгвосугестивний прийом*, сформульовано та запропоновано до наукового обігу їх авторське визначення; доведено необхідність розглядати їх як систему;
- теорія епістолярного жанру, який в умовах інформаційної війни набув жанрово-стилістичних модифікацій, що використовуються як в сугестивних, так і контрсугестивних дискурсах;
- теорія жанру сторітелінгу, який відзначений у сугестивних і контрсугестивних дискурсах дифузністю, пов'язаною з мультимедійними техніками його створення, зокрема застосуванням елементів сучасного вебдизайну;
- когнітивно-прагматичний і мультимодально-дискурсивний підходи сучасної лінгвістики до дослідження мовного матеріалу, на яких ґрунтувався аналіз лінгвосугестивних технологій інформаційної війни.

Практичне значення отриманих результатів визначається теоретичною та прикладною спрямованістю дисертації й полягає в тому, що викладені висновки і матеріали аналізу застосовано в діяльності Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування СВ ЗС України в умовах повномасштабного вторгнення РФ.

Отримані результати дослідження також впроваджено в освітній процес і наукову діяльність Національної академії СБ України (акт впровадження від 21.05.2025 р.).

Сформульовані у дисертаційній праці положення, висновки і емпіричний матеріал дослідження можуть бути також використані:

- *в освітній діяльності* – під час викладання дисциплін «Загальне мовознавство», «Лінгвістичний аналіз тексту та дискурсу», «Стратегічні комунікації», дисциплін журналістського циклу, а також під час написання посібників і підручників із цих дисциплін;
- *у науковій діяльності* – як підґрунтя для подальшого теоретичного розроблення питань лінгвосугестивних впливів і контрсугестивної комунікації, зокрема підготовки

наукових праць з питань лінгвістичної експертизи, контрсугестивного захисту Держави, укладання словників термінів з питань інформаційної війни;

– в інформаційно-аналітичній діяльності інституцій сектору безпеки і оборони України у сфері захисту інформаційної безпеки – як методологічна основа для а також для розроблення методології протидії лінгвосугестивним впливам РФ.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення дисертації висвітлювалися в доповідях на наукових конференціях. *Міжнародна:* «Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки і оборони: проблеми, досвід, перспективи» (Київ, НУО, 2024) і *всеукраїнська:* «Комунікативні стратегії інформаційного суспільства: лінгвістика, право, інформаційна безпека» (Київ, НА СБ України, 2021).

Публікації. Проблематику, теоретичні та практичні результати дисертаційної праці викладено у 9 публікаціях: у 4 статтях, опублікованих у фахових наукових виданнях, затверджених Міністерством освіти і науки України, в 2 тезах, 1 навчальному посібнику і 2 довідникових виданнях.

Структура та обсяг дисертації визначаються її метою і завданнями. Праця складається з анотації, переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (264 найменування), 22 додатків. Загальний обсяг дисертації – 316 сторінок, основний зміст викладено на 203-х сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОСУГЕСТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1. Концептуалізація поняття *інформаційна війна*: від військових доктрин до лінгвістичних досліджень

В умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну лінгвістика також стає полем битви – інформаційної. Комунікативні стратегії формування національної стійкості, розбудова національного стратегічного наративу, вироблення лінгвосугестивних засобів протидії деструктивним впливам держави-агресорки – ці та інші питання з'явилися на порядку денному українських мовознавців. Але одним із першочергових завдань вважаємо визначення лінгвістичних маркерів інформаційної війни як одного з дискурсивних вимірів сучасних міжнародних відношень.

Фізичний та інформаційний модули війни переважно асиметричні. Безсумнівно, що на перебіг воєнних дій впливає і війна дискурсів противників, і розбудова системи стратегічних наративів, і лінгвістичний інструментарій, що використовується для впливу на ЦА. Отже, лінгвістичні дослідження феномену інформаційної війни набувають актуальності, особливо в умовах повномасштабної агресії РФ в Україні, що супроводжується масованими інформаційними впливами.

Тривалий час феномен інформаційної війни був предметом дослідження фахівців у сфері інформаційної безпеки держави (В. Хорошко, Ю. Хохлачова, М. Прокоф'єв [127], В. Фомін, А. Рось [125]), права (М. Галамба [17], Д. Прокоф'єв [98]), політичних і соціальних наук (Р. Гула, О. Дзьобань, І. Передерій, О. Павліченко, Г. Філь [25], Г. Перепелиця [91], І. Феценко [124]) кібербезпеки (О. Богуш, Д. Юдін [10]). Розгалуження наукових досліджень інформаційної війни на кібернетичний та правовий вимір зафіксовано в Україні заснуванням двох відомчих журналів – «Інформаційна безпека людини суспільства, держави» (Національна академія

СБ України, 2010 рік заснування) [25], в якому інформаційні війни як актуальні загрози безпеці держави розглядаються у контексті кібернетики, права, державної безпеки та правоохоронної діяльності, і «Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки і оборони» (Національний університет оборони України, 2008 рік заснування) [120], присвяченого питанням технологічного виміру інформаційного протистояння.

У період 2014-2024 рр. в Україні з'явилася низка фундаментальних міждисциплінарних досліджень інформаційної війни, де представлений і лінгвістичний вимір. Одна з перших ґрунтовних праць – монографія «Світова гібридна війна: український фронт», за загальною редакцією В. Горбуліна [100], поєднує військовий, філософський, політологічний, соціологічний і лінгвістичний підходи до подій в інформаційному просторі України та глобального світу. Автори монографії дійшли висновку: російська агресія послугувала чинником розширення терміна і концепту *ВІЙНА*, що «у широкому сенсі застосовується у сферах, які не передбачають будь-якого використання військової зброї, наприклад, інформаційна, економічна, політична війна. У кожному випадку можна говорити про певні характерні методи дій у названих сферах, однак у традиційному (буквальному) сенсі вони є тільки компонентами “воєнної війни”» [100, с. 26]. У міждисциплінарних монографічних працях Національної академії СБ України «Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця» [117-119] феномен інформаційної війни досліджується у правовому, соціально-політичному та лінгвістичному вимірах. Автори наголошують на поліпарадигмальності цього поняття, розмірковують над співвідношенням понять *інформаційна війна*, *семантична війна*, *консцієнтальна війна*, *когнітивна війна*.

Монографію Б. Парохонського і Г. Яворської «Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл» [90] присвячено вивченню джерел війни і миру крізь призму дискурсу протидії України російській агресії. Сутність війни і миру автори розкривають через стратегічну, безпекову та лінгвістичну парадигми, аналізують різнорівневу взаємодію когнітивних смислів, семантику концептів *ВІЙНА* і *МИР* [90].

У монографії Інституту мовознавства НАН України «Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика» (2024) війна розглядається як «особливий соціальний контекст, що впливає на когнітивну діяльність людей і виражальні засоби української мови. Воєнне протистояння насамперед актуалізує експресивно-оцінні номінації. В українському публічному просторі актуальною ідеологемою, що справляє вплив на лінгвопрагматичні параметри мовлення, стало екзистенційне заперечення ворога» [86, с. 2]. Але системних лінгвістичних досліджень інформаційної війни поки що немає.

Формування поняття *інформаційна війна* відбувалося в кілька етапів, перш ніж привернуло увагу лінгвістів. Вважаємо, ці етапи можна представити таким чином:

I етап (1970-ті рр.) – це виникнення поняття *інформаційна війна* у безпековому дискурсі. У 1967 році виходить книга колишнього директора ЦРУ А. Далласа під назвою «Таємна капітуляція», де словосполучення *інформаційна війна* вживається для визначення особливого виду спецоперацій розвідки. «Я потрапив в один із перших наборів Донована ... Ми обговорили ситуацію в Європі, особливо в країнах, окупованих нацистами і фашистами, де виникли ознаки хвилювань серед незадоволеного грубою диктатурою населення ... На цих регіонах можна було апробувати теорії *інформаційної* та *психологічної* війни» [147].

У 1976 році Т. Рон використовує поняття *інформаційна війна* у звіті «Системи зброї та інформаційна війна», підготовленому для компанії Boeing [210], і описує уразливість інформаційної структури американської економіки. Цей звіт став поштовхом для подальшого використання поняття *інформаційна війна* в масмедійному та військовому дискурсах, інформація почала визначатися як зброя і як ціль [133].

II етап (1990-ті рр.) – це етап інституалізації поняття *інформаційна війна*, набуття ним статусу терміну. У 1992 році Міністерство оборони США використало поняття *інформаційна війна* у своїх офіційних документах – і відповідно воно увійшло до військової терміносистеми [164]. У 1995 році відбувся перший випуск спеціалістів з інформаційних війни у Національному університеті оборони у Вашингтоні. У

1998 році Міністерство оборони США впроваджує «Об'єднану доктрину інформаційних операцій» [166]), де узагальнюються підходи до концепції інформаційної війни та запроваджується спільний термінологічний апарат. Інформаційна війна в цьому документі визначається як «комплексний вплив (сукупність інформаційних операцій) на систему державного та військового управління противника, на її військово-політичне керівництво, який у мирний час змушував приймати сприятливі рішення для сторони – ініціатора інформаційного впливу, а в ході конфлікту повністю паралізував функціонування інфраструктури управління противника» [166, с. 132-133], а у переліку першочергових інформаційних операцій були зазначені операції проти волі нації, проти командування суперника та ворожих військ, проти національних культур [166, с. 24]. Основними напрямками інформаційних операцій у доктрині визначено такі: дублювання розвідувальної інформації; дезінформація; психологічні операції; фізичне руйнування інформаційних ресурсів противника; атаки (фізичні, електронні) на його інформаційну структуру; зараження комп'ютерними вірусами обчислювальних мереж, проникнення в інформаційні мережі [166, с. 129]. На цьому етапі парадигма поняття *інформаційна війна* формується переважно у технологічному вимірі – як дії в інформаційних і комп'ютерних мережах, але вже зароджується й інформаційно-психологічний підхід, пов'язаний із дезінформаційними комунікаціями та психологічними операціями.

III етап (кінець 1990-х рр.) – філософсько-комунікативне осмислення феномену інформаційної війни. Взаємозв'язок війни, інформації та комунікації почав простежуватися у наукових дослідженнях саме цього періоду, що набули статусу класичних. Так, Елвін і Хейді Тоффлери питання війни і миру пов'язували зі зростанням ролі «знання, зокрема науки, техніки, культури, релігії і цінностей», оскільки глобальне суспільство, за їхньою думкою, «входить в еру не геоекономічну, а геоінформаційну» [206, с. 26]. Вони зауважили, що є потреба не лише в енергії та продовольстві, а й у «знаннях, що конвертуються у багатства. ... взагалі у всьому тому, що потребують інформаційні технології» [206, с. 128]. Ідею Е. і Х. Тоффлерів

розвиває Т. Червінськи, який зазначає, що нові війни будуть вестися «за доступ до знань та контроль над ними. Оскільки “форми бойових дій” певного суспільства слідує за “формами створення багатства”. Отже, війни будуть і не лише інформаційні» [146]. Культурний вимір інформаційних війн обґрунтував С. Хантінгтон, який зауважував, що на відміну від ХХ століття – часу зіткнення ідеологій, ХХІ стане століттям зіткнення цивілізацій, оскільки «у світі після холодної війни найважливіші відмінності між народами – не ідеологічні, політичні чи економічні, а культурні» [161].

IV етап (2000-і рр.) – концептуалізація і медіатизація поняття *інформаційна війна*. У цей період вислів *інформаційна війна* починають активно використовувати медіа, тим самим концептуалізуючи його. Документ НАТО 2003 року «Інформаційні операції: доктрина, тактики, техніки і процедури» розширив парадигму концепту *ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА* такими субконцептами: *ЦІЛЬОВІ АУДИТОРІЇ* (населення власної країни, країн-союзниць і країн-противниць), *ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ*, *ІНФОРМАЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ*, *ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ*. Також у цьому документі прописуються комунікативно-прагматичні виміри інформаційної війни: оперативний доступ до медій; підготовка глобальних комунікацій до можливої зміни фокусу уваги в розширеному контенті (так зване «щеплення» медій – поступова підготовка до сприйняття основної події); оперативне коментування подій; доведення правдивої інформації до аудиторії; розроблення різних видів вбудованого медіаконтенту; підготовка новинних передач, пресконференцій та брифінгів; презентація гуманітарних програм тощо [153].

Найбільш ґрунтовний аналіз феномену інформаційної війни запропонував американський науковець М. Лібікі, який виокремив її різновиди (командноуправлінська, хакерська, економічна, психологічна, розвідувальна, електронна та кібервійна) і довів, що перевагу над противником можна отримати завдяки збиранню, передачі, захисту, маніпулюванню, спростуванню, запереченню, знищенню інформації. Це і є інформаційна війна, головним завданням якої є ліквідація

соціуму. До комунікативних технологій інформаційної війни дослідником віднесено пропаганду, підрив громадського духу, деморалізацію збройних сил, війну культур, дезорієнтацію командування [184].

У 2001 році в США створено журнал «Інформаційна війна» (Journal of Information Warfare, 2001-2024), який існує дотепер. Описуючи сучасні наукові напрями, що висвітлюються у виданні, редакція визначає семантичне розширення поняття *інформаційна війна*, що відбулося протягом останніх 20 років: «Журнал був створений, щоб забезпечити форум для вчених і практиків у широкій дисципліні інформаційної війни та операцій. Аудиторія журналу включає академічних дослідників, оборонних і військових фахівців, урядовців і професіоналів галузі. Теми, які висвітлюються в журналі, варіюються від фізичного руйнування систем до психологічних аспектів використання та захисту інформації. Журнал надає доступ до деяких останніх ключових ідей у сферах інформаційної війни та кібербезпеки. Коли JIW було вперше опубліковано у вересні 2001 року, інформаційна війна була темою, яка вважалася на периферії військових досліджень. Оскільки тактика та потенційні джерела атак змінилися, кібербезпека стала головною темою цих пошуків. JIW об'єднує найновіші дослідження та думки, щоб надати високоякісні, високотехнічні документи з передових тем інформаційної війни та кібервійни» [167]. Серед тематичних напрямків журнал пропонує й такі, що пов'язані з лінгвістичним осмисленням – управління сприйняттям, техніки інформаційної війни, теорія комунікацій в інформаційній війні.

У цей період російські науковці (В. Вепринцев [227], А. Манойло [227; 238], І. Панарин [240; 241], С. Расторгуєв [246] та інші) починають активно розробляти теорію і практику інформаційних війн, що, на наш погляд, було підготовкою до глобального впливу на ЦА України та світу, що розпочався у 2013-2014 роках.

У російському науковому, а згодом і військово-політичному дискурсі впроваджується термін *геополітичне інформаційне протиборство* (ГПІ), який визначається як «одна з сучасних форм боротьби між державами, а також система

заходів, що вживаються однією державою для порушення інформаційної безпеки іншої держави, захищаючи при цьому від аналогічних дій протилежної держави. Виокремлено етапи процесу управління ГП, що включають прогнозування та планування; організацію та стимулювання; зворотний зв'язок; регулювання; контроль і виконання та етапи прийняття рішень в ході геополітичного інформаційного протиборства» [240, с. 61]. Глобальна мета ГП сформульована російськими науковцями деструктивно: «створення хаосу в системах прийняття рішень та управління протилежною державою, маніпулювання громадською думкою (глобальною, регіональною, національною), а також забезпечення інформаційної безпеки Росії для забезпечення ефективного функціонування у світовому інформаційному просторі» [251, с. 47]. Лінгвістичний інструментарій, закладений в систему ГП, використовується у пропагандистських комунікаціях РФ.

V етап (2010-2014 рр.) – етап міждисциплінарного, зокрема лінгвістичного, осмислення поняття *інформаційна війна*. У цей час у доктринах країн-членів НАТО з питань інформаційних і психологічних операцій, стратегічних комунікацій з'являються лінгвістичні терміни-субконцепти концепту *ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА*, зокрема: *КЛЮЧОВИЙ СИМВОЛ (ОБРАЗ)* – «простий, сугестивний, повторюваний символ (ритм, знак, колір тощо), який має безпосередній вплив на ЦА та створює сприятливі умови для сприймання певної психологічної теми» [212, с. 221]; *КОМУНІКАТИВНА СТРАТЕГІЯ* – «стратегія ... для координації, синхронізації тем, повідомлень, фото та дій, щоби підтримати цілі, які забезпечують комунікативну стратегію, та відтворити єдність і послідовність тем і повідомлень на найнижчому тактичному рівні» [212, с. 224-225]), *КУЛЬТУРНЕ УСВІДОМЛЕННЯ* – «усвідомлення поточних та історичних цінностей, норм і вірувань, які відображаються в різних соціальних структурах, зокрема в тому, як вони впливають на мотиви, наміри та поведінку суб'єкта дії» [212, с. 230]; *ТЕМА* – «загальний предмет чи ідея повідомлення або низки повідомлень» [212, с. 298] та інші.

В українській науці еволюцію *інформаційної війни* як глобального комунікативного явища прослідкував Г. Перепелиця, який зазначив, що інформаційна війна завжди передбачає боротьбу за знання, а саме за те, хто знає відповіді відносно себе і противника на питання – що?, коли?, де?, чому?. «Ми наближаємося до такого ступеня розвитку, коли вже ніхто не є солдатом, але усі є учасниками бойових дій ... відтепер головна мета полягає не в знищенні живої сили, але в підриві цілей, поглядів і світогляду населення, у руйнуванні соціуму [91].

У цей час запропоновано Г. Почепцовим одне з перших визначень інформаційної війни у комунікативному вимірі: «Інформаційна війна – це комунікативна технологія впливу на масову свідомість, яка має або короткострокову або довгострокову мету» [95, с. 20]. Дослідник визначив когнітивно-прагматичне спрямування інформаційних війн, оскільки їх головною метою є дестабілізація керівних ланок держави, перш за все військових, з метою впливу на суспільну свідомість [95, с. 169].

VI етап (2014 р. – по теперішній день) – вироблення лінгвістичного інструментарію протидії інформаційним впливам РФ. Лінгвістика РФ за цей час була переведена на «воєнні рейки» і почала обслуговувати інформаційні посягання країни-агресорки, що декларовано у низці наукових лінгвістичних видань, зокрема серії монографій «Лінгвістика інформаційно-психологічної війни» [235, с. 5]: «Сьогодні, поряд із військовими лабораторіями, де вчені, інженери розробляють нові системи ракет та ядерних зарядів, необхідне створення сучасно оснащених лабораторій з виготовлення інтелектуальної зброї. Зброї, здатної відбивати інтелектуальні удари противника» [235, с. 5]. Лінгвістика інформаційно-психологічної війни, запропонована російськими науковцями, – новий напрямок практичних наукових пошуків, зумовлений мілітаризацією гуманітарного знання РФ і спрямований на підтримання її агресії проти України і світу. Лінгвістика інформаційно-психологічної війни визначається як «дисципліна, що вивчає та систематизує основні термінопоняття, міждисциплінарні зв'язки, комунікативні стратегії та тактики,

лінгвістичний інструментарій цього соціально-політичного феномену» [235, с. 6]. Релевантними ознаками інформаційно-психологічної війни, відповідно до яких має бути розроблений лінгвістичний інструментарій, у монографії визначено такі: наявність конфлікту інтересів; інформаційний вплив на свідомість противника, інтенція придушення або підкорення, використання знаків різних семіотичних систем [235, с. 14]. Антигуманний характер цього підходу полягає у деталізації ознак. Так, противником визнається – «народ, колектив, окрема особистість»; інтенція підкорення, за думкою авторів монографії, передбачає духовне обеззброєння еліти, змушення її відмовитися від національної системи цінностей «на користь політичної ідеології противника», тоді «еліта перетвориться на “п’яту колону” в тилу власного народу – почне руйнувати національні святині, висміювати національних кумирів, захоплюючись усім іноземним ... І народ буде духовно зламаний, морально пригнічений і зруйнований, дезорієнтований» [235, с. 14]. Тобто головною мішенню інформаційної війни російською наукою визначається система концептів, що фіксують стратегічні цінностей іншого народу, зокрема *НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ*. Саме цей концепт зазнає найбільших лінгвокогнітивних атак російської пропаганди. Так, у російських закладах вищої освіти вводяться дисципліни з питань інформаційної війни, в посібниках до яких зазначається, наприклад, таке: «Нинішні українські націоналісти акцентують виключно свою, українську ідентичність, намагаючись нав’язати її всій багатонаціональній Україні ... В гімні України є паростки нацизму: “запануємо і ми, браття на своїй сторонці”» [251, с. 38-39]. Країни Заходу, за визначенням авторів подібних видань, також просувають ідеї нацизму, оскільки мають спільну мету «налаштувати всіх проти Росії та Президента. Відродити ненависть до всіх, крім тих, хто готовий бути під НАТО та ЄС» [251, с. 41].

Українські лінгвісти не могли залишитися осторонь питання інформаційної війни, оскільки її основні цілі досягаються у дискурсивному вимірі за допомогою мови. Так, автори монографії «Світова гібридна війна: український фронт», оцінюючи інформаційну й смислову специфіку російсько-українського протистояння

2014-2016 рр. порівняно з попередніми конфліктами, зазначають його суттєві відмінності: «1) інтенсивність та широта охоплення аудиторії інформаційних впливів, яка набула глобального масштабу, 2) систематичне й комплексне застосуванні медійних та новомедійних засобів і 3) створення нового дискурсу війни, спрямованого на руйнування наявних і формування нових інтерпретаційних та смислових механізмів сприйняття дійсності» [100, с. 43]. Для інтерпретації подій в інформаційному просторі автори монографії використовують концептуально-дискурсивний підхід: «... фізичні дії на полях боїв постійно супроводжуються процесами їхнього дискурсивного осмислення, словесного опису та аналізу. Зв'язок війни та слів, текстів, оповідей є давнім і не випадковим ...» [100, с. 48].

Нові прийоми ведення воєнних дій, поєднання військових засобів з інформаційними привели до дискусій навколо іменування протиборства в інформаційному просторі. Так, автори монографії «Світова гібридна війна: український фронт» вважають, що «будь-який конфлікт високої чи низької інтенсивності в інформаційному просторі можна вважати актом інформаційної війни. Причини таких конфліктів можуть бути такими ж різноманітними, наскільки різноманітними є види людської активності в інформаційному просторі» [100, с. 120]. Інформаційний складник є одним з вимірів гібридної війни – «воєнних дій, що здійснюються шляхом поєднання мілітарних, квазімілітарних, дипломатичних, інформаційних, економічних та інших засобів з метою досягнення стратегічних політичних цілей. Специфіка такого поєднання полягає в тому, що кожний із військових і невійськових способів ведення гібридного конфлікту застосовується у воєнних цілях та використовується як зброя» [100, с. 19].

О. Бондаренко і С. Гречко оперують поняттям *консцієнтальна війна* – війна, націлена на свідомість людини, її самовизначення [11, с. 342]. Консцієнтальні ознаки сучасної інформаційної війни визначає і О. Снитко, зокрема: «латентність упродовж тривалого часу; різноманітність, гнучкість та непередбачуваність засобів впливу; застосування насильницьких методів викривлення комунікативного простору; стирання

чіткого розмежування «друг – ворог»; руйнування духовних цінностей, уявлень про добро і зло, здатності людини до вільної самоідентифікації» [113, с. 402].

С. Дацюк пропонує іменування *семантична війна* для визначення перебігу інформаційної війни РФ з Україною. «Семантична війна – це вид консцієнтальної війни, коли йдеться про зміну концептуальних основ масової свідомості через свідомість лідерів думок, тобто свідомість інтелектуалів. Семантична війна – це війна за зміну розумових установок» [26]. Дослідник зазначає, що «семантична війна створює нові дискурси, і в цьому її принципова мета. У цьому сенсі семантична війна – це війна дискурсів на рівні розумових установок» [26]. Під час війни боротьба за інформаційний простір, що в мирний час відбувається переважно в медіа та соціальних мережах, не менш яскраво виявляє себе в мовно-семіотичному ландшафті, у тому числі й на зайнятих ворогом територіях [2]. Н. Слухай звертається до поняття *світоглядна війна*, що «зумовлена контрадикторними ідеологічними матрицями, або провідними поняттєвими системами, кожна з яких на інформаційному рівні визначає теми, об'єкти обговорення, наративи, що складаються в дискурси, і кожна зумовлює вибір конотованих вербальних і невербальних об'єктиваторів думки, що просувають інтенції відправника повідомлення» [107, с. 13].

Г. Яворська використовує поняття *гібридна інформаційна війна* (вплив), що набуло актуальності після 2017 року, коли дослідники почали говорити про «перехід від тактики інформаційної війни (англ. *information warfare*) до агресивної конкуренції наративів навколо питань, що здатні слугувати “яблуком розбрату” у суспільствах, стимулюючи поляризацію по лініях культурних незгод (у ЄС це проблеми міграцій, питання, пов'язані з мусульманами у Європі, сімейними vs. “прогресистськими” цінностями, зіставленням до кліматичних змін тощо) та підриваючи довіру до демократичних інституцій» [134, с. 29].

Мовно-філософсько-правовий підхід до формування термінологічного апарату закладено в монографії О. Демської та А. Черняка [28]. Автори пропонують модель «мовної архітектури країни з урахуванням усіх мов, які на сьогодні побутують в

Україні – державної мови, мови корінного народу, мови міжнародної комунікації, мов національних меншин, інших мов світу, яка б відповідала інтересам національної безпеки» [28, с. 2]. Таким чином, розглядати поняттєву систему інформаційного протистояння варто крізь призму правового і безпекового дискурсів.

Узагальнюючи описані підходи лінгвістів до феномену інформаційної війни, запропонуємо таке визначення: **інформаційна війна** – війна дискурсів із застосуванням можливостей мови, зокрема сугестивних, задля здійснення когнітивно-прагматичного впливу на певні ЦА противника з метою досягнення стратегічних цілей або протидії його ворожим намірам.

Отже, феномен інформаційної війни в умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну став предметом лінгвістичних досліджень, що мають за мету не лише його теоретичне осмислення, а й вироблення практичних технологій протидії інформаційній агресії ворога. Актуальності набувають такі напрями лінгвістичних досліджень інформаційної війни: *дискурсивний вимір інформаційної війни*, який дозволяє дослідити зв'язок між дискурсивними практиками, наративами сторін конфлікту й перебігом подій у фізичній реальності; *конфлікт інтерпретацій як різновид інформаційної зброї*. Мовні засоби, зокрема сугестивні, що використовуються кожною зі сторін конфлікту, стають суттєвим елементом формування поведінки ЦА у ситуації війни та їхнього ставлення до війни і миру.

1.2. Лінгвістичні сугестивні та контрсугестивні технології в дискурсах інформаційної війни

Сугестивні технології інформаційної війни стали предметом лінгвістичних пошуків в Україні відносно недавно, коли прийшло розуміння того, що вони одночасно можуть уражати численні ЦА, а російська пропаганда використовує їх як у війні з нашою Державою, так і в усьому світі. Когнітивно-прагматична спрямованість сугестивних впливів Росії передбачає:

- дезінтеграцію комунікацій, примітивізацію дійсності;
- концептуалізацію брехні, створення фейкових, симулякрних реальностей;
- створення дискурсів і образів, що дезорієнтують ЦА, викривлення їхнього сприйняття реальності; формування бажаної поведінки;
- нівелювання національних концептуальних картин світу, підміну їх ідеєю «руського мира»; зміну форм самовизначення (національного, релігійного, ціннісного), концептуальну дезорієнтацію.

Незважаючи на системність сугестивних впливів в умовах інформаційної війни, що супроводжує повномасштабне вторгнення РФ в Україну, поняття *лінгвосугестивні технології* науковцями не визначено.

Сьогодні в Україні сформувалося дві наукові лінгвістичні школи, що досліджують сугестивні технології російського впливу в умовах інформаційної війни й розробляють механізми контрсугестивного захисту від нього.

Наукова школа Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (О. Бондаренко, С. Гречко [11], О. Климентова [54], Н. Слухай [105-108], О. Снитко [109-114], М. Погорілова [114]) опікується виробленням алгоритмів контрсугестивних технологій для подолання деструктивних впливів російської пропаганди; вивченням механізмів лінгвістики впливу в умовах інформаційної війни; дослідженням симулякрів у контексті теорії інформаційного викривлення світу; мультимодальною організацією текстів сугестивної спрямованості.

Представники наукової школи Національної академії СБ України (О. Демська [27-29], Т. Івасишина [40-42], С. Карнаух [45-49; 168; 169], Л. Компанцева [58-62], Л. Юдко [131-132]) зосередили увагу на дослідженні сугестивних і контрсугестивних технологій в гібридних війнах, технологічному дискурсі як інструменті досягнення переваг в інформаційній війні, семіотичному вимірі гібридної війни, гендерних маркерах інформаційних впливів, лінгвістичній експертизі дискурсів російської пропаганди.

Окремі питання сугестивного впливу в умовах російсько-української війни розглядаються українськими лінгвістами, зокрема: маніпулятивний аспект

дезінформації як складника інформаційно-психологічних операцій (Н. Кутуза [75-77], Д. Тельпіс [74]); прояви сугестії в інформаційному просторі держави (О. Твердохліб, Г. Гайович [121]), мовні засобам сугестивного впливу в дискурсі інформаційної війни (О. Кирилук [52]), комунікативно-патогенна специфіка ведення інформаційних війн (А. Ковалевська-Славова [56]). Ми зафіксували лише одну дисертаційну працю О. Кирилук, у якій розглянуто питання сугестивних впливів в інформаційних війнах – «Дискурс інформаційної війни: лінгвокогнітивний та психолінгвістичний аспекти» [53].

Дедалі більший інтерес науковців до ролі лінгвістичної сугестії в інформаційній війні поставив питання щодо термінологічної систематизації у цій галузі, зокрема уніфікації понять *лінгвосугестивні технології, лінгвосугестивні техніки і лінгвосугестивні прийоми*.

Лінгвосугестивні технології в сучасних воєнних конфліктах постійно модифікуються і набувають статусу зброї. Це зумовлено тим, що «зміст і технології сучасної війни є квінтесенцією та логічним розвитком попередніх теорій збройних конфліктів. Сучасні тенденції та технології гібридних війн спричинили розмивання суто військового складника конфлікту та ініціювали процес переносу центру його ваги в інформаційну сферу» [69, с. 65-66]. Поняття *сугестивні технології, технології впливу, сугестивні технології маніпулятивного впливу, психотехнології* використовуються у багатьох працях майже у синонімічному значенні, але єдиного терміна дотепер не існує, що є свідченням становлення парадигми лінгвосугестивних технологій.

Так, Н. Слухай використовує поняття *психотехнологія*, що визначається як «організована і продуктивна діяльність людей у різних сферах соціальної практики, орієнтована на ефективне рішення психологічних завдань із завчасно визначеним соціальним ефектом, яка являє собою сукупність прийомів, засобів і методів психологічної дії і впливу, об'єднаних певним алгоритмом їх використання», [103, с. 146] і розглядає це поняття у системі *психотехнічний прийом* – «психотехніка як ряд психотехнічних прийомів – психотехнологія як система психотехнік» [105, с. 146].

О. Климентова визначає поняття *сугестивні технології* як «вербальний вплив з його багаторівневою специфікою» [54, с. 138]. Виокремити це поняття, на думку дослідниці, стало можливим лише у міждисциплінарному вимірі. «Після появи програмних праць з НЛП з їхнім потужним потенціалом трансформувати будь-яку комунікацію сугестивні тексти в межах психолінгвістики, лінгвістики змінених станів свідомості, етнолінгвістики, інших напрямків мовознавчої науки і, нарешті, сугестивної лінгвістики почали активно вивчатись як підсистема сугестії» [54, с. 138]. Подібним чином Л. Ільницька надає тлумачення поняттю *вербальний сугестивний вплив* – «використання мови з метою: встановлення і підтримки психологічного контакту; приєднання до реальності суб'єкта; утилізації свідомості та отримання доступу до несвідомого» [43, с. 127].

І. Гарбар як синонім до поняття *лінгвосугестивні технології* використовує формулювання *латентний вербальний вплив*, який «здійснюється за допомогою вербальних (на всіх мовних рівнях: фонетичному, морфологічному, лексико-семантичному і синтаксичному) і невербальних (міміка, жести, пози тощо) засобів комунікації, що викликають певні відчуття, уявлення, емоційні стани у сугеренда і спонукають його / її виконувати заплановані сугестором дії» [18, с. 3]. Мовленнєвий вплив, на думку дослідників, реалізується шляхом одного з двох основних різновидів – переконання, що апелює до свідомості об'єкта впливу через звертання до його власного критичного судження, та навіювання (сугестії), що націлене на підсвідоме реципієнта, на його підсвідомість, емоційно-чуттєву сферу; вплив на розум, волю, поведінку є непрямим; контроль-регулятивна функція свідомості послаблюється, свідомість і критичність сприйняття навіюваного змісту знижується, активне розуміння, розгорнутий логічний аналіз, раціональна оцінка відключаються. Через сугестивний вплив настанови можна закріпити (легка маніпуляція), створити (маніпуляція середнього рівня), змінити (складна маніпуляція) [87, с. 211-212].

В одному з перших в Україні видань, присвячених питанню сугестивного впливу, – навчальному посібнику «Сугестивні технології маніпулятивного впливу»

(2011 р., перевидання – 2023 р.) [92] сугестивні технології розглядаються як прояв маніпулятивних впливів (інформаційного, інформаційно-технічного, інформаційно-психологічного, сугестії (навіювання), спеціальних інформаційних операцій, інформаційної війни). Однією з технологій сугестивного впливу визначено *мовне маніпулювання* – «використання особливостей мови і принципів її вживання з метою прихованого впливу на адресата в потрібному для маніпулятора напрямі (прихованого – отже, неусвідомлюваного адресатом)» [92, с. 48]. Автори наголошують на потенційній соціальній небезпеці сугестивних технологій, оскільки вони здатні штучно змінити поведінкові реакції людини, впливають на свободу її волевиявлення. «Нові комунікаційні технології багатократно збільшили можливості деструктивного інформаційного впливу на великі групи людей. Виникає необхідність в організації інформаційно-психологічної безпеки, під якою варто розуміти стан захищеності психіки людини від деструктивного інформаційного впливу (впровадження руйнівної та іншої шкідливої інформації у свідомість або підсвідомість), що призводить до неадекватного сприйняття дійсності, порушення прав і життєво важливих інтересів особи» [92, с. 7].

О. Твердохліб та Г. Гайович демонструють різноплановість трактування сугестивних технологій впливу, оскільки їхнє використання можна пояснювати або «отриманням потрібних для розвитку держави процесів, або ж розглядати їх як маніпуляцію та навіювання» [121, с. 222].

Отже, можна синтезувати параметри лінгвістичних сугестивних технологій на основі аналізу наведених визначень:

- організована і продуктивна діяльність людей у різних сферах соціальної практики;
- орієнтація на ефективне рішення психологічних завдань із завчасно визначеним соціальним ефектом;
- цілеспрямованість і системність застосування;
- визначення ЦА, на які здійснюватиметься вплив;
- сукупність прийомів, засобів і методів психолінгвістичних дії і впливу;

- алгоритмізація використання;
- багаторівневий вербальний вплив;
- мультимодальна організація дискурсів, організованих за лінгвосугестивними технологіями (використання двох і більше семіотичних систем);
- використання прагматично маркованого контенту;
- використання мови з метою встановлення і підтримки психологічного контакту; приєднання до реальності суб'єкта; утилізації свідомості та отримання доступу до несвідомого.

Розрізняються думки лінгвістів і щодо переліку сугестивних технологій. У низці праць поняття *технології* і *техніки* використовуються як синонімічні. Наприклад, О. Твердохліб і Г. Гайович вирізняють такі технології: акцентування уваги на потрібній інформації, «яка ґрунтується на частому повторюванні інформації та спрямована на програмування реципієнта» [121, с. 230]; гіперболізацію; засоби мови, які впливають на емоції – епітети, метафори тощо; маніпулятивне емфазування (надання виразності, акцентування на чомусь) позитивної або негативної інформації; інформаційне перевантаження, «метою якого є позбавлення можливості вдумуватися, логічно, критично, спокійно обмірковувати інформацію, а натомість підштовхування до сприйняття даних “на віру”» тощо» [121, с. 231]. Цей перелік скоріше відноситься до лінгвосугестивних технік, ніж технологій. Вважаємо за потрібне розмежувати ці поняття.

Термінологічні лінгвістичні словники не розрізняють поняття *технологія*, *техніка* і *прийом*. Нами зафіксовано визначення понять *техніки (комунікації)* та *прийоми мовленнєвого впливу* лише в Словнику сучасної лінгвістики А. Загнітко:

ТЕХНІКИ (грецьк. *Technē* – мистецтво, майстерність) **КОМУНІКАЦІЇ** (лат. *Communico* – спілкуюся; лат. *Communicare* – перебувати у зв'язку, брати участь, об'єднуватися, спілкуватися з кимось, англ. *communication*; лат. *Communicatio* – зв'язок, спілкування) – техніки, за допомогою яких реалізується комунікація [214, т. 3, с. 35].

ПРИЙОМИ МОВЛЕННЄВОГО ВПЛИВУ – конкретні способи реалізації відповідного комунікативного правила з послідовним застосуванням супровідних величин [214, т. 3, с. 126].

Наведені визначення не демонструють чіткого співвідношення понять *прийом*, *техніка*, *технологія* у лінгвістичному вимірі. Це розмежування можливо здійснити на основі семантичного зіставлення слів-ідентифікаторів понять за даними лексикографічних словників.

Так, Словник української мови (в 11 т.) пропонує такі визначення:

ТЕХНОЛО́ГІЯ, і, ж. 1. Сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь. 2. Сукупність способів обробки або переробки матеріалів, виготовлення виробів, проведення різних виробничих операцій тощо [217, т. 10, с. 106].

ТЕ́ХНІКА, и, ж. 1. Сукупність засобів і знарядь праці, що застосовуються в суспільному виробництві та призначені для створення матеріальних цінностей. 2. Сукупність прийомів, навиків, що застосовуються в певній діяльності, певному ремеслі, мистецтві [217, т. 10, с. 104].

ПРИЙО́М, у, ч. 4. Спосіб виконання або здійснення чого-небудь [217, т. 8, с. 630].

Таким чином, **лінгвістичну сугестивну технологію** визначаємо як сукупність технік оброблення, виготовлення і розповсюдження мультимодально організованого контенту, прагматично спрямованого на зниження свідомості й критичності ЦА під час сприйняття нав'язаного змісту, на формування бажаної поведінки та зміну системи цінностей; **лінгвістичну сугестивну техніку** – сукупність способів і прийомів оброблення, виготовлення і поширення сугестивного контенту; **лінгвістичний сугестивний прийом** – конкретний спосіб, що використовується для створення сугестивного контенту.

Досліджуючи дискурс інформаційної війни РФ проти України, що є складовою частиною загальної воєнної агресії, українські лінгвісти виокремлюють низку лінгвосугестивних технологій як деструктивного, так і конструктивного спрямування.

Так, Л. Компанцева визначає такі лінгвосугестивні технології деструктивних впливів інтернетних медій РФ:

– *технологія емпатії*. «Сугестивна комунікація базується на ключовому принципі міжособистісної взаємодії – емпатії, оскільки відчуття довіри, симпатії, співчуття й розуміння знижує рівень критичності в сприйнятті інформації» [59, с. 87];

– *технологія інтелектуальної рецепції*. Базується на когнітивно-прагматичному механізмі переймання і прийняття особою готових думок і суджень (інших осіб, медіа тощо), що в подальшому змінюють поведінку особи. «Інтелектуальна рецепція підкріплюється рецепцією сенсорною, тобто стимулами, які впливають на органи чуття людини й закріплюють у пам'яті яскраві образи» [59, с. 89];

– *технологія формування символічних систем як установлення влади*. «Символічні системи – засіб пізнання/комунікації – можуть здійснювати свою структуровану владу лише тому, що вони структуровані. Символічна влада – це влада конструювати реальність, установлюючи гносеологічний порядок» [142, с. 27];

– *технологія психічного зараження* полягає у трансляції особі або ЦА певного емоційного стану. «Індивід несвідомо підпорядковується зразкам поведінки інших людей, зокрема під час масових заходів, де важливу роль починають відігравати ритм, емоційне напруження, певний лексичний ряд» [59, с. 93];

– *технологія переконання без критичного аналізу інформації*, яка «грунтується на збільшенні обсягу інформації про певний продукт, на перебільшеннях, зіставленні його переваг із недоліками інших; на заздалегідь підготовлених питаннях і відповідях» [59, с. 94];

– *технологія медіавірусного зараження* передбачає «введення в медіапростір прихованих концепцій у вигляді ідеологічного коду – мемів, ... які починають формувати опозицію *СВОЇ – ЧУЖІ*» [59, с. 102];

– *технологія «вікон Овертона»*, що дає можливість трансформувати «ідею від стадії *немислиме, повністю не визнане суспільною мораллю* до стадії *актуальна політика*» [59, с. 105];

– *технологія терору обожнювання* реалізується як «прояв інтересу і бажання допомогти. ... і застосовується для контролю над чужою волею» [59, с. 108].

Н. Слухай досліджує *лінгвосугестивну технологію симулякризації – створення альтернативної реальності*. «Уречевлення симулякра є мовленнєвою подією, яка подає фальшиву інформацію про світ, описує те, чого не було, немає і не буде. Симулякри небезпечні: людська свідомість ідентифікує гру з формою і смислом, але не завжди успішно ідентифікує підміну дійсності» [105, с. 155]. Вона виокремлює групи симулякрів, що використовуються РФ у сучасній інформаційній війні:

Група I. Симулякри-вигадки [105, с. 127-129]. До цієї групи належать такі підгрупи:

– симулякри-вигадки, заперечення і наклепи, не прив’язані до реальності в минулому чи теперішньому (*российских военных в Крыму в 2014 году не было; распятый на танке мальчик в трусиках*). «Ці симулякри-заперечення є традиційними для радянського минулого Росії і республік СРСР»;

– симулякри-вигадки, які виражають об’єктивно неможливі загрози щодо майбутнього (*Танкам визы не нужны*);

– симулякри-вигадки, зрощені в результаті політичних маніпуляцій у минулому (*скрепы, единый народ, друзья, братья, старший брат*);

– симулякри-вигадки як результат неоміфологізації у теперішньому або недавньому минулому (*Крым (Новороссия, Сирия ...)* – *прадавняя сакральная земля России*). У РФ та на ТОТ «принижують образи Степана Бандери й інших національних героїв (їх називають *радикальними націоналістами и террористами*), паралельно відбувається героїзація Чорноморського флоту як єдиного захисника південних рубежів України та Росії»;

– симулякри-вигадки – алогічні симулякри-химери, кентаври (*жидобандеровцы, укрофашисты, укронацисты*). «Слова-химери є характерною ознакою російської лінгвокультури, особливо для предметних актантів, позначень часу і способу дії: “*ни зверь ни человек*”, “*гуси-лебеди*”».

II група. Симулякри-підміни [103, с. 129-131]. До неї входять такі підгрупи:

– симулякри-підміни, які описують псевдореальність як повну, кричущу протилежність реальності (*гуманітарна допомога – гумконвої з Росії – не виконують гуманітарних функцій, а містять смертоносний вантаж, адресований бойовикам*). «Ці симулякри побудовані на відомій нейролінгвістичному програмуванню методиці “розриву шаблонів”» [105, с.129];

– симулякри-підміни, які демонструють мімікрію під об’єкт, як хамелеони (*фабрикування «листів від дітей з окупованих територій Донбасу»*);

– симулякри-підміни, які є результатом ситуативного розширення / звуження означуваного (*русская весна, русский мир, исконно русские земли*). «Ефект цих симулякрів заснований на значущості осі суміжності для параметризації світу людиною: адже псевдототожність сприймається як гра, за винятком аналогій і асоціацій, а суміжність – як результат осмислення реальності» [105, с. 130].

О. Снитко досліджує можливості терапевтичної контрсугестивної комунікації й описує *лінгвосугестивну технологію карнавалізації*, що ґрунтується на тимчасовій відміні відносин і норм будь-якої ієрархії звичаїв. «Карнавальні форми контрсугестії розчленовують, “оголюють” політично марковані ситуації до пародії та сміху, демонтують наративи, створюють простір безкомпромісної десакралізації» [110, с. 84].

Лінгвосугестивні технології модифікуються залежно від мети, завдань і ЦА інформаційних впливів, їхній спектр може бути достатньо широким. У дискурсах вони реалізуються за допомогою певного набору лінгвосугестивних технік.

Лінгвосугестивні техніки описані в низці праць: О. Дойчик, І. Шкорута дослідили метафоричну об’єктивації групової терапії у психотерапевтичному дискурсі [31], В. Зеленін визначив техніки НЛП, що є актуальними для дискурсу інформаційної війни [37], лінгвосугестивні техніки, використані в доктринах РФ, виокремлені С. Карнаухом [46-47], нейролінгвістична Мілтон-модель у системі методів дослідження комунікативної сугестії описана Т. Ковалевською [55]; вплив різних семіотичних систем на світосприйняття людини досліджений Р. Ієдема [162], Д. Чендлером [144], Г. Почепцовим [94]; особливості побудови і впливів фейкового

дискурсу вивчені Дж. Албрідж[137], М. Гірао, Н.А.Р. Ірігарау, Ф. Стоскером [159], Н. Шульською, Р. Зінчук, М. Навальною [130]. Узагальнено лінгвосугестивні техніки системою Р. Ділтса «Фокуси мови» [150], що містить 14 технік:

1. *Намір*: перемикання уваги на завдання або намір, прихований за переконанням; пошук прихованого (позитивного чи негативного) наміру переконання.

2. *Перевизначення*: заміна одного зі слів, що використовуються у формулюванні переконання, новим словом, яке означає щось схоже, але має іншу конотацію.

3. *Наслідки*: увага спрямована на ті позитивні або негативні наслідки певного переконання або визначеного ним узагальнення, які його змінять або зміцнять.

4. *Конкретизація, або «відокремлення»*: зміна або посилення узагальнення, визначеного переконанням, шляхом розбиття елементів переконання на менші частини.

5. *Узагальнення, або «об'єднання»*: узагальнення частини переконання на більш високому рівні, що дозволяє змінити або зміцнити відносини, що ним визначаються.

6. *Аналогія*: пошук відносин, схожих на ті, що визначені певним переконанням, і які викликають (або підсилюють) певні узагальнення (можливе використання метафор, анекдотів, казок тощо).

7. *Зміна розміру фрейму (рамки)*: зміна тривалості у часі, кількості людей, перспективи, щоб переконання змінило сенс або стало абсурдним.

8. *Ієрархія критеріїв*: перехід до іншої мети (відмінної від тієї, що заявлена в переконанні) з метою поставити під сумнів (або обґрунтувати) своєчасність цього переконання; пропозиція більш важливої мети або сенсу.

9. *Модель світобачення*: переоцінка переконання з позицій іншої моделі світу.

10. *Стратегія реальності*: переоцінка (або підкріплення) переконання, засноване на тому, що переконання створюються в процесі пізнавального сприйняття світу.

11. *Протилежний приклад*: пошук винятку з правила, який би викликав (або збагатив) узагальнення, визначене певним переконанням.

12. *Ієрархія критеріїв*: переоцінка (або зміцнення) переконання за критерієм, який є більш важливим, ніж будь-який з тих, на яких ґрунтується переконання.

13. *Застосування до себе*: оцінка самого формулювання переконання відповідно до відносин або критеріїв, що визначаються цим переконанням.

14. *Метафрейм*: створення переконання щодо переконання.

Лінгвосугестивні прийоми переважно пов'язані із семантичними характеристиками мовленнєвих засобів. Сугестивного спрямування вони набувають за умови їх вбудови у маніпулятивні дискурси. Узагальнена система лінгвосугестивних прийомів представлена у Мілтон-моделі, в якій «комплексну еквівалентність характеризує ототожнення семантики складників висловлення на основі латентного каузального зв'язку між елементами сигнатури; пресупозиції – маркери імпліцитної інформації; каузальні комплекси – причиново-наслідкові відношення; читання думок виявляється в експансії суб'єктивного декодування в площину об'єктивної дійсності та ін.» [55, с. 116].

До першої групи відносяться прийоми, пов'язані з навіюванням через впровадження певної лексичної семантики.

Таблиця 1.2.1
Лінгвосугестивні прийоми, пов'язані з навіюванням
через впровадження певної лексичної семантики

Лінгвосугестивний прийом, відповідно до [160, с. 400-480]	Сутність прийому та приклади з російських пропагандистських дискурсів (<i>Красная звезда</i> ¹ , від 25.02.2022)
Номіналізація	Визначення «упредметненої дії» з використанням дієслівних іменників : <i>денацифікація</i>
Неспецифічні дієслова	Вуалювання інформації про те, що відбувається: <i>СВО идет по плану</i>
Загальні іменники	Іменування за принципом однотипності істоти, явища, поняття, відсутність інформації, про кого саме йдеться у повідомленні: <i>защита русскоговорящего населения</i>
Неуточнений референтний індекс	Повідомлення про позицію чи думку узагальненої спільноти: <i>эксперты пришли к выводу</i>

¹ Тут і далі російськомовні приклади наведені для наочного підтвердження застосування ворогом лінгвосугестивних технологій, технік і прийомів з метою деструктивного впливу на різні ЦА й підготовки інформаційного підґрунтя для подальшої воєнної агресії.

Пропуск інформації	Відсутність інформаційних блоків у повідомленні (хто? де? коли? чому? навіщо? як саме?): <i>стратегические задачи успешно решаются</i>
Комплексний еквівалент (A=B)	Ототожнення А і В: <i>Наши действия (война) – самозащита</i>
Причиново-наслідкові зв'язки	Визначення того, що подія А є результатом, причиною події В: <i>СВО – защита от угроз для России</i>
Читання думок	Висловлення думки або позиції від імені іншої людини як встановленого факту: <i>националисты никогда не простят народам Крыма и Донбасса отсоединения</i>
Порівняння із замовчуванням	Використання якісних прикметників порівняльного ступеня при відсутності інформації про об'єкт порівняння: <i>офицер ССО сильнее не только оружием, но и знанием истории Отечества</i>
Генералізація	Повідомлення, що певне положення чи правило стосується всього /всіх без винятку: <i>езде, куда Запад приходил устанавливать свой порядок, ... остаются кровавые, незаживающие раны</i>
Модальні оператори необхідності	Відсутність вибору: <i>преданные своей стране солдаты и офицеры исполнят свой долг</i>
Модальні оператори можливості	Повідомлення щодо можливості вчиняти певні дії: <i>военнослужащие, которые исполняют это условие, могут беспрепятственно покинуть зону боевых действия</i>

До другої групи Мілтон-моделі – «Пресупозиції» належать складники судження, сформульовані таким чином, щоб все судження сприймалося як правдиве. Пресупозиції є певними припущеннями, постулатами, переконаннями, що належать до концептуальної картини світу особи і зумовлюють її сприйняття дійсності.

Таблиця 1.2.2
Пресупозиції як лінгвосугестивний прийом Мілтон-моделі

Лінгвосугестивна категорія, відповідно до [160 с. 400-480]	Сутність прийому та приклади з російських пропагандистських дискурсів (Красная звезда, від 25.02.2022)
Прямі запитання	пресупозиція подається як дійсна, запитання ставляться до деталей: <i>Военная машина движется и приближается к нашим границам. Вплотную. Почему это происходит?</i>

	<p><i>Откуда это наплевательское отношение к нашим интересам и абсолютно законным требованиям?</i></p> <p>Передбачається, що Україна загрожує РФ і та має захищатися</p>
Підрядне речення часу	<p>Тимчасова послідовність або одночасність поєднання складносурядних пропозицій словами – зв'язками <i>після, тоді як, відколи, перед тим як, тощо: Ни при создании СССР, ни после Второй мировой войны людей, проживающих на тех или иных территориях, входящих в современную Украину, никто не спрашивал о том, как они хотят обустроить свою жизнь</i></p>
Уточнююче доповнення	<p>Доповнення – факт, що створює пропозицію певним уточненням, яке набуває статусу ключового: <i>... западные страны предпринимают ... недружественные действия в отношении нашей страны в экономической сфере, я имею в виду нелегитимные санкции</i></p>
Конструкції, що визначають порядок дій	<p>Створення безальтернативного порядку дій: <i>В 10.30 26 февраля они нанесли удар реактивными системами залпового огня по жилым кварталам Старобельска. В этот же день с 16.00 до 16.20 украинские националисты из батальона «Азов» нанесли удары РСЗО «Град» по жилым кварталам населенного пункта Сартана</i></p>
використання сполучника або	<p>Створення ілюзії вибору або ситуації «<i>вибір без вибору</i>»: <i>в ответ на наши предложения мы постоянно сталкиваемся либо с циничным обманом и враньем, либо с попытками давления и шантажа</i></p>
Коментарі	<p>створення повідомлення, де є частини оцінки (коментар) і позиції (істина): <i>То, о чем я сейчас говорю, касается не только России и не только у нас вызывает озабоченность</i></p>
Приписування усвідомлення	<p>Використання лексем зі значенням 'знати', 'розуміти', 'помічати' для позиціювання другої частини повідомлення як правдивої: <i>Ответ ясен. Все понятно и очевидно</i></p>

До третьої групи Мілтон-моделі – «Непряме спонукання» відносяться синтаксичні конструкції «апріорного моделювання» дискурсивної поведінки осіб і спільнот.

Таблиця 1.2.3
Лінгвосугестивні прийоми непрямого спонукання

Лінгвосугестивна категорія відповідно до [160, с. 400-480]	Сутність прийому та приклади з російських пропагандистських дискурсів (Красная звезда, від 25.02.2022)
Вбудовані команди	Маскування спонукання до дії в більш довгий текстовий відрізок: <i>Столкновение России с этими силами неизбежно. Это только вопрос времени. Теперь претендуют еще и на обладание ядерным оружием. Мы не позволим этого сделать</i>
Аналогові відмітки	Виділення вбудованої команди в усному мовленні голосом, інтонацією, паузою; у друкованому тексті – кольором і шрифтом: <i>Уверен, что преданные своей стране солдаты и офицеры ... профессионально и мужественно исполняют свой долг</i> (підзаголовок у статті Путіна, виокремлений більшим шрифтом синього кольору)
Вбудовані запитання	Використання вбудованих запитань, на які адресат надає відповідь подумки. Використовуються для формування позиції або поведінки адресата: <i>Военная машина приближается к нашим границам. Почему все это происходит?</i>
Команди через НЕ	Сприйняття фраз з часткою НЕ так, ніби її немає: <i>Вооруженные силы России НЕ наносят удары как по украинским городам, так и по социальным объектам и гарнизонам</i>
Синтаксична невизначеність	Відсутність розуміння – з якою частиною повідомлення співвіднесена певна синтаксична конструкція: <i>Наши действия – это самозащита от создаваемых нам угроз и от еще большей беды, чем та, что происходит сегодня</i> (не зрозуміло, про яку саме біду йдеться, – ту, що нібито загрожує РФ, чи про розпочату війну в Україні)
Двозначність за охопленням	Можливе співвіднесення дієслова, прикметника або прислівника з невизначеним словом у реченні, формує двозначність вислову: <i>Итоги Второй мировой войны, как и жертвы, принесенные нашим народом на алтарь победы над нацизмом, священны</i> (фрагмент <i>принесенные нашим народом на алтарь победы над нацизмом</i> може бути співвіднесений і з іменником <i>жертвы</i> і зі словосполученням <i>итоги Второй мировой войны</i>)

Наведені у таблицях 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 приклади з газети «Красная звезда» від 25.02.2022 р. демонструють можливість системного застосування лінгвосугестивних прийомів за Мілтон-моделлю у пропагандистських дискурсах.

Мілтон-модель має на меті не смислову конкретизацію мовлення, а «оптимізацію його сугестивних властивостей, спрямованих переважно на підсвідомість, що зближує її з гіпнотичними технологіями, увиразнюючи актуальність відповідних досліджень, оскільки феномен гіпнозу становить найвищий ступінь впливу як такого» [55, с. 119].

Лінгвосугестивні технології можуть стати потужною зброєю в умовах інформаційної війни, тому нагальності набуває питання вироблення контрсугестивної протидії патогенній інформації ворога, захисту громадян від ворожого сугестивного впливу, спрямованого на знищення національної самосвідомості, зміну ментальної матриці українців через етно- і ідентоцид. У теперішній війні, яку також називають когнітивною, світоглядною, семантичною, «театр військових дій – людська свідомість, предмет ураження – секулярна масова свідомість, об'єкт ураження – противник і його потенційні союзники, цільова настанова – етноцид та ідентоцид, регіональні і цивілізаційні смисли та перспективи майбутнього» [108, с. 286-287].

Контрсугестія, яка напередодні війни вторгнення РФ в Україну, була маргінальним предметом лінгвістичних пошуків, сьогодні розглядається як система ефективної протидії ворожим інформаційним і психологічним впливам.

У науковому дискурсі запропоновано кілька визначень контрсугестії. В. Курило, О. Караман, В. Степаненко розглядають контрсугестію як феномен, пов'язаний з недовірою до повідомлення, що «ілюструє саме ступінь опору навіюванню», який здійснює окрема особистість [74, с. 293]. І. Богданова визначає контрсугестію в умовах інформаційної війни як здатність людини захищатися від зовнішніх інформаційних впливів, що передбачає готовність до сприйняття інформації, яка містить сугестивний потенціал, усвідомлення маніпулятивного впливу, збереження критичності сприйняття інформації, наявність раціональних

сумнівів і недовіри. Дослідниця виокремлює низку тактик контрсугестії: недовіру до джерела інформації; попередження про здійснення впливу; спростування аргументів адресанта повідомлення; використання кількох джерел інформації для виявлення максимально об'єктивного стану речей; збереження емоційної рівноваги [9].

Як лікувальну сугестивну технологію О. Климентова описує читання двічі на день певних ритмічних текстів, «що представлені універсальними формами, звуконами та цифронами. Наприклад, звукоцифри становлять набори слів, що містять часто повторювані звуколітери. Слова можуть бути об'єднані за принципом синонімічних рядів, антонімічних пар чи навіть груп іншомовності, метафоричності та ін., розташовуються в певній ритмічній композиції, що має візуальну виразність та інтонаційну рекурсивність» [54, с. 144]. Лікувальний ефект таких текстів, на думку дослідниці, зумовлений тим, «що мова будь-якого народу формує певні особливості генофонду, завдяки яким організм людини позитивно відгукується на рідну мову, активізується і зцілюється» [54, с.144].

Базовою передумовою продукування контрсугестивних механізмів в умовах війни дослідники вважають критичне мислення [83, с. 77-79].

Для цього дослідження актуальним є визначення контрсугестії, запропоноване Н. Слухай, – «оборонна система недопуску патогенної інформації, здатність протистояти навіюванню та будь-яким формам внесення інформації до свідомості, критично оцінюючи їх» [105, с. 172]. Доцільним вважаємо поділ контрсугестивних комунікацій на *контркомунікацію* як «наступальну комунікацію, спрямовану на протидію комунікації ворога для просунення і домінування власних наративів» [105, с. 172], і *терапевтичну* – орієнтовану на покращення емоційного світосприйняття людини, стабілізацію її психологічного стану.

Дослідження контрсугестивних комунікацій умовно можна поділити на три періоди: докризовий (1990-ті р.-2014 р.); першої фази російської агресії (2014-2022 рр.); повномасштабного вторгнення РФ в Україну (2022 р.-2025 р.).

У докризовий період лінгвісти приділяли увагу таким питанням:

– дискурсивній організації контрсугестії, зокрема: трансформації негативного дискурсу в позитивний або нейтральний, ідентифікації сугестора та зниженню його іміджу, виведенню феномену з чорно-білої парадигми [93];

– мовленнєвій поведінці сугеренда щодо контрзахисту: триканальній контраргументації, відмові від комплексів (меншовартості, провини тощо), проведенню демаркаційної лінії у спілкуванні, кваліфікації мовних засобів сугестії тощо [133];

– когнітивно-прагматичним аспектам захисту, наприклад, автори посібника «Сугестивні технології маніпулятивного впливу» надають такі рекомендації: аналізувати думки інших людей, ламати стереотипи і вчитися, не піддаватися паніці, критично оцінювати інформацію з будь-яких джерел, тощо [92].

У період першої фази російської агресії (2014-2022 рр.) питання контрсугестії почали розглядатися в контексті захисту громадськості від деструктивних впливів російської пропаганди та збереження національної самосвідомості. Серед основних форм контрсугестивних комунікацій Г. Почепцов виокремив такі [95, с. 408-419, 473, 501-502; 96, с. 109, 197-202]:

– підготовку фахівців з комунікативних технологій з одночасне підвищення рівня інформаційної освіти громадян;

– активну інформаційну діяльність у соціальних медіа;

– участь лідерів суспільної думки у протидії російському інформаційному впливу;

– створення стратегічного наративу Держави;

– використання «м'якої сили» в інтерпретації подій та інформації;

– аналіз ресурсів смислових війн і вироблення власних інструментів;

– продукування метафор позитивної конотації.

У цей період лінгвісти звертаються до питання вироблення контрсугестивних заходів. Так, Л. Компанцева пропонує такі:

– контроль негативних думок і запобігання негативізації світу, щоб попередити впливи маніпуляторів;

- інтроспекцію раптової зміни ставлення особистості до світу, подій, людей;
- уважне ставлення до інформації: відсутності посилань на джерело, порушення причиново-наслідкових зв'язків, наявності прихованих команд; високої емоційності повідомлень, однобічного тлумачення фактів, навішування ярликів, формування концептуальної опозиції *СВОЇ – ЧУЖІ*, до опису невмотивованого привабливого майбутнього тощо [59, с. 120-123].

Н. Слухай визначає контрсугестивні заходи, що передбачають взаємодію з концептуальною картиною світу суспільства:

- вплив на чутливі ділянки емоціокарти сугестора (колективна, відповідальність, каяття);

- аналіз помилок сугестора в прецедентній сфері (бандерівці), мовній (перекручування прізвищ), історичній (історія Київської Русі), мовної мімікрії (наприклад, листи від імені дітей, матерів тощо), сутності політичних слоганів (*Крим, Сирія... – сакральна земля Росії*);

- викриття симулякрів;

- уважне ставлення до інформації: багатослів'я; наведення прикладів, які не можливо перевірити; використання слів з порожнім референтним індексом, гіперузагальнень; формування ілюзорного зворотного зв'язку; ілюзія вибору; застосування імперативів різного типу тощо [103, с. 172-176].

О. Снитко визначає дієвість контрсугестивних засобів в організації тексту:

- створення терапевтичних текстів, які стабілізують психічний стан людини;
- осмислення прагматично-маркованих одиниць, що виражають домінантні смисли тексту;

- вербалізація домінантних смислів;

- використання директивних форм;

- уникання мови ворожнечі, використання мови толерантності;

- використання «карнавальних засобів контрсугестії» [110].

У період повномасштабного вторгнення РФ в Україну (2022р.-2025р.) контрсугестія стала дієвим механізмом спротиву деструктивному впливу країни-агресорки. З початком гарячої фази війни в Україні сформувалася система контрсугестивного захисту, що впроваджує смисли української концептуальної картини світу в глобальний інфопростір і забезпечують національну стійкість нашого суспільства. Одні форми контрсугестії виникли стихійно в громадянському суспільстві, інші – розроблені фахівцями, зокрема лінгвістами.

Питаннями контрсугестії в умовах війни в Україні опікуються три наукових школи: Національної академії СБ України, Інституту філології Київського національного університету і Одеського національного університету імені І. Мечникова. Вчені Національної академії СБ України розглядають питання контрсугестії у контексті стратегічних комунікацій і національної безпеки. У першому в Україні колективному монографічному дослідженні з питань сугестії та контрсугестії в умовах війни [3] автори наголошують, що «увесь комплекс контрсугестивних заходів вбачається за доцільне в національному масштабі підпорядковувати формуванню “протигібридної” свідомості громадян» [3, с. 233].

Фахівці Київського національного університету досліджують питання контрсугестії в системі організації інформаційного потоку періоду гарячої фази російської агресії [108; 112]. Контрсугестія розглядається Н. Слухай і О. Снитко як результат мобілізації і згуртування українського суспільства, що відбулося «завдяки історично сформованим установкам, притаманним насамперед носіям української ментальності, підтриманим солідарною демократичною спільнотою світу, – ці установки забезпечили специфіку колективної когніції українського народу подій поточного періоду» [108, с. 285-286]. «Кризова ситуація, яку переживає суспільство під час воєнної доби, масово виводить на авансцену специфічні тексти, у яких реалізуються найголовніші стратегічні наративи (передусім наратив ідентичності), що підтримують моральний дух громадян – креолізовані (мультимодальні) тексти з високим ступенем сугестивності, що транслюються через класичні та нові медіа,

соціальні мережі, поєднуючи різнокодову інформацію (візуальний, вербальний та музичний текст)» [112, с. 322].

У збірнику «Записки з українського мовознавства» окремих підрозділ присвячений питанням сугестивної лінгвістики і містить праці з питань нейтралізації патогенних мегадискурсів [173], стратегій позитивації [73], мовної стійкості українців як засобу збереження національної ідентичності [116], медійного протистояння ворожому наративному дискурсу в умовах війни як результату когнітивної стійкості [45; 61].

Аналіз контрсугестивних форм впровадження інформації в умовах повномасштабної війни є актуальною науковою проблемою, оскільки фіксує позитивний досвід України у збереженні ментального здоров'я громадян і ефективного протистояння ворогу. У лінгвістичному вимірі важливо дослідити феномени контркомунікації як наступальної діяльності з протидії деструктивних впливів ворога, й терапевтичної комунікації, спрямованої на покращення емоційного світосприйняття людини, стабілізацію її психологічного стану.

Отже, захист інформаційного простору України сьогодні є міждисциплінарною і міжгалузеву проблемою. Лінгвістика відіграє в цій діяльності першочергову роль. Системне дослідження лінгвосугестивних технологій і технік є нагальним питанням, оскільки дозволяє професійно розвінчати пропаганду ворога й виробити проактивні засоби *контрсугестивного впливу*, прагматично орієнтовані на недопущення патогенної інформації в суспільні дискурси і картину світу нації.

1.3. Мультиmodalний вимір наративного дискурсу інформаційної війни

Дискурсивний вимір лінгвістичних досліджень детально розроблений українськими науковцями. Аналіз підходів до категорії *дискурс* представлено в працях І. Корольова [64], О. Селіванової [101; 216], параметри когнітивного дискурсу визначено О. Межовим, Н. Костюсак, М. Навальною [187], інституційний дискурс сектору безпеки проаналізовано в дисертаційному дослідженні Л. Юдко [132],

дискурс державних інституцій з питань біженства – у роботі А. Мільо [85], маніпулятивні виміри мережевого дискурсу – у публікаціях Н. Кутузи [75-77].

Російсько-українська війна стала поштовхом для дискурсивних пошуків українських науковців у напрямі *війни дискурсів* і *битви наративів* [61; 112; 134], у результаті яких ці метафори набули термінологічного статусу [61, с. 331] – «руйнівний напад великого масштабу у фізичній реальності призводить до реалізації метафори, переносне значення стає буквальним і термінологічним» [135, с. 234)]. Когнітивну єдність термінів *дискурс війни* і *війна дискурсів* визначає Г. Яворська, зазначаючи, що термін *дискурс війни* вживається «на позначення загальної конфігурації публічних дискурсивних протиставлень, що виникають і формуються в контексті російсько-української війни. як вимір комунікації і задають перспективу, тобто ракурс погляду на смисли війни як історичної, соціальної, екзистенційної події» [135, с. 233].

Підходи до дискурсу як до «системи обмежень, які накладаються на необмежене число висловлень у результаті певної соціальної або ідеологічної позиції» [102, с. 26], як «фрагменту історії ..., який накладає свої власні обмеження, пропонує своє розподілення на частини, свої трансформації, специфічні способи темпоральності» [154, с. 117] трансформувалися в ідею наративного дискурсу. Наприклад, у Словнику наратології Дж. Принса наратив визначається як результат, процес, об'єкт, дія, структура однієї або кількох подій, інформація яких спрямована на адресата [197, с. 58].

Поняття *наратив* пройшло довгий шлях від структуралістичних підходів (праці Р. Барта [138], Ю. Крістєвої [67], Дж. Принса [197], Ц. Тодорова [205]), де темпоральний вимір визнаний провідною характеристикою наративних текстів, до «новоеліністичною» [136, с. 23], зумовленої «наративним поворотом» соціальних наук і виникненням лінгвокогнітивних і лінгвопрагматичних напрямів дослідження.

Б. Річардсоном виокремлено чотири підходи до визначення терміна *наратив*: часовий, причиново-наслідковий, мінімалістичний та процесуальний [199, с. 169]:

1) *часовий підхід* сформований за часів античності, визначає темпоральність як ключову характеристику наративу;

2) *причиново-наслідковий* підхід визначає як ключове питання наратології наявність причинно-наслідкових зв'язків між подіями, що фіксують їхній ланцюг у тексті. Цей параметр є базовим для розмежування подій тексту і подій реальності;

3) *мінімалістичний підхід* вважається Б. Річардсоном непродуктивним. Він базується на розумінні наративу як певного висловлювання про подію чи дію як таку, що фіксує трансформацію станів і подій. «Оскільки будь-яка розповідь є деяким мовним твором, присвяченим викладу однієї або кількох подій, вважається цілком допустимим розглядати її як риторичний розвиток, скільки завгодно грандіозний за масштабами, однієї-єдиної дієслівної форми, те, що в граматиці називається поширенням дієслова» [157, с. 68]. Згідно цього підходу ключовою ознакою наративності є зміна подій у розповіді, що не фіксує об'єктивність ситуації;

4) *процесуальний підхід* тлумачить наратив як певну сутність, що виникає між адресатом і текстом, й заперечує наявність наративності в самому тексті [199, с. 169]. Наративність за цим підходом визначається як особливий спосіб освоєння світу, пов'язаний із взаємодією між живими організмами.

А. Нюннінг [192], німецький наратолог, виокремлює вісім головних напрямів розвитку наратології:

1) контекстуалістські, тематичні і ідеологічні підходи (вживання наратології в літературознавстві): контекстуалістська наратологія, наратологія і тематика, порівняльна наратологія, прикладна, марксистська, феміністська, тілесна, етнічна, постколоніальна, соціонаратологія;

2) трансжанрові і трансмедіальні підходи до наратології: наратологія і жанрова теорія, наратологія і драма, наратологія і поезія, наратологія і кіно, наратологія і музика, наратологія і візуальні мистецтва;

3) прагматичні і риторичні різновиди наратології: прагматична наратологія, етнічна і риторична наратологія;

4) когнітивні і рецептивні різновиди наратології: психоаналітична, когнітивна, побутова наратологія;

5) постмодерні і посткласичні деконструкції класичної наратології: постмодерна, постструктуралістська, динамічна наратології;

6) лінгвістичні підходи до наратології: лінгвістична, стилістична, соціолінгвістична наратології, дискурс-аналіз і наратологія;

7) філософські наративні теорії: теорія можливих світів, наратологія і теорії фікційності, феноменологічні наративні теорії;

8) інші інтердисциплінарні наративні теорії: наратологія і доба високих технологій, антропологія, когнітивна психологія, теорії історіографії, теорія систем.

Мультимодальність визначається А. Нюннігом як вимір наративного дискурсу – трансжанрові і трансмедіальні підходи до наратології: наратологія і жанрова теорія, наратологія і драма, наратологія і поезія, наратологія і кіно, наратологія і музика, наратологія і візуальні мистецтва (п.2).

Висновки лінгвістів підтверджено й документами державних і безпекових інституцій. Зокрема, в доктринальних документах країн-членів НАТО *наратив* тлумачиться як а) «короткий опис історії, що використовується для візуалізації ефекту, якого командир хоче досягти в інформаційному просторі для підтримання та формування оперативного простору»; б) «продовження стратегічних комунікацій, що включає контекст, причину/мотив та мету/умови завершення операції» [212]. *Битва наративів* визначається як «розвинута боротьба у пізнавальному/когнітивному напрямку/сфері інформаційного простору, так як традиційна війна відбувається у фізичному просторі ... Ключовий компонент “битви наративів” – добитися успіху у створенні перспектив у конфлікті в умовах, відповідних вашим зусиллям» [145, с.11].

Вперше у світі на законодавчому рівні поняття *стратегічний наратив* зафіксовано в Доктрині інформаційної безпеки України (2017 р.) і було визначено як «спеціально підготовлений текст, призначений для вербального викладення у процесі стратегічних комунікацій з метою інформаційного впливу на цільову аудиторію» [123].

Сьогодні наративний дискурс – актуальний предмет лінгвістичних пошуків українських учених: Я. Бистрова [6], Л. Бідоцько, О. Півторака, П. Худіна [8],

Л. Компанцевої [61], І. Папуші [89], О. Снитко [112], Г. Яворської [135]. Наративний підхід впроваджений у посібники з протидії деструктивним впливам РФ [7; 19].

Д. Дубов, М. Ожеван запропонували моделі стратегічного наративу, що є ефективними для аналізу дискурсу інформаційної війни.

Модель Д. Дубова ґрунтується на підході Ж.-Ф. Ліотара [79; 221; 222], який під гранднاراتивом розумів «оповіді, що лежать в основі конкретних варіантів вибору, що їм культура приписує властивість бути можливими напрямками діяльності, а також надає цим варіантам легітимності, пояснюючи їх» [32, с. 15]. Дослідник зауважує, що нині спостерігається «плюралізм наративів» – безперервно виникають і зникають «малі наративи», які «більшою мірою відповідають сьогodнішньому інформаційно фрагментованому суспільству» [32, с. 15]. Створення або знецінювання «малих наративів» впливає на стабільність наративів стратегічних.

Д. Дубов пропонує для розбудови стратегічного наративу використовувати модель соціолінгвіста У. Лабова – *delineating story patterns*, згідно якої наратив має відповідати на такі питання [179]:

1. Анотація (Abstract). Як це все сталося і з чого усе почалося?
2. Орієнтація (Orientation). Хто/що були у це задіяні, коли й де?
3. Кульмінація (Complicating Action). Що ж трапалося?
4. Розв'язка (Resolution). Чим же це, зрештою, закінчилося?
5. Оцінка (Evaluation). Як до цього ставитися?
6. Фінал (Coda). Що це все означає?

Наративи не мають хронологічно відтворювати події, їхнє завдання – спрощення ситуації, подання її в доступній для різних ЦА формі.

М. Ожеван наголошує, що «переважальний напрям світового культурно-інформаційного розвитку у певній сфері (політичній, економічній, науковій, медійній тощо), характерний для певного періоду часу, формується за посередництва наративів за допомоги панівних медіа (*mainstream media* – MSM)» [88, с. 30-31], з цією метою

використовуються наративи для забезпечення комунікативних стратегій реалізації – фреймінгу, праймінгу, встановлення «порядку денного»:

– *фреймінг* (англ. *frame* – рамка) – комунікативна стратегія організації новинного контенту шляхом «окреслення параметрів “правильного” сприймання новини масовою аудиторією» [88, с. 31];

– *праймінг* (англ. *priming* – окреслення пріоритетів) – комунікативна стратегія, що має на меті «зумисну активацію у ЦА певних знань та навичок поведінки для маніпулятивного нав’язування цій аудиторії наперед визначених сценаріїв сприйняття та прийняття рішень» [88, с. 31]. Базується на використанні «праймів» – цільових стимулів для формування у ЦА потрібних реакцій;

– *встановлення «порядку денного»* (англ. *agenda setting*) – комунікативна стратегія контролю сприйняття ЦА певних подій «шляхом знаходження та підтримання певного компромісу між “справжньою” й “медійною” реальностями» [88, с. 31].

Для цього дослідження актуальним є поділ наративів на системні, національні, регіональні та наративи з окремих питань. *Системні* наративи транслують метаісторії, порушують питання ціннісних категорій, сутності національних картин світу, тощо. *Національні* наративи тлумачать історію держави, формують уявлення про її місце у світі, національних героїв, відношення з іншими державами. *Регіональні* наративи присвячені історії регіону, його політичній і соціальній орієнтації, актуальним подіям. *Наративи* з окремих питань пояснюють державну політику, значення актуальних проблем для держави і регіонів.

Наративні дискурси інформаційної війни інтегрують ресурси різних семіотичних систем, інформація в них закодована кількома модусами – вербальним (мова) та низкою інших – аудіальним, графічним, кінетичним тощо. Системність наративу, дискурсу та мультимодальності визначив Б. Ажнюк: «Семіотичний континуум має коміркову структуру. У ньому відбуваються дифузні явища – взаємне проникнення елементів змісту, їх перетікання з однієї комірки в іншу. Прикладом може бути використання в українському семіотичному просторі символічного малюнку

на руїнах будинку в Бородянці (відомого в ЗМІ як мурал Бенксі), де зображено хлопчика, що здолав дорослого чоловіка-дзюдоїста. У контексті російсько-української війни малюнок символізує повалення агресора. Семіотика оперує знаннями, які оприлюднювалися в публічному просторі і можуть актуалізуватися під впливом нових обставин. Дорослий дзюдоїст на графіті Бенксі нагадує Путіна, який у минулому любив позувати перед ЗМІ в костюмі дзюдоїста на татамі» [1, с. 6-7].

Мультимодальні дискурси в інформаційній війні здатні занурювати людину в симулякрну реальність, тим самим формуючи її сприйняття подій і поведінку. Цей процес сприймається як природний і не викликає відторгнення, оскільки сучасним комунікаціям притаманна взаємодія вербальних і паравербальних компонентів, і будь-яке використання мови є мультимодальним [201, с. 386; 224]. Це зумовлено тим, що мультимодальність сьогодні є одним з провідних вимірів лінгвістичного знання: у вузькому значенні вживається на позначення об'єкта дослідження, у широкому – напряму лінгвістичних досліджень – мультимодалістики і методики мультимодального дискурс-аналізу.

Під *мультимодальним дискурсом/текстом* (англ. *multimodal*, від лат. *multum* – багато і *modus* – міра, спосіб) розуміється дискурс, що має складний семіотичний характер й потребує полівекторного декодування. О. Снитко пропонує вважати мультимодальним текст/дискурс, «зміст якого розкривається за допомогою двох і більше семіотичних систем» [112, с. 322]. Існування мультимодальних дискурсів зумовлено фізіологією людини, яка сприймає матеріальний світ через п'ять каналів сприйняття інформації: візуальний, аудіальний, ольфакторний (смак і нюх), пропріоцептивний (рівновага/положення тіла), тактильний. Ці канали визначаються як модальні. Отже, «модальність – це характеристика людських відчуттів за якістю» [57, с. 105]. Таким чином, полімодальні відчуття (одиниці першої сигнальної системи) переносяться в текст за допомогою одиниць другої сигнальної системи – слів або словесного коду. «Адресат такого тексту постійно перемикається із ролі читача на роль глядача і навпаки. Така “човникова” діяльність адресата закладена в

комунікативну модель полікодового повідомлення. Втілення цієї моделі багаторазово підвищує ефективність комунікації» [57, с.111].

М. Івасишин виокремлює тексти з нульовою мультимодальністю, частковою і повною. До текстів з нульовою мультимодальністю дослідниця відносить суто візуальні або суто вербальні тексти. Тексти з частковою та повною мультимодальністю містять зображення, що також організують текстовий простір. «При частковій мультимодальності тексту вербальна частина є відносно автономною та незалежною від зображення, а між словесними та графічними компонентами існують семантичні зв'язки. У такому разі графічний елемент супроводжує вербальну частину тексту і не є обов'язковим для організації тексту ... Повна мультимодальність тексту передбачає тісний зв'язок між вербальною частиною та графічним елементом, тобто словесні елементи не можуть існувати окремо від графічних, тому що між ними наявні тісні семантичні відношення» [39, с. 33]. Часткова мультимодальність притаманна газетним та художнім чи науково-популярним текстам, повна – рекламі [39, с. 33].

А. Корольова, вивчаючи питання програмного забезпечення мультимодального корпусу для дослідження європеїстики, наголошує, що «мультимодальні форми конструювання інформації ... відтворюють певну тематику ... за допомогою цифрових кодів, що регламентують правила комбінації й алгоритмізації різних видів модальності й перебудовують сенсорні й асоціативні механізми її сприйняття адресатом» [65, с. 50]. Вчена припускає, що мультимедійний підкорпус «запускає процес психологічної адаптації користувача (як цим ресурсом, так і інструментами Мультимодального корпусу) до різних комбінацій у них мультимодальних форм створення інформації та її динаміки, яка продовжується в інших текстах відповідної тематики» [65, с. 58].

Отже, мультимодальний текст/дискурс як семіотична система виконує три основні функції: (1) формування понять (англ. *ideational*); (2) створення інтеракції між комунікантами (англ. *interpersonal*); (3) організації та структурування тексту (англ. *textual*) [208, с. 26].

Мультимодальним дискурсам, окрім дифузії різних семіотичних систем, притаманна дифузія жанрів – утворення нових жанрових моделей на основі його константних елементів, розбудови навколо одного домінантного компонента структури з новими змінними, перегрупування складників.

Становлення системи жанрів, умови і окремі маркери жанрово-стильових модифікацій досліджено В. Кузьменком [71-73; 202], який доводить, що жанровий різновид як об'єкт генології містить генологічні предмети, поняття, назви. «У кожному із названих об'єктів жанр сприймається як щось готове: завершений предмет, встановлене поняття, визначена назва, які у своєму виникненні та функціонуванні не є одночасними. Тут діють різночасові поступи» [73, с.126].

Традиційно мовленнєвий жанр визначався як «типовий спосіб побудови мовлення в конкретній ситуації, призначений для передавання певного змісту. Розгорнута мовленнєва побудова, що складається з певної кількості мовленнєвих актів, у яких комунікативний намір кожного мовця підпорядкований його стратегії і тактиці» [5, с. 9]. До складників мовленнєвого жанру як системи віднесено такі:

- комунікативну мету (намір, інтенцію);
- концепцію автора, що має враховувати певні його характеристики: свій – чужий; авторитетний – неавторитетний, зацікавлений – незацікавлений тощо;
- концепцію адресата (враховуються ті ж самі характеристики);
- чинник комунікативного минулого (попередня історія жанру, його походження);
- чинник комунікативного майбутнього (перспективи трансформації жанру), який визначає стандарти;
- подієвий зміст;
- мовне втілення (мовне оформлення жанру);
- комунікативний смисл – сумарну семантичну, синтаксичну і прагматичну домінанту комунікативної стратегії адресанта;

- тональність мовленнєвого жанру (інтенціонально-вольова – позаінтенціональна; емоційно-аксіологічна – змістовно-інформаційна тощо);
- канали комунікації.

В. Кузьменко і О. Семенюк до параметрів мовленнєвого жанру відносять поліфонічну єдність, що передбачає інтеракційний обмін між адресатом й адресантом, та метамову, що забезпечує рецесію комунікантів [202, с. 272]. За результатами дослідження жанрово-стильової типології листів В. Черчилля й Ф. Рузвельта, В. Кузьменко дійшов висновку, що вивчення епістолярних творів певної історичної доби дозволяє проаналізувати «досвіду справедливої боротьби за своє існування, зафіксованого на сторінках приватних листів ..., сприятиме становленню української національної самосвідомості реципієнта, вкрай важливої для повноцінного існування та збереження цілісності України, зміцнення її в системі міжкультурних взаємин і геополітичних відносин із іншими державами» [71, с. 67].

У науковому дискурсі тривалий час існувала думка, що дифузія жанрів, на самперед журналістських, пов'язана з технологізацією каналів комунікації [23]. Сьогодні дослідники схиляються до ідеї зумовленості трансформації жанрів запитами і потребами адресатів [16; 23; 24; 104; 149]. Для цього дослідження актуальною є класифікація мультимодальних дифузних жанрів, запропонована Ю. Кропивою та О. Нестеренко: «Статична ілюстрація – класична ілюстрація в мультимедійній історії; слайд-шоу, яке відрізняється від фотострічки передусім тим, що картинки “перегортаються” самі в режимі “фотофільму” і часто дуже схожі на відео; карикатура – традиційний жанр, який отримує нове дихання в конвергентному ЗМІ, перетворюючись на анімацію; підкаст – звуковий файл, передача, закінчений сюжет; аудіоілюстрація – мінімально короткий фрагмент аудіозапису, що розміщений у певній частині тексту; аудіоверсія тексту – начитаний диктором або електронним диктором текст повідомлення; аудіосюжет, який схожий на класичні радіосюжети з цитатами ньюзмейкерів та інтершумом; відеоілюстрації – фрагмент відео, який належить конкретній частині тексту чи інфографіки або мультимедійній статті;

відеосюжет – закінчене відеоповідомлення, яке має свою зав'язку, кульмінацію й розв'язку; відеоколонка, відеонарис, відеокоментар – жанр, який походить із телевізійних студій і, ймовірно, став проміжним етапом перед тим, як перетворитися на інтерактивну відеоколонку» [68, с. 77]. Перелічені жанри можуть бути як компонентами одного дискурсу, так і представляти одну публікацію.

Одним із провідних жанрів мультимедійного нарративного дискурсу інформаційної війни є сторітелінг (англ. *storytelling*) – «мистецтво створення й розповідь сюжетних історій на основі життєвих фактів і подій із метою впливу на емоційну, когнітивну, мотиваційну сфери реципієнтів» [99, с. 109].

Сьогодні у світовій практиці сторітелінгу визначено його базові когнітивно-прагматичні принципи [20; 82; 99; 126; 143; 151; 156; 159; 178; 185; 198; 203]:

- правдивість;
- актуалізація системи цінностей інституції для конкретних ЦА;
- новизна;
- розвиток дискурсивної ситуації – публікація нових історій, підтримання обговорень історій серед ЦА;
- залучення аудиторій до створення контенту;
- наявність персонажа, який упродовж дискурсу може трансформуватися;
- динамічний та емоційний опис ситуації або події;
- демонстрація позиції особи/кампанії/інституції;
- використання хештегів і локацій для залучення нових аудиторій та підвищення обсягів перегляду контенту;
- деталізація подій, демонстрація конкретних фактів;
- композиційна оформленість і реалізація формули ЕЗРКР (експозиція, зав'язка, розвиток, дії, кульмінація та розв'язка);
- втілення ефекту неочікуваності;

– якісний мультимодальний контент (відео, фото, інфографіка тощо) й експериментування з ним для залучення різних сегментів ЦА.

Дифузність жанру сторітелінгу зумовлена й наративними методами його створення, зокрема детальною «сценографією»; структуруванням подій у хронотопі композиції матеріалу; позиціонування кількох точок зору. використання в структурі оповіді кількох точок зору [126, с. 246]. Кобі ван Крієкен пов'язує дифузність жанру сторітелінгу з мультимедійними методиками його створення, що передбачають застосування елементів сучасного вебдизайну. За думкою дослідника, ефект занурення забезпечується поєднанням можливостей різних семіотичних систем – тексту, графічної анімації, рухомих зображень, музики, відео, інтерактивних елементів навігації, гіпертекстових посилань тощо [178]. Кобі ван Крієкен доходить до двох важливих висновків: аудиторія потребує розуміння ситуації, тому сторітелінг є надважливим; сторітелінг не дорівнює ні жанру, ні наративу, він є складовою частиною метажурналістики тощо [178].

Високий сугестивний потенціал має сторітелінг прямої дії, мета якого привернути увагу ЦА до нагальних проблем сьогодення, сформувати бажану поведінку як реакцію на емоційне подання інформації.

Мультимодальні наративні дискурси системно впроваджують сугестивний вплив і контрсугестивну відповідь на деструктивні впливи. Дослідники визначають модифікацію мультимодальних текстів у період повномасштабного вторгнення РФ в нашу Державу. «Якщо у добу Революції Гідності специфічною ознакою інформаційного простору України стали мультимодальні тексти, у яких втілювалися так звані карнавальні форми сугестії, то ознакою сьогодення можна вважати появу великої кількості мультимодальних текстів патріотичної спрямованості з яскраво вираженим фольклорним компонентом. Такі тексти швидко допомагають людині подолати кризові ситуації, ментально та емоційно, загартовують національний дух та морально підтримують українців» [111, с. 322].

Отже, дискурс інформаційної війни є мультимодальним, оскільки формує базові поняття для концептуальних картин світу протиборчих сторін (*війна – мир, Перемога – поразка, денацифікація – національна стійкість* тощо); створює інтеракції між різними ЦА із використанням різних семіотичних систем задля сугестивного впливу та контрсугестивних відповідей, що призводить до відповідної організації текстів/дискурсів як доктринального, так і пропагандистського характеру. Наративна організація дискурсу інформаційної війни демонструє перебіг інформаційного протистояння й зумовлює комбінації семіотичних систем відповідно до ситуацій впливу на ЦА (листівки, газети, дописи в соціальних мережах, інтернетні ігри, відеопродукція, тощо).

1.4. Методика дослідження лінгвосугестивних технологій, впроваджених у мультимодальний наративний дискурс інформаційної війни

Мультимодальний аналіз дискурсу – новітня парадигма, що розвивається. Цей аналіз ґрунтується на міждисциплінарному підході і передбачає інтерпретацію комунікативних практик «в аспекті виявлення смислів, що зникають при аналізі окремих аспектів комунікації (наприклад, вираженої тільки у формі запису вербального обміну)» [78, с. 12].

Підвалини мультимодального дискурс-аналізу були закладені в 1980-х роках у працях Г. Кресса, Т. ван Левена [175-177], М. О’Тула [195], Р. Сколона [201] та ін.

Г. Кресс і Т. ван Левен [176] запропонували алгоритм поетапного дослідження візуальної семіотики – візуального граматичного аналізу. Цей алгоритм базується на аналізі трьох основних вимірів – репрезентаційного, інтерактивного і композиційного.

Репрезентаційний вимір візуального повідомлення досліджується у наративному і концептуальному аспектах. Наративні моделі демонструють, як «розгортаються дії та події, процеси змін» у просторі візуального повідомлення, тоді як концептуальні моделі є статичними та «представляють учасників з погляду їх

класу, структури чи значення» [176, с. 59]. Тому у цьому вимірі досліджуються як дійові особи, місця та речі, які представлені в текстах, так і «виробники» текстів і їх адресати. У репрезентаційному вимірі також здійснюється аналіз концептуальних структур, що фіксують взаємовідношення учасників (підпорядкований – головний, частина – ціле, символів, асоційованих з учасниками комунікації).

Інтерактивний вимір передбачає вивчення таких складників, як: 1) контакт (пов'язаний з напрямком погляду представлених учасників, який може бути як спрямованим, так і не спрямованим на адресата візуального повідомлення, а також з мімікою та жестами [176, с. 116-118]; 2) дистанція («яку доречно аналізувати зважаючи на здобутки проксемічної семіотики: чим коротша відстань між учасником та глядачем, тим більш близькими сприймаються стосунки поміж ними» [35, с. 43]; 3) ставлення («наприклад, різні кути зображення можуть іконічно відтворювати різні відношення: горизонтальний прямий кут вказувати на причетність, косий – демонструвати віддалення, відрив; вертикальний високий кут відтворює відношення сили і потужності, низький – підкорення, на рівні очей – рівність, симетрію відносин» [35, с. 43]; 4) модальність; 5) карнавалізація мови [101].

Композиційний вимір орієнтований на впровадження принципів інформаційної цінності, салієнтності та фрейму [176, с. 179-185].

Інформаційна цінність визначається візуальними параметрами. Наприклад, візуальна інформація, представлена у верхній частині, є більш абстрактною, асоційованою з ідеєю. Зображення у нижній частині ілюструє більш конкретну інформацію. Центральне зображення зосереджуються на ключовій інформації, тоді як периферія – на другорядній, підпорядкованій центру [176, с. 194-200]. Салієнтність маркується розміром зображень, їхньою тональною та кольоровою контрастністю, перспективою тощо [176, с. 201-203]. Фрейм є способом з'єднання або роз'єднання візуальних елементів.

М. О'Тул розробив граматичний підхід до інтерпретації текстів, які він трактує у семіотичному вимірі й включає до парадигми текстів живопис, архітектурні

проекти, скульптуру. О'Тул зауважує, що адресати «зчитують» смисли одразу за трьома напрямками [195, с. 3]:

- що привертає увагу і викликає інтерес (семантичний модус);
- як передається інформація про реальність (модальний модус);
- як ця інформація структурується у відповідну текстову форму (композиційний модус).

У 2000-р. мультимодальний дискурс-аналіз набув популярності, лінгвісти почали досліджувати дискурси, побудовані на перетині різних семіотичних систем. Дослідники відзначали «зміщення фокусу в лінгвістичних дослідженнях, коли використання мови більше не теоретизується як ізольований феномен» [194, с. 1], а відбувається «одночасне оркестрування різних презентаційних режимів» [139]. У цей час виникає низка міждисциплінарних досліджень, де презентовано різні підходи до мультимодального дискурс-аналізу. Дж. А. Бейтман, використовуючи мовознавчі дослідження і дизайнерський досвід, доводить, що сукупність різних способів вираження інформації складає документ пізнаваного жанру [139]. Р. Ієдема висуває ідею щодо додаткової перспективи мультимодальності – ресеміотики, що має надати аналітичні можливості для дослідження трансформацій семіотичних засобів різних систем відповідно до соціальних процесів й відповісти на питання, чому різні семіотичні системи мобілізуються для виконання певних дій у певний час [163].

У 2008 році за результатами Національної конференції Австралійської асоціації системної функціональної лінгвістики видано колективну монографію «Мультимодальний семіотичний функціональний аналіз у контексті освіти», в якій на основі фундаментальних теоретичних основ системної функціональної лінгвістики розглянуто семіотичний вимір соціальних комунікацій – 3D-простір, кінопродукція, новини та медіа, матеріали шкільних програм [189].

Мультимодальному дискурсу реклами присвячена праця Р. Біслі та М. Данезі. Автори доходять висновку, що завдяки поєднанню вербальних і невербальних засобів реклама набуває переконливості і стає невід'ємним компонентом сучасного

соціального дискурсу, який впливає на установки та спосіб життя людей, потай пропонуючи можливості задовольнити найпотаємніші прагнення за допомогою споживання. Автори досліджують дискурс друкованої та інтернетної реклами, використовуючи семіотичний аналіз [140].

К. О'Халлоран будує дослідження на перетині мови, символіки та візуальної образності в математичному дискурсі, доводячи його належність до семіотичних ресурсів, побудованих на перетині різних знакових систем. На основі аналізу історичного дискурсу, зокрема діяльності Декарта, вчена визначає еволюційну роль мови, візуальних засобів і математичної символіки у вирішенні соціальних проблем та концептуальному розумінні математичних практик [194].

Перший практичний посібник з мультимодального дискурс-аналізу був підготовлений К. Джевіт. Він містив ключові концепції і міждисциплінарні методи дискурс-аналізу, описував етапи мультимодальних досліджень та їх етичний вимір [165]. Концепцію метамедійної грамотності, що охоплює різноманітні семіотичні ресурси і технології, які формують різноманітні мультимедійні жанри, розглянуто К. Дж. Л. Лемке. Авторка наголошує, що грамотність повинна розумітися у її соціальному контексті як результат взаємодії в мережах людей і технологій [182-183]

Різносторонні дослідження мультимодальної організації дискурсів дозволили виокремити принципи проведення його аналізу:

– *принцип модусної системи*. Під модусами розуміють «семіотичні ресурси, що дають можливість для одночасної реалізації дискурсивно-комунікативної практики та різних типів інтеракції її учасників» [176, с. 21]. Семіотичні модуси співвіднесені з модусами *перцептивними* – візуальними, аудіальними, тактильними, нюховими й смаковими [186]. У цьому контексті доцільним вбачається співвіднесення поняття модус з усталеними в семіотиці термінами – *коди і знакові системи* [4, с. 4]:

– *принцип мультимодального ансамблю комунікації* [4, с. 5]. Провідна роль мови в організації мультимодального дискурсу ставиться під сумнів. Вона розглядається як одна з рівноправних систем мультимодального комунікативного ансамблю. Цей

принцип стверджує, що всі модуси повною мірою здатні виражати певні значення та мають рівнозначний висхідний смислотворчий потенціал [176, с. 79];

– принцип *соціальної зумовленості*: кожний модус мультимодального дискурсу активується залежно від контексту й потреб ЦА. Семантика знакових систем зумовлюється «значенневим потенціалом соціокультурного оточення, у якому він функціонує, а також у контексті інших семіотичних ресурсів, імплікацій і знань, які учасники комунікації привносять у комунікативну ситуацію» [4, с. 5]. Отже, соціосемантичний підхід є підґрунтям мультимодального дискурс-аналізу, відповідно до якого «лінгвальні і візуальні семіотичні ресурси вивчаються в аспекті конструювання, завдяки своєму семіотичному коду, одного з “можливих світів”» [35, с. 2]. Мультимодальний дискурс-аналіз передбачає «читання образів, виявлення метафор, що пронизують повсякденність, спроби виявляти особливості модальностей, що складають контекст комунікації і наповнюють соціальні інтеракції» [78, с. 13] і «виявляє основу комунікації з можливістю інтерпретування полікодових комбінацій сучасної людини» [112, с. 325].

В українській лінгвістиці впроваджено кілька методик мультимодального дискурс-аналізу, зокрема:

– методика аналізу *мультимодальних каламбурів і мультимодальних метафор*, запропонована І. Андреєвою. Методика враховує залучення паравербальних модусів до семантизації значень мовних одиниць. Авторка доводить, що інтерпретацію мультимодальних медіапродуктів (художніх фільмів, телепередач, рекламних роликів тощо), побудованих з використанням різних семіотичних кодів (наприклад, графічний і вербальний), можна здійснити в термінах іншого поняттєво-предметного поля [4, с. 6]. Теоретичним підґрунтям методики досліджень мультимодальних метафор І. Андреєва вбачає теорію концептуальної метафори Дж. Лакофа та М. Джонсона, яка доводить, що «метафори – це насамперед питання думки та дії, і лише похідне – питання мови» [180, с. 153].

– *семантико-когнітивна методика Н. Кравченко і О. Жихаревої* ґрунтується на положенні, що сукупність знаків-конотатів або міфологем (ідеологем) забезпечує міфологізацію, що відображає основні культурно-змінні поняття, пов'язані з певним світоглядом [174]. У репрезентаційній площині «виділяються дві групи учасників: з одного боку, дійові особи, місця та речі, які представлені в образах та візуальних текстах, з іншого боку – ті, хто “відповідає” за створення зображень та текстів, тобто адресанти повідомлень, а також їхні адресати: читачі і глядачі» [35, с. 43]. Наратив виступає ключовою одиницею дослідження – він пов'язує учасників елементами зображення. «Учасник, який створює вектор, називається “Актор”, а учасник, на якого вектор спрямований, отримав назву “Мета”. Серед наративних процесів одним з найпоширеніших є “реакційний” тип, коли вектор утворюється поглядом і створює реакцію, а не дію» [35, с. 43].

– *методика дослідження наративного концепту С. Жаботинської*. Наративний концепт С. Жаботинська визначає як такий, що «включає інформацію, яка вилучається із численних даних – текстових повідомлень (присутніх в них дескрипцій) за конкретною темою, позначення якої стає іменем концепту. Інформація, отримана із всього масиву текстових повідомлень і яка конструює концепт, є чимось на зразок метатексту, наділеного референціальною і реляційною когерентністю: у ньому фігурує, повторюючись, певний набір текстових референтів (актантів), які вступають між собою у певні відносини в рамках певних подій, визначених у просторово-часових межах» [34, с. 94]. Наративний концепт, за думкою дослідниці, може бути представлений як багаторівнева матриця для ідентифікації певних тематичних сегментів» [34, с. 95];

– *лінгвокультурологічна методика аналізу мультимедійного політичного дискурсу Г. Кузнецової*. З'єднувальною ланкою між лінгвістичним й лінгвокультурологічним модусами мультимодальності авторка визначає змістовий або когнітивний гачок, що «базується на прийнятих й соціально поділених стереотипових поняттях, які використовує й експлуатує політична особистість у

своїх промовах; у теорії комунікації це явище здобуло назву *якір*, вплив таких якорів має відношення до сфери нейролінгвістичного програмування» [70, с. 194]. На думку Г. Кузнецової, лінгвістичні й лінгвокультурологічні чинники таких якорів мають стати предметом мультимодального дискурс-аналізу;

– *трансмедіальний підхід до дослідження відеоігрового дискурсу, узагальнений А. Шаламай.* Дискурс відеоігор схарактеризовано як «парасольковий термін, який може включати різні рівні, залежно від адресатів та адресантів мовлення: розробників, гравців, ігрових журналістів тощо» [129, с. 92]. До його когнітивно-прагматичних характеристик автором віднесено такі: запрограмованість розробниками внутрішньоігрового мовлення, мультимодальність, поліжанровість, інтермедіальність (співвіднесеність з жанрами літератури) і трансмедіальність (розширення сюжету твору-першоджерела). А. Шаламай, посилаючись на праці А. Енсслін [152, с. 6], виокремлює низку параметрів дослідження мультимодального дискурсу відеоігор: 1) спілкування між гравцями щодо ігор за допомогою різних медіа- та комунікативних платформ; 2) дискурс професіоналів відеоігрової індустрії, наприклад гейм-дизайнерів та розробників; 3) дискурс інших сторін, причетних до відеоігор, як-от ігрових журналістів, політиків, активістів, батьків тощо; 4) мовлення, що існує безпосередньо у відеоігрі, тобто створене її розробниками для подальшого сприйняття гравцями, як-от інтерфейс користувача, діалоги між персонажами, інструкції та ін.; 5) мовлення, що використовується в рекламі ігор, додаткових матеріалах, користувацьких угодах тощо;

– *методика дослідження мультимодального дискурсу реклами з використанням підходів сугестивної лінгвістики і нейролінгвістичного програмування, запропонована Т. Ковалевською, А. Ковалевською, Н. Кутузою та І. Лакомскою.* Методика спрямована на виокремлення і систематизацію маркерів рекламної пропозиції (гіпнотичні індуктори), пояснення нейропсихологічного субстрату їх діяльності в загальному алгоритмі сугестивних процесів [172, с. 1296]. Як модуси аналізу авторки виокремлюють такі:

✓ персеверація – багаторазове повторення будь-якої інформації, що викликає ненавмисне запам'ятовування навіть всупереч волі реципієнта, сприяє спонтанному зануренню в транс. Чим адресат частіше чує рекламну інформацію, тим глибше вона закарбовується в його свідомості і підсвідомості;

✓ ритмічна організація як спосіб залучення людини до чуттєвого діалогу з сугестором. Ритмічна організація – «ключ», який «відмикає» підсвідомість, створює періодичні, повторювані коливання, збільшення їх амплітуди створює резонанс. «З точки зору лінгвістики, ритм є закономірністю обов'язкове чергування або повторення подібних елементів і унітарних одиниць, що виконують структурну, текстову та емоційно-експресивну функції» [172, с. 1297];

✓ перевантаження свідомості. Впровадження трансу досягається різноманітними мультимодальними засобами в межах рекламного дискурсу: одночасною розмовою двох або більше персонажів, яка змушує адресата слідкувати за перебігом комунікації й постійно перемикає увагу; швидка і хаотична зміна кадрів у поєднанні з прискореним вербальним супроводом;

✓ семантична дифузія. Абстрактна семантика змушує людину «заповнювати» звукову оболонку реальним суб'єктивним змістом, який, у свою чергу, активує стан занурення у внутрішній світ. Полісемантичність також порушує унікальність вираження думки і призводить до «плутання» значень слів;

– *лінгвосугестивна методика декодування симулякрного дискурсу Н. Слухай.* Дослідниця зазначає, що поняття *симулякр* об'єднує низку феноменів правової, культурологічної, лінгвістичної сфер: «*містифікації* – недоведені істини подаються як доведені (видавання уявного за факт, гіпотез за теорії, себе за іншого); *фальсифікації* (видавання чужого за своє, підробки за оригінал, винесення з контексту, створення неправдивого контексту, структурування інформації, двозначна інформація, підтасовка фактів, кривоприсяга, брехливе спростування інформації, введення в оману, наклеп); *симуляція* (удавання, презентація удаваного як істинного)» [105, с. 155]. Усі визначені симулякри відтворюються у поєднанні різних семіотичних

систем, є результатом «прихованого і неприхованого викривлення інформації через маніпулювання її кількістю та якістю» [105, с. 155]. Технічно ускладнені симулякри, з двома опорами – поточним дискурсом і мультимодальним компонентом (наприклад, посиленням на фейкові сайти) є особливо небезпечними;

– *методика мультимодального аналізу сугестивних дискурсів О. Снитко* базується на вивченні невербальних елементів «дисплейного» світу [114, с. 12]. Вчена наголошує, що мультимодальний аналіз сугестивних дискурсів втілює лінгвістичний підхід і має такі кроки: читання образів, виявлення метафор, аналіз модальностей соціальних інтеракцій; інтерпретування полікодових комбінацій; відповідність дискурсу ЦА; емоційність контенту; жанр подачі інформації; наратив. Засадами впливовості сугестивних дискурсів О. Снитко вважає реалізацію моделі: настанови реципієнта – підсвідома готовність психіки до прийняття певного рішення / виконання дії + сукупність особистісних /індивідуальних смислів, що не контролюються свідомістю, демонстрація публічності (належності до руху, бренду, спільноти тощо), вибір форми – «історія» (наратив), що надає значущості інформації світу [114, с. 18].

Наведені підходи послуговували підґрунтям для вироблення методики мультимедійного аналізу дискурсів інформаційної війни, де використано лінгвосугестивні технології. Ця методика реалізується низкою кроків. На *першому етапі* на основі загальнонаукових методів аналізу, синтезу і опису було виокремлено, систематизовано і описано типи лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій інформаційної війни періоду повномасштабного вторгнення РФ в Україну. На *другому етапі* застосовано *функційно зорієнтований наративний аналіз* для виявлення особливостей позиціонування деструктивних стратегічних наративів у нормотворчих документах РФ, їх трансляції в доктрину «Русський Донбас» й пропагандистську продукцію країни-агресорки, а також для аналізу системи розбудови контрнاراتивів у комунікативній діяльності СВ ЗС України; *контекстуально-інтерпретаційний* – для інтерпретації лінгвосугестивних технологій, технік і прийомів, використаних в доктринальних документах і

пропагандистській продукції РФ й контрсугестивних – у комунікаціях СВ ЗС України; *когнітивно-прагматичний* – для виявлення напрямів і алгоритмів деструктивного впливу лінгвосугестивних технологій пропаганди РФ за різними модусами подання інформації та вимірів комунікативної діяльності СВ ЗС України; *етимологічний, семантичний та лексикографічний* аналізи дозволили простежити трансформацію міфологічної семантики образів «Привид Києва» і «Валькірії Києва»; *функціонально-семантичний аналіз на основі лексикографічних джерел* – представленість дискурсивних персонажів *привид* і *валькірія* в українській лінгвокультурі; *концептуальний аналіз* – формування опозиції *СВОЇ – ЧУЖІ* як ціннісного маркера розмежування «руського миру» та України і західних держав; *семіотичний аналіз* був використаний для дослідження конотативного значення, взаємозв'язку різних модусів реалізації сугестивних і контрсугестивних технологій у мультимодальних дискурсах інформаційної війни. *Контент-аналіз із використанням технології Великих Даних* за допомогою інформаційно-аналітичного ресурсу Attack Index дозволив виявити деструктивні наративи РФ у період 24.02.22 р.-30.06.22 р. і простежити реакцію російських медіа на стимул «Привид Києва»; *жанровий аналіз* сприяв виявленню мультимедійних ознак інтернетних жанрів, які забезпечували трансляції лінгвістичних сугестивних і контрсугестивних технологій; *кейс-стаді метод мовної біографії* (елементи методу запозичені з праць О. Демської, Л. Демської-Будзуляк, Л. Голіченко [148], В. Мідунка [188]) застосовувався для дослідження когнітивно-прагматичних особливостей лінгвосугестивної технології *storified communication* у створенні мультимедійного сторітелінгу. На *третьому етапі* за допомогою *загальнонаукового методу* індукції узагальнено результати дослідження щодо специфіки використання лінгвосугестивних технологій у мультимодальному дискурсі інформаційної війни.

Особливістю застосованої методики є використання автоматизованого аналітичного сервісу Attack Index, який дозволяє оцінити інформаційний резонанс за визначеними ключовими словами відповідно до тематичної розмітки. Сервіс

«використовує відкриті джерела даних, штучний інтелект, низку запатентованих алгоритмів. Включає інструменти для збору та візуалізації даних» [263] і дозволяє отримати дані щодо рівня інформаційної небезпеки, наявності інформаційних операцій та стадій їх розвитку, динаміки негативної тональності публікацій тощо.

Алгоритм мультимодального дискурс-аналізу щодо використання лінгвосугестивних технологій інформаційної війни:

I. Аналіз лінгвосугестивний впливів РФ в інформаційній війни проти України:

1. Функційно зорієнтований наративний аналіз особливостей позиціонування деструктивних стратегічних наративів у нормотворчих документах РФ, специфіки їх трансляції в доктрину «Русський Донбас» й пропагандистську продукцію. Когнітивно-прагматичний аналіз напрямів і алгоритмів деструктивного впливу лінгвосугестивних технологій пропаганди РФ за різними модусами подання інформації

2. Контекстуально-інтерпретаційний аналіз лінгвосугестивних технологій, технік і прийомів, а також тематичних груп, що їх позиціонують, використаних у доктринальних документах і пропагандистській продукції РФ.

3. Контент-аналіз із використанням технології Великих Даних інформаційного простору РФ у період 24.02.22 р.-30.06.22 р. для виявлення стратегічних наративів країни-агресорки.

4. Семіотичний, концепт-, контент- аналізи друкованої та інтернетної пропагандистської продукції РФ з метою дослідження конотативного значення і взаємозв'язку різних модусів реалізації сугестивних технологій у мультимодальних дискурсах інформаційної війни; формування опозиції *СВОЇ – ЧУЖІ* як ціннісного маркера відмежування «руського миру» від України і західних держав.

II. Аналіз проактивних контрсугестивних комунікацій в умовах війни Центру моніторингу інформаційного простору та протидії штабу Командування СВ ЗС України:

1. Когнітивно-прагматичний аналіз контрсугестивної комунікативної діяльності СВ ЗС України.

2. Семіотичний, концепт-, контент- аналізи організації наративного мультимодального дискурсу СВ ЗС України.

3. Дослідження контрсугестивної організації міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва». Етимологічний, семантичний та лексикографічний аналіз трансформації міфологічної семантики образів «Привид Києва» і «Валькірії Києва»; функціонально-семантичний аналіз на основі лексикографічних джерел представленості дискурсивних персонажів привид і валькірія в українській лінгвокультурі; контент-аналіз із технології Великих Даних – у медіадискурсі РФ.

4. Жанровий аналіз дискурсів реалізації міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва».

5. Дослідження когнітивно-прагматичних особливостей впровадження лінгвосугестивної технології *storified communication* у створенні мультимедійного сторітелінгу з використанням *жанрового аналізу* і *кейс-стаді методу мовної біографії*.

III. Узагальнення результатів дослідження та висновки щодо специфіки використання лінгвосугестивних технологій в мультимодальному дискурсі інформаційної війни із застосуванням *загальнонаукового методу індукції*.

Під час дослідження були використані такі терміни і поняття:

Битва наративів – «розвинута боротьба у пізнавальному/когнітивному напрямку/сфері інформаційного простору, так як традиційна війна відбувається у фізичному просторі ... Ключовий компонент “битви наративів” – добитися успіху у створенні перспектив у конфлікті в умовах, відповідних вашим зусиллям» [212, с. 176].

Дискурс – (1) «мовлення» в сосюривському розумінні, тобто будь-яке конкретне висловлювання; (7) позначення системи обмежень, які накладаються на необмежену кількість висловлень унаслідок певної соціальної або ідеологічної позиції [100].

Інтертекстуальність – «відображення культурних контактів між поколіннями; семіотична пам'ять культури, яка характеризується не лише накопиченням нової інформації через пізнання фрагментів реальності, але й траєкторіями її вилучення з

існуючих текстів; ключовий інструмент передачі значень, витoki яких сягають фрагментів різних часів» [170, с.124].

Концепт – індикатор культури, а культура – середовище його побутування. «Концепти – це ніби згустки культури у свідомості людини, у вигляді яких культура входить у ментальний світ людини, а людина – у своє етнокультурне середовище» [97, с. 12-13].

Концептуальна картина світу – це представлення у свідомості інтеріоризованого людиною світу [101, с. 259].

Взаємозв'язок культури та її артефактів – мовна категоризація навколишньої дійсності у кожного народу крізь призму його лінгвокультури; зумовленість формування мовної особистості людини культурною еволюцією (змiнами культурної спадщини); розвиток націй та їхніх культур з позиції запозичення культурних елементів у інших народів (культурний плюралізм) [171, с. 76-78].

Лінгвістичний маркер – слово чи словосполучення, що є виразником певної типологічної характеристики об'єкта, особи, ситуації тощо.

Мовний ландшафт – «написи дорожніх знаків, рекламних плакатів, назв вулиць, топонімів, вивісок на закладах торгівлі та урядових будинках, які у своїй сукупності створюють мовний ландшафт даної території, регіону або міської агломерації» [181, с. 25].

Емоційний фон публікацій (англ. *Emotional Background*) – математичне значення наявності емоцій, що закладаються в текст, визначене за допомогою контент-аналізу текстових матеріалів. У разі використання машинного навчання потрібно враховувати, що з технічної точки зору словосполучення мають більше негативних, ніж позитивних емоцій. Тому штучний інтелект може оцінити емоційне забарвлення фрази не так, як її сприймає людина [263].

Епістолярій – мовленнєвий жанр, що втілює елементи листування. У модифікованому вигляді може бути представлений в сугестивному і контрсугестивному дискурсах (листівки, звернення тощо).

Пропаганда – заходи, спрямовані на просування ідеологем противника [105, с. 173].

Публічний простір – комунікативне середовище, де формулюються уявлення й переконання про мову, що служать поясненням та обґрунтуванням мовної структури й мовної практики для широкого кола носіїв цієї мови. Сукупність таких уявлень і переконань називається в соціолінгвістиці *мовною ідеологією* [86, с. 7].

Цільова аудиторія – певна кількість людей, які об'єднані спільними інтересами, потребами або темами.

Отже, методологічною основою дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни є мультимодальний дискурс-аналіз, який дозволяє визначити роль різних семіотичних ресурсів у конструюванні смислів, як деструктивного спрямування, що навіюються ворожою пропагандою, так і контркомунікаційного, що передбачають формування національної стійкості суспільства у кризових умовах.

Висновки до розділу I

В умовах повномасштабної війни РФ проти України лінгвістичні дослідження інформаційної війни набувають практичного виміру. Аналіз наукового дискурсу, присвяченого питанню інформаційного протистояння, довів, що формування поняття *інформаційна війна* відбувалося в кілька етапів. На *I етапі (1970-ті рр.)* поняття *інформаційна війна* почало використовуватися у безпековому дискурсі, в результаті чого на *II етапі (1990-ті рр.)* це поняття набуває статусу терміна. *III етап (кінець 1990-х рр.)* присвячений філософсько-комунікативному осмисленню феномену інформаційної війни. *IV етап (2000-і рр.)* – його концептуалізації і медіатизації. На *V етапі (2010-2014 рр.)* відбувається міждисциплінарне осмислення поняття *інформаційна війна*. У цей час у доктринах країн-членів НАТО з питань інформаційних і психологічних операцій, стратегічних комунікацій з'являються лінгвістичні терміни-субконцепти концепту *ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА*, зокрема: *КЛЮЧОВИЙ СИМВОЛ (ОБРАЗ) – КОМУНІКАТИВНА СТРАТЕГІЯ, КУЛЬТУРНЕ УСВІДОМЛЕННЯ*. Сьогодні триває *VI етап*, який розпочався у 2014 році. Провідні

науково-практичні пошуки цього етапу присвячені питанням вироблення лінгвістичного інструментарію ведення інформаційної війни і протидії ворожим інформаційним впливам, зокрема лінгвосугестивним. Саме на цьому етапі постає питання уніфікації термінологічної системи, що визначає сутність, принципи, методи ведення, інструментарій інформаційної війни.

У цій праці запропоновано такі визначення:

Інформаційна війна – війна дискурсів із застосуванням можливостей мови, зокрема сугестивних, для здійснення когнітивно-прагматичного впливу на певні ЦА противника з метою досягнення стратегічних цілей або протидії його ворожим намірам.

Лінгвістична сугестивна технологія – сукупність способів (технік) оброблення, виготовлення і поширення мультимодально організованого контенту, прагматично спрямованого на зниження свідомості й критичності ЦА при сприйнятті нав'язаного змісту, формування бажаної поведінки та зміну системи цінностей.

Лінгвістична сугестивна техніка – сукупність способів і прийомів оброблення, виготовлення і поширення сугестивного контенту.

Лінгвістичний сугестивний прийом – конкретний спосіб, що використовується для створення сугестивного контенту.

Методологічною основою дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни є мультимодальний аналіз нарративного дискурсу. Цей аналіз ґрунтується на соціосемантичному підході й передбачає дослідження комунікативних практик крізь призму виявлення сугестивних смислів, закладених різними семіотичними системами для позиціонування певних нарративів. У цій праці мультимодальний дискурс-аналіз здійснюється за двома напрямками – дослідження лінгвосугестивний впливів РФ в інформаційній війни проти України й вивчення проактивних контрсугестивних комунікацій на матеріалі практичної діяльності Центру у період 2022-2024 років. Теоретичні положення і методологія дослідження підтверджуються реальними комунікативними кейсами російсько-української війни, що були предметом професійної діяльності автора дисертації.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВОСУГЕСТИВНІ ВПЛИВИ РФ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ ПРОТИ УКРАЇНИ

2.1. Лінгвосугестивна організація доктринальних документів РФ і доктрини «Русський Донбас»

Лінгвосугестивний вплив РФ на цільові аудиторії як власної держави, так й інших країн має системний стратегічний характер, закладений у керівних документах держави-агресорки. Це реалізується впровадженням деструктивного стратегічного наративу «*Оточена ворогами (країни Заходу, Україна) Росія ефективно протистоїть спробам зовнішнього тиску*» і ґрунтується на поняттєвому апараті інформаційної війни, що фіксує деструктивну систему цінностей. Цей апарат сформований у військово-політичному дискурсі РФ до початку повномасштабного вторгнення в Україну і зафіксований у словнику «Война и мир в терминах и определениях» за загальною редакцією Д. Рогозіна [247], колишнього заступника голови уряду РФ і генерального директора державної корпорації з космічної діяльності «Роскосмос». У 2023 році Д. Рогозіна призначено т.зв. «сенатором РФ-представником від виконавчої влади в Запорізькій області», що є свідченням розбудови загарбницького дискурсу РФ як типу соціальної поведінки.

Словник закріплює поняттєвий апарат інформаційної війни в концептуальній російській картині світу. Лінгвосугестивні технології у цьому словнику розглядаються як зброя інформаційної війни, зокрема, мова війни визначена як «спосіб маніпуляції суспільною думкою лінгвістичними засобами» [247].

Дискурс-аналіз словника Д. Рогозіна і доктринальних документів РФ довів системність лінгвосугестивного впливу на різні типи ЦА – внутрішні, зовнішні та цільові аудиторії ТОТ України. Так, у словнику *інформаційну війну* визначено як «*интенсивное противоборство между государствами в информационном*

пространстве с целью нанести ущерб информационным системам, процессам и ресурсам, критически важным структурам (информационно-техническая война), подрыва политической и социальной систем, а также массовой психологической обработки личного состава войск и населения» [247].

Доктринальні документи РФ [254-256] деталізують виміри інформаційної війни, що нібито ведуть інші держави щодо РФ. Для цього використано низку лінгвосугестивних технологій, зокрема технологію переконання без критичного аналізу інформації, технологію симулякризації, технологію інтелектуальної рецепції.

Лінгвосугестивна технологія переконання без критичного аналізу інформації ґрунтується на поданні великих обсягів неправдивої інформації щодо системної зовнішньої агресії стосовно Росії. Створюється хибний образ РФ як демократичної держави, що впроваджує традиційні цінності, а тому має протистояти інформаційній агресії західних країн, які перебувають у консцієнтальній кризі: «Наметилась тенденция перемещения военных опасностей и военных угроз в информационное пространство и внутреннюю сферу Российской Федерации. ... в определенных направлениях военные опасности для Российской Федерации усиливаются» [256, п. II, 11]; «Нападения стали осуществляться из-за границы, из-за чего выявление конкретного субъекта атаки – почти невозможная задача» [255, п. II, 11]; «Определённые государства называют Россию угрозой и даже военным противником» [254, п. II, 17].

Відбувається *симулякризація* дійсності – вибудовується *альтернативна реальність-перевертень*, у якій усі деструктивні дії РФ приписуються країнам Заходу та Україні. *Лінгвосугестивна технологія симулякризації* впроваджується такими тематичними групами:

- ТГ «Консцієнтальна криза західних країн»: *кризис западной либеральной модели;*
- ТГ «Опозитиви з вираженою емоційною складовою частиною» (приписування деструктивних дій, що робить РФ, іншим державам стосовно країни-агресорки): *вероятность развязывания против Российской Федерации*

крупномасштабной войны; на определенных направлениях военные угрозы для Российской Федерации усиливаются; проводятся информационные кампании, направленные на формирование враждебного образа России; рядом стран предпринимаются попытки целенаправленного размывания традиционных ценностей, искажения мировой истории, пересмотра взглядов на роль и место России в ней, реабилитации фашизма, разжигания межнациональных и межконфессиональных конфликтов;

– ТГ «Емоційні заперечення»: *Российская Федерация необоснованно обвиняется; проводятся информационные кампании, направленные на формирование враждебного образа России.*

Таким чином, у доктринальних документах РФ відбувається спрощення, примітивізація картини світу, правда вибудовується «на неправді, що дорівнює подвійній неправді» [36, с. 293]. З цією метою використовуються лінгвістичні маркери концептуальної опозиції СВОЇ (Росія та її союзники) – ЧУЖІ (країни Заходу, Україна), що характеризують РФ та її противників. РФ: *традиционные ценности, значительная роль в мировой истории, соблюдение международных обязательств.* Західні країни, Україна: *кризис, развязывание войны, размывание традиционных ценностей, искажение истории, реабилитации фашизма, разжигание межнациональных и межконфессиональных конфликтов.*

Завдання лінгвосугестивного впливу – формування бажаної поведінки та зміна системи цінностей ЦА. «Як комунікативна технологія сугестія має нейтральний характер, її позитивність чи деструктивність визначається метою, цілями та результатом комунікативних дій» [58, с. 81]. Визначення завдань інформаційної війни у словнику Д. Рогозіна збігається із завданнями деструктивного лінгвосугестивного впливу: «В идеологической сфере ставится задача размыть философские и методологические основы познавательной деятельности народа государства-противника, посеять в его сознании хаос, лишить уверенности в своем будущем, ввести ложные экономические и нравственные установки» [6]. Доктринальні документи РФ

серед завдань із забезпечення інформаційної безпеки визначають і попередження лінгвосугестивних впливів, що передбачає *«развитие сил и средств информационного противостояния»* [256, п. III, 46, в]; *«нейтрализацию информационно-психологического влияния, в том числе направленного на подрыв исторических основ и патриотических традиций, связанных с защитой Отечества»* [255, п. IV, 21]; *«противодействие использованию информационной инфраструктуры Российской Федерации экстремистскими и террористическими организациями, специальными службами и пропагандистскими структурами иностранных государств для осуществления деструктивного информационного влияния на граждан и общество»*, *«противодействие использованию информационной инфраструктуры Российской Федерации экстремистскими и террористическими организациями, специальными службами и пропагандистскими структурами иностранных государств для осуществления деструктивного информационного влияния на граждан и общество»* [254, п. IV, 57, 11].

Наведені приклади побудовані з використанням лінгвосугестивної технології інтелектуальна рецепція: адресатам пропонуються готові думки і судження, що мають сформувати їх подальшу поведінку. Доктринальні документи РФ закріплюють прийнятні для режиму Путіна узагальнення, що потім транслуються всіма офіційними і медійними каналами і формують відповідну позицію громадянського суспільства щодо захисту від *«влияния, направленного на подрыв исторических основ и патриотических традиций, связанных с защитой Отечества»*. Такий когнітивний «перевертень» забезпечує сприймання внутрішніми цільовими аудиторіями РФ інформаційної війни як захисту від зовнішніх ворогів – країн Заходу та України.

У словнику Д. Рогозіна визначено форми ведення інформаційної війни (боротьби): *«пропаганда и контрпропаганда, агитация, распространение целенаправленной информации или дезинформации, идеологическая обработка людей, проведение идеологических диверсий, противодействие военно-идеологическим мерам противника, осуществление специальных информационных и психологических операций за единым замыслом в пользу будущих крупномасштабных военных»*

операций и достижение их целей»; «внедрение агентуры влияния в СМИ противоборствующего государства позволяет манипулировать общественным сознанием народа, применять специальные средства его “зомбирования”»; «организация “управляемых кризисов”, дискредитация политического руководства противника, инициирование среди населения государства-противника недовольства, беспорядков, панических настроений, а в некоторых случаях гражданской войны»; «сокрытие целей и масштабов войны (прежде всего захватнической, несправедливой) с целью ослабления антивоенных настроений в своих странах и создания образа врага в лице государства-противника» [247].

Усі зазначені форми мають лінгвосугестивне підґрунтя, що *«позволяет применять специальные средства его “зомбирования”» [247].* Доктринальні документи РФ описують механізми ведення інформаційної війни, в них лінгвосугестивні технології деталізуються лінгвосугестивними техніками [150], спрямованими на обґрунтування деструктивної інформаційної діяльності країни-агресорки як справедливої боротьби за збереження суверенітету держави, зокрема:

1. *Намір.* Воєнна доктрина РФ серед основних внутрішніх воєнних загроз визначає *«б) деятельность террористических организаций и отдельных лиц, направленная на подрыв суверенитета, нарушение единства и территориальной целостности Российской Федерации; в) деятельность по информационному влиянию на население, прежде всего на молодых граждан страны, имеющая целью подрыв исторических, духовных и патриотических традиций в области защиты Отечества; г) провоцирование межнациональной и социальной напряженности, экстремизма, разжигание этнической и религиозной ненависти или вражды» [256, п. II, 13].* Увага адресата (громадян РФ) перемикається на необхідність військових заходів для запобігання зазначеним загрозам, відбувається когнітивний зсув: агресія проти інших держав, зокрема України, сприймається адресатом як захист власної країни.

2. *Перевизначення.* Низка слів і словосполучення, що використовуються в доктринальних документах РФ, замінено словами/словосполученнями, які мають

протилежну конотацію, й виправдовують агресивні дії Росії. *«Обеспечение и защита национальных интересов Российской Федерации от внешних и внутренних угроз, в том числе от недружественных действий иностранных государств»* [254, п. II, 15] – агресія РФ проти України; *«В целях получения преимуществ ряд государств оказывает на Россию и ее партнеров открытое политическое и экономическое давление»* [254, п. II, 16] – санкції західних країн проти РФ, пов'язані з агресією в Україні; *«отмечается тенденция к росту в зарубежных средствах массовой информации объема материалов, содержащих пристрастную оценку государственной политики Российской Федерации»* [255, п. III, 12] – критика агресії РФ щодо війни в Україні; *«установление в государствах, смежных с Российской Федерацией, режимов, в том числе в результате свержения легитимных органов государственной власти, политика которых угрожает интересам Российской Федерации»* [256, п. II, 12, н] (одна з воєнних загроз для РФ) – повалення влади Януковича в Україні, вихід нашої Держави з-під контролю РФ.

3. *Наслідки.* Агресивні дії РФ тлумачаться як захист від зовнішніх втручань і загроз. Увага адресатів спрямовується на позитивні наслідки агресії РФ проти інших країн. *«Последовательная реализация военной политики обеспечивает защищенность Российской Федерации от военных опасностей и военных угроз. Эффективно прекращаются попытки внешнего вмешательства во внутренние дела Российской Федерации»* [254, п. II, 12] – агресія проти інших держав, зокрема України, трактується як наслідок *«попытки внешнего вмешательства во внутренние дела Российской Федерации»*; *«В Военной доктрине отражена приверженность Российской Федерации использованию для защиты национальных интересов страны и интересов ее союзников военных мер только после исчерпания возможностей применения политических, дипломатических, правовых, экономических, информационных и других инструментов ненасильственного характера»* [256, п. I, 5] – розв'язання повномасштабної війни в Україні трактується як наслідок вичерпаних невійськових можливостей; *«Пока распределение между странами ресурсов, необходимых для*

обеспечения безопасного и устойчивого функционирования сети Интернет, не позволяет реализовать общее справедливое, основанное на принципах доверия управления ими» [255, п. III, 19] – результатом цього положення стало блокування в РФ низки інтернет-ресурсів, зокрема ютубу.

4. *Конкретизація, або «відокремлення».* Певне переконання змінюється або посилюється шляхом розбиття його елементів на менші частини. У доктринах РФ конкретизуються окремі загрози національній безпеці, створюється картина тотальної небезпеки для Росії від країн Заходу та України: *«эскалация вооруженных конфликтов на территориях государств, смежных с Российской Федерацией и ее союзниками; развертывание (наращивание) военных контингентов иностранных государств (групп государств) на территориях государств, смежных с Российской Федерацией и ее союзниками, а также в близлежащих акваториях, в том числе для политического и военного давления на Российскую Федерацию» [256, п. II, 12, i]; «... тенденция к увеличению в зарубежных средствах массовой информации объема материалов, содержащих предвзятую оценку государственной политики Российской Федерации. Нарастает информационное влияние на население России, прежде всего на молодежь, с целью размывания традиционных российских духовно-нравственных ценностей» [255, п. III, 12]; «... попытки целенаправленного размывания традиционных ценностей, искажения мировой истории, пересмотра взглядов на роль и место России в семье, реабилитации фашизма, разжигания межнациональных и межконфессиональных конфликтов...информационные кампании, направленные на формирование враждебного образа РФ» [254, п. II, 19].*

Ця сугестивна техніка спрямована на формування ворожого ставлення адресатів (громадян РФ) до країн Заходу та України, відбувається цілеспрямований вплив з метою ідеологічного підкорення російського населення на когнітивно-прагматичному підґрунті страху і ненависті.

5. *Узагальнення, або «об'єднання».* Концептуалізується образ ворога (країни Заходу та України) і ситуація глобальної небезпеки для РФ. Доктрини визначають такі глобальні

загрози національній безпеці Росії: «... **установление** в государствах, смежных с Российской Федерацией, **режимов**, в том числе в результате свержения легитимных органов государственной власти, **политика которых угрожает интересам Российской Федерации**» [256, п. II, 12, н]; «... **стремление отдельных государств использовать технологическое преимущество для доминирования в информационном пространстве**» [256, п. III, 19]; «**усиливающаяся нестабильность в мире, рост радикальных и экстремистских настроений может привести к попыткам разрешить нарастающие межгосударственные противоречия за счет поиска внутренних и внешних врагов, к разрушению экономики, традиционным ценностям и игнорированию основных прав и свобод человека**» [254, п. II, 8]. Загрози узагальнюються концептом ГЛОБАЛЬНА ЗАГРОЗА ДЛЯ РОСІЇ для переконання адресатів у необхідності захисту Росії від зовнішніх впливів.

6. *Зміна розміру фрейму.* У доктринах відбувається зміна розмірів фреймів для переконання адресата у необхідності агресивних дій РФ або порушення демократичних норм суспільного життя. Так, фрейм «Ядерна зброя – чинник запобігання ядерних конфліктів» («**Ядерное оружие будет оставаться важным фактором предотвращения возникновения ядерных военных конфликтов и военных конфликтов с применением обычных средств поражения (великомасштабной войны, региональной войны)**» [256, п. II, 16]) розширюється до фрейму «РФ залишає за собою право використати ядерну зброю» («**Российская Федерация оставляет за собой право применить ядерное оружие в ответ на применение против нее и (или) ее союзников ядерного и других видов оружия массового поражения, а также в случае агрессии против Российской Федерации с применением обычного оружия, когда под угрозу поставлено само существование государства**» [256, п. III, 27]). Цей фрейм може розширюватися і в подальшому, оскільки характеристики ситуації «когда под угрозу поставлено само существование государства» у доктринах не прописані, відповідно, ця ситуація може трактуватися залежно від прагматично-когнітивної установки лідерів РФ.

У Доктрині інформаційної безпеки РФ використано сугестивну тактику звуження фрейму «Використання інтернету». Як одну із загроз доктрина визначає *«распределение между странами ресурсов, необходимых для обеспечения безопасного и устойчивого функционирования сети Интернет, не позволяет реализовать общее справедливое, основанное на принципах доверия управления ими»* [255, п. III, 19]. Одним із напрямів забезпечення інформаційної безпеки автори доктрини вбачають *«развитие национальной системы управления российским сегментом сети Интернет»* [255, п. IV, 27], що призвело в результаті до прийняття т.зв. закону РФ про «суверенний інтернет» (неформальна назва Федерального закону від 01.05.2019 р. № 90-ФЗ «Про внесення змін у Федеральний закон “Про зв’язок” і Федеральний закон “Про інформацію, інформаційні технології та захист інформації”»)), що передбачає створення національної системи маршрутизації інтернет-трафіку, інструментів централізованого управління, тобто контроль над інтернетною комунікацією в країні.

7. *Модель світобачення.* У доктринах РФ створюється концептуальна картина світу, згідно з якою Росія має захищатися від зовнішніх ворогів – країн Заходу і України. Загрози визначаються за різними напрямками: воєнним (*«наращивание силового потенциала Организации Североатлантического договора (НАТО) и надделение ее глобальными функциями, реализуемыми с нарушением норм международного права, приближение военной инфраструктуры стран-членов НАТО к границам Российской Федерации, в том числе путем дальнейшего расширения блока»* [256, п. II, 12, а]); інформаційно-технічним (*«наращивание рядом зарубежных стран возможностей информационно-технического воздействия на информационную инфраструктуру в военных целях»* [255, п. III, 11]); розвідувальним (*«усиливается деятельность организаций, осуществляющих техническую разведку в отношении российских государственных органов, научных организаций и предприятий оборонно-промышленного комплекса»* [255, п. III, 11]); інформаційно-психологічним (*«наращивается информационное влияние*

на население России, прежде всего на молодежь, с целью размывания традиционных духовно-нравственных ценностей» [255, п. III, 12]); іміджем («... **увеличение в зарубежных средствах массовой информации объема материалов, содержащих пристрастную оценку государственной политики Российской Федерации. Российские средства массовой информации чаще всего испытывают за границей откровенную дискриминацию, российским журналистам создаются препятствия для осуществления их профессиональной деятельности**» [255, п. III, 12]).

Виникнення загроз для Росії доктрини пояснюють нестабільністю соціально-політичної ситуації ворогів: «**Стремление стран Запада сохранить свою гегемонию... Усиливающаяся нестабильность в мире ростом радикальных и экстремистских настроений может привести к попыткам разрешить нарастающие межгосударственные противоречия за счет поиска внутренних и внешних врагов, к разрушению экономики, традиционных ценностей и игнорированию основных прав и свобод человека**» [254, п. II, 19].

8. Ієрархія критеріїв. Для закріплення концептуальної картини світу, де актуалізовано протистояння СВОЇХ (Росії та її союзників) і демонізованих ЧУЖИХ (країн Заходу і України), які становлять загрозу національній безпеці РФ, посилюється переконання щодо необхідності захищатися від зовнішнього ворога. Для цього як найважливіші критерії наводяться нібито наявні загрози існуванню РФ: «**Неурегулированными остаются многие региональные конфликты. Сохраняются тенденции к их силовому решению, в том числе в регионах, граничащих с Российской Федерацией**» [256, п. II, 10]; «**Состояние информационной безопасности... характеризуется постоянным повышением сложности, увеличением масштабов и ростом скоординированности компьютерных атак на объекты критической информационной инфраструктуры, усилением разведывательной деятельности иностранных государств в отношении Российской Федерации, а также нарастанием угроз применения информационных технологий с целью причинения вреда суверенитету, территориальной стабильности**» [255, п. III, 16].

9. *Стратегія реальності*. Відповідно до створеної концептуальної картини світу та ієрархії «загрозливих» критеріїв у доктринах вибудовується стратегія реальності, що передбачає вироблення стратегії захисту від загроз, що потенційно допускає превентивну агресію: «... *несмотря на снижение вероятности развязания против Российской Федерации крупномасштабной войны, на определенных направлениях военные опасности для Российской Федерации усиливаются*» [256, п. II, 11]; «*Стратегической целью обеспечения информационной безопасности в области обороны страны является защита жизненно важных интересов личности, общества и государства от внутренних и внешних угроз, связанных с применением информационных технологий в военно-политических целях, ... в том числе с целью осуществления враждебных действий и актов агрессии, направленных на подрыв суверенитета, нарушение территориальной целостности государств и угрозу международному миру, безопасности и стратегической стабильности*» [255, п. IV, 20]; «*Ряд государств называет Россию угрозой и даже военным противником. Увеличивается опасность перерастания вооруженных конфликтов в локальные и региональные войны, в том числе с участием ядерных держав. Космическое и информационное пространство активно осваиваются как новые сферы ведения военных действий*» [254, п. II, 12].

Деструктивний наративний дискурс щодо виправдання агресії РФ проти України впроваджено на регіональному рівні у доктрині «Русський Донбас» [229], прийнятій у 2021 році в тимчасово окупованому Донецьку. У доктрині обґрунтовується правомірність захоплення Росією українських територій і майбутня повномасштабна війна. У цьому документі реалізовано лінгвосугестивну стратегію, закладену в доктринальних документах РФ, спрямовану на формування бажаної поведінки та системи цінностей цільових аудиторій Донбасу і ширше – аудиторій регіонів України, які Росія планувала захопити в майбутньому (*Харкова, Одеси, Дніпра, Миколаєва, Херсона*).

Дискурс-аналіз довів, що у тексті доктрини використано ті самі лінгвосугестивні технології, що й у доктринальних документах РФ, зокрема технологію переконання без критичного аналізу інформації, технологію симулякризації, технологію інтелектуальної рецепції. Цей факт свідчить про системність маніпулятивних впливів РФ з метою формування сприятливого ставлення різних ЦА – як внутрішніх, так і зовнішніх – до воєнної агресії в нашій Державі.

*Лінгвосугестивна технологія переконання без критичного аналізу інформації впроваджує наратив «Приєднання Донбасу до України – історична помилка», що забезпечує створення хибного образу Донбасу як історичної частини РФ: «Народ Донбасса неразрывно связан с историей России и ее исторической частью – Новороссией – и триединого русского народа с появления на территории района славянского населения V – VII вв. к созданию и утверждению ДНР и ЛНР в 2014 году. Трагические события последних лет актуализировали **проблему преодоления геополитических ошибок прошлого, необходимость переосмысления программ развития нашего региона**» [229].*

Лінгвосугестивна технологія переконання без критичного аналізу інформації реалізується за допомогою низки лінгвосугестивних технік:

– *намір*: увага адресатів перемикається на намір окупувати нові регіони України й залучити до цього мешканців Донбасу. Цей намір приховується за переконанням – «*шлях в майбутнє разом із Росією*»: «**Путь в будущее вместе с Россией может быть разным. Для будущего Донбасса важна судьба соседних регионов Новороссии, пока находящихся под контролем Украины**»;

– *наслідки*: адресатам транслюються нібито «позитивні» наслідки для т.зв. «ЛНР», «ДНР» щодо «ліквідації України»: «**Выход этих регионов (находящихся под контролем Украины) из состава Украины с ликвидацией украинского государства в его современном виде, создание российского государства – правопреемника Украины значительно улучшили бы перспективы Донбасса и облегчили международное признание ДНР и ЛНР, а также использование ресурсов рынка бывшей Украины**»;

– *зміна розміру фрейму*. Відбувається рефреймінг змісту: т. зв. «ДНР» та «ЛНР» позиціонуються не як окуповані Росією території, а як *«наследницы идеи Новороссии – неотъемлемой части России»*: *«Донецкая Народная Республика и Луганская Народная Республика – наследницы идеи Новороссии как неотъемлемой части России»*;

– *ієрархія критеріїв*. Пропозиції проросійських сенсів у доктрині надаються переважно за моделлю «трьох так», що формує поступове викривлення концептуальної картини світу: *«После распада Советского Союза миллионы русских оказались за пределами своей исторической Родины, став гражданами искусственно созданных государственных образований, заложниками антироссийских политических проектов. Эти изменения, контролируемые и реализуемые внешними силами, разорвали ткань культурно-исторической наследственности, которая шивалась веками, деформировали единую систему ценностей»*. У цьому фрагменті три послідовні судження (1) *миллионы русских оказались за пределами своей исторической Родины*, (2) *став гражданами искусственно созданных государственных образований*, (3) *заложниками антироссийских политических проектов*) навіюють адресату нову концептуальну картину світу, що будується за опозицією СВОЇ (*ткань культурно-исторической преемственности, шиваемая веками, единая система ценностей*) – ЧУЖІ (*внешние силы, которые контролируют, уничтожают, деформируют*);

– *модель світобачення*. У доктрині відбувається переоцінка окупації Донбасу Росією, впроваджується російська концептуальна картина світу – «русський мир», з позицій якої робиться заява щодо історичної належності Донбасу Росії: ***«Общность исторической судьбы народа Донбасса определяется его принадлежностью к Русскому миру – уникальному феномену мировой цивилизации»***.

Автори доктрини вибудовують *симулякрну дійсність*, що забезпечується наративом *«ДНР і ЛНР – руські національні держави»*: ***«ДНР и ЛНР – прямой результат проявления политической и национальной воли народа Донбасса и воли русского народа в целом, выраженной как в референдуме, так и в прямых государственных и военно-политических действиях и продолжении этой воли в***

настоящее время. Выражение этой воли носит необратимый характер исторического творчества в развитии национального государства, цивилизации и жизни русского народа» [229]. Сугестивна технологія симулякризації впроваджується такими техніками:

– *перевизначення*. Усі деструктивні дії РФ замінені в доктрині евфемізмами: *окупація Донбасу – «национально-освободительная борьба русского народа Донбасса» («Донецкая и Луганская Народные Республики возникли во время национально-освободительной борьбы русского народа Донбасса как ответ на многолетнее систематическое уничтожение русского языка и культуры, исторической памяти русского народа на Украине, а также на антиконституционный переворот в Киеве в феврале 2014 года»); влада України після втечі Януковича (Верховна рада України, тимчасово призначене керівництво Держави, органів виконавчої влади, безпекових і державних інституцій тощо) – «марионеточный проамериканский режим Украины», АТО – «карательная операция на Донбассе» («Марионеточный проамериканский режим Украины с целью насильственного вооруженного подавления протестов против политики евроинтеграции и украинизации развязал в апреле 2014 года карательную операцию на Донбассе – так называемую “АТО”»); анексія Криму, окупація Донбасу – «из состава Украины вышли» («В 2014 году из состава Украины вышли Республика Крым и город-герой Севастополь, Донецкая и Луганская Народные Республики»);*

– *нові іменування*. Симулякрна дійсність як нова концептуальна картина світу, що пропонується громадянам РФ і мешканцям Донбасу, закріплюється на рівні суб'єктно-об'єктних відносин новими іменуваннями, в основі яких – когнітивний дисонанс, зокрема етнонімом *русский народ Донбасса* і топонімами *Донецкая и Луганская Народные Республики, Новороссия*.

Русский народ Донбасса. Когнітивний дисонанс етноніму *русский народ* посилений у визначенні *русский народ Донбасса*. У 2020 році до Конституції РФ внесено поправку: *«Государственным языком Российской Федерации на всей ее территории является русский язык как язык государствообразующего народа,*

входящего? в многонациональный союз равноправных народов Российской Федерации» [257, ч. 1, ст. 68]. Відповідно до висновку Конституційного суду РФ, ця поправка полягає в *«объективном признании роли русского народа в создании российской государственности, продолжателем которой является Российская Федерация»* [257]. Визначення *російський* (рос. *российский*) підміняється словом *руський* (рос. *русский*). У цьому контексті слова *русский* і *российский* не є синонімами, вони співвідносяться як частка і ціле – *руський народ* є державоутворювальною частиною *російського народу*, до якого відносяться представники всіх інших національностей, що проживають в РФ. Таким чином, на рівні Конституції держави-агресорки зафіксовано домінантне положення *руського народу* і *російської мови*. Положення доктрини *«Русський Донбас»* суперечить положенню Конституції РФ: *«В русский народ входят также народы, связавшие свою судьбу с российским государством: евреи, греки, татары и другие народы Донбасса»* [257]. Отже, іменування *русский народ Донбасса* є сугестивним, навіює хибне уявлення про те, що всі мешканці Донбасу – *руські*, і той, хто не підтримує окупацію Донбасу, не є представником *руського народу*.

В українському науковому і масмедійному дискурсі спостерігається невідповідність у правописі слів *руський* і *руський*. У багатьох випадках вони вживаються як синоніми. Нагальним завданням на рівні українського правопису сьогодні є розмежування цих понять. «Слово “руський” – з одним “с” означає “український”, бо походить від нашої давньоукраїнської назви “Русь”. Русини-русичі-українці – це один етнос, один народ, одна нація. Коли кажемо “руський мір”, то маємо розуміти, що це “український світ” – доброчинний, шляхетний, доброзичливий, щедрий, доброчесний ... Вислів “руський мір” походить від назви держави Росія (“Россия”), яка була Московією. Але Петро I у 1721 р. зловісно вкрав назву нашої давньоукраїнської держави “Русь” і поіменував нею Московію, яка стала “Российским государством”, Росією, але за духом, як і Московія, – ординська, захланна, імперська,

людиноненависницька. Отже, “руський мір” з двома “с” у перекладі українською означає “російський, московський світ”» [80] .

Донецкая и Луганская Народные Республики. У доктрині міфологізується виникнення т. зв. «ДНР», «ЛНР» як результат національно-визвольної боротьби народу Донбасу. Радянські штампи (*национально-освободительная борьба, национальное единство, народное сопротивление, обращение республики, взятие под контроль арсеналов, основание народных республик* тощо) є лексичними сигналами симулякрної реальності «Русський Донбас».

Новороссия. У доктрині це іменування квазітериторіального утворення відроджується після закриття проєкту «Новоросія» у 2015 році. Т. зв. «міністр закордонних справ» «ДНР» Олександр Кофман тоді заявив, що головна причина невдачі проєкту на початку вторгнення РФ в Україну в тому, що його лідери в Харкові та Одесі заарештовані, «а республіки, які передбачалося створити в цих регіонах, виявилися обезголовлені»: «*“Проект Новоросія” закритий на якийсь час – доти, поки у всіх цих регіонах виросте нова політична еліта, здатна очолити рух. Ну не маємо ми права нав’язувати Харкову, Запоріжжю, Одесі свою думку*» [245]. Отже, відродження іменування *Новоросія* є лінгвістичним маркером «комунікативної стратегії РФ щодо відродження “проєкту Новоросія” як політичних зазіхань РФ, так і напрямів подальшої воєнної ескалації».

Лінгвосугестивна технологія *інтелектуальної рецепції* впроваджує деструктивний наратив «*Майбутнє Донбасу – лише з Росією*». З цією метою використовуються такі лінгвосугестивні техніки:

– *аналогія.* РФ подається як приклад для наслідування («*Основным принципом государственной языковой политики Республик Донбасса, как и государственной языковой политики Российской Федерации, должно быть сохранение и развитие русского языка, русской культуры и русскоязычного образовательного и информационного пространства*»); хибна аналогія використовується для впровадження думки, що спільна територія зумовлює єдність «русського народу

Донбасу» (*«Территория Донбасса, как и его народ, неделимы»*); просувається думка щодо безправного положення всіх регіонів України, подібного до ситуації на Донбасі (*«Донбасс, как и другие регионы, не имел государственного статуса, а его региональные органы были сведены до органов местного самоуправления с лишением его народа доступа к власти»*);

– узагальнення. Узагальнені конструкції просувають переконання щодо добровільності від'єднання Донбасу від України без критичного аналізу інформації: *«Донбасс вместе с другими регионами Новороссии против своей воли оказался в составе Украины»*; *«Большинство русского народа стало разделенным и подчиненным чуждому ему антироссийскому проекту»*; *«Русскому народу Донбасса была объявлена война с целью его политического, экономического, культурного и духовного порабощения, уничтожения его собственной национальной идентичности на исконно русских землях»*;

– стратегія реальності. За допомогою цієї техніки мешканцям Донбасу навіюється думка щодо необхідності повномасштабної війни і участі в ній «руського народу Донбасу»: *«Донбасс – это передовой бастион Русского мира, русской нации в сопротивлении этнокультурному и геополитическому поглощению, занявший эту позицию благодаря своему пограничному положению»*; *«Донбасс – оплот освобождения Украины от национализма и агрессивной русофобии, приют для преследуемых там российских соотечественников и сторонников Русского мира»*; *«Донбасс имеет все возможности стать экспериментальной площадкой русского будущего»*.

Більш відверто стратегія реальності була сформульована розробниками доктрини в інтерв'ю виданню EurAsia Dayli *«Донбасс: “Мы должны напомнить отколовшимся регионам, что они тоже русские”*». На питання кореспондента про головну мету доктрини було дано таку відповідь: *«Одна из главных целей доктрины – напомнить этим регионам, Харькову, Одессе, Днепрпетровску, Николаеву, Херсону, о том, что это русские регионы, братские для Донбасса в России»* [239]. Отже, названо території України, на які сьогодні зазіхає Росія.

Доктрина «Русський Донбас» є дискурсивною подією, що зафіксувала новий етап у розвитку нарративного дискурсу інформаційної війни – підготовчий до повномасштабного вторгнення РФ в нашу Державу. Тому в доктрині позиціонується концептуальна опозиція *СВОЇ – ЧУЖІ (ВОРОГ)* на міжнаціональному та глобальному рівнях, що представлена широкою системою контекстуальних антонімів. «Полісемічність слів і особливо їхня здатність у різних контекстах залежно від метафоризації, асоціативного сприймання дійсності, передавати нові семантичні відтінки, вступати в незвичні відношення, дає змогу на основі закону протиставлення, виявляти нові, незвичні, основані на не загальнономовних значеннях, відношеннях» [215, с. 22]. Системність контекстуальних антонімів, що представляють опозицію *СВОЇ – ЧУЖІ (ВОРОГ)* у доктрині є свідченням системності деструктивного сугестивного впливу на мешканців Донбасу російськими пропагандистами в умовах інформаційної війни. До *ЧУЖИХ* у доктрині віднесено країни, що вийшли зі складу СРСР, громадян і владу України, військових, країни Заходу. Як вияви «чужості» визначаються відхилення від норм російського дискурсу як типу соціальної поведінки, що загрожує існуванню концептуальної картини світу РФ та її базовим концептам *РУССЬКИЙ МІР* і *РУССЬКИЙ ДОНБАС*, а тому потребує негайного виправлення. З цією метою впроваджуються два концепти-симулякри, значущі для категоризації національного простору, – *РУССЬКИЙ ДОНБАС* і *НАЦИСТСЬКА УКРАЇНА*, які антагонізуються за базовими параметрами організації державного суб'єкта (процедура формування органів влади, форма правління, адміністративно-територіальні одиниці, культурно-ціннісний вимір). У глобальному вимірі концепт *РУССЬКИЙ МІР* позиціонується як «унікальний феномен світової цивілізації» [229], *РУССЬКИЙ НАРОД* – як суперетнос, ці концепти перебувають в опозиції до концептів *УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ* і *ЗАХІДНИЙ ІМПЕРІАЛІЗМ*, які «потребують ліквідації» (додаток Б).

Визначені лінгвосугестивні технології і техніки забезпечують вторгнення в когнітивний простір адресата – мешканців Донбасу, формують негативне ставлення

до України, пропонують адресату деструктивне рішення – стати адептом «руського миру» й готуватися до участі у повномасштабній війні.

Отже, лінгвосугестивні технології і техніки, використані в доктринальних документах РФ і доктрині «Русський Донбас», агресивно нав'язують адресатам негативне ставлення до ЧУЖИХ (країн Заходу та України), створюють російську концептуальну картину світу як альтернативну реальність, що базується на симулякрах-підмінах, демонструє мімікрію феномену під об'єкт і є повною протилежністю реальності. Агресія РФ представляється як захист від *посягання країн Заходу «на суверенітет і територіальну цілісність Росії»*; вторгнення РФ в Україну – як *«неврегульований регіональний конфлікт»*. Адресати (цільові аудиторії РФ, країн Заходу та України) попереджаються про можливість силового вирішення конфліктів *«... у регіонах, що межують з РФ»*.

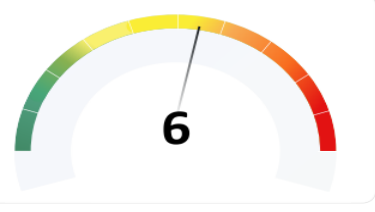
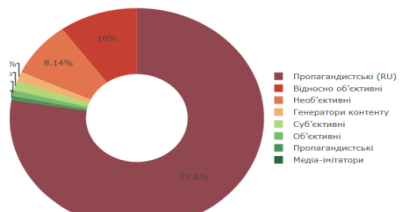

Доктрини РФ і доктрина «Русський Донбас» можуть бути трактовані як дискурсивні події, що транслюють «фальшиву інформацію про світ, описують те, чого не було, немає і не буде» [105, с. 158], і впроваджують стратегічні наративи *«Оточена ворогами (країни Заходу, Україна) Росія ефективно протистоїть спробам зовнішнього тиску»* та *«Приєднання Донбасу до України – історична помилка», «ДНР і ЛНР – руські національні держави»*. Як результат – адресати інформації не ідентифікують підміну дійсності, прагматичним результатом чого є підтримання агресії РФ в Україні.

2.2. Результати контент-аналізу російського медіапростору щодо виявлення деструктивних наративів у період 24.02.22 р.-30.06.22 р.

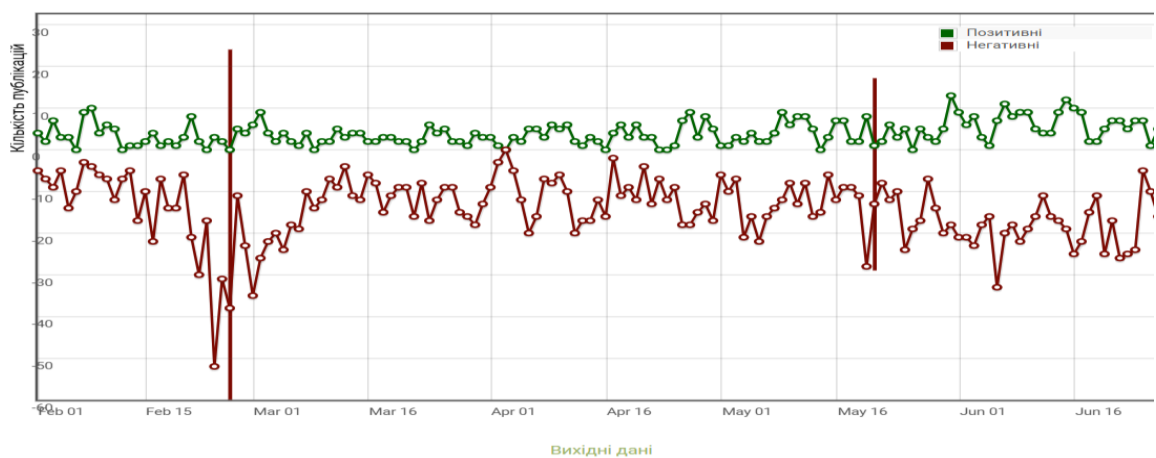
Парадигма лінгвосугестивних впливів, обґрунтована в доктринальних документах РФ системно впроваджуються в російському медіадискурсі і пропагандистській продукції часів повномасштабного вторгнення в Україну. Контент-аналіз за технологією Великих Даних російського медіапростору у період

24.02-30.06.2022 р. дозволив виявити низку хибних стереотипів концептуальної картини світу сучасного російського соціуму, які не притаманні українському суспільству, та наративи, що впроваджували ці стереотипи в російській і далі транспортували їх в український інформаційний простір (додаток Г).

Для пошуку було задано ключові слова *СВО, Украин*. Індекс інтенсивності інформаційного впливу на російські ЦА за цими запитами становив 6 балів, що є свідченням наявності штучного інспірування ідеї необхідності й справедливості «СВО» та подальшого її просування в український інфопростір (скриншот 2.2.1). Лише 0,843 % джерел, що поширюють інформацію за цією темою, були об'єктивними (скриншот 2.2.2). Контент за ключовими словами *СВО, Украин* й за тематичною розміткою «СВО. Україна» поширювався регулярно – кілька разів на день (16,5 %), кілька разів на тиждень (9,67 %), кілька разів на місяць (38,1 %), що є свідченням системності інформаційного впливу на російську ЦА (скриншот 2.2.3). За досліджуваний період зафіксовано 6 тис. 834 публікації з ключовими словами *СВО, Украин*, імовірно покриття аудиторії становить 4 млн 986 тис. 349 осіб.

		
<p>Скриншот 2.2.1. Індекс інтенсивності інформаційних атак за запитами <i>СВО, Украин</i></p>	<p>Скриншот 2.2.2. Класифікація за категорією об'єктивності російських джерел за запитами <i>СВО, Украин</i></p>	<p>Скриншот 2.2.3. Регулярність поширення контенту за запитами <i>СВО, Украин</i></p>

Тональність інформаційної динаміки за заданими ключовими словами є переважно негативною (червоний колір), оскільки в публікаціях формується негативний образ України як «Анти-Росії», а «СВО» пропагується як «єдине правильне рішення суверенної, сильної, самостійної країни», що бореться проти світового нацизму (скриншот 2.2.4).

Скриншот 2.2.4. Тональність інформаційної динаміки за ключовими словами СВО, Україн

У російському медіапросторі зафіксовано низку стереотипів – імперського мислення, ментальні прототипи і концепти, поведінкові та емоційні стереотипи, які закріплювалися деструктивними наративами, що відповідають тематичній розмітці «СВО. Україна» мультимедійного російськомовного корпусу текстів.

Стереотипи імперського мислення впроваджують образ РФ як правонаступниці СРСР, великої держави, що має протистояти «колективному Заходу» і світовому нацизму, захищати традиційні цінності, власну недоторканність і російськомовних громадян інших держав – співвітчизників.

Лінгвістичні маркери: РФ (*великая держава, империя, грандиозный геополитический проект, восстает из пепла, защита соотечественников, русские и русскоязычные, Родина ждет, суверенная, сильная, самостоятельная страна*), внутрішні вороги (*пятая колонна*), Україна (*денацификация, нацисты, анти-Россия*), країни Заходу (*старый сценарий, НАТО и нацисты, намерение уничтожить Россию, возмутительный жест* (країн Заходу, НАТО), *облить грязью (РФ), коллективный Запад объединился*).

Наратив: *«Росія – імперія».*

Приклад: *«Несмотря ни на какие кризисы, Россия всегда возвращается в свой государственный имперский образ, Ванькой-встанькой восстает из пепла. А Киевская Русь восприняла мрачную судьбу. Стала окраиной сначала Литвы, затем*

Польши, затем Московского Царства и Российской Империи» (Экзистенциальные недоумения. 2022.06.09. 13:57. Русская народная линия).

Наратив: *«Провина Німеччини за Другу світову війну перед РФ не спокутуватиметься століттями»; «Росія бореться проти нацизму у світі».*

Приклад: *«Решение властей ФРГ начать поставки вооружения Украине является **возмутительным жестом**, идущим вразрез со сбалансированной политикой, которой Берлин придерживался в этом вопросе раньше. ... решение снабжать ВСУ оружием в Германии обосновали борьбой Украины за свою свободу и независимость. ... новые речи ведут к старому сценарию – **немецкое оружие снова оказывается направленным на русских военных**» (Захарова отреагировала на решение ФРГ поставлять оружие Киеву. Телеканал Звезда: 2022.03.01 01:04-2022.03.01. 22:14).*

Наратив: *«Україна – це Росія, в іншому випадку Україна припинить своє існування».*

Приклад: *«А Украина как **анти-Россия** может совсем **прекратить свое существование**» (Закарпатье собралось стать Венгрией: Киев рискует остаться без Западной Украины. Федеральное агентство новостей. 2022.03.01 03:46-2022.03.01.15:08).*

Наратив: *«Усі, хто проти СВО, – вороги РФ. Росія має боротися і з зовнішнім ворогом, і з внутрішнім».*

Приклад: *«Политики стран НАТО намерены уничтожить нашу страну, используя для реализации своих планов “**пятую колонну**” внутри российского общества. К саммиту НАТО в Мадриде правительство США подготовило инициативу **по разделу России на два десятка независимых государств**. Публично это называется “**деколонизацией**”. Таковой план 1941 года Гитлеру представил Альфред Розенберг. Мечты **НАТО и нацистов** объединяет важнейшая деталь – для их реализации авторы намерены использовать внутренние противоречия в нашем обществе. И “**пятая колонна**”, публично **выступая против СВО**, обливая грязью собственную страну, ее*

*армию и солдат, работает на тех, кто намерен уничтожить Россию» (Россия никогда не начинает войн, Россия их заканчивает. Члены РВЮ выступили с заявлением ... *Российская газета*. 2022.02.26. 10:34- 2022.02.26. 19:56).*

Наратив: *«Росія – миротворець, захисниця співвітчизників».*

Приклад: *«Россия никогда не начинает войн, Россия их заканчивает» (Россия никогда не начинает войн, Россия их заканчивает. Члены РВЮ выступили с заявлением ... *Российская газета*. 2022.02.26. 10:34-2022.02.26. 19:56).*

Наратив: *«Росія як правонаступниця СРСР не повторить його помилок і буде активно протистояти колективному Заходу».*

Приклад: *«В этом году будет отмечаться столетие СССР. Советский Союз стал не просто новым государством на карте мира, это был грандиозный геополитический, идеологический, социальный проект ... Кстати, если бы СССР в 1980-х-1990-х успешно развивался и усиливался, то и коллективный Запад объединился бы против нас быстрее» (27.02.2022 00:04 Владимир Кожемякин. Кто утопил величайшую из утопий? Рой Медведев. *Аргументы и Факты*. 2022.02.26. 23:10-2022.02.26. 23:40).*

Наратив: *«СВО – єдине правильне рішення суверенної, сильної, самостійної країни».*

Приклад: *«Россия призвала Запад к честному диалогу ... к учету интересов друг друга. Все тщетно. Страны НАТО не захотели нас услышать ... Открыта подготовка к очередной карательной операции в Донбассе, к вторжению на наши исторические земли, включая Крым. ... Все говорило о том, что столкновение с неонацистами, бандеровцами, на которых США и их младшие компаньоны сделали ставку, будет неизбежным. ... Опасность росла с каждым днем. Россия дала предупредительный отпор агрессии. Это было вынужденное, своевременное и единственное верное решение. Решение суверенной, сильной, самостоятельной страны» (Дмитрий Киселев. Парад как символ смыслов. *Вести.Ru*. 2022.05.15. 20:30-2022.05.15. 20:45).*

Наративи цієї групи вибудовуються у концептуальній парадигмі СВОЇ (РФ) – ЧУЖІ (Україна, страны Запада, внутренняя оппозиция). ЧУЖІ можуть або стати СВОЇМИ (наратив «Україна – це Росія, в іншому випадку Україна припинить своє існування») або з ними треба боротися (наратив «СВО – єдине правильне рішення суверенної, сильної, самостійної країни») і знищувати (наратив «Усі, хто, проти СВО, – вороги РФ. Росія має боротися і з зовнішнім ворогом, і з внутрішнім»).

Ментальні прототипи і концепти закріплюють ідею «скреп» як геополітичного коду, впроваджують у російську концептуальну картину світу прагматику антизахідності й антигендеризму, формують презирливе ставлення до є

Лінгвістичні маркери: *традиционные ценности, семейные ценности, не оставит соотечественников лицом к лицу с бедой, моральные заповеди: своих не бросаем; спасай тех, кому плохо; береги свою историю и духовные ценности; защищать мир и людей от антироссийского и антинародного проекта; освобожденные территории; историческая справедливость; обычаи предков; исторически принадлежащие России территории Украины; культ Великой Отечественной войны.*

Наратив: *«Моральні заповіді Росії – скріпи: своїх не кидаємо; рятує тих, кому погано; бережи свою історію та духовні цінності».*

Приклад: *«Губернатор Самарской области Дмитрий Азаров 25 февраля обратился к жителям региона: “Самарская область сегодня принимает первых беженцев из Донбасса. К их размещению все готово, в том числе благодаря нашим жителям, которые откликнулись на призыв о помощи, не оставив соотечественников один на один с бедой. Наш регион станет временным домом для детей, для пожилых людей, вынужденно покинувших свой родной дом. Самарцам хорошо известны нравственные заповеди: своих не бросаем; спасай тех, кому плохо; храни свою историю и духовные ценности. Именно эти скрепы связывают наш народ. Решение нашего президента Владимира Владимировича Путина о начале спецоперации российских военных, безусловно, – вынужденная*

т
е
й

мера. Мы пошли защищать мир и людей от антироссийского и антинародного проекта, в который, руками современных украинских политиков и их советчиков, превратилась когда-то братская Украина”» (Дмитрий Азаров: «Мы пошли защищать мир и людей от антироссийского и антинародного проекта». Тольятти-Новости. 2022.02.25. 02:30-2022.02.25. 20:18).

Наратив: *«Росія-визволительниця відновлює історичну справедливість».*

Приклад: *«После окончания российской спецоперации может быть образован Крымский федеральный округ, жителями которого станут граждане освобожденных территорий. Как бы ныне неонацисты и их западные кураторы ни пытались переписать историю, сделать у них это не получится, и историческая справедливость победит. Крымский федеральный округ может быть создан, а его населением станут жители освобожденных территорий Украины, исторически принадлежавших России. ... переименование основанных еще в Российской империи городов или снос в них памятников не уничтожит исторические и духовные скрепы, способные сплотить людей, презирающих нацизм» (Депутат Белик допустил образование Крымского федерального округа. Комсомольская правда. 2022.04.22. 18:08-2022.04.22. 22:03).*

Наратив: *«Росія, на відміну від країн Заходу, захищає традиційні цінності».*

Приклад: *«Но мы – другая страна. У России иной характер. Мы никогда не откажемся от любви к Родине, от веры и традиционных ценностей, от обычаев предков, от уважения ко всем народам и культурам» (Дмитрий Киселев. Парад как символ смыслов. Вести.Ru. 2022.05.15. 20:30-2022.05.15. 20:45).*

Наратив: *«Росія – країна модернізму, культивує свою систему цінностей, на відміну від України, що живе в ідеології постмодернізму».*

Приклад: *«Этот День Победы мы ждали по-особому. У нас в России модернизм – это культ Великой Отечественной войны и так называемых традиционных ценностей ... В Украине во власти поколения X, 1963-1983 годов рождения, – это все политическое руководство, включая военное. Они живут в*

идеологии постмодернизма: взяли кусок оттуда, кусочек отсюда. Поэтому у них спокойно уживаются президент еврей и культ антисемита Бандеры. Они в этом не видят противоречий» (Евгений Минченко: Основную работу по мобилизации вокруг российской власти делает Украина. *БИЗНЕС Online*. 2022.05.15. 09:20-2022.05.15. 09:20).

Ментальні прототипи використовувалися російською пропагандою для обґрунтування **поведінкових стереотипів**, «які відкривають глибини неусвідомленого – потужної рушійної сили дій агресора» [108, с. 293]: злочини проти людяності, військові злочини, акти геноциду РФ навмисно візуалізуються і тлумачаться як прояви героїзму російських військових «у боротьбі з неофашизмом». Пропаганда РФ всі дії країни-агресорки приписує Україні та країнам Заходу. Для просування цих стереотипів використовуються наративи-евфемізми.

Лінгвістичні маркери: РФ (*борьба с нацизмом, защита народа Донбасса, действия России правильные, безопасность территорий РФ*), країни Заходу (*нацистская Европа*), Україна (*геноцид Украины народа Донбасса, денацификация, демилитаризация Украины, реформатирование Украины*).

Наратив: «*Россия воюет не с Украиной, а с нацизмом*» (повномасштабна агресія РФ проти України).

Приклад: «*Мы сегодня не с Украиной сражаемся, мы боремся с нацизмом. И сегодня Европа показала, что она насквозь нацистская. Сегодня мы не должны няньчиться, подставлять другую щеку и терпеть весь этот сброд, который откровенно глумится и издевается над нашими людьми за границей. Я как человек русский, как патриот своей страны считаю, что действия России абсолютно правильны и других не может быть*» (Недочеловек с ружьем, выданным ему властью. В Украине начались разбои, грабежи и мародерство. 2022.02.26. 18:45. [Украина.ру](http://ukraina.ru)).

Наратив: «*Россия обеспечит глобальную безопасность, зокрема від біозброї*» (обґрунтування фейків о західних біолабораторіях в Україні).

Приклад: *«В Госдуме РФ начинает работу парламентская комиссия по расследованию деятельности биологических лабораторий на Украине»* (БелРос. 2022.03.30. 15:32-2022.03.30. 18:15).

Наративы: *«Російські війська захищають народ Донбасу і убезпечують територію РФ»* (повномасштабна агресія РФ проти України); *«Переформатування України»* (анексія та окупація територій України).

Приклад: *«Российские войска в рамках спецоперации защитят народ Донбасса и обезопасят территорию РФ, а также можно будет говорить о переформатировании Украины ... Главы ЛНР и ДНР Леонид Пасечник и Денис Пушилин обратились за помощью к России. Ранним утром 24 февраля Президент РФ Владимир Путин заявил, что нельзя и дальше терпеть геноцид народа в Донбассе. Он объявил о начале спецоперации по денацификации и демилитаризации Украины»* (Перенджиев: безопасность России и новый формат Украины станут итогами спецоперации ВС. *ПолитЭксперт*. 2022.03.01. 01:25- 2022.03.01. 17:14).

Наратив: *«Безпеку України може гарантувати лише Росія»* (контроль РФ над Україною).

Приклад: *«Безопасность Украины может гарантировать только Россия, а не НАТО»* (Депутат Новичков. *Украина.ру*. 2022.03.30. 07:44-2022.03.30. 12:36).

Наративы: *«Україна вбиває своїх громадян, Росія – захищає»* (звинувачення України у злочинах, які вчиняє сама Росія). *«Після точних хірургічних дій Росії повинні відбутися грамотні дії з денацифікації»* (акти геноциду РФ в Україні).

Приклад: *«О военных преступлениях киевского режима. Специальная операция России на Украине не имеет аналогов в мире по хирургической точности и гуманности. Следующий этап операции – денацификация киевского режима. За первые несколько суток военной операции. уничтожены тысячи украинских объектов, и при этом жертвы минимизированы. Но упрямство киевского режима и безумная пропаганда нацизма на Украине делают свое дело ... Многие одурманены этой пропагандой. Они выступают за сопротивление»*

освободительным действиям российской армии. А киевский режим пользуется этими настроениями. Характерный пример – размещение военной техники и вооружений в детских садах, школах, среди жилых домов или возле здания Одесского оперного театра. Оттуда ВСУ открывает огонь по российской армии. Цель одна – вызвать ответный огонь, чтобы убило как можно больше мирных людей. А потом обвинить в этом Россию. Это варварство, жесточайший цинизм, военные преступления против человечества, которые замечают в странах. После точных хирургических действий России должны произойти грамотные действия по денацификации» (Варварство и жесточайший цинизм. *Сегодня.ру*. 2022.03.01. 01:18-2022.03.01. 16:26).

Для впровадження наведених наративів в інфопросторі РФ використовуються **мовні стереотипи**, зокрема «активне спілкування переважно брутально образливою мовою; перекручування інформації до невпізнання: вживання етнофолізмів» [107, с. 293], що є маркерами деструктивних наративів країни-агресорки (принизливі іменування Уряду України – *киевская хунта, киевская стая*; іменування України – *незалежная*; образливі іменування громадян України – *бандеровско-нацистская сволочь, недолюди, нацистская сволочь*; лінгвоксенофобні іменування країн-колишніх республік СРСР – *Прибалтика*; знецінення України як держави – на граматичному рівні використання прийменника *на* замість *в* у вислові «*на Украине*» й, навпаки, застосування прийменника *в*, замість *на* для визначення статусу Донбасу як «республіки» – «*в Донбассе*», «*в Новороссии*» та ін.).

Приклади: «*Киевская стая* пытается открыть против России “кавказский фронт”»; «*Европа готова повторить трюк независимой с реверсом газа*» (РуАН. 2022.03.30. 22:56-2022.03.30. 22:56); «*Прибалтика* опасается “дезертирства” НАТО, если Россия решит проверить его на прочность» (ИноТВ. 2022.02.26. 23:35-2022.02.26.23:35); «*Операция должна завершиться, а бандеровско-нацистская сволочь должна быть просто истреблена; Недочеловек с ружьем, выданным ему властью*» (2022.02.26. 18:45. *Украина.ру*); «*В тюрьмах хунта набирает уголовников на войну*»

против России» (2022.02.26. 18:31. *EADaily*); *«Бард Новиков призвал уничтожить “нацистскую сволочь” на Украине»* (*Ура.Ru*. 2022.03.01.15:15-2022.03.01. 22:11).

Сугестивний вплив визначених наративів підтримується **емоційними стереотипами:**

– демонструється ненависть до українців, «яка виходить за межі людського» [108, с. 293]: *«Миграционная проблема в России отошла почти на невидимый информационный уровень на фоне освобождения Малороссии от нацистской заразы. Проводятся какие-то непонятные переговоры с киевской хунтой ... Киев нужно брать, а не склонять к переговорам»* (Разрушение России изнутри. Пятая колонна продолжает наносить сокрушительные удары. *Русский Вестник*. 2022.04.22. 18:10-2022.04.22. 18:10);

– заперечується почуття провини за скоєні злочини в Україні: *«Нам пытаются внушить стыд за самих себя»* (Матвиенко упрекнула противников войны в эгоизме. *Newsland*. 2022.02.24. 17:39-2022.02.24. 18:10);

– робиться апеляція до хибних моральних цінностей: *«Не поддерживать СВО – эгоизм. Конечно, можно думать о каких-то возникающих мгновенных проблемах, о каких-то трудностях. Но не думать о безопасности такой большой страны, столь важной на мировой арене, не думать о том, что в один прекрасный день кто-то может посягнуть на суверенитет нашей страны, на ее месторождения нефти и газа и многое другое – эгоизм»* (Матвиенко упрекнула противников войны в эгоизме. *Newsland*. 2022.02.24. 17:39-2022.02.24. 18:10);

– демонізуються українці: *«передання до суду тих, хто вчинив численні криваві злочини проти мирних жителів, у тому числі і громадян Російської Федерації; вся відповідальність за кровопролиття лежить на совісті правлячого режиму в Україні»* («... если ты разрушаешь свои промышленные предприятия, то чем воевать собираешься ?»). Період: 2022.02.24. 21:25-2022.02.24. 21:25);

– демонструється презирливе ставлення до громадян західних країн: *«Давно пора разобраться с западным сбродом, который добрых слов не понимает, а как*

всякий сброд понимает только удар в морду» (Матвиенко упрекнула противников войны в эгоизме. *Newsland*. 2022.02.24. 17:39- 2022.02.24. 18:10);

– здійснюються маніпуляції емоціями співчуття до дітей задля залучення росіян до участі у воєнних діях проти України: *«Ведь дети Донбасса, которым восемь лет, не знают жизни без войны. Но знают, что спасла их великая Родина – Россия. И эти дети, а не Гозманы, Ахеджаковы и Навальные станут новой, настоящей элитой страны. Элитой, которая не продается за колбасу. Для которой жизнь русского ребенка не пустой звук, а неумная боль. И боль эта не пройдет до тех пор, пока не будет найден и наказан последний военный преступник. Итак, все было не зря»* (В Белгороде снаряд угодил в больницу: Начата эвакуация. 2022.02.24. 06:44. *Царьград ТВ*).

Наративи системного рівня підтримувалися наративами національного й регіонального рівнів, зокрема тими, що просувалися на ТОТ. Наприклад, у технічних завданнях щодо комунікацій із мешканцями ТОТ (додаток В) сформульовано такі наративи: *«Тут уже Россия, забудьте об Украине»*; *«Мы приехали с гуманитарной миссией, поскольку ваша власть вас бросила»*; *«Мы поможем установить порядок»*; *«Мы – и украинцы, и русские. Главное – нам нечего делить, потому что мы все православные»*. Ці наративи впроваджують лінгвосугестивну технологію симулякризації дійсності – робляться спроби створити альтернативну реальність НЕУкраїни (*«Тут уже Россия, забудьте об Украине»*). З цією метою використовуються такі лінгвосугестивні техніки:

– *намір*: увага адресатів перемикається на *намір (забудьте об Украине)*, прихований за переконанням (*Тут уже Россия*);

– *перевизначення*: слова негативної конотації на позначення окупаційних дій РФ в Україні замінюються позитивними і нейтральними іменуваннями або вилучаються з обігу: *вторжение, оккупация – гуманитарная миссия, пристрелили, ликвидировали, убили («в отношении собак, мародеров и представителей территориальной обороны») – решили проблему; «не упоминаем слово “война”. На вопрос о войне не отвечаем»*;

– *наслідки*. У технічному завданні рекомендується робити акцент на нібито позитивних наслідках окупації як подоланні безладу, в якому винна українська влада та її безпекові інституції: *«ваша власть вас кинула – мы приехали с гуманитарной миссией; украинская полиция сбежала – мы ее временно замещаем; на улицах мародеры и преступники, которых выпустил Зеленский, выдал им оружие, – мы временно замещаем полицию»*. Принцип використання лінгвосугестивної техніки наслідків зазначено в технічному завданні: *«Смещаем вектор ответственности на украинскую власть, сбежавшую и бросившую людей на произвол судьбы»*;

– *узагальнення або «об'єднання»*. Технічне завдання прагматично орієнтоване на створення колективного *МИ (СВОЇХ)*, для цього визначаються спільні параметри, що мають когнітивно об'єднати окупантів і мешканців ТОТ (*«нам нечего делить; мы все православные; мы живем, как и вы без света»*);

– *зміцнення переконання («Тут уже Россия»)* за новим критерієм, який сприймається як більш безпечний, і семантичне розмивання критеріїв, що визначають реальну сутність подій. Так на питання *«Вы украинцы или русские?»* пропонується надавати таку відповідь: *«Мы – и украинцы, и русские»* (розмивання критерію національної належності ворога). *«Главное – ... мы все православные»* (надання нового критерію, що є має стати більш важливим у створенні кола *СВОЇХ*). На питання *«Кто вы такие? Что вам тут нужно?»* пропонується не давати відповіді (ігнорування критерію визначення власного статусу як окупантів), а ставити запитання *«Где администрация? Где полиция?»* (акцентування нового критерію), оскільки *«ответ вопросом на вопрос заставляет сместить вектор ответа на вопрос к самому оппоненту»*.

Подібні технічні завдання спрямовані на практичне створення пропагандистській продукції РФ, й демонстрацію прописаної у технічному завданні комунікативної взаємодії з представниками різних ЦА.

Системність пропагандистського дискурсу забезпечує оперативний вплив на різні типи ЦА – *ЧУЖИХ* (військовослужбовців ЗС України, мешканців ТОТ, громадян України прифронтових територій) і *СВОЇХ* (військових й громадян країни-агресорки).

Отже, в перші місяці війни пропагандисти РФ системно здійснювали багаторівневий сугестивний вплив на різні ЦА, що мало на меті вирішення кількох завдань: отримання підтримки «СВО» від внутрішніх аудиторій, залучення їх до війни в Україні; отримання підтримки від ЦА України, що мало, на думку керівництва РФ, забезпечити швидку перемогу (наратив «Київ – за три дні»); для всіх ЦА – створення реальності-симулякра, в якій РФ позиціонується як велика держава, що бореться зі світовим нацизмом, справедливо забезпечує захист російськомовного населення й попереджає злочини ЗС України.

2.3. Лінгвосугестивний вплив у пропагандистському дискурсі друкованої продукції РФ

У пропагандистських дискурсах, особливо в місцях, де немає інтернету (на лінії фронту та на ТОТ), РФ активно використовує такі жанрові формати друкованої продукції: газети, листівки, плакати, брошури. Їхнє стилістичне, когнітивно-прагматичне й мультимодальне оформлення наслідує традиції радянської пропаганди, що мала бути «масовою, охоплювати своїм впливом багато мільйонів людей, які перебувають як на лінії фронту, так і в глибокому тилу противника. Відповідно були необхідні такі форми, які б забезпечили цю її масовість повсюдно, на всіх ділянках фронту і в тилу противника» [243, с. 112]. Через цю друковану продукцію системно впроваджуються положення технічних завдань і здійснюється лінгвосугестивний вплив на різні ЦА.

Так, в перші дні повномасштабного вторгнення в газеті «Красная звезда» [236; 237] видавництва ЗС РФ об'єктивовано ідеологічну матрицю російського вторгнення в Україну. В дискурсах перших номерів газети зафіксовано високу повторюваність та чітку внутрішню організацію деструктивних наративів, які створюють симулякрійну реальність: «СВО – єдине правильне рішення суверенної, сильної, самостійної країни». Цей системний стратегічний наратив підтримується наративами національного рівня,

когнітивно-прагматичне завдання яких – обґрунтувати вторгнення в Україну як акт самозахисту РФ і захисту квазідержав «ЛНР», «ДНР» («*Мы храним тебя, Россия!*» (слоган газети); «*Наши действия – это самозащита от создаваемых нам угроз и от еще большей беды, чем та, что происходит сегодня*»; «*Дальнейшее расширение инфраструктуры Североатлантического альянса, начавшееся военное освоение территории Украины, для нас неприемлемы*» (ключові наративи статті Путіна) [236]; «*Россия обязалась надежно защитить жизнь и права граждан Донецкой и Луганской народных республик*» [236]) і зафіксувати ролі суб'єктів конфлікту – СВОЇ (РФ, її військові і громадяни, мешканці ТОТ), ЧУЖІ/ВОРОГИ (НАТО, Україна), ГЕРОЇ (російські солдати і офіцери) («*Преданные своей стране солдаты и офицеры Вооруженных Сил России профессионально и мужественно исполняют свой долг, Дальнейшее расширение инфраструктуры Североатлантического альянса, начавшееся военное освоение территории Украины, для нас неприемлемы*» (ключові наративи статті Путіна) [236]; «*Россия обязалась надежно защитить жизнь и права граждан Донецкой и Луганской народных республик*» [236]; «*Российские военнослужащие действуют мужественно, профессионально и героически, выполняя свой воинский долг*» [237].

Наративи національного рівня створюють симулякр успіху «СВО» («*Специальная военная операция идет по плану*», «*Воюем не числом, а умением*», «*Все поставленные перед группировкой войск Вооруженных Сил Российской Федерации на день задачи выполнены успешно*») і відповідності нормам міжнародного права («*Вооруженные Силы Российской Федерации не наносят ударов как по украинским городам, так и по социальным объектам в гарнизонах*»), які нібито порушує Україна («*Минские договоренности были убиты еще задолго до вчерашнего признания народных республик Донбасса – и не нами ... а действующими киевскими властями*»).

На останніх сторінках газети впроваджується наратив з окремих питань «*Герои не вмирают*». Як приклад для наслідування подається діяльність військових

минулого («В Краснодаре открыли памятник генералу армии Штеменко»; «В память о беспримерной стойкости и героизме. Нахимовское военное училище уделяет большое внимание военно-патриотическому воспитанию учащихся» [236]; «Торжественное открытие мемориальных досок Героям Советского Союза – добрая столичная традиция»; «Герои не умирают. Их имена навечно запечатлены на монументах, барельефах, мемориальных досках, в названии улиц и скверов» [237]). Дискурс-аналіз газети «Красная звезда» свідчить, що системний наратив «СВО – єдине правильне рішення суверенної, сильної, самостійної країни» використовує концепт СМЕРТЬ ГЕРОЯ як приклад соціальної поведінки в умовах війни.

Формат листівок, що на відміну від газетного формату спрямований на більш вузькі ЦА, присвячено актуальним оперативним питанням. Активне використання у фронтових умовах листівок зумовлене їхньою мультимодальною дискурсивною організацією: невеликий розмір (1/16 або 1/32 частка друкованого листа), нагальність теми, невеликий обсяг тексту, текст доповнено відповідним зображенням, к'юар-кодами для отримання додаткової інформації. Можливість швидкого видання й перевидання листівок великими тиражами, зручність для військових зберегти і прочитати невеликий лист паперу сприяють тому, що цей пропагандистський жанр зберігається й у 21 столітті.

Листівки, що використовуються пропагандою РФ, представлено такими мовленнєвими жанрами: інформаційні листівки, тематичні листівки, листівки зі зверненнями до військових та громадян ТОТ. Тематичні листівки і листівки зі зверненням є жанрово-стилістичними модифікаціями епістолярію.

Інформаційні листівки змістовно і структурно схожі на бюлетені й польові газети. У них оперативно подається певним чином підібрана інформація щодо воєнно-політичної ситуації. Офіційно-діловий стиль таких листівок виконує маніпулятивну функцію, оскільки стислість формулювань, послідовність і логічність подання інформації, використання військово-політичних термінів створюють відчуття правдивості інформації.

Так, в інформаційній листівці «Общая военно-политическая обстановка 05.03.22 г.» (додаток Г 1) використано лінгвосугестивну технологію інтелектуальної рецепції. Адресатам пропонуються готові судження щодо цілей, результатів «СВО», суб'єктів концептуальної опозиції *СВОЇ* (РФ, збройні сили РФ, угруповання військ «ЛНР», підрозділи «ДНР») – *ЧУЖІ* (українські націоналісти, київський режим, країни Заходу, іноземні найманці). Ця технологія виправдовує руйнівну й агресивну поведінку військовослужбовців РФ в Україні, закріплюючи її на когнітивному рівні деструктивними наративами, які дублюють наративи російського медіапростору періоду 24.02.22-30.06.22 і можуть бути класифіковані за тією ж самою тематичною розміткою.

Серед таких наративів можна виділити два типи:

1. Наративи, що формують образ РФ як миротворця, а України і країн Заходу – як агресорів: *«Росія бореться проти нацизму у світі», «Росія – миротворець, захисниця співвітчизників», «Росія буде активно протистояти колективному Заходу».*

Лінгвістичними маркерами цього типу наративів є такі:

– **лінгвістичні маркери, що підкреслюють військові переваги РФ над Україною:** *продолжили наступательный действия; взяли под контроль дорожные направления; окружение и уничтожение основной группировки националистов; продолжают осуществлять освобождение населенных пунктов;*

– **лінгвістичні маркери, що формують образ України як нацистської держави:** *группировка украинских националистов; направит военнослужащих-этнических украинцев для помощи киевскому режиму;*

– **лінгвістичні маркери, що позиціонують РФ як миротворця й правомірність «СВО»:** *продолжается военная операция России; безопасность мирных граждан, предоставление мирных коридоров; наше дело правое, враг будет разбит;*

– **лінгвістичні маркери, що формують опозицію «свої (РФ) – чужі (західні країни)»:** *западные страны нарастили отправку в район боевых действий контрактников частных военных компаний; Великобритания, Дания, Латвия, Польша и Хорватия законодательно разрешили своим гражданам участвовать в боевых*

действиях на территории Украины; все атаки иностранных наемников осуществляются с применением поставляемого Западом киевскому режиму оружия.

2. Наративи, що впроваджують ідеї «руського міра» та легалізують вторгнення в Україну: «Росія-визволительниця відновлює історичну справедливість».

На ці наративи вказують такі лінгвістичні маркери:

– **лінгвістичні маркери меншовартості України, українського народу:** *на Украине; украинские националисты, направить военнотружущащих-этнических украинцев для помощи киевскому режиму;*

– **лінгвістичні маркери героїзації «СВО»:** *«Наше дело правое, враг будет разбит, победа будет за нами!»;*

– **лінгвістичні маркери легалізації ТОТ Донецької та Луганської областей через позитивні номінації:** *группировка войск Луганской Народной Республики, подразделения Донецкой Народной Республики.*

Тематичні листівки і листівки-звернення побудовані на деструктивному використанні жанрово-стилістичних модифікацій епістолярію.

Тематичні листівки, ЦА яких є військовотружбовці ЗС України, переважно використовують наративи *«Здайся в полон – не варто захищати квазідержаву», «Руські і українці – єдиний народ, не можна воювати проти своїх».*

Так, у листівці (додаток Г 2) використано лінгвосугестивну технологію психічного зараження. Адресатам через коротку розповідь (*«Два раненых бойца провели вместе три дня под обстрелами в боях за Авдеевку. Один из них – солдат ВСУ. Их эвакуировали и теперь твой соотечественник сможет вернуться к родным»*) транслюється емоційний стан радості за збереження життя і можливості повернутися до рідних. Адресатам пропонується зразок поведінки (здатися в полон – *«Он сделал свой выбор»*) для наслідування. У листівці робляться спроби контролювати правильність мислення адресата: пропозиційне займенникове питання (*«А ты и дальше будешь ждать артобстрел или атаку противника?»*) покликане стимулювати верифікацію думки адресата й подальшу рефлексію. Дискурсивний рух

буде продовжено після прочитання листівки – у реакціях адресата. Сугестивність дискурсу посилюють дієслова в наказовому способі, що виражають модальне значення спонукання до дії («*Следуй инструкции на обороте*»).

П

і

д

ч

а

с

п

о

в

н

о

м

а

с

ш Лінгвосугестивні техніки підтримуються прийомами використання інвективної й стилістично зниженої лексики та дієслів наказового способу. Прийом використання інвективної (*бля, к хренам, журналюги*) і стилістично зниженої (*жрать*) лексики виконує соціалізаційну функцію – сприяє створенню враження, що це поради *від своїх для своїх*. В окремих випадках інвективна і стилістично знижена лексика поєднується з поняттями військової сфери («*каждый день меняй маршрут, а не то к хренам сожрут*») та метафоричними («*врасплох меня не возьмёт в погоне, бля! Путь война – звериная петля*») й образними («*реальный воин ... жрать что попало ... готовься*») конструкціями задля вираження емоцій (катарсична функція) і привернення уваги.

в

т

о

Прийом використання дієслів наказового способу (*защищай, меняй, не ходи*) забезпечує некритичне сприйняття команд і їх виконання.

Листівки-звернення до військових ЗС України містять заклики припинити спротив й навіть думку здатися в полон (додаток Г 4). Пропагандисти РФ запозичили цей жанр з військових комунікацій минулого століття. Однією з форм листівок-звернень є листівки-перепустки. Вони вперше з'явилися під час радянсько-японського конфлікту в районі Халхин-Голу в 1939 році й стали масовими під час Другої світової війни – використовувалися як у німецькій, так й у радянській пропаганді. «Листівки-перепустки з вказівкою того, де солдати й офіцери можуть безпечно скористатися цією можливістю, мали статус офіційного документа, при поданні якого вони вважалися такими, що добровільно перейшли на інший бік і мали право на ті пільги, що широко популяризувалися агітацією. Агітаційний характер цих коротких листівок зазвичай виражався переліком умов життя в полоні ... Листівка зверталася до солдатів і офіцерів із закликом виходити з війни ...» [243, с. 120].

Листівки-перепустки німецької пропаганди часів Другої світової війни й російської – часів повномасштабного вторгнення в Україну мають подібну структуру і когнітивно-прагматичну організацію (додаток Г 4). У цих листівках представлено два наративи: «*Вас обдурили і кинули помирати*» і «*Здатися в полон – це шанс вижити і повернутися до родин*». У листівках використовуються такі лінгвосугестивні техніки:

– *відокремлення*: прагматично і синтаксично виокремлені займенники *ви* – *вони* формують концептуальну опозицію *СВОЇ* (військовослужбовці в зоні конфлікту) – *ЧУЖІ* (уряд/військове керівництво): «*вам прицепили (они) медали, а тепер ояць гонят (они) на смерть*» – «*Киев (они) обманул вас и бросил умирать*». Така техніка спрямована на дестабілізацію й когнітивне роз'єднання противника;

– *перевизначення*: акценти зміщено в наповнення концепту *ЧУЖІ*. Як ворог визначається не зовнішній агресор, від імені якого подається листівка, а внутрішній («*жиды и их приспешники – нацисты, ненавистный большевистский строй – Киев*»);

– *аналогія*: демонструються «факти», зокрема кількісні показники, які ще більше переконують здатися в полон («уже весной 250 000 русских бойцов заплатились жизнью и здоровьем за это, так называемое “освобождение”» – «Более 600 морских пехотинцев в Мариуполе испугались угроз нацистов, сделали свой выбор и сдались войскам РФ»);

– *наслідки*: увагу спрямовано на наслідки – позитивні, якщо погодяться на запропоноване («чем больше вас перейдет к нам – тем скорее кончится эта проклятая война – единственный шанс выжить – сложить оружие»), і негативні – у разі відмови («За что вам умирать? Чтобы ваши жены и дети, ваши отцы и матери и дальше голодали?» – «При дальнейшем сопротивлении вы обречены на смерть!»);

– *застосування до себе*: адресатам листівок імпліцитно пропонують особисто значущі критерії, щоб прийняти переконання (*вас гонят; за что вам умирать; ваши жены и дети – вас обманули и бросили умирать, ваш единственный шанс*). Написання займенника *Ви* з великої літери не є графічною помилкою у листівках, оскільки демонструє звернення до кожного військовослужбовця окремо;

– *стратегування реальності*: адресатам пропонується переоцінити ситуацію і зробити вибір («Бросайте оружие! Переходите к нам!» – «Помощи не будет! Следуйте инструкции на обороте!»).

Отже, лінгвосугестивний вплив у листівках-зверненнях спрямований на комунікативне партнерство з ЦА (з військовослужбовцями армії-противника) шляхом створення спільних когнітивних множин з метою когнітивної дезорієнтації противника (здатися в полон).

Схожі засоби використано і в листівках-зверненнях до мешканців ТОТ і ліній розмежування (додаток Г 5). Лінгвосугестивна техніка *відокремлення* використовується для перереформування концептуальної опозиції *СВОЇ – ЧУЖІ*. До категорії *СВОЇХ* потрапляють мешканці ТОТ і ліній розмежування, тоді як безпекові і державні інституції України поступово переходять у розряд *ЧУЖИХ*, оскільки нібито несуть загрозу безпеці населення («не позволяйте солдатам ВСУ прикрываться вами; наша

цель – освободить Украину от карателей, преступников и неонацистов, которые прикрываясь вами много лет грабили и уничтожали наш народ»). За допомогою техніки узагальнення формується деструктивний концепт *ЕДИНЬЙ НАРОД* («по западным планам оба наших народа – русский и украинский – должны быть уничтожены»). Категорія *СВОЇ* доповнюється новими компонентами – *Росія* («Россия вынуждена была бросить вызов всему коллективному Западу») і *російська армія* («Российская армия не воюет с украинским народом»). Лінгвосугестивна техніка стратегування реальності спрямована на формування колективного Ми-єднання з ворогом («**Давайте вместе уничтожим нацизм! Присоединяйтесь к нам, и грядущая Победа станет нашей общей Победой!**»).

Новим суб'єктом російського пропагандистського дискурсу у 2024 році стали військові Північної Кореї. У листівках-зверненнях до військовослужбовців ЗС України, які перебувають в Курській області, українською та корейською (з українською транслітерацією) мовами розміщено заклик здаватися в полон (додаток Г 6). У листівці використано лінгвосугестивну техніку стратегування реальності з наративом: «*Я хочу зберегти своє життя, тому що був насильно мобілізований*». У такий спосіб знецінюється український спротив – нівелюється концепт *НАЦІОНАЛЬНА СТИЙКІСТЬ*. Відповідно до положень міжнародного права [30] перетин українського кордону військами КНДР означитиме прямий вступ Північної Кореї у війну. На листівці ж зображено корейського військового, який на мапі України вказує на Київ. Через лінгвосугестивну техніку наміру візуалізується погроза увійти на територію України. Наратив у листівці отримує додаткові сенси: «*Здавайтесь, ми все одно дійдемо до Києва*».

Звернення до жінок ТОТ – нова тема листівок російської пропаганди. Так, у вересні 2022 року на ТОТ розповсюджувалися російські листівки із закликами до жінок вступати до армії РФ (додаток Г 7).

Листівки побудовано за принципом мультимодальності, оскільки в них використано знаки різних семіотичних систем: вербальної (текст), паравербальної (знак

питання і знак оклику – для передачі інтонації), візуальної (агітаційні зображення, наприклад прапор РФ і жінка у військовій формі; відкритий жіночий погляд, за задумом авторів листівки, має викликати довіру). У листівці застосовано лінгвосугестивні технології емпатії та переконання без критичного аналізу інформації.

Технологія емпатії, спрямована на формування співчуття до чоловіків – так званих «захисників “ЛНР” і “ДНР”», – реалізується через такі лінгвосугестивні техніки:

– *узагальнення і зміна розміру фрейму*. Оскільки три речення починаються з особового займенника *вони*, то, передбачувано, в адресата й адресанта є спільна когнітивна основа (набір знань про події, про осіб, які беруть в них участь, тощо). Займенник має референцію до індивідуалізованого об’єкта – «захисники “ЛНР” і “ДНР”», а водночас є кодом *узагальненого* сприйняття всього чоловічого населення т.зв. «ЛНР» і «ДНР» як захисників (зміна розміру фрейму);

– *застосування до себе*: подано емоційну характеристику «захисників ЛНР і ДНР», що ставить перед адресатками питання – *«на що готова ти?»*;

– *ієрархія критеріїв*: пропонується три критерії оцінювання дій «захисників “ЛНР” і “ДНР”», перші два з яких спрямовано на формування в адресата співчуття до бійців, які *«отдают себя войне»* и *«живут в нечеловеческих условиях»*, а третій визначає сенс участі у воєнних діях (*«Они приближают воссоединение двух братских народов!»*).

Лінгвосугестивна технологія переконання без критичного аналізу інформації базується на таких техніках:

– *техніка моделі світобачення*: створюється симулякр перемоги як нової моделі світу, перемога визначається як головна мета всіх мешканців ТОТ, заради якої варто жертвувати життям. Концепт *ПЕРЕМОГА* не наповнений конкретним змістом, оскільки листівка не дає відповідей на питання *«яка ціна перемоги?»*, *«навіщо перемагати?»*, *«що отримає адресат, якщо погодиться воювати заради перемоги?»*;

– *техніка наміру*: прихований зміст переконань у листівці – залучення жінок з ТОТ до участі у воєнних діях проти України.

У тексті листівки використовуються лексичні маркери російської пропаганди (*воссоединение двух братских народов, Победа, своих не бросаем* [230]), що на когнітивному рівні підтримують ціннісну систему, якою російська пропаганда намагається замінити базові концепти української картини світу.

У мультимодальному дискурсі бігбордів і плакатів РФ транслюються всі типи стереотипів, визначених у підрозділі 2.2: стереотипи імперського мислення, поведінкові стереотипи, ментальні прототипи і концепти. Стереотипи імперського мислення формують великодержавний образ РФ, наступниці Радянського Союзу, що бореться зі світовим нацизмом і захищає співвітчизників. Ці стереотипи представлено наративами *«Україна – це Росія, в іншому випадку Україна припинить своє існування»*, *«Росія – миротворець, захисниця співвітчизників»*.

Стратегічний наратив *«Україна – це Росія, в іншому випадку Україна припинить своє існування»* на ТОТ набуває регіонального звучання: *«Маріуполь – це Росія»*, *«Херсон назавжди з Роією»*, *«Донбас – це Росія»*, *«Крим – це Росія»* (додаток Д). Для просування цих наративів використано лінгвосугестивну технологію формування символічних систем. На всіх плакатах і бігбордах регіонального спрямування символіку РФ поєднано із символами квазідержав, які РФ створила на ТОТ: прапор і герб Росії – з історичним гербом Республіки Крим (на червленому варязькому щиті – срібний грифон, що тримає в правій лапі розкриту срібну мушлю з блакитною перлиною); прапор і герб РФ – з гербом «ДНР» (біла фігура Святого архангела Михаїла з жовтим німбом і мечем); прапор РФ – з гербом Херсонської області, затвердженим окупаційною владою (на щиті із золотим полем – чорний двоголовий коронований орел, у правій лапі якого лаврова гілка, а в лівій – полум'я. На грудях орла на тлі блакитного щита зображено золотий хрест). Для таких бігбордів і плакатів використано лінгвосугестивну техніку візуально-кінестетичної асоціації: образ квазідержав деталізується і насичується візуальними подробицями. У нових гербах використано історичні прообрази (наприклад, герб окупованої Херсонської області запозичено з часів Російської імперії, а герб Криму був затверджений ще 24

вересня 1992 року на ІХ сесії Верховної Ради Республіки Крим), що має створювати враження наступності і закономірності переходу українських територій до складу РФ. На багатьох зображеннях прапор РФ покриває всю Євразію, тож має продовжити асоціативний ряд, створений на бігбордах і плакатах: *українські міста, Україна, інші держави Євразії – це Росія.*

Поведінкові стереотипи у дискурсі бігбордів та плакатів візуалізуються як прояви героїзму військових країни-агресорки й впроваджуються нарративом *«Російські війська захищають народ Донбасу/Новоросії і убезпечують територію РФ»* (додаток Е). Літера Z замість кириличної літери З у пропагандистському дискурсі виконує роль емоційного тригера, який у сучасній російській концептуальній картині світу тлумачиться як символ патріотизму, відданості «СВО» і руській національній ідентичності, у той час як спільнота міжнародних експертів вважає літеру Z символом нового тоталітаризму, нацизму і агресії [158; 204; 211]. Цей символ є також маркером суб'єктів у парадигмі *СВОЇ – ЧУЖІ*. Пропагандистський дискурс, представлений листівками-зверненнями до мешканців ТОТ і листівками, які героїзують російських військових, побудовано на когнітивному дисонансі: злочини проти людяності та акти геноциду російських військових позиціонуються як героїчні вчинки: *«За Россию! За детей Донбасса!»*; *«Герои Z. Наша сила в нерушимом братстве!»*.

У дискурсі бігбордів і плакатів цієї групи спостерігається розмивання концепту *БАТЬКІВЩИНА* – в нього включається змістовний компонент 'Україна', таким чином воєнна агресія асоціюється з захистом Батьківщини: *«Родина зовет. Слышу ZOV»*; *«За Родину!»*; *«За Россию»*.

Ідея «скреп» як геополітичного коду закріплюється у бігбордах і плакатах

М

е

н

т

а

л

ь

н

встановлення контакту, формують комунікацію як неофіційну і дружню. Займенники на початку дискурсивної ситуації керують когнітивними множинами адресатів, підлаштовуючи їх під потреби держави-агресорки. У цьому проявляється їхня сугестивна функція.

Отже, у пропагандистському дискурсі друкованої продукції РФ часів повномасштабного вторгнення в Україну простежується системне використання лінгвосугестивних технологій, мета яких – упровадити системний стратегічний наратив «СВО – єдине правильне рішення суверенної, сильної, самостійної країни», розбудувати опозицію СВОЇ (РФ, збройні сили РФ, угруповання військ «ЛНР», «ДНР», громадяни РФ, мешканці ТОТ, військовослужбовці КНДР) – ЧУЖІ (Україна, українці, українські військовослужбовці, країни Заходу), сформуванню бажану поведінку українців (здатися в полон, нівелювання національної стійкості) і російських солдатів (наступ, смерть як героїчний вчинок). Створюється альтернативна реальність-перевертень, що формує когнітивно спотворені концепти-цінності російської концептуальної картини світу *ЄДИНИЙ НАРОД, УКРАЇНА – ЦЕ РОСІЯ, ЗАХИСНИК БАТЬКІВЩИНИ, ГЕРОЙ, ЗАХИСТ ДЕРЖАВИ*.

2.4. Лінгвосугестивні засоби маніпуляції російської пропаганди поведінкою військовослужбовців РФ і осіб, які потенційно можуть бути мобілізовані

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну активізувалися сугестивні впливи російських пропагандистів на військовослужбовців РФ і осіб, які потенційно можуть бути мобілізовані.

Щоб мотивувати мешканців РФ і ТОТ до участі у війні, використовується лінгвосугестивна технологія симулякризації – створюється альтернативна реальність, в якій Україна позиціонується як штучна держава, країна-агресорка, чії дії спрямовані проти РФ та російськомовних мешканців власних територій. Ця технологія

впроваджується лінгвосугестивними техніками побудови реального майбутнього, створення моделі викривленого світобачення, стратегування реальності, наміру.

У 2023 році Р. Альохін, який позиціонує себе як соціальний технолог та аналітик, створив пам'ятку російському бійцю «С кем и за что сражаются русские люди» (додаток Є). Ця пам'ятка стала методологічним підґрунтям наступної пропагандистської продукції для військовослужбовців РФ. У пам'ятці стратегію російської реальності представлено низкою деструктивних наративів національного рівня: «Лівобережжя і Правобережжя Дніпра – це Русська земля, на якій споконвіку жили російські люди»; «Українець – той, хто зрікся руського імені»; «Руські – звільняють рідну землю!»; «Україна та українці – знаряддя Заходу у боротьбі з Росією»; «Русська земля та Руський народ – єдині та неподільні від Карпат до Тихого океану».

Прагматичною домінантою цих наративів є залучення до участі у війні громадян РФ та мешканців ГОТ за схемою проведення інформаційних операцій: **ХТО** суб'єкти операції; **КОЛИ** вона буде проведена; **ДЕ** вона має пройти; **ЩО** повинно бути виконано (завдання); **ЧОМУ** треба її провести (мета, причини і результати); **ЯК** операцію буде проведено [62, с. 135].

Для відповіді на питання «Хто?» використовується симулякр-підміна розширеного значення «Руські люди/Руський народ». Ці поняття у пам'ятці семантично не визначені, автор не пояснює, хто саме належить до «русських людей» і «русського народу». За допомогою лінгвосугестивної техніки узагальнення створюються асоціації симулякрів-підмін з концептом *СВОЇ*. Написання їх з великої літери спрямоване на підвищення статусу учасників «СВО», тим самим впроваджується квазіпозитивна конотація. Відповідно до категорії *ЧУЖИХ* у пам'ятці віднесено «врагов народа русского» – Україну, українців та країни Заходу. Поняття *українець* представлено як негативний емоційний квазікваліфікатор: *тот, кто отрекся русского имени, орудие Запада в борьбе с Россией*.

У наративах відтворюється хронотоп «Руської землі»: взаємозв'язок часових і просторових відносин [81, с. 400; 220] представлений як «Левобережье и

Правобереж'є Дніпра ... , на котром испокон веков жили русские люди», «от Карпат до Тихого океана». Отже, на питання «Де?» і «Коли?» дається чітка відповідь: війна триватиме доти, доки РФ не завоює території України, «*на яких испокон веков жили русские люди*». Наративи ґрунтуються на особових узагальнювальних корелятивних точках відліку: я (військовослужбовець РФ) – тут (Україна) – зараз (поки триває «СВО», поки не будуть завойовані певні території). Таким чином, хронотоп будується «відносно суб'єкта сприйняття, адже фігура мовця є орієнтиром, відносно якого в акті комунікації ведеться відлік часу і простору» [122, с. 316].

Як завдання (питання «Що?») визначено «*освободить родную землю!*». Лінгвосугестивна техніка моделювання викривленого світобачення використовується для розширення меж симулякру «руська земля», яку треба звільнити (*Левобереж'є и Правобереж'є Дніпра, от Карпат до Тихого океана*), тому що (питання «Чому?») ці землі «*единые и неделимые*». Відповідь на питання «Як?» формується на рівні підтексту наративів: увага отримувачів інформації перемикається на намір, прихований за переконанням у потребі «звільнити рідну землю» – вони мають самі дійти висновку, що треба брати участь в «СВО».

Наративне стратегування симулякрної реальності в пам'ятці підтримується лінгвосугестивною технікою побудови реального майбутнього, спрямованою на визначення квазіпозитивних сенсів «СВО», зрозумілих для військовослужбовців з різних верств населення, та на піднесення статусу військових як борців з колективним Заходом, який намагається знищити Росію. Техніка побудови реального майбутнього реалізується через такі кроки:

1. Визначення проблеми, що «зазвичай пов'язана із суспільною невпевненістю в можливому майбутньому» [37, с. 208)].

2. Розбудова *лінії життя* народу (проблеми, ситуації), що передбачає окреслення критичних позицій в історії народу й у теперішній ситуації, а також напрямків майбутнього. Для цього слід зосередити увагу на теперішній ситуації, описати проблему з позиції суб'єкта, на якого здійснюється вплив.

3. Знаходження прикладів в минулому, що «дають масам уявлення про майбутнє як прекрасне і повноцінне» [37, с. 208].

4. Оцінювання теперішньої ситуації з позицій минулого і визначення ресурсів для досягнення успіху.

5. Внесення змін у минуле.

6. Перегляд майбутнього з позицій минулого й визначення найближчих кроків як частини досягнення загальної мети.

7. Формування колективного МІ-єднання задля перспективного майбутнього.

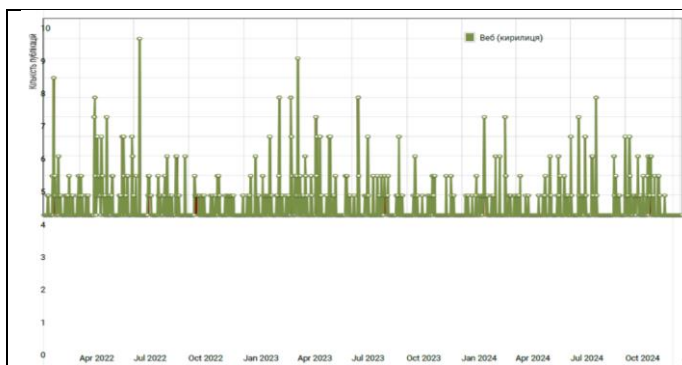
У пам'ятці сформульовано новий деструктивний наратив, який просувався в наступній пропагандистській продукції для військовослужбовців РФ і який поступово набуває статусу національного рівня *«Українці – це руські, які заплуталися. Українство – це сектанство»*. Цей наратив подано як проблему, що потребує вирішення. За допомогою техніки *конкретизації* узагальнюється поняття *«украинствующие»* (рос.), подається класифікація цього явища, щоб посилити відчуття загрози або переконати в небезпеці *«украинства как секты»*:

«а) честные, но не знают. Это те, которых обманывают;

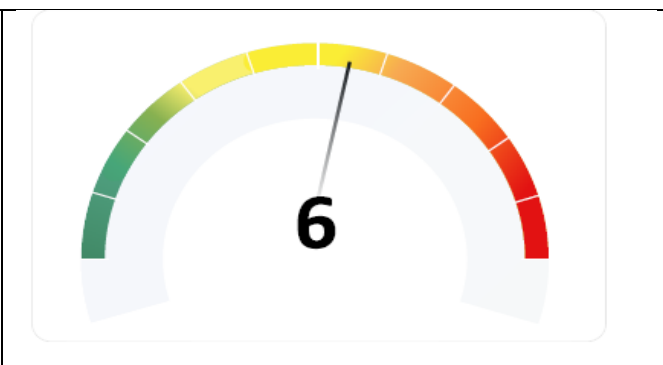
б) знающие, но бесчестные. Призвание этих обманывать “младшего брата”;

в) знающие и честные. Это маньяки раскола. Они обманывают самих себя».

Поняття *украинствующие* вперше використано в статті В. Шульгіна *«Украинствующие и мы»* у 1939 році. З початком повномасштабної агресії РФ проти України це поняття відродили в пропагандистському дискурсі. Зокрема російськомовні медіа активно використовували цей термін у період з лютого 2022 р. по грудень 2024 р. (скріншот 2.4.1)

Скриншот 2.4.1. Графік кількості публікацій у російській медіа за період лютий 2022 р.- січень 2024 р. за запитом *украинствующ*

Скриншот 2.4.2. Рівень інтенсивності інформаційних впливів за запитом *украинствующ*

Рівень впливу за запитом «*украинствующ*» досить відчутний – дорівнює шести балам з десяти, що свідчить про штучно створюваний інформаційний резонанс щодо дискредитації українців і України. Ініціаторами резонансу стали антиукраїнські інформаційні портали «Антимайдан», «Русський дозор», інформацію з яких цитували державні видання, зокрема інформаційна агенція православно-націоналістичної спрямованості «Русська народна лінія», «Русська агенція новин РуАН» тощо (додаток Ж).

Контент-аналіз довів, що в інфопросторі Росії наявний штучний вплив щодо розбудови концепту *УКРАИНСТВУЮЩИЕ* (додаток Ж). Виявлено, що лише 1,2 % джерел, що розповсюджують інформацію із ключовими словами *украинствующие, украинствующий*, є відносно об’єктивними (скриншот 2.4.3).

Про наявність інформаційної операції, спрямованої на знецінення України та українців, свідчить регулярність розповсюдження негативної інформації за ключовими словами *украинствующие, украинствующий* (кілька разів на місяць – 48,3%, раз на кілька днів – 12,5%, кілька разів на день – 9,53%, кілька разів на тиждень – 4, 52%) (скриншот 2.4.4).

Російські медіа вибудували асоціативний ряд: *українствующие – агрессивная секта – бесноватые – психически больные – небезопасные для россиян – нужно умертвить*. На мовному рівні цей деструктивний асоціативний ряд формують такі лінгвосугестивні прийоми:

1. **Глумлива російська транслітерація та перекручення слів і словосполучень української мови** (формальна гібридизація), використання невластивої внутрішньої форми слів: *современное **свидомое** общество, многомиллионное «поголовье **громадян**», президент **незалежной, *громадяны Низалежной, хрюкать на мойве****.

2. **Засоби комунікативної граматики: на *Украине, в Донбассе*** (оцінке використання прийменників із топонімами для пониження чи підвищення статусу суб'єкта, який вони іменують), *президент **незалежной*** (маленька літера замість великої, щоб принизити предмет опису).

3. **Використання інвективної і стилістично зниженої лексики як прояв вербальної агресії:** *оскотинившееся сообщество сектантов, шизофреники, бесноватые, отморозки, зомби*.

4. **Лексичні маркери зневаги до України, національних символів, влади, мови та маркери меншовартості українців:** *хрюкать на **мойве**, поголовье **громадян**, *украицистская власть, национально-сознательные евроукры**.

5. **Лексичні маркери підтримання війни в Україні і знищення українців:** *спецоперація будет продолжаться до самого конца проекта Ukraina с принудительным изъятием всех «подарков» России, которых украинствующие не смогли оценить по достоинству; умертвление украинствующих.*

6. **Негативні емоціогени** (*бесноватые; неизлечимо больны; пляшущие, визжащие, орущие, завернутые в украинские тряпки бесноватые*), **фразеологічні одиниці** (*ересь украинства показала себя во всей звериной и русофобской полноте; у них ни мозгов, ни совести не осталось*), **метафори** (*мухоморные викинги; секта украинства; буйный недоросль в прыщах, ненавидящий старшего брата, который выкупил тебя из плена*), **порівняння** (*украинство очень похоже на шизофрению, ... заболевшие находят возможным одновременно отстаивать две совершенно противоположные точки зрения*), що представлені у високій концентрації.

7. **Дієслова, які формують негативне ставлення адресатів (ЦА медіа) до дій суб'єкта (українців), акцентують агресивність й аморальність їхніх дій:** *«Киевлянка на коленях молится о будущем Церкви да и всей страны, а вокруг неё под песню “За ЗСУ” пляшут украинствующие; украинствующие атаковали выставку в Неаполе, приуроченную к годовщине трагедии в Одессе; Мат оглушал Франкфурт».*

8. **Лексичні маркери, що формують негативний образ українців:** *должны ходить строем в ногу, балакать на мове, любит галушки, жечь соломенных дидухов и, конечно же, хором ненавидеть москалей; извращенное язычество, не поддающееся никакому контролю; обезображенные ненавистью лица; ликующие глумливые пляски смерти; отморозки, зомби, уничтожают все на своем пути; прислужники русских; возраст «бесноватых»: это не только молодёжь.*

9. **Контекстуальні синоніми негативної конотації на позначення українців:** *украинствующие, оскотинившееся сообщество сектантов, украинствующее сектанство, (свидомы) евроукры, бесноватые, адепты культа Святого Бандеры, глубинные евроукры, хохло-патриоты, современные нацисты, украинствующие субъекты.*

10. Деструктивні тлумачення, трансляція когнітивно руйнівних готових думок і суджень: *«Украинство – это не про созидание и любовь, а про разрушение и ненависть»*; *«историческая ошибка – это само украинское государство. Псевдогосударство Украина – это территория победившего онанизма под названием “украинство”, который из альтернативной дисциплины превратился в обязательную. Украинство – это ад»*.

У пам'ятці *«С кем и за что сражаются русские люди»* поняття **УКРАИНСТВУЮЩИЕ** використовується як сформований у попередній пропагандистській медіапрактиці концепт. Існування *«украинствующих»* визначається як проблема, що заважає щасливому майбутньому руських, а тому потребує вирішення: *«Украинство – это недуг, котрый способен подточить даже самый сильный национальный организм и нет осуждения, которое достаточно было бы для этого добровольного саморазрушения»*; *«Если Россия не одержит в нынешний момент истории решительной военной и идейной победы над “украинством”, то Киев и все остальные города правобережья и левобережья Днепра скоро по своему духу станут такими же, как Львов»*.

У пам'ятці розбудовується лінія життя *«русского народу»*, критичними позиціями якої є існування Росії та її майбутнього: *«Последние тридцать лет в Малороссии и Новороссии все полным ходом идет по тому же отработанному сценарию, что и столетие назад в Галичине. Миллионы людей оказались вне закона на своей родной земле. От книжного объяснения президентом Украины Леонидом Кучмой, что “Украина – это не Россия”, постепенно перешли к их травле и уничтожению. В 2004 году победа оранжевой революции в Киеве показала всему миру нерешительность и невнятность политики России. В дальнейшем это привело к новому майдану и захвату власти украинскими националистами. Началось жесточайшее преследование ... прорусской интеллигенции. Террор, тюрьмы, убийства. А после начала Россией Специальной военной операции в 2022 году на Украине последовала уже полная зачистка всего русского»*. Автор пам'ятки

розбудовує негативні квазіісторичні аналогії з теперішньою ситуацією в Україні (*все полным ходом идет по тому же отработанному сценарию, что и столетие назад*), створює симулякрну реальність терористичної держави (*жесточайшее преследование; террор, тюрьмы, убийства; уже полная зачистка всего русского*). Використання дат (*столетие назад; в 2004 году победа оранжевой революции в Киеве; после начала Россией Специальной военной операции в 2022 году на Украине*) створює хронотоп «Русської землі», що весь час потерпала від українства як секти.

Автор використовує лінгвосугестивну техніку узагальнення, трактуючи «Русську землю» як приклад минулого для щасливого і повноцінного майбутнього: *«это те идеалы, которые соединяют прошедшее с настоящим и указывают на будущее»*. Він цитує Осипа Мончаловського, публіциста і журналіста з Галичини, що належав до руху москвофілів і заперечував існування українського народу. Образ «русської землі» формується через міфологічну семіотику з канонічними метафорами (*«наша святая Церковь и вера ..., это обряд с славянским богослужебным языком, который спас Прикарпатскую Русь от латинства и сохранил ее доселе русской, ... это наша история, наши предки, их подвиги и труды, пролитая ими кровь»*) і з образом «русської людини» як героя (*«это энергия, это сила русского человека, накопленная веками ..., это тот мужик, тот барин, тот купец, тот мещанин, тот мастер, зодчий и знатец, – словом, тот русский богатырь, который другую тысячу лет без устали делает свое дело ...»*; *«русский человек произвел своими боронами, топорами, штыками, пушками, кораблями, барками, фабриками, заводами ...»*). Лінгвосугестивна техніка моделювання світобачення використовується для розширення меж симулякру «русська земля»; події сьогодення, минулого і реального майбутнього зв'язуються символічно з маніпулятивною метою (залучення росіян до війни в Україні).

З позицій минулого у пам'ятці оцінюється теперішня ситуація «СВО» і визначаються ресурси для досягнення успіху: *«Если Россия не одержит в нынешний момент истории решительной идейной и военной победы над “украинством”, то Киев и все остальные города правобережья и левобережья Днепра скоро по своему*

духу станут такими же, как Львов». У наведеному твердженні застосовано кілька лінгвосугестивних прийомів: перемикання мовного коду (Росія позиціонується як визволительниця, Львів – як місто сектанства), використання форм із шлейфовим смислом (вислів «города правобережья и левобережья Днепра» об’єктивує сфальшовані смисли, оскільки позиціонує названі регіони як такі, що нібито історично належать РФ); негативне емоційне навантаження слів (словоформ («українство», лапки вказують на заперечення істинного смислу висловлювання, є еквівалентом вислову «так званий»)).

Внесення змін у минуле супроводжується в пам’ятці навішуванням ярликів «результат перетягання чужої мітки» [105, с. 139]: *«Именно в связи с тем, что финансово-политические круги Запада создают хаос и объединяют людей на сатанинской идеологии вседозволенности и безнаказанности реализации низменных греховных инстинктов, они находят все больше последователей в разных странах, потому что человек слабеет перед грехом; это русские люди, которых насильно или известными психологическими приемами загнали в секту под названием “Украина”. Изначально цель этой секты была в подготовке русских к войне с русскими через развитие ненависти, злобы и вражды к родным братьям и соседям, не вступившим в их круг». У наведених прикладах спостерігається перемикання мовних кодів: буденне перемикається на сакральне, яке потребує захисту від «сатанинской идеологии низменных греховных инстинктов», «секты под названием “Украина”»; визначається коло ЧУЖИХ, проти яких бореться РФ (финансово-политические круги Запада), використовуються дискурсивно дисонансні форми (українці – «русские люди, которых насильно или известными психологическими приемами загнали в секту под названием “Украина”»).*

З позицій минулого у пам’ятці переглядається майбутнє («А если речь идёт об опасной тоталитарной секте, хорошо вооружённой и экипированной, разве мы вправе стоять в стороне и думать»: «Ну, раз уж люди встали на этот путь, зачем препятствовать, пусть идут по нему, вербуют новых адептов, унижают, истязают и убивают несогласных с ними; так почему тогда секта “Украина” должна существовать и далее, как раковая опухоль на теле русского народа») й визначаються

найближчі кроки (*«Война была неминуема и идет она уже давно... Пришел черед и нашему поколению дать им (неонацистам) отпор»*) на шляху до загальної мети (*«ведь если этого не сделать (не дать отпор), тогда, действительно придется воевать нашим детям с набравшим еще большую силу врагом»*).

Лінгвосугестивна техніка узагальнення (*Україна – ворог*) втілюється через емоційне навантаження словосполучення з інсталяцією образу (*опасная тоталитарная секта, секта «Украина»*); через навішування ярлика (*украинцы – нацисты*), через порівняння і метафори негативної конотації (*так почему тогда секта «Украина» должна существовать и далее, как раковая опухоль на теле русского народа*), шляхом застосування радянських штампів (*пришел черед и нашему поколению*).

Пам'ятка дала поштовх розбудові пропагандистського деструктивного дискурсу РФ, спрямованого на формування колективного МІІ-єднання.

Так, під час польових досліджень виявлено брошуру з морально-поведінковими настановами російським солдатам, які беруть участь у війні проти України (додаток 3). У брошурі використано лінгвосугестивну технологію симулякризації. На основі вислову Путіна *«Мы попадем в рай, а они просто сдохнут»* створюється симулякр-вигадка: *«рано или поздно украинцы снова станут русскими, потому что они всегда были русскими»*. Впроваджується низка базових політичних міфів, зокрема апокаліптичний міф (*«угроза украинского национализма и стоящего за ним мирового сатанизма»*) і міф про «Єдність» (*«Сегодня мы – православные и мусульмане, буддисты и шаманисты в одном строю сражаемся против украинского национализма и стоящего за ним мирового сатанизма»*). Для створення симулякра використовуються такі лінгвосугестивні техніки: наслідки (*«Мы попадем в рай, а они просто сдохнут»*), перевизначення (*украинцы – это русские*), аналогія (*«Так в истории было только раз – в Великую Отечественную войну, где наши деды сражались с беснующимся фашизмом»*), метафрейм (відповідно до переконання *«украинцы снова станут русскими»* створюються два нових: *«(1) специальная военная операция закончится и нынешние украинские*

военнослужащие снова будут плечом к плечу с российскими воинами противостоять Западу, (2) который спровоцировал эту братоубийственную войну»).

Вислів Путіна *«Мы попадем в рай, а они просто сдохнут»* набуває статусу нарративу і разом з нарративом *«Українство – це секта і сатанізм»* впроваджується в іншій пропагандистській продукції. Так, у виявленому за допомогою системи Attack Index дописі офіційного сайту телекомпанії НТВ (додаток І) просувається ідея правомірності знищення української нації (*эта нация готова сдохнуть*), що можна розцінювати як заклик до акту геноциду. Лінгвосугестивну техніку створення моделі викривленого світобачення забезпечують прийоми навішування ярлика (*на Украине господствуют не просто нацизм і рософобия. Налицо – сатанизм*), порівняння негативної конотації (*Украина как бешеная собака; даже во время войны с фашизмом никому не приходило в голову*), використання стилістично зниженої лексики (*дебилы, бешеная собака, сдохнуть*). Лінгвосугестивні техніки наслідків (*УПЦ запрещена. Повсеместно убирают надписи на русском языке, подчищают «москальские» памятники на русском языке... значит нынешняя Украина не имеет права на существование*) й аналогії (*Что следует делать с бешеной собакой?*) формують заклик до дії – акту геноциду.

Наратив *«Мы попадем в рай, а они просто сдохнут»* використано у двох російських інструкціях для військовослужбовців – *«Инструкции по утилизации военнопленных ВСУ»* та в алгоритмі самознищення у випадку критичної ситуації *«Соблюдай честь до конца»* (додаток К).

В обох інструкціях позиціонувати (само)знищення як буденну справу допомагає офіційно-діловий стиль мовлення, зокрема такі його засоби:

– стисло викладається максимум інформації (прості речення, визначення умов і обставин): *«по возможности – не докладывайте вышестоящему командованию про наличие пленных солдат и офицеров противника»;*

– простежується логізація викладу: пункти інструкцій пронумеровані і послідовно пов'язані;

– тон мовного оформлення інструкцій переважно стилістично нейтральний, використовується професійна лексики (*утилизация, наличие, доклад, вышестоящее командовние, командные пункты, выстрел с углом вверх, применение гранаты для ликвидации*);

– прості і складні речення чергуються відповідно до правил ритміки мови.

Когнітивний дисонанс в «Инструкции по утилизации военнопленных ВСУ» формується через представлення військовополонених ЗС України як неістот, оскільки лексема *утилізація* не може використовуватися з іменниками на позначення істот:

УТИЛІЗАЦІЯ, і, ж. Використання чого-небудь для переробки; Використання будь-яких відходів або лишків як сировини, напівфабрикатів, палива, добрива [219].

На рівні підтексту формується асоціація *військовополонені ЗСУ – відходи, лишки, що потребують знищення*. Тому перелік тортур щодо військовополонених подано як рекомендації з професійної діяльності: *«При наличии времени и возможностей – допросите пленных солдат противника. Сперва без физического давления, затем повторно, с элементами воздействия, такими как: отрубить пальцы, отрезать ухо, удары в область паха и суставов, загнать иголки под ногти»*. Використання лінгвістичних маркерів офіційно-ділового стилю (*при наличии времени и возможностей; сперва без физического давления, затем повторно, с элементами воздействия, такими как*) навіює уявлення про тортури як про буденну справу.

У тексті використано лінгвосугестивну *технологію інтелектуальної рецепції*: адресатам пропонується готовий механізм дій, що не передбачає аналізу. Формується дискурс легалізації воєнних злочинів і злочинів проти людяності, де такі злочини постають як професійна діяльність.

В інструкції «Соблюдай честь до конца» використано емоційно забарвлені речення (*«Помни: ты воин великой России. Твоя честь – в твоей верности до конца»*) з метою переконати в потребі самознищення (лінгвосугестивна техніка застосування до себе).

Таким чином, в російській пропагандистській продукції ситуацію (само)знищення подано в парадигмі *СВОЇ – ЧУЖІ*. Для кола СВОЇХ (само)знищення тлумачиться як 'вірність Росії', а знищення ЧУЖИХ постає як «утилізація сировини».

Отже, російський пропагандистський дискурс творить деструктивний публічний простір, формує в широкого кола носіїв мови переконання в правомірності використовувати мовну структуру та мовну практику для підтримки воєнних злочинів і злочинів проти людяності. РФ системно впроваджує мовну ідеологію війни, у такий спосіб регулюючи мовну поведінку пропагандистів й військовослужбовців РФ. Мовний ландшафт насичений лінгвосугестивними технологіями впливу, покликаними підтримувати й впроваджувати зазначену мовну ідеологію.

2.5. Лінгвосугестивний інструментарій мережевої гри *Escape from Tarkov* у вимірі загроз національній безпеці України

Мультимодальні дискурси здатні занурювати людину в симулякрну реальність, тим самим формуючи її сприйняття подій і програмуючи поведінку. Цей процес сприймається ЦА як природний і не викликає відторгнення, оскільки сучасним комунікаціям притаманна взаємодія вербальних і невербальних компонентів.

У 2015 році, в перший рік вторгнення РФ в Україну, створено мережеву гру *Escape from Tarkov* [264], що має дві стратегічні комунікативні цілі: психологічно підготувати російське суспільство до участі в повномасштабному вторгненні в Україну та визначити коло *СВОЇХ* (Уряд РФ; росіяни; військові ЗС РФ; бойовики російських т.зв. «ПВК»; громадяни західних країн, які готові підтримати агресію РФ; громадяни України, які готові воювати на боці РФ та шпигувати на користь РФ) і *ЧУЖИХ* (українці, військові ЗС України; західні країни – у вигляді трансатлантичної міжнародної корпорації). Протягом 9 років гра використовувалася як тренажер для ЦА РФ, що мав підготувати до участі у війні, знищення громадян України та ворожої агентурної діяльності в Україні (додаток Л).

Сучасне поняття мультимодальності базується на різноманітті кожного з каналів сприйняття інформації. Так, до візуальної інформації в грі *Escape from Tarkov* належать не лише текст і зображення, а й жестикуляція, міміка, рухи тіла віртуальних персонажів. Мовний компонент представлено написами на будівлях і об'єктах віртуального міста, командами гравцям, просодичними одиницями (вигуками віртуальних персонажів). Аудіальну інформацію передано звуками пострілів, музичним супроводом, що створює ефект саспенса – особливого тривожного, напруженого стану гравців.

У грі застосовано лінгвосугестивну технологію симулякризації дійсності – створення альтернативної реальності (додаток Л1). Ця технологія подає фальшиву інформацію про світ, описує те, чого не було, й формує уявлення про те, що має бути. Гравці не ідентифікують підміну дійсності й починають її сприймати як реальність.

У дискурсі гри зафіксовано ознаки зазіхання на територіальну цілісність і недоторканність України. До участі в повномасштабному вторгненні в Україну готували шляхом лінгвосугестивного прийому *вбудованих команд* (зокрема вбудованих в опис гри), що мають на меті надати можливість гравцям *«почувствовать игру до конца благодаря глубокой имитации боевых условий»* (додаток Л2):

«Почувствуйте состояние вашего персонажа через его поведение, на которое влияет все: здоровье, усталость, обезвоживание, голод, кровяное давление, кровопотеря, переломы, контузии, отравления, нервное истощение, дрожь рук и другие факторы.»

Управляйте своим персонажем свободно – плавное перемещение, смены стойки, наклоны, движение в приседе и множество других возможностей по перемещению в пространстве ждут ваших тактических решений.

Обратите внимание на реальную баллистику и физику пробиваний.

Приготовьтесь к тому, что оружие будет вести себя так же, как и в реальной жизни.

Привыкайте к явлениям, характерным для любого оружия – клинам, перегреву, износу, перезарядке, прицеливанию, зарядке и, конечно, стрельбе.

Откройте для себя самую подробную на сегодняшний день систему модификаций. В погоне за расширением тактических возможностей своего оружия менять можно все, что угодно.

Взаимодействуйте с окружающей средой, добиваясь верховенства над ситуацией – *выключайте* свет, *совершайте* прорывы и зачистку помещений» [263].

Наведені рекомендації налаштовані на використання гри як тренажера для подальших дій в реальності.

«Критичний аналіз найменувань як технології влади» [200, с. 6] довів, що симулякрна реальність гри асоціюється з територією України, яку намагається окупувати РФ з 2022 року. Так, для створення назви віртуального міста *Тарков* використовується прийом фонетичної невизначеності – заміна першої літери міста *Харьков*. Походження віртуального топоніма *Норвінська область* пов'язане з д.-норв. *Nordr* і д.-англ. *North* – північ (для порівняння: *Норвегія – північний шлях*). Тобто *Норвінська область* може символізувати північні області України – Житомирську, Київську, Чернігівську, Сумську. Прийом двозначності за охопленням застосований у вжитому в грі топонімі «*проспект Приморський, 52/17*». Цей топонім співвідноситься з назвами вулиць міст України, зокрема на ТОТ, а саме: в АР Крим (м. Севастополь), в Донецькій області (м. Маріуполь), в Запорізькій області (м. Кирилівка), в Одеській області (м. Одеса, м. Бурлача Балка, м. Білгород-Дністровський, м. Великодолинське), в Кіровоградській області (м. Кропивницький).

Отже, з позицій критичної топонімії лінгвістичний ландшафт Таркова є інструментом війни: симулякрна місцевість гри асоціюється з регіонами України, які РФ окупувала у 2014 році або які стали мішенями російських зазіхань у 2022 році. «Лінгвістичний ландшафт як частина мовної картини світу формує бажану поведінку людей. Тому за екстремальних умов війни незнайома, незвична, незрозуміла,

неінформативна власна назва і чужа мова можуть слугувати інструментом захисту або передумовою знищення» [27, с.16].

Також у грі використано лінгвосугестивний прийом *евфемізації* задля візуалізації майбутнього повномасштабного вторгнення: *«особая экономическая зона, бывшая во время своего расцвета мостом между Россией и Европой»*, – Україна; *«разразился коррупционный скандал, в эпицентре которого оказалась трансатлантическая корпорация»*, – корпорація/організація, що об'єднує країни Західної Європи та США; *«стороны извечного конфликта»* – РФ та країни Заходу; *«незаконные работы и исследования иностранной кампании»* – асоціація з фейком РФ про те, що медичні установи в Україні є *«таємними біолабораторіями, фінансованими США»*, які нібито розробляють біологічну зброю; *«приватная военная структура BEAR, по слухам, созданная по приказу правительства России»*, – ПВК «Вагнер»; *миротворцы* – миротворці ООН та ЗС РФ.

Учасники гри користуються військовим жаргоном, притаманним російсько-українській війні: *«В некоторых своих озвучках BEAR'ы иногда называют себя и других “Двухсотый и Трехсотый”, это из набора советских кодовых слов, относящихся к транспортировке грузов на поле боя, в данном случае гибели солдат (200-й) и ранений (300-й) соответственно, на советском военном жаргоне это используется для того, чтобы сообщить, что кто-то либо ранен, либо мертв»*.

Про те, що полем битви у грі є саме Україна, свідчать і візуальні маркери: наявність персонажів у військовій формі ЗС України, використання жовто-блакитного кольору як символу українського прапора у написах на стінах віртуального міста, на електричному щиткові, в забарвленні автобуса, будівель.

Також гра містить *приховані команди для майбутніх агентів РФ*, які мають надсилати інформацію про розташування українськи військ, критично важливих об'єктів тощо: *«Совершайте рейды на большие локации с друзьями или в одиночку. Исследуйте уникальные и незабываемые места Таркова и его окрестностей: жилые районы, химический завод, базу ПВО, центр Таркова, частный жилищный сектор и*

*многие другие – в изменчивых погодных условиях. **Открывайте скрытые локации** – законсервированные лаборатории и хранилища, запертые офисы TerraGroup и подземные склады. **Найдите полезную информацию и предметы**, которые помогут вам найти понимание того, что происходит в городе. **Объединяйтесь с бывшими врагами**, правильно расставляя приоритеты, чтобы раскрыть тайну происходящего и сбежать из Таркова» [263].*

Автори гри використовують лінгвосугестивний прийом – *вибір без вибору*: «*игрокам предстоит вжиться в роль одного из наемников, переживших начальную стадию Тарковского конфликта. После выбора одной из сторон – USEC или BEAR – персонаж игрока начинает свой нелегкий путь в поисках способа выбраться из города*». Вибір української сторони конфлікту USEC є потенційно програшним, оскільки «*выходы из Таркова перекрыты миротворцами ООН и российскими войсками*». Отже, російська сторона конфлікту представлена як збройними силами, миротворцями ООН, так і «*частной военной структурой BEAR, по слухам, созданной по приказу Правительства России*»; українська сторона – найманцями приватної військової компанії USEC, походження якої пов'язане зі Сполученими Штатами Америки і з Великою Британією. Гравцям навіюється думка про незаконність будь-яких військових формувань, що підтримують Україну.

Абревіатура *BEAR* є результатом мовної гри, за своїм правописом дорівнює англійському слову *bear* (ведмідь), що створює асоціації з Росією і партією «Єдина Росія» [258]. Образ «руського ведмедя» ретельно висвітлено в статті Вікіпедії [249], де широко представлено результати наукових пошуків у сфері символічних комунікацій, які мають обґрунтувати символ «руського ведмедя» як уособлення Росії, «атрибут російської держави та символ її верховного правителя» [261] для ЦА РФ. Образ ведмедя як уособлення російської влади і її всездозволеності використовує у своїх промовах Путін. Так, напередодні повномасштабного вторгнення в Україну, у жовтні 2014 року, на зустрічі з учасниками клубу «Валдай» він заявив: «*Я вспоминаю все время то, что говорили по этому поводу древние: что позволено Юпитеру, не*

позволено быку... Может быть, быку не позволено, но хочу вам сказать, что медведь ни у кого разрешения не будет спрашивать. Вообще-то он считается у нас хозяином тайги и не собирается, я знаю это точно, куда-то переезжать в другие климатические зоны, ему там неуютно. Но тайги он своей никому не отдаст» [231].

Сюжет, покладений в історію ПВК «BEAR», дублює історію ПВК «Вагнер», подану у Вікіпедії, і можуть бути узагальнені за єдиною тематичною розміткою (додаток Л 4).

За результатами контент-аналізу визначено спільні дискурсивні маркери в історії вигаданої ПВК BEAR і реальної ПВК «Вагнер»:

– **офіційний статус і роль РФ у створенні компаній:** *частная военная компания; в обох випадках відзначено роль РФ у створенні й утриманні ПВК – созданное Российской Федерацией формирование (ПВК BEAR) і фінансировалось из бюджета России (ПВК «Вагнер»), а також неофіційну участь РФ у діяльності компаній – официально власти РФ не имеют никакого отношения к данной компании (ПВК BEAR) – параллельное или теневое вооружённое формирование, которое сложно привлечь к какой-либо ответственности (ПВК «Вагнер»);*

– **склад компаній.** *Обидві компанії переважно складаються з колишніх військових – из бывших бойцов российского спецназа (подразделений ВВ и ГРУ), а также специалистов разведки и гражданского персонала (ПВК BEAR), «отставников» – силовиков, формально вышедших на пенсию (ПВК «Вагнер»);*

– **особистості керівників компаній.** *Обидва керівники ПВК були підприємцями, мали як легальний бізнес, так і тіньовий – не гнушался применять криминальные методы добычи денег (ПВК BEAR); контролировал группу «Вагнер» – ... структуру наёмников, которые участвовали в военных конфликтах в Украине, Сирии и Африке; также контролировал компании, обвиняемые во вмешательстве в выборы в США в 2016 и 2018 годах (ПВК «Вагнер»); обох підтримують військові, відповідаючи за їхню особисту безпеку, – имеет большое количество хорошо вооруженной свиты, часть из которых – бывшие военные, организовавшие ему мощную оборону (ПВК BEAR), операции Пригожина были тесно связаны*

с Министерством обороны России и ГРУ (ПВК «Вагнер»). Такі дискурсивні збіги створюють альтернативну реальність за моделлю справжньої дійсності та мають на меті полегшити для гравців процес ухвалення рішення щодо участі в реальних військових діях. Історію ПВК USEC (*United Security*) у грі пов'язують з американським і британським впливом, оскільки один її засновник – Джордж Стайнер, бригадний генерал Армії США у відставці, ветеран війни у Перській Затоці, другий – Джон Берджер, полковник Королівської морської піхоти Великої Британії у відставці. Згідно із сюжетом гри ПВК USEC *«заинтересовался Пентагон, благо люди для новой войны с Хуссейном им были нужны»*. Отже, лінгвосугестивна технологія формування символічних систем використовується у грі для розбудови парадигми СВОЇ–ЧУЖІ в геополітичному вимірі: РФ і країни Заходу ведуть боротьбу на території України за встановлення влади.

У дискурсі гри використано стереотипи імперського мислення: формується образ РФ як правонаступниці СРСР, яка протистоїть «колективному Заходу». На когнітивному рівні впроваджується наратив *«Росія як правонаступниця СРСР не повторить його помилок і активно протистоятиме колективному Заходу»*. З цією метою в грі використано прорадянську символіку: зображення революційних матросів і робітників, лозунг *«Землю – крестьянам, заводы – рабочим, власть – советам»* (додаток ЛЗ).

У фільмах, присвячених грі, позиціонуються виробники військового одягу та зброї: представлено їхні логотипи і сайти *Grey shop, quarta-hunt.ru, «Оружейная компания Рысь», Gear Craft, Wartech, www.wartechgear.com, Army Tek born to exceed, ana tactica, «Front тактические системы»*. У такий спосіб створюється привабливий образ людей у військовій формі, які воюють проти «українських найманців», популяризується ця сфера діяльності.

У дискурсі гри зафіксовано ознаки пропаганди культу насильства і жорстокості. Так, в офіційних трилерах до гри (додаток ЛЗ) містяться символи України, що позиціонуються як символи ворога. Наприклад, на фоні жовто-блакитних предметів, що відтворюють кольори прапора України, зображено ігрового персонажа з написом

«Убей». У другому ролику зображено англійськомовного персонажа у військовій формі ЗС України – за сюжетом гри російськомовні персонажі мають його вбити. Отже, у грі розпалюються ворожнеча та національна нетерпимість до англійських осіб (як громадян країн Заходу) та військових ЗС України, на рівні символічних систем формується прагматична інтенція щодо правомірності їх знищення.

Отже, у дискурсі офіційного сайту мережевої гри *Escape From Tarkov* зафіксовано ознаки зазіхання на територіальну цілісність і недоторканність України, пропаганди війни, комуністичного тоталітарного режиму та культу насильства і жорстокості. У грі використано лінгвосугестивну технологію симулякризації дійсності, що формує опозицію *СВОЇ – ЧУЖІ* в національному та геополітичному вимірах. Гравці не ідентифікують підміну дійсності й починають її сприймати як реальність. Гра покликана готувати ЦА до участі в повномасштабному вторгненні в Україну.

Висновки до розділу 2

Доктринальні документи РФ системно впроваджують поняттєвий апарат інформаційної війни в концептуальну картину світу росіян і мешканців ТОТ та закріплюють алгоритм лінгвосугестивних впливів.

Результати контент-аналізу за технологією Великих Даних доводять, що парадигма лінгвосугестивних впливів, обґрунтована в доктринальних документах РФ, системно впроваджується в російському медіа- і пропагандистському дискурсах. Так, у російському медіапросторі в період 24.02.22-30.06.22 виявлено низку хибних стереотипів концептуальної картини світу сучасного російського соціуму (імперське мислення, ментальні прототипи і концепти, поведінкові та емоційні стереотипи) і 19 наративів системного рівня, що впроваджували ці стереотипи, зокрема «*Росія – імперія*», «*Україна – це Росія, в іншому випадку Україна припинить своє існування*», «*Усі, хто проти СВО, – вороги РФ. Росія має боротися і з зовнішнім ворогом, і з внутрішнім*» та ін.

Визначено, що в пропагандистському дискурсі РФ активно використовуються такі жанрові формати друкованої продукції, як газети, листівки, плакати, брошури, а також віртуальний формат мережевих ігор. Кожний жанровий формат виконує своє лінгвосугестивне завдання: газети об'єктивують ідеологічну матрицю російського вторгнення в Україну; листівки – у короткостроковій, а бігборди і плакати в середньостроковій перспективі навіюють моделі бажаної поведінки українців (здатися в полон, співпрацювати з окупантами) і російських солдатів (наступ, смерть як героїчний вчинок), мережеві ігри – налаштовують гравців на участь у воєнних діях проти України, для цього активно використовується лінгвістичний ландшафт.

Доведено, що жанрово-стилістичні модифікації епістолярію (тематичні листівки і листівки звернення) використовуються з маніпулятивною метою для залучення громадян РФ та мешканців ГОТ до участі у війні. Жанр модифіковано за рахунок мультимодальності дискурсу, який він обслуговує.

Контент-аналіз дозволив зафіксувати у 2023 році заміну наративу *«Росіяни і українці – єдиний народ»* на *«Українці – це руські, які заплуталися. Українство – це сектантство»*. Поняття *українець* представлено як негативний емоційний квазікваліфікатор – *той, хто зрікся руського імені, зняряддя Заходу у боротьбі з Росією*.

Лінгвосугестивні технології і техніки у всіх типах пропагандистського дискурсу РФ використовують такі прийоми: глумливу російську транслітерацію та перекручення слів і словосполучень української мови; невластиву внутрішню форму слів; інвективи і стилістично знижену лексику як прояв вербальної агресії; дієслова в наказовому способі для формування некритичного сприйняття команд і для дотримання їх; займенники на початку комунікативної ситуації для формування колективного Ми-єднання; лінгвоксенофобні іменування країн-колишніх республік СРСР; прийменник *на*, замість *в* у вислові *«на Україні»* й навпаки – прийменник *в*, замість *на* для визначення статусу Донбасу як «республіки» (*«в Донбасі»*, *«в Новоросії»* та ін.); лексичні маркери зневаги до України, національних символів, влади, мови та підкреслення меншовартості українців і потреби їхнього знищення.

РОЗДІЛ 3

ПРОАКТИВНІСТЬ КОНТРСУГЕСТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ ЦЕНТРУ МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ТА ПРОТИДІІ ШТАБУ КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

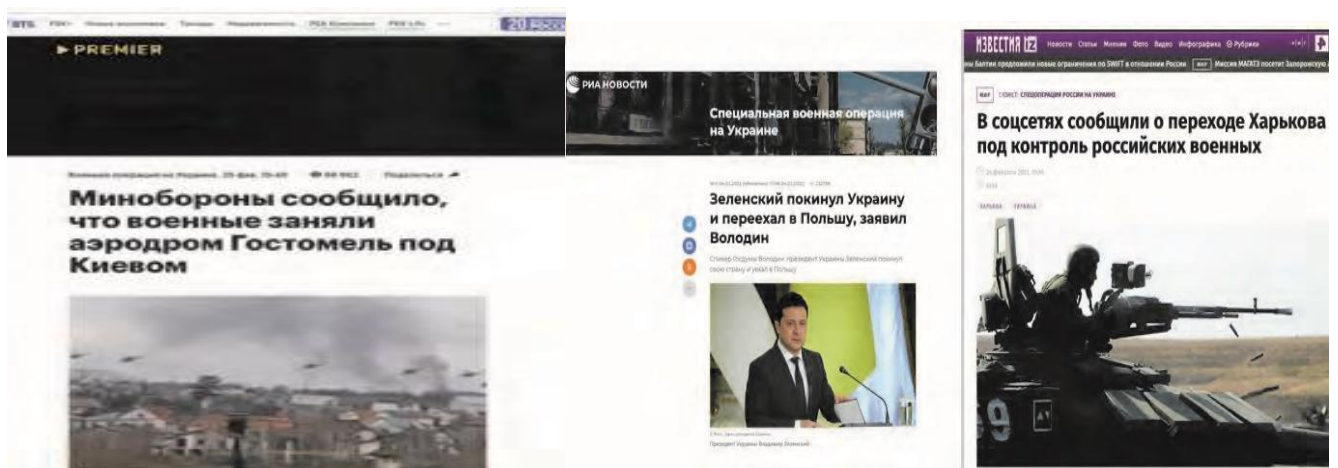
3.1. Когнітивно-прагматичний і мультимодально-дискурсивний виміри контрсугестивної діяльності Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування Сухопутних військ ЗС України в умовах повномасштабного вторгнення РФ

Центр довгий час опікується питаннями моніторингу, аналізу та створення контенту в інтересах безпеки держави. З перших днів повномасштабного вторгнення РФ в Україну Центр в екстремальних умовах вів ефективну контрсугестивну діяльність, що ґрунтувалася на когнітивно-прагматичному й мультимодально-дискурсивному підходах (детально: [168; 169]).

Когнітивний підхід застосовувався для вироблення, зберігання й трансляції національної системи цінностей, репрезентації національних наративів, що позиціонують українську державність і суверенітет, національну стійкість і здатність ЗС України гарантувати безпеку держави. *Прагматичний підхід* ставив за мету виробити алгоритми використання мовних знаків у комунікативному вимірі «тут і тепер» у взаємозв'язку з інтерактивністю акторів дискурсу і ЦА, їхніми особливостями та ситуацією спілкування, обумовленою контекстом повномасштабної війни. *Мультимодальний підхід* був спрямований на створення креолізованих дискурсів з високим ступенем сугестивності для впливу на внутрішні ЦА (терапевтична комунікація), на ЦА противника (контркомунікація) й на аудиторії іноземних держав (інформаційна комунікація).

Прагматичний опис комунікативної ситуації, в якій діяв Центр, дає змогу визначити підходи до створення мультимодальних дискурсів сугестивної спрямованості.

Контекст і ситуація. Активна контрсугестивна комунікація Центру почала розгортатися від самого початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Наративну організацію медіа- і пропагандистського дискурсів РФ періоду повномасштабного вторгнення детально проаналізовано в підрозділі 2.2. цієї праці. Центр моніторив й аналізував інформаційний простір із перших хвилин війни. Вже 24.02.2022 р. Центр зафіксував такі наративи російської пропаганди: «Україна здалася» (скриншот 3.1.1), «Російська зброя домінує», «Сильна Росія має всі необхідні ресурси і час, щоб виграти війну».

Скриншот 3.1.1. Просування російського наративу «Україна здалася» в інтернет-медіа

Ці наративи, ключові для інформаційних операцій РФ перших днів повномасштабного вторгнення, мали такі комунікативні завдання:

– переконати захисників України та українську громадськість, що Україну підкорено в перші години та дні вторгнення. Ця ідея через фейкові новини про «захоплення» аеродромів Харкова, Києва тощо просувалася в підконтрольних Росії медіа, зокрема в телеграм-каналах;

– переконати ЗС України, українську громадськість та міжнародних партнерів, що Росія обов’язково переможе, незважаючи ні на що;

– підірвати довіру до ЗС України, Уряду України. Російські пропагандисти поширювали фейкові відео, на яких нібито українські підрозділи залишають бойові позиції і звертаються зі звинуваченнями до Президента України та Головнокомандувача;

– закликати до розправи над командирами Збройних Сил України.

Російські і проросійські медіа використовували лінгвосугестивну технологію симулякризації реальності – створення псевдореальності перемоги РФ (таблиця 3.1.1.)

Таблиця 3.1.1
Лінгвістичні маркери в російських і проросійських медіа створення псевдореальності перемоги РФ

Лінгвістичні маркери	Приклади проросійських медіа
<ul style="list-style-type: none"> • поразка ЗС України (<i>сдали без єдиного выстрела, силы истощены, отходят от позиций, пришлось вывести части ВСУ из Николаева</i>); • страх перед ЗС РФ (<i>ВСУ убегают, бросают американское оружие</i>); • ганьба ЗС України (<i>позорная сдача в плен, это было названо эвакуацией</i>); • наступ ЗС України – фейк (<i>огромная рекламная кампания, сюрреализм, пропаганда Украины продолжает заявлять</i>) 	<div data-bbox="917 955 1534 1449" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Сдали Николаев без единого выстрела. ВСУ убегают на Запад бросая американское оружие, силы истощены</p> <p>Огромная рекламная кампания украинского президента была построена на возвращении Херсона. Из-за этого пришлось вывести части ВСУ из Николаева.</p> <p>Это также было названо эвакуацией, как и позорная сдача в плен в Мариуполе. Слабых офицеров отправили в Львов, опытных – в Киев.</p> <p>Вероятно, режим Зеленского намерен проводить бои за Херсонскую область без суеты. Это странно, ведь пропаганда Украины продолжает заявлять о том, как будет устроено масштабное наступление на Херсон. Где же оно? Выглядит как сюрреализм, ведь после каждого заявления о начале наступления, ВСУ наоборот отходят от своих позиций.</p> </div> <p>Текст: «Огромная рекламная кампания украинского президента была построена на возвращении Херсона. Из-за этого пришлось вывести части ВСУ из Николаева. Это также было названо эвакуацией, как и позорная сдача в плен в Мариуполе. Слабых офицеров отправили во Львов, опытных – в Киев. Вероятно, режим Зеленского намерен проводить бои за Херсонскую область без суеты. Это странно, ведь</p>

пропаганда Украины продолжает заявлять о том, как будет устроено масштабное наступление на Херсон. Где же оно? Выглядит как сюрреализм, ведь после каждого заявления о начале наступления, ВСУ отходят со своих позиций»

- захист російськомовних (в Мариуполе воцарилась мирная жизнь);
- захист від «нацистів» (город был полностью защищен от украинских нацистов и неонацистов);
- покарання «нацистів» (пройдет трибунал над боевиками из «Азова»);
- «Азов» – терористична організація (пройдет трибунал над боевиками из «Азова»; запрещенная в России террористическая организация)

В Мариуполе воцарилась мирная жизнь после того, как город был полностью защищен от украинских националистов и неонацистов. В ближайшее время в городе пройдет трибунал над боевиками из "Азова" (запрещенная в РФ террористическая организация).

- перемога ЗС Росії над «фашизмом» (выбивать позиции укрофашистов, ни единого шанса на сопротивление)

Артиллерия ВС РФ продолжает выбивать с позиций укрофашистов, не оставляя ни единого шанса на сопротивление 😎

- великі втрати ЗС України *(их накрыло, понесли большие потери);*
- деморалізація українських військовослужбовців *(поняв, что денацификация не неизбежна; решили отступить);*
- непрофесійність військового керівництва, яке не дбає про життя військовослужбовців *(выгнали на усиление позиций, не было никакого всестороннего обеспечения; отсутствовал бронезилет и форма; изъяли оружие; отметок в военных билетах не ставили);*
- навіювання думки про певні силові дії до військового керівництва *(обращение воинов)*

Обращение воинов укромейха из подразделения материального обеспечения 53 отдельной механизированной бригады Украины, которых выгнали на усиление позиций на Донецком направлении, но там их накрыло и они понесли большие потери. Так же они рассказывают, что не было никакого всестороннего обеспечения, у некоторых отсутствовал бронезилет и форма, так же все приказы были устные и подтверждающих документов о их нахождении в пекле нет. Поняв, что денацификация неизбежна, они решили отступить, но командованию это не понравилось, поэтому у них изъяли оружие (отметок в военных билетах естественно никто не ставил) и увезли в

Центр розгорнув контрсугестивну комунікацію за різними напрямками:

- стратегічні комунікативні кампанії для широких ЦА: військовослужбовців СВ ЗС України, цивільних громадян України, жителів окупованих територій, мешканців РФ та Білорусі;
- фахові експертні консультації для провідних українських та іноземних ЗМІ (наприклад, для проєкту Ukrainer);
- документування бойових дій та взаємодія з першими особами та ключовими учасниками подій;
- міжвідомча взаємодія з підрозділами стратегічних комунікацій та кіберзахисту ЗС України та МО України.

Для контрсугестивної комунікації задіяли всі канали комунікації: традиційні медіа, інформаційні агенції, соціальні медіа, особисті контакти з ключовими в темі особами (журналісти, представники уряду, бізнесу тощо) і з лідерами суспільної

думки (артисти, митці, блогери тощо). Активно використовувалися сторінки СВ ЗС України у фейсбуці, ютубі, телеграмі, інстаграмі, що забезпечує зворотний зв'язок з ЦА. У соцмережах представлено як позитивні, так і негативні коментарі – це формує довіру до СВ ЗС України та до інформації, яку вони транслюють. Наприклад, у телеграм-каналі «Пол первого» комунікують із білоруською аудиторією, транслюючи наратив *«Вступ у війну на стороні Росії буде мати для Білорусі руйнівні наслідки»* (додаток М).

Ще один канал контрсугестивної комунікації – листівки, які зазвичай розповсюджують за допомогою артилерійських снарядів. Переважно ЦА листівок – російські солдати (контркомунікація) та учасники національного спротиву (терапевтична комунікація і контркомунікація) У першому випадку листівки закликають російських військовослужбовців не брати участі у воєнних злочинах, здаватися в полон; у другому – продовжувати боротися та знищувати ворога (додаток Н).

Прагматичні особливості комунікації Центру з цільовими аудиторіями.
Домінантними інтенціями контрсугестивної діяльності Центру були такі інтенції:

- інформаційна (інформування щодо воєнно-політичної ситуації, втрат противника; огляд подій на фронті, повідомлення про можливі обстріли, гуманітарні коридори тощо);
- оцінна (аналітичні дані щодо воєнно-політичної ситуації, розвінчання фейків, позиціонування героїзму українського народу і ЗС України в друкованій, теле-, радіо-, інтернет-продукції тощо);
- імперативна (рекомендації громадянам щодо безпеки у воєнних умовах, інструкції російським військовим, як здатися в полон тощо);
- емпатична (терапевтичні тексти для стабілізації психоемоційного стану громадян України).

У контрсугестивних комунікаціях з перших місяців повномасштабного вторгнення Центр використовував дві провідні комунікативні стратегії – *збереження ідентичності (етнокоду та націокоду) і рух до перемоги*. Ці іменування за

результатами аналізу медіапростору України 2022 року запропонувала Н. Слухай [108, с. 289].

Комунікативна стратегія збереження ідентичності (етнокоду, націокоду) представлена в чотирнадцяти з вісімнадцятьох тактиках, визначених у Н. Слухай. Це тактика відстоювання етнонаціональної і мовної ідентичності (*використання української символіки в комунікаціях, відродження героїчних міфів; позиціювання української пісенної творчості*); згадування виняткових рис народу (*створення міських легенд «Привид Києва», «Валькірії Києва»*); оптимізму (*подання новин у позитивній конотації – Українські чоловіки та жінки віком від 19 до 67 років тренувалися з 7 ранку до 6 вечора, шість днів на тиждень протягом 10 тижнів ... Багато хто був кваліфікованим інженером до війни, а деякі мають кілька дипломів, і всі вони були відібрані українськими військовими лідерами для навчання в США [141]*); щоденного інформування про успішні атаки на військові об'єкти та інфраструктуру противника і про втрати живої сили у ворога (*щоденна інфографіка про загальні бойові втрати противника*); позиціювання ліквідації наслідків війни (*пісня офіцера СВ ЗС України Т. Боровка «Все, що нам треба»*); консолідації гумористичних коментарів (*«Привид Києва», Анімація 2022*); демонстрації гуманної поведінки українського суспільства, зокрема, воїнів (*цивілізоване ставлення до полонених, до обміну тілами і обміну полоненими; до цивільних громадян країни-агресорки*); вшанування подвигів героїв (*фільми «Фортеця Бахмут», «Війна – (не)жіноча справа» та інші*); інформування громадян про небезпеку і про можливості виживання (*«Просимо мешканців Бучі і надалі перетерпіти цю навалу в укриттях та максимально безпечних для вас та ваших родин місцях. Це допомагає армії давати гідну відсіч. Не пробачимо ворогу і відбудуємо все зруйноване. Боремося!»*); інформування про злочини Росії (*«Ворог нещадно продовжує обстрілювати всі квартали Бучі: кожна доба – боротьба за виживання. Бучанська громада кілька днів без світла, тепла, зв'язку, інтернету!»*); викриття і покарання ворогів та колаборантів (*інформування про викриття колаборантів і повідомлення їм про підозру*); фіксації, як

світ підтримує Україну (інформування про те, як країни Заходу допомагають готувати українських військовослужбовців: *«Міністерство оборони Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії продовжує інформувати про перебіг артилерійської підготовки особового складу ЗС України у Сполученому Королівстві під керівництвом інструкторів зі Збройних Сил Сполученого Королівства та Сил Оборони Нової Зеландії»*).

До визначених Н. Слухай тактик варто додати ще ті, які використовуються в мультимодальних дискурсах СВ ЗС України, зокрема на фейсбук-сторінці [252]. Це тактика підтримки новобранців (*«“Нульовий день” – це продумані фізичні та психологічні випробування, які дають змогу новобранцю перевірити себе і «задають темп» для всього подальшого навчання. ... Задача цього дня — перевірити фізичний і морально-психологічний стан рекрутів. Чи зможе ця людина сприймати критику, чи здатна вона працювати в складних умовах, коли на неї ще й тиснуть»*), демонстрації можливостей вибору військової професії та самореалізації (розділ на фейсбук-сторінці *«Будь собою. Обери підрозділ та спеціальність на artu.gov.ua»*; *«Як стати ротним безпілотних “бомберів”? Дмитро каже, що треба багато думати»*), демонстрації сили духу українських воїнів (*«Хлопці 42-ї ОМБр заходять у хату після бойового завдання. Втомлені, але незламні. Очі сповнені пережитого, форма вкрита пилом боїв, а серце – жагою до Перемоги»*), підтримки воїнів та їхніх сімей (*«Командування Сухопутних військ ЗСУ та Ribas Hotels Group підписали Меморандум про соціальну підтримку та реабілітацію військовослужбовців і їхніх сімей ... Основна мета – оздоровлення, відпочинок та психоемоційне відновлення військовослужбовців, які постраждали під час виконання своїх обов'язків»*), позиціонування ролі жінок у війні (*«Ми можемо більше». Інтерв'ю з інструкторкою на позивний Бетмен*), документування воєнних злочинів армії РФ (під час Харківської контрнаступальної операції та Лиманської операції було організовано престури у звільнені міста й села для документування злочинів армії РФ щодо цивільних).

Комунікативна стратегія руху до перемоги впроваджувалася у шести тактиках з восьми, визначених Н. Слухай: просування переможного нарративу (нарратив рекрутингової кампанії СВ ЗС України «Перемога йде за сильними. Доеднуйся до сильних!»); уславлення масового героїзму захисників і суспільства в цілому (фільми «Битва за Київ» – хронологія визволення Київської області в перші місяці повномасштабної російської агресії – та «Герої Крут Гостомельського мосту» – історія курсантського батальйону, що дав бій росіянам під Києвом); просування ідеї міцності і нездоланності нашого народу (пісня Т. Боровка «Пісня мирного життя»); формування довіри до ЗС України (супровід журналістів на фронт; інтерв'ю з бійцями з передової); подяки воїнам, волонтерам, усім членам суспільства (пісня «Волонтер» співачки Зразково-показового оркестру ЗС України Т. Ярової, пісня «Йде піхота» Т. Боровка); постулювання презирства до ворога, приниження агресора (пісня «Сухопутні війська України» Т. Боровка та ін.).

Доповнимо цей перелік тактиками документування історії (супровід іноземних журналістів на фронт, наприклад група із 70 іноземних й українських журналістів 04.04.2022 р. приїхала до Бучі, щоб розповісти про звірства російських окупантів), формування військового побратимства і посестринства (ролик «“Ми одна велика родина” – так кажуть піхотинці 63 бригади, які не виходять з лісу»); документальний фільм «Війна- (не)жіноча справа»).

Ефективне впровадження комунікативних стратегій збереження ідентичності і руху до перемоги забезпечили такі фактори:

1. Безперервний моніторинг, аналіз і зважання на швидкозмінний контекст.
2. Врахування психолінгвістичних особливостей ЦА, що забезпечувало вибір жанру, тональності й мовного оформлення комунікацій відповідно до психологічного стану і соціальних особливостей аудиторії.
3. Обережне використання тригерів. З одного боку, ЦА завжди позитивно реагують на дані про втрати російських військ й успіхи ЗС України, з іншого –

інформацію про травматичні події слід подавати без зайвої емоційності, щоб не викликати в осіб, які пережили кризові ситуації, неконтрольованих реакцій.

4. Оперативне реагування на кризові ситуації, щоб ЦА отримали правдиву інформацію, а не викривлену з ворожих або некомпетентних джерел.

5. Правдивість та координованість інформації з державними джерелами, щоб не виникло «інформаційного братовбивства» [33].

6. Відкритість до комунікації з представниками різних ЦА.

7. Моніторинг особливостей сприйняття інформації ЦА.

Мультиmodalність контрсугестивного дискурсу. Мультиmodalність – когнітивно-прагматична основа розбудови контрсугестивних дискурсів Центру.

Фахівці Центру створюють дискурси часткової modalності (інтерв'ю та інші матеріали в друкованих медіа, інформаційні листи для військовослужбовців, звіти про знищення окупантів, поради, як протистояти ворогу за принципом «мінімум ризику – максимум результату», тощо). Наприклад, фахівці Центру супроводжували журналістів видання Associated Press в Ізюмі. Репортери нарахували серед дерев сотні могил із дерев'яними хрестами. Більшість із них (понад 400) пронумеровано. До свого репортажу журналісти додали фотографію з місця поховання мешканців Ізюму (додаток О). Ця фотографія додає репортажу фактологічності й емоційності, але не є обов'язковою для організації тексту.

Повна мультиmodalність представлена у фото- і відеопродукції Центру, у виступах лідерів суспільної думки в соціальних мережах СВ ЗС України тощо. Показовим прикладом повної мультиmodalності є інтерактивні мапи з коментарями та прив'язкою «до місця» на гугл-картах, створені фахівцями Центру спільно з волонтерськими мережами опору та інтернет-активістами (додаток П). Особа, яка цікавиться ситуацією на фронті, може в актуальному часі, натиснувши на символи карти, отримати інформацію про втрати ворога, звільнені і тимчасово окуповані території, напрямки атак, про активні бої, про українські й російські підрозділи, що беруть участь у

воєнних діях, про дальність ураження різних видів зброї; за допомогою віртуальної лінійки можна виміряти відстань між об'єктами, визначити їх координати тощо.

Центр використовував можливості інтеграції ресурсів різних семіотичних систем для забезпечення сугестивного впливу на ЦА. Контент-аналіз дискурсивної діяльності Центру дозволив зробити висновок, що мультимодальний підхід сприяв переосмисленню поняття *мовний ландшафт*. Так, Б. Ажнюк під цим терміном пропонує розуміти «сукупності візуальних репрезентацій мови на соціально значущих об'єктах» [2, с. 102] й виокремлює в ньому ядро й умовну периферію. До ядра він відносить такі об'єкти: дорожні знаки з назвами населених пунктів, вулиць, майданів, річок, озер та інших природних об'єктів; таблички й написи на будівлях органів влади та місцевого самоврядування, громадських організацій та ін.; зовнішню рекламу; написи на муралах, декоративних стелах, графіті та ін. «Зазначені об'єкти бувають здебільшого середнього або великого розміру, вони зазвичай статичні (нерухомі), їх установлюють за вказівкою органів влади або з їхнього дозволу» [2, с. 101]. До периферії концепту *МОВНИЙ ЛАНДШАФТ* вчений відносить «типологічно й семіотично подібні до наведених вище об'єкти менших розмірів, часто саморобні або кустарного виготовлення», зокрема написи на дверях, поштових скриньках, воротах, огорожах і т. ін. приватних будинків на зразок *пошта; обережно, злий пес; не паркувати; зачинено* та ін., а також подібні написи на об'єктах, що належать юридичним особам; приватні оголошення про розшук загублених домашніх тварин, надання побутових послуг, продаж речей домашнього вжитку тощо; мініграфіті; написи на цінниках і пакуванні товарів, тексти преїскурантів і т. ін.; наліпки на бампер, заднє скло та інші поверхні автомобіля; написи на вітальних листівках, поштових конвертах і марках; написи на футболках, куртках, бейсболках тощо; татуйовані написи на помітних частинах тіла» [2, с. 101]. Мовний ландшафт демонструє значущість конкретної мови в межах певного регіону і може вважатися мовною екосистемою. У той же час в умовах війни особливої значущості набули візуальні символи – Український Прапор, національні візерунки, шеврони (додаток

Р), які сукупно з мовним утворюють *лінгвістичний ландшафт*. «Захист фізичного простору держава здійснює за допомогою воєнно-силових або інших фізичних засобів; захист віртуального простору – за допомогою мови, символів і сенсів. Зміни мови, символів і сенсів слугують одним із доволі ефективних інструментів досягнення й гарантування безпеки життєвого простору людини, спільноти і держави» [27, с.14].

У кризових умовах відомі в публічному просторі символи актуалізуються і, за неможливості використовувати мовні конструкції, стають рівними тексту, позиціонують знання і ціннісну систему. Так, за ініціативи Центру майстри з Петриківки розмалювали військовий гелікоптер і спорядження для бійців ЗС України. Петриківський розпис зародився кілька століть тому на Дніпропетровщині. Сьогодні він впізнаваний у всьому світі; ЮНЕСКО визнала його світовою нематеріальною спадщиною. Нанесення цього розпису на бойові машини стає символом національної стійкості України (фотографія 3.1.1). Унікальність таких об'єктів лінгвістичного ландшафту полягає в тому, що вони не є статичними. Саме їх переміщення є символічним – у небі над Україною гелікоптери з національною символікою демонструють незламність українського народу, національну гідність й виконують таким чином контркомунікаційну роль.

Фотографія 3.1.1. Гвинтокрил із петриківським розписом

На фейсбук-сторінці СВ ЗС України розміщено інформацію, що в День Соборності України курсанти Військового інституту телекомунікацій та

інформатизації імені Героїв Крут разом з побратимами з Грузинського легіону, інших бойових підрозділів та з представниками країн-членів НАТО зійшли на найвищу гору Українських Карпат – Говерлу (додаток С). Курсанти підняли на Говерлі Державний Прапор України і прапор інституту, залишили на вершині шеврон інституту. Всі учасники сходження зробили спільну фотографію з Прапором України, з прапором НАТО і зі стягами військових частин. У цьому випадку прапори і шеврон є елементами лінгвістичного ландшафту, що чинять контркомунікаційний (демонстрація ворогу єдності з міжнародними партнерами) і терапевтичний (позиціонування незламності ЗС України перед ЦА України) вплив. Ситуацію підняття прапора на гору можна тлумачити з погляду розгортання мультимодального дискурсу як семіотичної системи, що виконує такі функції: формує ціннісну систему (єдність, незламність); створює інтеракції між комунікантами (курсанти і військовослужбовці бойових підрозділів; учасники сходження – ЦА України, іноземних країн; учасники сходження – ЦА РФ); формує лінгвістичний ландшафт у вимірі міжнаціональних комунікацій.

Трансжанровість, або жанрова дифузність, має серйозний сугестивний потенціал, оскільки дозволяє одночасно або по чергову впливати на різні канали сприйняття інформації адресатом. Трансжанровість активно еволюціонує в кризові для суспільства періоди, оскільки пов'язана «з інтерференцією й химеризацією, що особливо яскраво виявляється в гострому тимчасовому періоді внаслідок змін необхідних істин і перебудови парадигми», відповідно – підлаштовування під потреби, психологічний стан ЦА, можливості і засоби донесення інформації [128, с. 189]. Так, Центр використовує різні трансформовані відеоформати в інтернеті: *анімацію*, основу на традиційному жанрі карикатури (анімація пісні Т. Боровка «Шевченко – Заповіт росіянам», додаток П); *подкасти*, що у звуковому форматі транслюють історії з оформленим сюжетом (наприклад, Реалії ППО СВ ЗС України, Мілітарний подкаст, mil.in.ua/uk/news/realiyi-ppo-suhoputnyh-vijsk-zsu-militarnyj-rodkast), *фотострічки*, в яких зображення транслюються в режимі фотофільму (фотострічка «Снайпери стали до справи», додаток Т1), *відеоілюстрації*, вміщені в

певній частині тексту або інфографіки (кампанія «Повертайтеся – вас чекають» щодо добровільного повернення військовослужбовців, які самовільно залишили військову частину, містить текст з відеоілюстраціями – історіями, інфографікою, – як повернутися з СЗЧ), *відеосюжети*, побудовані як розповідь із чіткою структурою – зав'язкою, кульмінацією й розв'язкою (додаток Т2); *відеокоментарі та відеоколонки*, пов'язані з телевізійними студіями (співпраця з лідерами суспільної думки, які ведуть свої ютуб-канали) (додаток Т3).

Дифузні жанри дозволяють об'єднати в дискурсивну спільноту інституції сектору оборони, виробників контенту, лідерів суспільної думки й ЦА. Це дає можливість лідерам суспільної думки стати частиною загальної системи цілодобового інформування суспільства. Прикладом успішної трансжанрової комунікації Центру з телеграм- і ютуб-каналами лідерів суспільної думки є взаємодія з Тарасом Березовцем, українським політтехнологом, журналістом, майором 1-ї окремої бригади спеціального призначення імені Івана Богуна, директором персонального та стратегічного консалтингу Berta Communications. Т. Березовець має 136 тис. підписників у фейсбуці та 151 тис. в телеграмі. Канали Т. Березовця працюють як відеоколонка, де подано актуальну інформацію про події на фронті (додаток Т3).

Фахівці Центру опанували низку *лінгвосугестивних технологій для створення* дискурсів контркомунікаційної та терапевтичної спрямованості, зокрема:

– технологію зниження іміджу сугестора, що передбачає його ідентифікацію, регресію його позиції і комунікативний саботаж;

– технологію випрямлення деформованої під тиском деструктивних впливів картини світу, зокрема викриття деструктивних намірів і неправдивої інформації сугестора, розвінчання фейків, надання іронічної версії подій;

– технологію впливу «на чутливі ділянки емоціокарти сугестора: наприклад, ідеї колективної відповідальності, каяття, характерні для глибинних шарів російської ментальності» [106, с. 179];

– технології деструктуризації ворожого стратегічного нарративу, що передбачає послідовне розвінчання нарративів тактичного й оперативного рівнів, які складають систему стратегічного нарративу;

– технології проактивного просування стратегічних нарративів України щодо національної стійкості українців та ЗС України як актора незламності народу;

– технології нарративізації, що створюють коло *СВОЇХ* – України і цивілізованого світу, зокрема нарратив корисності співпраці з Україною та українцями в різних економічних та наукових сферах; нарратив «Україна – щит Європи»; нарративи, що позиціонують спільні світоглядні цінності та історичну пам'ять тощо;

– технології *storified communication*, що спирається на історію й ґрунтується на історично або культурно значущому нарративі, часто забезпечує інтертекстуальність нарративу. Ця технологія передбачає емоційний відгук ЦА на отриману інформацію, оскільки «одна емоційна та яскрава історія буде набагато переконливішою для споживача, ніж ціла база даних із десятків слайдів у PowerPoint» [156, с.3].

Так, у перші місяці війни на фейсбук-сторінці СВ ЗС України розміщено анімаційний фільм «Привид Києва, 2022», де метафорично представлено протистояння «Привида Києва» (комахи сонечка) й російських бомбардувальників (зграї ос) (додаток У). Метафоричний образ сонечка обрано не випадково він має інтертекстуальний характер: в українській міфології цю комаху пов'язують із сонцем і вирієм, оскільки сонечки у великій кількості з'являються рано повесні й люблять повзати на осонні; іменують божою корівкою – розчавити сонечко вважається великим гріхом [22; 38; 213; 223]. У той же час сонечки – хижаки, але небезпечні лише для тлі. У новітній українській міфології сонечками іменують військовослужбовців ЗС України. (скріншот 3.1.2).

Скриншот 3.1.2. Нарукавний знак Закарпатського добровольчого спецпідрозділу

Нашивку створено на початку російсько-української війни 2014 року. Тоді загін дислокувався на території дитячого табору «Сонечко», тож військових теж почали так називати. За словами командира підрозділу, «зображення сонечка обрали, щоб показати, що суворі хлопці-спецпризначенці також можуть нести промінчики добра і світла» [84]. Використання мультимодальної метафори сонечка й ос є елементом реалізації лінгвосугестивної технології позитивної наративізації («*Все буде Україна*») й об'єктивує ідею *СВОЇХ* (Україна, українські військові на захисті Держави) й *ЧУЖИХ* (Росія, авіація РФ).

Технологію деструктуризації ворожого наративу спрямовано на нівелювання стратегічного наративу РФ «Київ – за три дні»: у мільтфільмі розвінчується наратив про непереможність армії (авіації) РФ. Технологію зниження іміджу використано через іронічне транслювання образу агресора: оцінні («от порєбрікі») й іронічно-провокативні («Путін застрелився...») вислови Сонечка; артефакт української лінгвокультури, стала пасткою для ос (декодування мультимодальної метафори: те, що дає силу українцям, знищує ворога), які, отримавши надлишкову енергію, вибухнули.

Про те, що мультфільм виконав терапевтичну роль, свідчать коментарі відвідувачів фейсбук-сторінки: «Мені сподобалося. Піднявся настрій трохи», «Сміємося, то вже добре, бо переможемо» та ін. (додаток У).

Терапевтичну роль виконують розміщені на фейсбук-сторінці СВ ЗС України музичні кліпи, що транслюють наратив національної стійкості українців, які захищають не лише власну Державу, а й світ від зазіхань РФ. Так, 01.03.2022 року опубліковано пісню «Байрактар» Тараса Боровка, яка стала однією з перших

мотиваційних подій початку війни. Пісня побудована на лінгвосугестивних технологіях позитивної наративізації та деструктуризації ворожого стратегічного наративу про непереможність російської армії («ЗС України здатні зупинити ворога», «Співпраця з іншими державами – фактор перемоги над РФ»). У пісні простежуються низка лінгвальних ознак терапевтичного сугестивного тексту, який не лише сприяє поліпшенню емоційного стану адресатів, а й впроваджує сугестивно марковані смисли знищення ворога і перемоги України. Багатократне повторення слова *Байрактар* сприяє його семантичному переосмисленню, сприйняттю його як замовляння, що може відвернути небажане (*Вони захопити хотіли нас зразу*) й забезпечити реалізацію бажаного (*з бандитів російських робить примар «Байрактар»*). Цього ефекту допомагають досягти дієслова минулого часу на позначення результату дії замовляння (*поплавився їх інвентар, сховались в кущі*) і звукові повтори (для фоносематичного впливу на підсвідомість реципієнта). Музичний ритм підтримується вербальним ритмом – сценами результативної роботи безпілота «Байрактар». Знецінення ворога відбувається через використання зниженої лексики для його характеристики (*лаптем посьорбати довбані щі; зі сходу прихались до нас барани; баранячі отари*) й синонімічні іменування негативної конотації (*російські бандити, орки, рашисти*). Про ефективність терапевтичного ефекту пісні свідчить той факт, що кількість підписників фейсбук-сторінки Сухопутних військ за два тижні після виходу кліпу зросла з 30 тис. до 830 тис., а кількість переглядів складала близько 4 млн.

Отже, підґрунтям контрсугестивної комунікації Центру моніторингу інформаційного простору та протидії при штабі Командування СВ ЗС України в умовах повномасштабного вторгнення були когнітивно-прагматичний і мультимодально-дискурсивний підходи. Ці підходи лягли в основу алгоритмів організації мультимедійних дискурсів для зберігання й трансляції національних ціннісних смислів, які позиціонують українську державність і суверенітет, національну стійкість й здатність ЗС України гарантувати безпеку Держави. Для

створення дискурсів контркомунікаційної та терапевтичної спрямованості у контентній продукції використано такі лінгвосугестивні технології: зниження іміджу сугестора; випрямлення деформованої під тиском деструктивних впливів картини світу; вплив на чутливі ділянки емоціокарти сугестора; деструктуризацію ворожого стратегічного нарративу; позитивну нарративізацію; просування системного стратегічного нарративу України щодо національної стійкості й державного суверенітету.

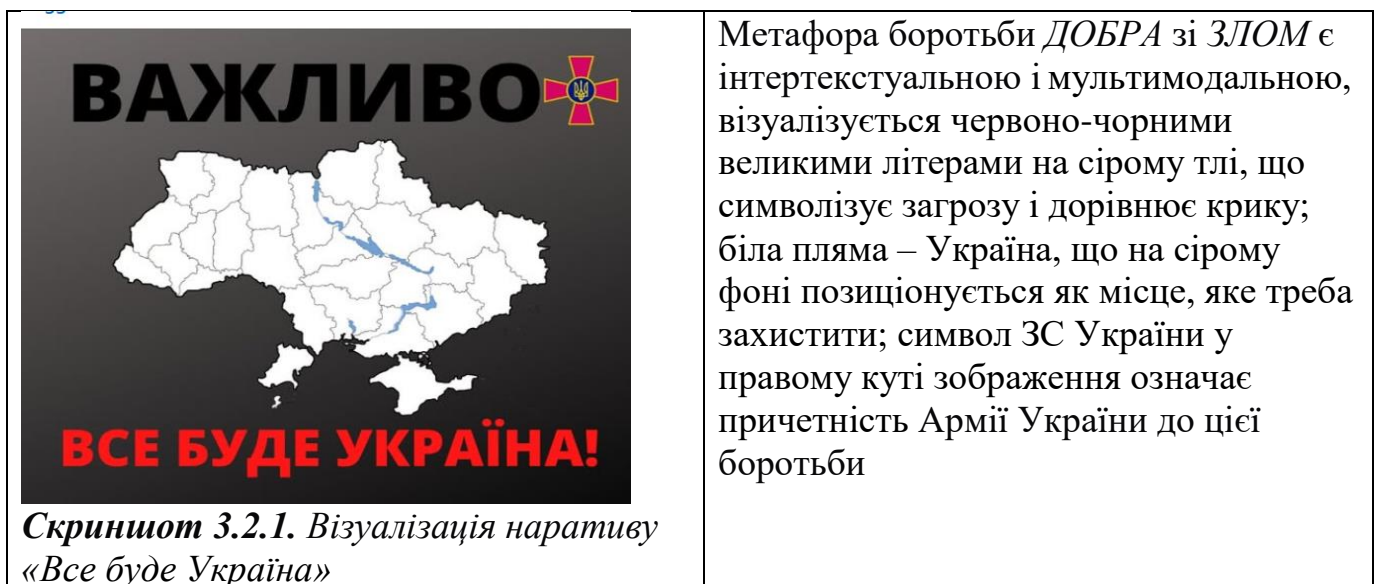
3.2. Організація нарративного дискурсу фейсбук-сторінки Сухопутних військ ЗС України

Контентна діяльність Центру ґрунтувалася на нарративному мультимедійному дискурсі, в якому позиційовано систему нарративів, що відтворює місію, візію і діяльність СВ ЗС України. Системним стратегічним нарративом України періоду повномасштабного вторгнення РФ є нарратив *«Все буде Україна!»*, який за роки агресії РФ проти України став інтертекстом.

Під час польових досліджень з'ясовано, що лінгвокультурологічна історія цього нарративу пов'язана з подіями 2014 року на Донбасі. *«Все буде Україна!»* – назва книжки луганської блогерки Олени Степової, яка розповідала своїм підписникам про події окупації Луганщини Росією. У передмові до видання написано: *«Ця книга склалася із записів у Фейсбуці: у червні 2014 на голос Олени Степової – голос похмурого луганського прикордоння – кинулися сотні, потім тисячі людей. Зараз у її мережах їх без малого 20 тисяч. Читають не тільки “статуси”, а й коментарі, радіючи відгукам з усієї України, підбадьорюючись: “Донбас люблять! За Донбас моляться! Нас не залишать”. Не покиньте Донбас, просить Олена. Заради тих, хто живе там і не може виїхати, кинути батьків, хворого друга, собаку. Легко виїжджали, кидаючи своїх тварин, а часом і людей, ті, хто заварив цю кашу. Але ті, хто не зрадив Батьківщини, чи можуть зрадити живі істоти? І навіть цей будинок, цей сад, степ, вітер в степу – на кого покинути? Не покиньте Донбас, закликає Олена,*

заради самої України: “Подивіться на Україну: вона, як метелик, що розправив крила. Схід і Захід – це два крила. Не обривайте їх, не ламайте!”» [115, с. 5]. Цей вислів створено як відповідь на ключове питання, що розкриває системний стратегічний наратив, – «Хто ми?». Він формує парадигму *СВОЇ – ЧУЖІ* в історичному вимірі і є контекстуально антонімічним наративу «*Все буде Донбас!*», що був слоганом передвиборчої кампанії В. Януковича, а в 2014 році перетворився на наратив окупаційної влади Донбасу.

З першого дня війни системний стратегічний наратив України «*Все буде Україна!*» впроваджувався у дискурсах СВ ЗС України, через інтертекстуальність забезпечував системність сприйняття ЦА, для цього було розроблено впізнавану візуалізацію (додаток Ф1) і низку хештегів-наративів національного рівня, що слугували тематичною розміткою і виконували функцію інтертексту: **#будеможити**, **#StopRussia**, **#StopRussianAggression**, **#UkrainiansWillResist**. Транслявання наративів в хештегах англійською мовою глобалізує лінгвістичний ландшафт – протистояння російській агресії набуває метафоричного значення, що може бути декодовано як боротьба *ДОБРА* зі *ЗЛОМ*, а статус наративів **#StopRussianAggression**, **#StopRussia** відповідно змінюється на системний, значущий для носіїв лінгвокультур країн Заходу (скриншот 3.2.1).

Наратив «*Все буде Україна!*» виконує і контркомунікаційну, і терапевтичну роль, оскільки світлина з ним містять інформацію, комунікативна мета якої – запевнити українців у здатності ЗС України захистити Державу і продемонструвати ворогові незламність ЗС України та підтримку світу: «**Ворог даремно сподівається, що ми виснажені! На допомогу столиці виїхала підтримка із західних областей** (27.02.22); **Одне з моїх улюблених слів 2022 року Bayraktar!**» (02.03.2022); «**В Україну прибула нова партія Bayraktar TB2. Вони готові до бойового застосування вже зараз! Бійтесь орки! Bayraktar TB2, як СУСЛИК. Ви його не бачите, а він є! Безмежно вдячні нашим партнерам**» (02.03.2022).

Низка повідомлень дублювалася англійською мовою, щоб продемонструвати не лише внутрішнім ЦА, а й іноземним партнерам і ворогу національну стійкість українців і їх здатність захистити Державу: *The capital's suburbs are preparing to fight back against the Russian invaders. Commander of the Army of the AFU, the Commander of the Defence of Kyiv, Colonel General Oleksandr Syrskii, checked the readiness of the fortifications to meet the Russian invaders. As a result, all essential steps are being taken against the aggressor, and checkpoints are set up, observation points, mobile patrol units are being organised, etc. «There has never been such unity of citizens and defence forces. We are ready to repel and defeat the enemy. I am sure that on the paths to the capital, the aggressor will feel all the fury of the Ukrainian people».* – noticed Colonel General Oleksandr Syrskii (05.03.2022). Лінгвосугестивні технології позитивної наративізації та зниження іміджу країни-агресорки в наведеному прикладі реалізуються такими техніками: технікою наміру – увага ЦА перемикається на завдання (*to fight back against the Russian invaders*), яке підтримує переконання (*We are ready to repel and defeat the enemy*); технікою конкретизації – переконання підтверджується фактами (*As a result, all essential steps are being taken against the aggressor, and checkpoints are set up, observation points, mobile patrol units are being organised, etc.*); технікою стратегії реальності – переконання в перемозі над ворогом, який атакує столицю, створюється через когнітивно-прагматичне оцінювання суспільних настроїв (*There has never been*

such unity of citizens and defence forces on the paths to the capital, the aggressor will feel all the fury of the Ukrainian people). Провідний лінгвосугестивний прийом у цьому прикладі – актуалізація наративної семантики займенника *МИ*, що формує дискурс національної і громадянської ідентичності й має фасцинативну функцію – створення почуття причетності військових і мешканців Києва до спільної справи.

Системний стратегічний наратив «*Все буде Україна!*» впроваджується наративами інших рівнів, наприклад наративом з окремих питань, що представлений хештегом **#завдяки тобі** (скриншот 3.2.2). Акція має сугестивне терапевтичне спрямування: підписникам сайту запропоновано відправити електронну листівку з подякою знайомим, які захищають Державу в різних підрозділах: у Силах спеціальних операцій ЗС України, СВ ЗС України, Силах територіальної оборони ЗС України. Листівка набуває статусу соціально значущого об'єкта, стає елементом лінгвістичного ландшафту Держави, що боронить свою Незалежність. Лінгвосугестивна терапевтична дія позитивної наративізації реалізується прийомом побудови *ТИ – Я* відношень. У листівках актуалізовано дискурсивну семантику займенника *ТИ*: «без *ТИ* неможливе *Я*», «якщо є *ТИ*, є й *МИ*» [14, с. 13]. У запропонованих листівках й наративі **#завдяки тобі** прагматично використаний займенник *ТИ* як '*ТИ-близьке*' й '*ТИ-рідне*', що формує когнітивно-поведінкові відношення єдності захисників й тих, кого вони захищають: «*чомуś саме близьким ми часом не знаємо, як висловити всі свої “дякую”. Вони наче й знають, що ми вдячні їм за ранки, коротке “норм” у відповідь і за “все буде Україна”*».

Листівку створено 17.06.2022, коли Україна вже мала успіхи на фронті, тому слова вдячності підтверджено реальними фактами, а лінгвосугестивну техніку узагальнення використано для відтворення воєнного успіху ЗС України, узагальненого в контекстуальних ситуаціях: *за кожен ранок в Україні, за кожен звільнену вулицю, за знайомі обличчя на блокпості, за ворожі прориви, що не сталися.*

Скриншот 3.2.2. Мультимодальний дискурс інформаційної кампанії #завдяки тобі

З перших днів війни СВ ЗС України у своїй контентній діяльності креативно працюють із наративним дискурсом. Наративи різних рівнів оперативно впроваджувалися відповідно до подій на фронті та змін у воєнно-політичній ситуації (таблиця 3.2.1).

Таблиця 3.2.1
Розбудова наративного дискурсу в контентній діяльності Сухопутних військ ЗС України

Наратив як складова тематичної розмітки	Лінгвосугестивна технологія, техніка, прийом організації наративу
<p style="text-align: center;"><u>Системний наратив</u></p> <p><u>#StopRussia</u> <u>#StopRussianAggression</u></p> <p><u>Приклади:</u> <i>В нас вірить увесь світ! Ми переможемо! Слава Україні! Я вже бачу, що Україна переможе!</i> (Б. Ходжес) 07.03.2022</p>	<p><i>Технологія</i> зниження іміджу РФ, що передбачає ідентифікацію її агресивних дій.</p> <p><i>Техніка</i> стратегування реальності – світові позиціонують переконання в потребі зупинити агресора.</p>

	<p><i>Прийом</i> – використання модального оператора вимоги (вигук <i>Стоп!</i> уживається як команда припинити певну діяльність)</p>
<p><u>Системний наратив</u> Все буде Україна!</p> <p>Приклад: <i>Наші командири і воїни – це герої сучасності, які щодня вщент розбивають плани ворога. Все буде Україна! Слава нашим захисникам!</i> 05.03.2022</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує для цивілізованого світу ідею України як суверенної держави.</p> <p><i>Техніки:</i> зміна розміру фрейму, зміна бачення перспективи ТОТ як таких, що будуть визволені; узагальнення частини переконання щодо майбутнього бачення України (<i>все</i>).</p> <p><i>Прийом</i> – початок наративу з займенника <i>ВСЕ</i> як маркера спільного коду, зрозумілого всім українцям; формування хронотопу майбутнього (<i>буде Україна</i>) як позитивної перспективи</p>
<p><u>Національний наратив</u> <u>#ЗупинимоОкупантів</u></p> <p>Приклад: МАКСИМАЛЬНЕ ПОШИРЕННЯ! ЧАТ-БОТ ПРОТИ ВІЙСЬК РФ Бачите російські війська та техніку? Помітили ворожі ДРГ? Повідомте про це негайно! Для цього створено спеціальний ОФІЦІЙНИЙ чат-бот – @stop_russian_war_bot Достовірність перевірена! Бот отримує та передає інформацію на відповідні штаби реагування. В разі перебоїв в роботі бота, прохання надсилати інформацію в особисті повідомлення телеграм-акаунту @stop_russian_war Захистимо Україну разом! 🇺🇦</p> <p><u>#ЗупинимоОкупантів</u> 26.02.2022</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею можливості протистояти ворогу.</p> <p><i>Техніка</i> стратегування реальності – позиціонування переконання щодо здатності ЗС України захистити Державу.</p> <p><i>Прийоми:</i> констатація результату в майбутньому (створення перспективи) і заклик до дій (зупинімо); створення «МИ-єднання» (ми зупинимо); позиціонування опозиції <i>СВОЇ (ми) – ЧУЖІ (окупанти)</i></p>

<p align="center"><u>Національний наратив</u> <u>#будеможити</u></p> <p>Приклад: <i>В Україну прибула нова партія Bayraktar TB2 Вони готові до бойового застосування вже зараз! Бійтесь орки! Bayraktar TB2, як «СУСЛИК». Ви його не бачите, а він є! Безмежно вдячні нашим партнерам!</i> <u>#будеможити</u> 02.03.2022</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею можливості протистояти ворогу і зберегти життя українців. <i>Техніка</i> стратегування реальності – позиціонування переконання щодо здатності ЗС України захистити Державу. <i>Прийоми:</i> констатація результату в майбутньому (створення перспективи); створення «МИ-єднання» (<i>ми будемо жити</i>)</p>
<p align="center"><u>Національний наратив</u> <u>#Україна Переможе</u> <u>#Ukraine Wins</u></p> <p>Приклад: <i>Зберігайте спокій та вірте в українських захисників. Разом переможемо! Слава Україні!</i> 24.02.2022</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею перемоги України над ворогом.</p> <p><i>Техніка</i> стратегування реальності – позиціонування переконання щодо здатності ЗС України разом з громадянами захистити Державу.</p> <p><i>Прийом:</i> констатація результату в майбутньому (створення перспективи)</p>
<p align="center"><u>Регіональний наратив</u> <u>#ПораСказатьПравду</u></p> <p>Приклад: <i>Citizens of Russia, stop YOUR leader! He is YOURS! YOU are doing this to us! And by this I mean INVADING OUR COUNTRY</i></p>	<p><i>Технологія</i> випрямлення деформованої під тиском деструктивних впливів картини світу, зокрема викриття деструктивних намірів і неправдивої інформації.</p> <p><i>Техніки</i> – (а) використання модального оператора потреби (<i>пора сказати</i>); (б) звернення до ЦА країни-агресорки (російськомовний хештег).</p> <p><i>Прийом</i> – використання дієслова у генеративному реєстрі, що дозволяє узагальнити інформацію (Росія обманює світ щодо цілей війни та її розгортання).</p>

	<p>Визначення часових меж (<i>пора</i>) посилює заклик до дії, переводить узагальнені «позачасові» характеристики деструктивних дій РФ в конкретні пропозиції припинити їх</p>
<p><u>Наратив з окремих питань</u> <u>#противник несе втрати</u> <u>Приклад:</u> <i>за інформацією командування Об'єднаних сил, сьогодні, 24 лютого, в районі Щастя знищено близько 50 російських окупантів. Окрім того, в районі Краматорська знищено ще один літак збройних сил російської федерації. Це вже шостий.</i> <i>Об'єднані сили дають гідну відсіч збройним силам рф. Військові підрозділи на своїх позиціях.</i> <u>#Противник несе втрати</u></p>	<p><i>Технологія – деструктуризації ворожого стратегічного наративу «Київ – за три дні!».</i></p> <p><i>Техніка – зміна розміру фрейму «Непереможна російська армія».</i></p> <p><i>Прийом – констатація факту (несе втрати) через узагальнення (противник – це країна-агресорка)</i></p>
<p><u>Системний наратив</u> Все буде Україна!</p> <p>Приклад: <i>Приїхав до наших воїнів, які виконують бойові завдання на Бахмутському напрямку. Разом з командирами ми ухвалили низку необхідних рішень, спрямованих на забезпечення ефективної оборони та нанесення максимальних втрат противнику.</i> <i>Поспілкувалися із захисниками східного фронту. В центрі уваги постійно мають бути люди, від солдата до комбрига. Ніхто не має залишитись осторонь, оскільки саме завдяки їх самовідданості та професіоналізму Бахмут тримається.</i></p>	<p><i>Технологія позитивної наративізації, що об'єктивує для цивілізованого світу ідею України як суверенної держави та її здатність протистояти ворогу.</i></p> <p><i>Техніки: узагальнення частини переконання щодо майбутнього бачення України (все).</i></p> <p><i>Прийом – початок наративу з займенника ВСЕ як маркера спільного коду, зрозумілого всім українцям; формування хронотопу майбутнього (буде Україна) як позитивної перспективи; синонімізація з висловом «Все буде добре! Вистоймо»</i></p>

<p><i>Наші командири і воїни – це герої сучасності, які щодня вщент розбивають плани ворога. Все буде Україна! Слава нашим захисникам! 02.05.2023</i></p>	
<p><u>Національний наратив</u> І вдень, і вночі наші воїни торують шлях до перемоги, і на суші, і в небі</p> <p>Приклад: <i>На підступах до Бахмута наші військові проявляють неабияку витримку та професіоналізм, що сковає дії противника і приносить велетенські втрати для російських окупантів у людській силі. Завдяки професійним діям наших захисників російські загарбники не можуть прорвати оборону #фортеціБахмут. Українські захисники демонструють абсолютну відданість та відвагу задля захисту українських громадян», – констатує служба зв’язків із громадськістю Сухопутні війська ЗС України 07.03.2023</i></p>	<p><i>Технологія</i> проактивного просування стратегічного наративу України щодо стійкості ЗС України як головного актора незламності народу.</p> <p><i>Техніка</i> стратегування реальності – позиціонування переконання щодо здатності ЗС України захистити Державу.</p> <p><i>Прийом:</i> розширення хронотопу (і вдень, і вночі, і на суші, і на небі) дозволяє сприймати події як сумарні, що мають привести до позитивного результату</p>
<p><u>Національний наратив</u> Жодна смерть нашого воїна не залишиться без відплати. Але ми зробимо це у законний і справедливий спосіб – на полі бою, в суді, у міжнародному трибуналі</p> <p>Приклад: <i>За попередніми даними, загинув 30 окремої механізованої бригади ім. князя Костянтина Острозького Тимофій Миколайович Шадур. Розстріл</i></p>	<p><i>Технологія</i> проактивного просування стратегічного наративу України щодо стійкості українців і щодо спільних для громадян України і країн Заходу демократичних цінностей.</p> <p><i>Техніки:</i> зміна розміру фрейму – розширення способів (на полі бою, в суді, у міжнародному трибуналі) досягнення результату (жодна смерть нашого воїна не залишиться без відплати); зміна тривалості, кількості людей, перспективи, щоб переконання змінило сенс або стало</p>

<p><i>беззбройного полоненого – цинічне й зухвале нехтування Нормами міжнародного гуманітарного права та звичаїв війни. Так вчиняють нікчемні вбивці, але не воїни. Російські окупанти вкотре засвідчили, що головною їхньою метою в Україні є лише звіряче винищення українців.</i></p> <p>07.03.2023</p>	<p>абсурдним; ієрархія критеріїв – зміцнення переконання за критерієм, який є значущим як для українців, так і для європейської громадськості (у законний і справедливий спосіб).</p> <p><i>Прийом:</i> уточнення (на полі бою, в суді, у міжнародному трибуналі), які доповнюють дію і роблять її даністю (зробимо це у законний і справедливий спосіб).</p>
<p><u>Системний наратив</u> Вистоїмо і переможемо!</p> <p>Приклад: <i>Сьогодні минає 8 років з часу героїчної оборони Дебальцевського плацдарму від російських окупантів. У боях за місто українські військові мужньо протистояли вчетверо чисельнішому ворогу в озброєнні і живій силі. У 2022 році кривавий агресор «повторив» свої злочини у Маріуполі, Волновасі, Бучі, Ізюмі і тисячах інших наших міст і сіл. Це забуття не підлягає! Боротьба за нашу волю і свободу триває.</i> 18.02.2023</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею перемоги України над ворогом.</p> <p><i>Техніка</i> стратегування реальності – позиціонування переконання щодо здатності ЗС України разом з громадянами захистити Державу.</p> <p><i>Прийоми:</i> констатація результату в майбутньому (створення перспективи); створення «МИ-єднання» (<i>ми</i> Вистоїмо і переможемо)</p>
<p><u>Системний наратив</u> Все буде Україна!</p> <p>Приклади: <i>Війна – це не лише про стрільбу, втрати, біль. Війна – це й місце для творчості та класних зустрічей</i></p> <p>06.12.2024.</p> <p><i>ЗСУ – це шлях воїнів. ЗСУ – це шанс на вільне і мирне майбутнє.</i></p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує для цивілізованого світу ідею України як суверенної держави й формує перспективу мирного майбутнього.</p> <p><i>Техніки:</i> узагальнення частини переконання щодо майбутнього бачення України (<i>все</i>).</p> <p><i>Прийом</i> – початок наративу з займенника ВСЕ як маркера спільного коду, зрозумілого всім українцям; формування хронотопу майбутнього (<i>буде Україна</i>) як позитивної</p>

<p><i>ЗСУ – це можливість захистити своїх рідних. ЗСУ – це кожен із нас. 06.12.2024</i></p>	<p>перспективи Перемоги і мирного майбутнього</p>
<p><u>Національний наратив</u> <u>#обери_своє_майбутнє</u></p> <p>Приклади: <i>Обирайте шлях найкращих, вступайте у Вищі військові навчальні заклади та ставайте офіцерами армії переможців. 26.08.2024</i></p> <p><i>Мрієш про гідне майбутнє? Обери шлях лідера! Школярі Хмельниччини отримують важливу інформацію про вступ до вищих військових навчальних закладів України! 11.02.2024</i></p> <p><i>Якщо у вас таке ж сильне бажання прогнати ворога з українських земель, заповнюйте анкету на сайті <u>Drone Force</u>. 25.09.2024</i></p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею самовдосконалення завдяки доєднанню до лав ЗС України.</p> <p><i>Техніка:</i> наслідки – увагу спрямовано на позитивні (як для безпеки Держави, так і для окремої особи, яка обрала військову спеціальність) наслідки доєднання до лав ЗС України.</p> <p><i>Прийоми:</i> актуалізація причиново-наслідкових зв’язків (хочеш знайти себе, самовдосконалитися – доєднуйся до ЗС України)</p>
<p><u>Регіональний наратив, що переходить в національний</u> ПЕРЕМОГА ЙДЕ ЗА СИЛЬНИМИ. ДОЄДНУЙТЕСЬ ДО СИЛЬНИХ! 5-та окрема танкова бригада 5 ОТБр Бригада запрошує до себе вмотивованих громадян, які шукають посаду у війську за фахом. Нині 5 ОТБр пропонує такі вакансії: навідник, механік-водій, оператор ПТРК, оператор БПЛА, стрілець, бойовий медик, кухар тощо. Щоб долучитися до лав бригади, звертайтеся до 1 Центр рекрутингу</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею протистояння ворогу з боку ЗС України разом з громадянським суспільством, від якого чекають більш рішучих дій.</p> <p><i>Техніка:</i> наслідки – увагу спрямовано на позитивні наслідки доєднання громадян до лав ЗС України.</p> <p><i>Прийоми:</i> актуалізація причиново-наслідкових зв’язків (<i>хочеш бути переможцем – доєднуйся до сильних</i>); номіналізація (уособлений прикметник</p>

<p>Сухопутних військ Збройних Сил України за номером телефону 0 (800) 503 696. Більше вакансій цієї та інших бригад Сухопутних військ шукайте на army.gov.ua ПЕРЕМОГА ЙДЕ ЗА СИЛЬНИМИ. ДОЄДНУЙТЕСЬ ДО СИЛЬНИХ!</p>	<p><i>сильні</i> – узагальнене іменування захисників і захисниць України); заклик до дії – входження в коло <i>СВОЇХ</i></p>
<p><u>Регіональний наратив, що переходить в національний</u> Будь собою! Обери підрозділ і спеціальність Сухопутні війська – це неймовірно важка, виснажлива та небезпечна робота сотень тисяч українських воїнів. І водночас це — робота мрії. 12.12.2024 Ми переконані в унікальності кожного українця/українки та здатності захистити Батьківщину. У лавах ЗСУ кожен може знайти посаду відповідно до своїх вмінь та навичок. Обирайте вакансію на сайті army.gov.ua у розділі #СухопутніВійська, а також у рекрутингових центрах Міністерства оборони України та наших підрозділів. Закликаємо громадян, бізнеси та організації долучатися до кампанії «Будь собою». Разом до Перемоги Сухопутні війська ЗС України 19.07.2024</p>	<p><i>Технологія</i> позитивної наративізації, що об’єктивує ідею самовдосконалення завдяки доєднанню до лав ЗС України.</p> <p><i>Техніка:</i> наслідки – увагу спрямовано на позитивні наслідки доєднання громадян до лав ЗС України.</p> <p><i>Прийоми:</i> актуалізація причиново-наслідкових зв’язків (хочеш знайти себе, самовдосконалитися – доєднуйся до ЗС України); заклик до дії – входження в коло <i>СВОЇХ</i></p>

Специфікою дискурсу СВ ЗС України 2022 року є представлення наративів хештегами, які забезпечують мультимодальність дискурсу й активізують зворотний зв’язок із ЦА. Так, наратив **#будеможити** зібрав на сторінці фейсбука понад 9 тис.

публікацій; #зупинимоокупантів – 66 тис., #україна_переможе – 26 тис. Лінгвосугестивна технологія позитивної наративізації була спрямована на об'єднання українців задля захисту Держави. Також на сторінці фейсбуку за хештегом **#будеможити** містяться рекомендації державних інституцій, як захищати Київ (Рекомендації від Центру стратегічних комунікацій ЗС України «Що ви можете зробити, щоб побороти російську нечисть» від 28.02.2022), повідомлення військових щодо готовності захищати Україну і заклики до країн Заходу допомогти це зробити (*Ми будемо захищати свою Батьківщину навіть голіруч, ... але переможемо, якщо Захід оперативно надасть важке озброєння для оборони та звільнення окупованих росією Українських територій... Ми просимо весь світ об'єднатися й допомогти нам у боротьбі з цією жорстокою агресією, 23.04.2022*); дописи громадян іноземних держав щодо підтримки України (*Я із Вільнюса, із Лумві. Darius Mažintas. Я музикант, який вірить, що музика – це голос Бога. Я не міг просто сидіти і бути стороннім спостерігачем. Тому ми з Фондом Looking at the Stars вирішили, що треба приїхати і зробити тут концерт. Я приїхав в Україну, і я відчуваю себе тут як вдома. Вчора ми спілкувалися, я бачив людей вперше, а я їх люблю! У мене любов до них є. І це диво. Я думаю, що завжди йде трагедія, а після трагедії світло*); повідомлення пересічних громадян України про віру в Перемогу і про зневагу до ворога (*Весну не спинити. Великдень не відмінити, Христос воскрес. Крашанки та паска завжди будуть в українців на столі. І ніякі орки та путіни не змінять цього ніколи. Україна переможе! 25.04.2022*).

Усі дописи мають мультимодальне оформлення – інфографіку, фотографії, відеофрагменти, інші хештеги для входження в нові групи, що об'єднують українців у протидії ворогу (таблиця 3.2.2).

У 2023 році переважно впроваджувалася лінгвосугестивна технологія проактивного просування стратегічного наративу України щодо стійкості ЗС України як головного актора незламності народу: *І вдень, і вночі наші воїни торують шлях до перемоги, і на суші, і в небі; Вистоймо і переможемо; Жодна смерть нашого воїна не*

залишиться без відплати. Але ми зробимо це у законний і справедливий спосіб – на полі бою, в суді, у міжнародному трибуналі.

Таблиця 3.2.2
Розбудова наративного дискурсу на фейсбук-сторінці
Сухопутних військ ЗС України у 2023 році

Складові наративу	Приклади розгортання
Анотація (інформаційна частина світлин)	<p>Учора окупанти пробили чергове дно – пізно ввечері авіація російських збройних сил обстріляла Святогірську лавру на Донеччині. (13.03.2022)</p> <p>Скоро російським окупантам стане боляче. Підготовка Мі-8 до бойового вильоту. Вистоїмо і переможемо! 18 окрема бригада армійської авіації (27.07.2023)</p> <p> В українського народу є тільки один шлях – вигнати ворога зі своєї землі !</p> <p> Війна важка та виснажлива, але ми вистоїмо і переможемо завдяки нашим воїнам </p> <p>61-а Окрема Механізована Степова бригада (15.08.2023) Наші Герої мають імена... Їх рідним – ці імена розривають серця на шматки.. Наші сльози і біль..., незламність і честь...!!!! (07.03.2023)</p>
Орієнтація: «що», «де», «коли», «хто»	<p>Що – РФ розпочала повномасштабну агресію проти України Де – в Україні Коли – 24.02.22 Хто протидіє ворогу – ЗСУ</p>
Мета наративів 2023 року	<p>а) позиціонування стійкості ЗС України як головного актора незламності народу; б) доведення різним ЦА, зокрема ЦА країн Заходу, що Україна протидіятиме ворогу в законний спосіб – як військовими засобами, так і з використанням можливостей міжнародного права</p>
Ускладнення або «конфлікт»	<p>Розстріл беззбройного полоненого – Тимофія Шадури</p>
Оцінка (коментарі відвідувачів фейсбук-сторінки)	<p>Цинічне й зухвале нехтування нормами міжнародного гуманітарного права та звичаїв війни. Так вчиняють нікчемні вбивці, але не воїни. Російські окупанти вкотре засвідчили, що головною їхньою метою в Україні є лише звіряче винищення українців</p>

Сухопутних військ ЗС України від 07.03.2023)	The shooting of an unarmed prisoner is a cynical and brazen disregard for the norms of international humanitarian law and the customs of war. This is what worthless murderers do, but not warriors. The Russian occupiers have once again testified that their main goal in Ukraine is the brutal extermination of Ukrainians
Розв'язка або рішення (думки відвідувачів фейсбук-сторінки Сухопутних військ ЗС України, як слід вирішити ситуацію)	Бо якщо Женевську конвенцію порушать українські воїни, або принаймні у світу складеться таке враження – це (при)зупинить допомогу союзників. А загарбників Української землі треба знищувати цивілізовано дистанційно, наприклад американськими Хаймарсами, лишаючи від російських окупантів купки попелу. Вічна пам'ять і вічна слава незламному Герою, який без вагань віддав своє життя за Україну 🙏... Не забудемо! Не пробачимо!
Фінал (що це означає?)	Жодна смерть нашого воїна не залишиться без відплати. Але ми зробимо це у законний і справедливий спосіб – на полі бою, в суді, у міжнародному трибуналі
Герой	Воїни ЗС України, Тимофій Шадура
Лиходій	РФ як держава-агресорка, окупанти, російські військовослужбовці
Приз	Скоро російським окупантам стане боляче. Вигнати ворога зі своєї землі

Структура наративного дискурсу СВ ЗС України 2023 року містить 6 компонентів: *анотацію* в інформаційній частині світлин (лексичні маркери анотації впливають на сприйняття як окремої світлини, так і наративу цілком: *окупанти, пробрили чергове дно, обстріляли, російським окупантам стане боляче, український народ, вигнати ворога зі своєї землі, ми вистоїмо і переможемо завдяки нашим воїнам, Наші Герої мають імена*); *орієнтацію* (базова точка розгортання дискурсу визначає Україну 24.02.2022); *ускладнення* (розстріл беззбройного військовополоненого 07.03.2023 року став реперною точкою розгортання дискурсу, актуалізувавши питання міжнародної відповідальності РФ за військові злочини); *оцінки* (моральні судження, зокрема англійською мовою для іноземних ЦА, у коментарях представників безпекових і державних інституцій та

відвідувачів фейсбук-сторінки щодо подій); рішення (пропонують відвідувачі фейсбук-сторінки – *загарбників Української землі треба знищувати цивілізовано дистанційно; Не забудемо! Не пробачимо!*); фіналу (пов’язує розстріл полоненого з подіями повномасштабного вторгнення й пропонує відповідь на питання, як ставитися до ситуації – *Жодна смерть нашого воїна не залишиться без відплати. Але ми зробимо це у законний і справедливий спосіб – на полі бою, в суді, у міжнародному трибуналі*). Відвідувачі фейсбук-сторінки СВ ЗС України стають співавторами наративного дискурсу, оскільки разом з адресантом (наратором) формують «МІ-ставлення» як до окремих подій війни, так і загалом до повномасштабного вторгнення РФ в Україну й чітко визначають заради чого (приз) українці захищають свою землю (*Вигнати ворога зі своєї землі*).

У 2024 році лінгвосугестивна технологія позитивної наративізації у дискурсі «*Все буде Україна!*» спрямована не лише на об’єктивацію для цивілізованого світу ідеї України як суверенної держави, громадяни якої здатні протистояти ворогу, а й на формування перспективи мирного майбутнього: «*Україна – нескорена! Україна переможе!*» (24.08.2024); «*Боротьба за майбутнє триває. Україна стає технологічнішою і переносить війну на територію росії. Ми нація, що зупинила другу армію світу. Ми творці історії*» (19.11.2024); «*Дякуємо кожному, хто підтримував нас. Завдяки вам ми рухаємося вперед. 2025 рік стане роком нових випробувань і нових звитяг. Разом – до Перемоги!*» (28.12.2025); «*ЗСУ – це шанс на вільне і мирне майбутнє*» (06.12.2024). Наратив національного рівня #обери_своє_майбутнє розкриває спосіб, в який наратив «*Все буде Україна!*» може бути реалізований: військова підготовка молоді, починаючи зі школи («*Школярі Хмельниччини отримують важливу інформацію про вступ до вищих військових навчальних закладів України*»), свідоме обрання молоддю навчання у військовому закладі освіти («*вступайте у Вищі військові навчальні заклади та ставайте офіцерами армії переможців*»), вибір військової спеціальності у певному роді військ («*Якщо у вас таке ж сильне бажання прогнати ворога з українських земель, заповнюйте анкету на сайті Drone Force*»).

Національний наратив #обери своє майбутнє деталізують наративи з окремих питань – *Перемога йде за сильними. Доеднуйся до сильних! Будь собою! Обери підрозділ і спеціальність.* Кожний з цих наративів представлений відповідними образами в соціальних мережах (додаток Ф3) й історіями конкретних людей. Усі зображення, що візуалізують наративи, є унікальними: це або фотографії з фронту, або спеціально розроблені для візуалізації кампанії дизайнерські картинки (таблиця 3.2.3).

Таблиця 3.2.3
Приклад трансляції наративів
Перемога йде за сильними. Доеднуйся до сильних!
Будь собою! Обери підрозділ і спеціальність

<p style="text-align: center;">Повідомлення Сухопутних військ ЗС України</p> <p>Сухопутні війська ЗС України та 1 Центр рекрутингу Сухопутних військ Збройних Сил України 8 листопад 2024 г.</p> <p>Україна б'ється за своє майбутнє. Цей шлях важкий, але ми маємо вистояти — іншого варіанта немає. Перемога — це справа кожного українця. Лише дії визначають силу. А Перемога йде за сильними!</p> <p>В умовах широкомасштабного російського вторгнення комплектування війська є життєво важливим для збереження Незалежності, свободи нації та нашої держави.</p> <p>Наразі працює 1 Центр рекрутингу Сухопутних військ. Тут можна підібрати вакансію із урахуванням бажань та здібностей громадян, які хочуть бути максимально ефективними і корисними. Також Центр забезпечить зарахування на службу в обраний самостійно підрозділ на обрану посаду, надасть консультації про умови служби.</p> <p>Адреса: Київ, вул. Ольжича 10А. Контактний телефон: 0 800 503 696</p> <p>Доеднуйся до сильних! #Сухопутні_війська #ЗСУ</p>	<p style="text-align: center;">Підтвердження наративу конкретною історією</p> <p>153 окрема механізована бригада · Стежити 18 липня 2024 г.</p> <p>Чотирнадцять років Іван працював вибухотехніком ДСНС. У саперній групі виїздив на розмінування небезпечних предметів, які були відлунням минулої війни 1939–1945 років.</p> <p>24 лютого 2022-го російський агресор вдерся в Україну. Іван пішов боронити свій дім, свою родину, свою країну. У війську він став у стрій 153-ї ОМБр. Як фахівець з вибухівки готує боєприпаси для ударних дронів у зведеному підрозділі бригади. На харківському фронті його пекельні подарунки безжалюно нищать окупантів.</p> <p>Будь собою: обирай свою спеціальність та підрозділ у Збройних силах України!</p> <p>153ombbr@gmail.com (098) 021 83 46 army.gov.ua</p> <p>Оперативне командування "Північ" / Operational Command "North" Сухопутні війська ЗС України / Генеральний штаб ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine Збройні Сили України / The Armed Forces of Ukraine</p>
	

Кожний наратив з окремих питань представлений різними меседжами в різних регіонах України. Так, деталізація наративу «#обери своє майбутнє —

#обери своє майбутнє #Drone Force деталізований низкою меседжів: *«Ти не стоїш осторонь! ТИ – З НАМИ! Твій екіпаж БПЛ нищить ворога на полі бою. Долучайся! Шукаємо рекрутера в проєкт #Drone Force»* (Чернігівський, Миколаївський, Запорізький, Рівненський обласний ТЦК та СП); *«Приходьте політати на симуляторах БПЛ. Долучайся до підрозділів БПЛА!»* (Вінницьке РТЦК), *«Приходьте політати на симуляторах БПЛА»* (Оперативне командування «Схід»).

Ключовими прагматичними особливостями регіонального позиціонування наративів є актуалізація причиново-наслідкових зв'язків (*хочеш знайти себе, самовдосконалитися – доєднуйся до ЗС України*); заклик до формування «МІ-кола», заяви про переваги роботи в підрозділах БПЛА, актуалізація теми безпеки Держави як результату відповідальності кожного/кожної, трансляція наративів і відповідних їм меседжів у різних типах контенту: у відео, інфографіці, розповідях бійців тощо.

У 2024 році питання залучення громадян до лав ЗС України постало дуже гостро. З цих причин наративи з окремих питань *«Перемога йде за сильними. Доєднуйся до сильних!»*, *«Будь собою! Обери підрозділ і спеціальність»* набули статусу національних, оскільки пов'язують призов до ЗС України з нагальним питанням гарантування безпеки Держави.

Отже, лінгвосугестивна технологія позитивної наративізації мультимедійного дискурсу фейсбук-сторінки СВ ЗС України сприяла налагодженню зворотного зв'язку з ЦА, долученню відвідувачів до створення контенту, формуванню «МІ-єднання» військових і цивільних з метою гарантування безпеки Держави в умовах війни.

3.3. Контрсугестивна організація міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва»

З початком повномасштабної війни РФ проти нашої Держави в надрах громадянського суспільства виникла низка різноманітних форм контрсугестивних комунікацій, а тому постало питання про їх опис і систематизацію. Вважаємо, що

контрсугестивні комунікації мають два спрямування: *контркомунікацію* як наступальну комунікацію, спрямовану на протидію комунікації ворога для просування і домінування власних наративів [106, с. 172], і *терапевтичну комунікацію*, спрямовану на поліпшення емоційного світосприйняття людини, стабілізацію її психологічного стану.

У перші місяці війни пропагандисти РФ системно здійснювали багаторівневий сугестивний вплив на різні ЦА з метою вирішення кількох завдань: формування у внутрішніх аудиторій сприятливого ставлення до «СВО», залучення їх до війни в Україні; отримання підтримки від ЦА України, що мало, на думку керівництва РФ, забезпечити швидку перемогу (наратив «*Київ – за три дні*»); для всіх ЦА – створення реальності-симулякра, в якій РФ позиціонується як велика держава, що бореться зі світовим нацизмом, справедливо забезпечує захист російськомовного населення, запобігає злочинам армії України.

Фахівці СВ ЗС України, які опікувалися питаннями інформаційної і психологічної протидії ворогу, щоб нівелювати вплив російської пропаганди, почали використовувати різні форми сугестивного впливу, що поступово склалися в продуману систему контрсугестивної комунікації.

Серед основних форм контрсугестивної комунікації Центр використовував такі: інформаційні кампанії, в результаті яких створено ґрунтовані на реальних подіях легенди про героїчні дії українських захисників; символічну невербальну комунікацію – розпис гвинтокрилів і шоломів пілотів винищувачів петриківським розписом; музично-публіцистичні проєкти, які в перші місяці війни здійснювали ефективний стабілізаційний вплив на українських громадян; звернення через листівки до українців (терапевтичні комунікації) та до ворога (контркомунікації).

У перші дні війни, коли ворог був на підступах до Києва, фахівці Сухопутних військ провели дві інформаційні кампанії, в надрах яких зародилися легенди «Привид Києва» і «Валькірії Києва». Ці легенди стали популярними в національно орієнтованому суспільстві України, були доповнені новими деталями, що когнітивно

відтворювали фрагменти концептуальної картини світу нації – традиції, поняття, знання, уявлення тощо. Контрсугестивною основою цих легенд є «система утилізації національної спадщини як несвідомої готовності користуватися семіотичним тезаурусом нації» [37, с. 319].

В основу легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва» покладено сугестивну технологію Дж. Кемпбелла «Шлях героя» [51], яку вдосконалили українські фахівці [37, с. 321]. Ця технологія містить такі етапи: розуміння покликання (ідентичність, мета життя, місія); «прийняття виклику-покликання» (визначення «карти світу») й «перетин порогу» (діяльність поза зоною комфорту, формування нового світосприйняття в умовах кризи); зіткнення з «демоном» і перетворення його на ресурс; виконання завдання; відшукання «шляху додому».

Когнітивну основу цієї технології становить оновлене розуміння дискурсивної особистості героя. «Сучасний герой, сучасна людина не боїться відгукнутися на поклик і вирушити на пошуки джерела тої сили, поєднатися з якою нам роковано, не може і не мусить чекати, поки його спільнота скине з себе, мов змія шкіру, старе линовище пихи, страху, меркантильної жадібності та освяченого нерозуміння ... І тому кожен з нас нині проходить найважче випробування – несе хрест спасителя – не серед тріумфальних згуків у моменти великих перемог свого народу, а в тиші самотності» [51, с. 364-365].

У таблиці 3.3.1 покроково представлено текстові фрагменти-маркери етапів розгортання дискурсів легенд: відеозвернення «Привида Києва» і «Валькірій Києва», повідомлення сайту СВ ЗС України, де вперше було представлено легенди, і українських медіа, що розповідали про дії реальних людей-прототипів героїв легенд. Легенди «Привид Києва» і «Валькірії Києва» вважаємо контрсугестивними, оскільки вони виконують дві функції: функцію ефективного стабілізаційного впливу на українських громадян (терапевтична дія, оскільки ці легенди демонструють здатність захистити Київ від агресора) й інформаційно-психологічну протидію ворогу та

впровадження українських наративів – «*Все буде Україна!*», «*“Валькірії Києва” на варті!*» (контркомунікаційна і терапевтична дія).

Таблиця 3.3.1.
Реалізація контрсугестивної технології «Шлях героя»
у дискурсах легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва»

Етапи технології «Шлях героя»	Текстові фрагменти-маркери легенди «Привид Києва»	Текстові фрагменти-маркери легенди «Валькірії Києва»
Розуміння покликання: ідентичність, мета життя, місія	Привид Києва #3! Хорошого настрою та перемоги! Все буде Україна! [233]	Валькірії Києва на варті! Кожен чоловік, кожна жінки, навіть собака будуть вбивати окупантів, які прийшли на українську землю. Столичні «валькірії» готові на тотальний опір! [225]
«Прийняття виклику-покликання» (визначення «карти світу») й «перетин порогу» (діяльність поза зоною комфорту, формування нового світосприйняття в умовах кризи)	Привид Києва – це супергерой-легенда, чю постать створили українці! Це швидше збірний образ пілотів 40-ї бригади тактичної авіації Повітряних Сил, які захищають небо столиці. Які раптово з’являються там, де їх не чекають! [253]	рашистське кодло, не радимо вам потрапляти на очі нашим захисницям! [225]

<p>Зіткнення з «демоном» і перетворення його на ресурс</p>	<p>Його називають «Привидом Києва», хоча він захищає нашу безпеку, мов справжній Янгол. У небесних боях український пілот вже збив 10 літаків окупантів [232]</p> <p>«Привидів Києва» тепер стане більше!</p> <p>✈️+70 літаків для української армії!</p> <p>👉Наші партнери передають нам Міг-29 та Су-25! У разі потреби, вони зможуть базуватись на польських аеродромах, з яких українські пілоти виконуватимуть бойові завдання [233]</p>	<p>Окупанти, валькірії Києва будуть вас вбивати! [225]</p> <p>російські солдати! Коли настане ніч, київські валькірії знищать вас! [244]</p> <p>руський солдат, тебе тут ніхто не боїться! Валькірії Києва готові пліч-о-пліч з нашими чоловіками вбивати тебе. А наш діти будуть подавати нам набої! [233]</p>
<p>Виконання завдання</p>	<p>Поблизу Обухова «Київський привид» збив крилату ракету «Калібр», врятувавши сотні людських життів. Це вищий пілотаж! [242]</p> <p>«Київський привид» перейшов від оборони в наступ [233]</p>	<p>«Більш затяті, ніж чоловіки». Відьми й валькірії знищують «Шахеди» з кулеметів «Максим» [248]</p> <p>Міноборони поширило ролик з жінками, які служать у військах: «В наших дівчат яйця міцніші, ніж у ваших солдат»– каже героїня відео [225]</p>
<p>Відшукання «шляху додому»</p>	<p>Розвиток дискурсу легенд в громадянському суспільстві: муралі, комікси, пісні, НДО з подібними назвами, татуювання, тощо</p>	

Перший етап створення легенд – «Розуміння покликання» – когнітивно відтворює ідентичність і місію героя для дискурсивної спільноти. «Привид Києва» – міфічний український військовий льотчик-ас, місія якого – захистити повітряний простір над Києвом. «Валькірії Києва» – команда жінок-військовослужбовиць Сил територіальної оборони. На цьому етапі відбувається номіналізація героїв легенд –

«Привид Києва», «Валькірії Києва» – і формуються стратегічні наративи легенд: «*Все буде Україна!*»; «*“Валькірії Києва” на варті!*».

Якщо «Валькірії Києва» у відеороликах СВ ЗС України називали себе і розповідали власні історії, то імена «Привидів Києва», пілотів-винищувачів, не розкривалися з метою безпеки. Здебільшого вони ставали відомими широкому загалу після загибелі (Андрій Пільщиків, Степан Тарабалка, Валентин Коренчук). «Привид Києва» – це збірний образ пілотів 40-ї бригади тактичної авіації ПС, які захищали небо столиці.

Згідно з Академічним тлумачним словником лексема *привид* має кілька значень:

1. Дух померлого, який привиджується людям забобонним або з хворобливою уявою. фольк. Персонаж народних казок, легенд і т. ін., який уособлює дух померлого.
2. Неясні, ледве окреслені контури чого-небудь.
3. Що-небудь нереальне, часом оманливе [217, т.7, с. 571].

Дослідники української міфології зазначають, що вірування в привидів є проявом анімізму як віри в духів. Здавна ставлення до померлих поєднувало дві різні емоції: прихильність до дорогої людини і страх перед небіжчиком, який вже належав до потойбічного світу. Уявлення про привидів відображало цю двоїстість [21, с. 213].

Семантику образу «Київського Привида» дещо змінено відносно міфологічного трактування: це дух, який стоїть на захисті міста, нереальна сила, яка нищить ворогів, забирає їх до потойбічного світу, а тому сприймається ними як загроза.

Образ валькірій запозичений із скандинавської міфології, але його семантика співзвучна з образами української концептуальної картини світу: *валькірії* (з давньоісл. *Valkyrja*, у множині *valkyrjur* – та, що обирає загиблих) – у давньоскандинавській міфології – надприродні істоти, панни-воїтельки, жіночі божества-берегині. Образ укорінений в давньогерманських міфологічних традиціях (від англосаксів до бургундів) [12]. Міфологічний образ валькірії відповідає українському образу Магури, відомому також як Мати Слава, Перуниця або Берегиня [15; 50; 63; 213]. Магуру неодноразово згадано у Велесовій книзі [226]. Як і валькірія, Магура уособлює перемогу та відвагу, військову мудрість і силу. Така

подібність є цілком зрозумілою, оскільки міфи і легенди світу разом утворюють «колосальну та наддивовижну сталу сукупність фундаментальних істин, які людство сповідувало впродовж тисячоліть свого існування на нашій планеті» [51, с. 9].

Отже, міфологічне походження іменувань захисників і захисниць України формує їх семантичну невизначеність: кожний отримувач інформації може наповнити цей образ своїм змістом і створити для себе образ героя на основі власної концептуальної картини світу і відповідних їй асоціацій. «Валькірії Києва» і «Привид Києва» стають артефактами української лінгвокультури, за аналогією з історичними артефактами. «Слово “дракон” є результатом людських уявлень про міфічну істоту. Дракони не існують у реальному світі, вони живуть лише у свідомості (міркуваннях, оцінках) людей. Такі продукти людської уяви є значущими артефактами» [171, с. 71].

На другому етапі герой приймає «виклик-покликання» й корегує свою концептуальну картину світу. Герой стикається «з кордоном або порогом здібностей чи карти світу» [37, с. 321] і розуміє виклики, що постали перед ним та його країною, що веде до «перетину кордону», коли дискурсивна спільнота потрапляє «в певний новий життєвий простір, “територію” поза зоною комфорту» [37, с. 321].

Мовними ознаками цих етапів є використання неспецифічних дієслів, які не дають чіткого розуміння, як буде діяти герой у кризовій ситуації (*з'являються там, де їх не чекають; не радимо вам потрапляти на очі*). Ця невизначеність формує прагматику невідомої загрози, що сприяє міфологізації героїв і героїнь легенд.

На третьому етапі, «зіткнення з демоном і перетворення його на ресурс», когнітивно відтворюється загроза (окупанти, російські солдати), на рівні дискурсу визначаються шляхи її подолання («Привидів Києва» тепер стане більше; Валькірії Києва будуть вас вбивати; київські валькірії знищать вас; ніхто не боїться; наші діти будуть подавати нам набої!). На цьому етапі подано причиново-наслідкові зв'язки (збив 10 російських літаків – тому що захищає нашу землю від окупантів; будуть вас вбивати – тому що росіяни як загарбники прийшли на нашу землю; ніхто не боїться – навіть діти будуть подавати набої). Цей етап у текстах представлено

дієсловами, які дозволяють зрозуміти конкретні дії в новій дискурсивній ситуації (*вбивати, не боятися, подавати набої*) й іменниками концептуальної опозиції *СВОЇ* («Привид Києва», «Валькірії Києва», *українськи народ, мешканці Києва*) – *ЧУЖІ* (*російські солдати, окупанти*). Презирливе ставлення до ворога й демонстрація готовності боротися з ним передано через інвективні іменування (*рашистське кодро*).

На *четвертому етапі*, «виконання завдання», впроваджується прагматика національної стійкості й усвідомлення оновленої концептуальної картини світу. Дискурси демонструють результативність дій з гарантування безпеки України й українців (*збив крилату ракету «Калібр» – врятував сотні людських життів; бучанські відьми й валькірії знищують «Шахеда» з кулеметів «Максим»*) й переваги героїв у порівнянні з ворогом («*Київський привид*» *перейшов від оборони в наступ; В наших дівчат яйця міцніші, ніж у ваших солдат*). Вживання брутального, образно переосмисленої фразеологічної одиниці (*В наших дівчат **яйця міцніші**, ніж у ваших солдат*) покликане знецінити ворога й сформувати образ сильних жінок, які служать у Силах територіальної оборони. Експресивно-оцінні фразеологічні одиниці привертають увагу ЦА, легко запам'ятовуються і можуть стати вірусними в соціальних мережах, тим самим закріпити в суспільному дискурсі образ жінки-воїна, яка не боїться ворогів.

На *п'ятому етапі*, «*відшукування шляху додому*», легенди закріплюються в національному дискурсі, отримують символічні підтвердження, формують новий фольклорний ряд. Дискурси легенд креолізуються, виникають мультимодальні тексти «з високим ступенем сугестивності, що транслуються через класичні та нові медіа, соціальні мережі, поєднуючи різнокодову інформацію (візуальний, вербальний та музичний текст). Ці тексти забезпечують ефективний сугестивний вплив на суспільство і транслують наративи, емоційно насичені описом, який подається за допомогою різних кодів. Активізація цих форм саме і є результатом вивільнення напруги через творчість» [112, с. 322].

Символічного змісту набувають зображення «Привидів Києва» і «Валькірій Києва». Мурал «Привид Києва» на столичному будинку, татування й сувеніри із зображеннями героїв і героїнь – візуальні маркери об'єктування національної ідентичності, що «закарбовують у ментальній сфері реципієнта певні сугестивно марковані смисли неминучості страшної смерті ворога, який зазіхнув на свободу України» [112, с. 324]. Таку саму семантичну функцію виконують і шеврони «Київський Привид», «Українська Валькірія». Вони позиціонують належність особи до дискурсивної спільноти патріотів, які захищають Державу. Відбувається об'єднання дискурсивної спільноти українців як «носіїв часу, простору та матеріальних артефактів, що зумовлені мовною структурою» [171, с. 73] на основі спільного усвідомлення артефактів культури воєнної доби.

Терапевтичну сугестивну роль відіграє встановлена в Києві бронзова мініскульптура, присвячена «Привиду Києва». *«Це збірний образ бійців 40-ї бригади тактичної авіації, які боронять небо над столицею та Київською областю. Це такий важливий образ для нас, українців. Він дає надію і почуття захищеності, адже над нашими головами є сміливі і такі вправні воїни»* [260]. Напис на скульптурі *«Мене торкнись – перемогу наблизь»* має стилістику замовляння, впроваджує сугестивні смисли наближення перемоги через магичні дії. Цей напис, як і замовляння, представлений «словесною формулою з чудодійною силою» [12] і має прагматику досягнення бажаного результату (наближення перемоги). Фольклорну основу має і пісня ЯРРА (JARRA) «Привид Києва» (додаток Ш), яка тілює стилістику замовляння (*Торкнись, торкнись долонями неба. Молись, молись – слова те, що треба*). Ритмічна будова та смислові повтори тексту закріплюють ідею неминучого покарання ворога (*Ні чернець, ні король не сховаються за стіною. Хой, хой, хой, хой*). Поетику замовляння відтворено дієсловами теперішнього часу, які передають картину розгортання події (*Над землею наче темний сон Пролітає дракон, Море закрива крилом, До зірок дістає-дракон!*), та повтором слів (*Хей! Хей! Хой! Хой!*), що через

ритмічне повторення фонетичних, граматичних і лексичних елементів сугестивно впливає на адресатів інформації.

За мультимодальним принципом створено виконані в японському жанрі манґа (веселі малюнки) комікси «Привид Києва» видавництва «Ранок» [228]. Специфіка цього жанру – гротескність зображень й читання справа наліво. Гумористичні форми осмислення війни мають контрсугестивне спрямування й здійснюють терапевтичний вплив на читачів.

Мацуда Джюко, відомий автор манґа, надихнувся подіями лютого 2022 року, «коли під час жорсткої ескалації російсько-української війни небо над Києвом героїчно боронили українські пілоти 40-ї бригади тактичної авіації. Подвиг українських асів породив легенду про “Привида Києва”, пілота МіГ-29, який за перші 30 годин російського вторгнення в Україну здобув шість повітряних перемог у небі над столицею: збив два Су-35, два Су-25, Су-27 і МіГ-29» [228]. Графічно комікси побудовано так, що текст можна читати у двох напрямках – справа наліво і зліва направо. Початок і кінець тексту кожної сторінки є сильними позиціями, саме вони містять меседжі про безглуздість війни РФ в Україні: *«Саме так! Тому треба якнайшвидше закінчити цю війну; Чуєш, Алексію, за що ми зрештою воюємо?»*. Таке графічне оформлення символізує незворотність перемоги України й неминучу поразку РФ.

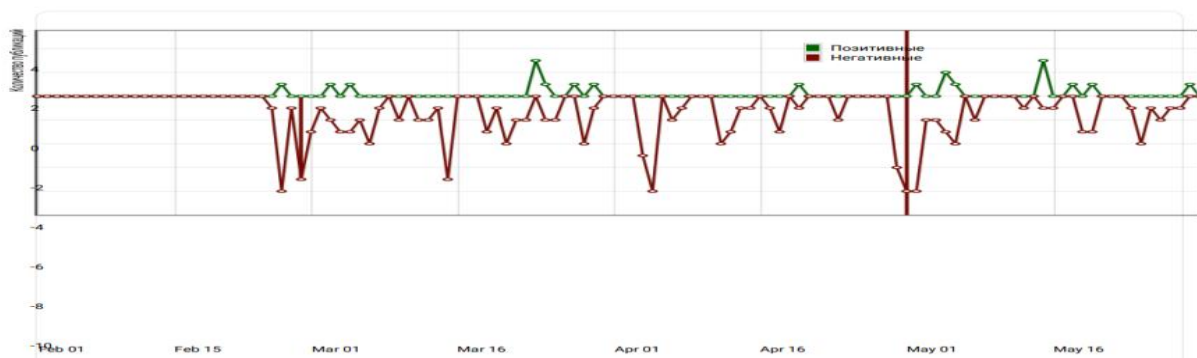
Дискурс легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва» продовжує стихійно розвиватися.

У 2022 році створено громадську організацію «Захисники Неба», яка сумісно з Повітряним командуванням «Центр» ПС ЗС України ініціювала реєстрацію пов’язаних з образом «Привида Києва» торговельних марок в Україні. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій визнав символи «ПРИВИД КИЄВА», «НІЧНИЙ ПРИВИД», GHOST OF KYIV, NIGHT GHOST національними і наголосив, що *«спекуляція на символах війни є неприпустимою, так само як і неприйнятною є комерціалізація болю українців. Але реєстрація зображення і позначень “The Ghost of Kyiv” за організацією, створеною військовими для підтримки*

сім'ї військовослужбовців, якраз і є тим прикладом, коли використання символів війни буде на користь країни та її захисників» [250].

У 2023 році створено громадську організацію «Українська Валькірія», яка проводить тренінги для жінок з самооборони, тактичної медицини та початкової військової підготовки. Ця ГО веде контрсугестивні комунікації, формує у курсанток позитивне сприйняття дійсності та емоційну стабільність: «Шукаєш, що подарувати? – Подаруй емоції та впевненість 😊💪 Сертифікат на тренінги від “Української Валькірії” – це подарунок, який отримувач зможе обміняти на емоції, силу, впевненість у собі та готовність до будь-яких викликів» [259].

Маркером успішності легенди «Привид Києва» як сугестивного контркомунікаційного дискурсу є реакція російських пропагандистів. Контент-аналіз за технологією Великих Даних із використанням системи Attack Index довів, що в період 24.02.22 р.-травень 2022 р. іменування «Привид Києва» поряд із висловами «*руський корабель іди...*» і «*кіборги Донецького аеропорту*» для російських пропагандистів стали символами комунікативних невдач. Про це свідчать результати сегмент-аналізу, згідно з яким повідомлення російських медіа про «Привида Києва» мали переважно негативне емоційне забарвлення: 157 негативних, 20 позитивних повідомлень (скріншот 3.3.1).

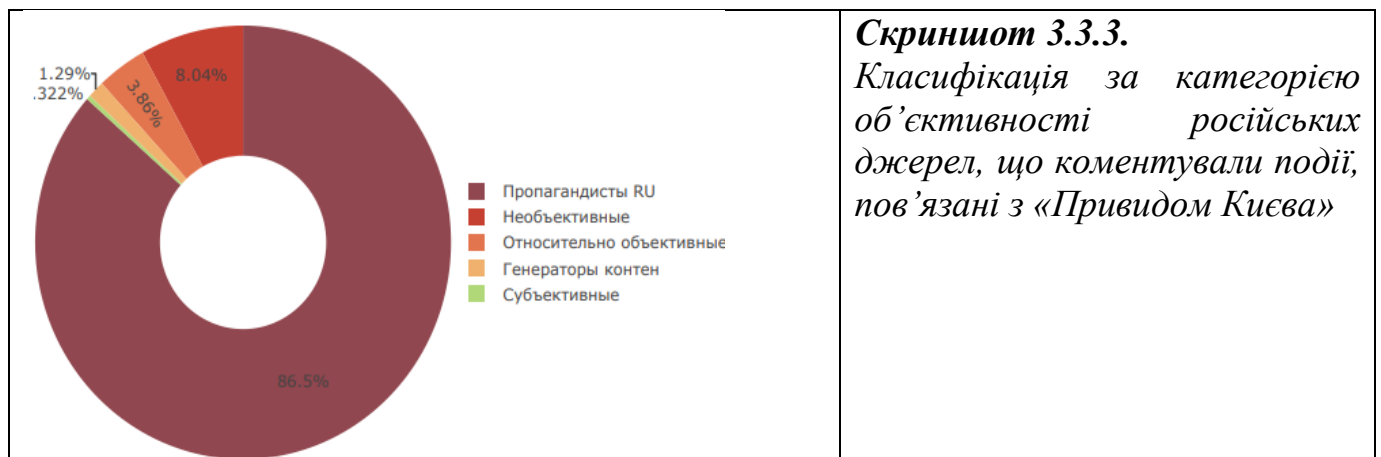
Скріншот 3.3.1. Тональність інформаційної динаміки повідомлень російських медіа про події, пов'язані з «Привидом Києва», за даними ресурсу Attack Index

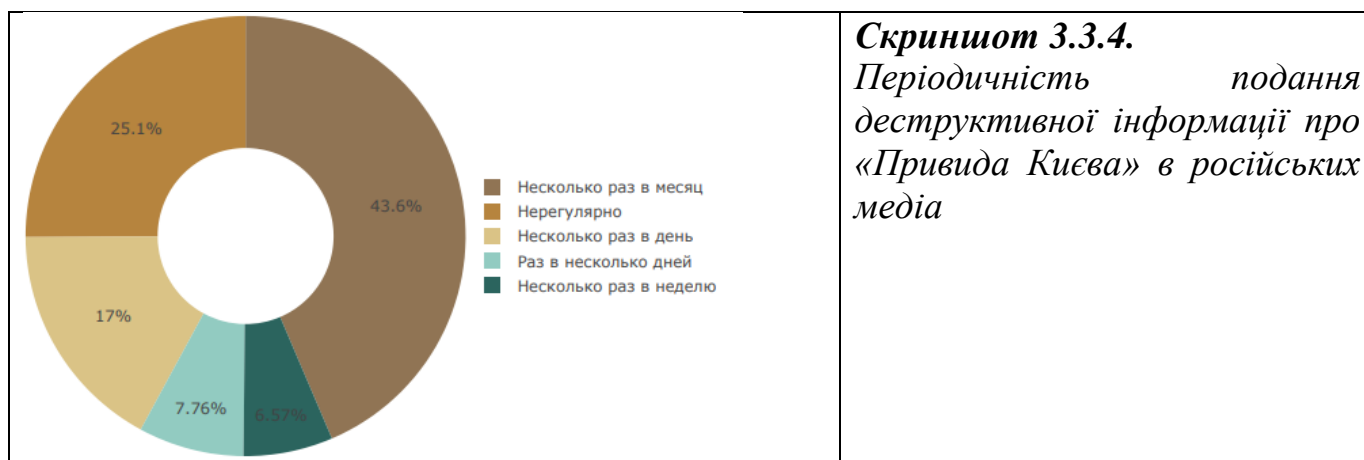
Позитивне емоційне забарвлення мали повідомлення російських медіа, які намагалися «розвінчати фейки української пропаганди» (скріншот 3.3.2).

- Закреть
- 1. 13:27 Выставка о героях военной спецоперации на Украине открылась в столичном Музее Победы
2022.03.24 13:03
Агентство городских новостей "Москва"
- Закреть
- 1. "Евровидение" и Украина
2022.05.15 13:22
Сегодня.ру
- Закреть
- 1. Киевские военные хроники. Бизнес на крови. В Киеве появится Призрак, а в Василькове набережная Джонсоюка
2022.05.05 08:10
Антифашист

Скріншот 3.3.2. Приклади позитивно забарвлених повідомлень російських медіа про «Привида Києва», за даними ресурсу Attack Index

У перші місяці війни пропагандистські російські медіа (скріншот 3.3.3) регулярно (кілька разів на день, тиждень, місяць) коментували події, пов’язані з «Привидом Києва» (скріншот 3.3.4), що свідчить про наявність спланованої інформаційної кампанії.

Скриншот 3.3.4.
Періодичність подання
деструктивної інформації про
«Привида Києва» в російських
медіа

Російські медіа, які намагалися спростувати існування «Привида Києва», впроваджували два наративи: «Привида Києва не існує», «Просування дискурсів “Привид Києва”, “руський корабель іди ...”, “Кіборги Донецького аеропорту” – невдача пропаганди Кремля» (скріншот 3.3.5).

Детали на день по запросу призрак@/1/киева country.ru 2022.02.28

1. **Советские истребители готовят к ударам по российской армии**
Взгляд.ру
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.28 20:02 - 2022.02.28 20:02
2. **Ответственные за информационную политику в России должны понести суровое наказание**
Русская народная линия
Обсяг сюжету: 5. Період: 2022.02.28 06:27 - 2022.02.28 10:55
3. **Что думают западные эксперты о последствиях спецоперации на Украине**
Ридус.ру
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.28 13:30 - 2022.02.28 13:30

Детали на день по запросу призрак@/1/киева country.ru 2022.04.05

1. **Сегодня в 12:09 Дмитрий Медведев высказался о фейках, распространяемых во время спец**
JustMedia
Обсяг сюжету: 12. Період: 2022.04.05 11:05 - 2022.04.05 19:06
2. **11:14, 5 апреля 2022 Медведев высказался о ситуации в Буче**
Лента.ру
Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.04.05 11:37 - 2022.04.05 13:58
3. **5 апреля 2022 11:44 Басурин рассказал о возгорании на турецком судне "Азбург" в порту**
Комсомольская правда
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.04.05 15:07 - 2022.04.05 15:07
4. **Медведев назвал провокацию в Буче фейком украинской пропаганды**
Грозный-Информ
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.04.05 12:07 - 2022.04.05 12:39

Скриншот 3.3.5. Приклади повідомлень російських медіа, що відповідають тематичної розмітки «заперечення існування “Привида Києва”», за даними ресурсу Attack Index

Дискурс-аналіз довів повторюваність сугестивних компонентів у повідомленнях російських медіа про «Привида Києва»: «90 % контенту відео, всі ці колони, вибухи – це український сегмент, це знімають та видають там, а ми забираємо. Одна з ознак домінування в інфопросторі, контролю аудиторії – це мему. **“Російський корабель – йди на х*й” – створений на основі брехні, липового нібито протистояння бійців острова Зміїний нашому флоту – захопив усе українське і не лише суспільство. Вигаданий “Привид Києва” на вчорашній вечір збив уже 10 літаків РФ. “Кіборги донецького аеропорту” ті ж самі, для символів навіть реальних подвигів не треба. Назвіть мені аналоги у нас?»** (Ответственные за информационную политику в России должны понести суровое наказание. Русская народная линия. Обсяг сюжету: 5. Період: 2022.02.28 06:27 – 2022.02.28 10:55). **«Київ взагалі звіріє ... Ще одне важливе спостереження полягає в тому, що на цьому етапі конфлікту українська сторона вміє “грати у пропаганду” та створює образи набагато краще, ніж у 2014 році. Події на острові Зміїний, де, як повідомлялося, українські прикордонники відмовилися здатися і були знищені артвогнем ВМФ РФ, породили мем “Російський корабель йди на ...”. Історія не лише широко розійшлася серед населення країни. Вона стала сюжетом усіх світових засобів масової інформації. У відповідь російська сторона заявила, що прикордонники живі і перейшли служити до ЧФ. Історією всі ці дні захоплювалися ... Вже на другий день конфлікту народилася “міська легенда” про Привид Києва – українського пілота, який нібито збив шість російських літаків і став першим у світі асом з часів Війни в затоці ... це, найімовірніше, елемент психологічної війни...»** (Что думают западные эксперты о последствиях спецоперации на Украине. Ридус.ру. Період: 2022.02.28. 13:30 - 2022.02.28. 13:30). **«Заступник голови Ради Безпеки Російської Федерації Дмитро Медведев прокоментував фейки, що розповсюджуються Україною щодо дій збройних сил РФ. “Привид Києва*”, зображення літака, взяте з комп’ютерної гри. Збитий банкою огірків безпілотник. “Загиблі герої”, що здалися російському військовому кораблю. Маріупольський пологовий будинок, тепер – Буча. Що їх**

поєднує? *Це фейки, що визріли в цинічній уяві української пропаганди*» (Дмитрий Медведев высказался о фейках, распространяемых во время специальной военной операции. *JustMedia*. Період: 2022.04.05. 11:05-2022.04.05. 19:00).

Заперечуючи факти українського спротиву, російські медіа використовують типові для всіх видань сугестивні засоби: спотворену номіналізацію (*це мему, це елемент психологічної війни, це фейк*), концептуальне протиставлення *СВОЇ* (*російська сторона, збройні сили РФ*) – *ЧУЖІ* (*Київ, українська сторона*), прийом нагнітання (спіраль аргументів) (*90 % контенту відео, всі ці колони, вибухи – це український сегмент, це знімають та видають там, а ми забираємо*), ресурси семантичної модальності недостовірності (*українського пілота, який нібито збив шість російських літаків; вигаданий «Привид Києва»; зображення літака, взяте з комп'ютерної гри; липове нібито протистояння*), використання когнітивних метафор негативної конотації (*Київ звіріє; фейки, що визріли в цинічній уяві української пропаганди*). Російські медіа та публічні особи активно заперечували фактологічність історії про «Привида Києва», що свідчить про контркомунікаційну ефективність цієї легенди.

Отже, активна фаза війни зумовила появу в українському суспільстві нових контрсугестивних форм, які виконують як контркомунікаційну (наступальну, спрямовану на протидію комунікації ворога та просунення власних наративів), так і терапевтичну (спрямовану на поліпшення емоційного світосприйняття людини, стабілізацію її психологічного стану) роль. Інформаційні кампанії «Привид Києва» і «Валькірії Києва» дали поштовх контрсугестивним легендам, які поширювалися як цілеспрямовано в медіа, так і стихійно в суспільстві. Ці легенди впроваджували переможні наративи, тим самим консолідували український соціум, терапевтично впливали на свідомість і поведінку людей, нівелювали наративи країни-агресорки про поразку нашої Держави. Системне використання в дискурсах «Привид Києва» і «Валькірії Києва» мовних сугестивних засобів забезпечувало їхній терапевтичний ефект (це підтверджують мультимодальні тексти, які українці створювали у відповідь:

пісні, комікси, татуювання, мурали тощо) і контркомунікаційний вплив (про що свідчить реакція російських медіа і публічних осіб в перші дні повномасштабної війни).

3.4. Лінгвосугестивна технологія *storified communication* як інструмент терапевтичного мультимодального дискурсу

Щоб донести різним ЦА правдиву інформацію і забезпечити ефективний зворотний зв'язок із ними, Центр використовував лінгвосугестивну технологію *storified communication*. Ця технологія дозволяє використовувати реальні історії залучених до подій російсько-української війни людей, щоб передати багатовимірні ідеї протистояння в концептуальних парадигмах *СВОЇ – ЧУЖІ, ДОБРО – ЗЛО, ЦИВІЛІЗОВАНИЙ СВІТ – РОСІЯ*.

У дискурсах Центру технологія *storified communication* переважно використовувалася у створенні **мультимедійного сторітелінгу**, що передбачає інтерактивну трансляцію історії мультимедійними засобами. Мультимедійний сторітелінг реалізується в різних жанрах: у відеороликах; в інтернетних публікаціях, що супроводжуються фото- і відеоконтентом, хештегами; у фільмах, присвячених подіям війни; на сайтах лідерів суспільної думки, з якими співпрацює Центр, тощо.

У кризових ситуаціях Центр використовував *сторітелінг прямої дії*, щоб привернути увагу ЦА до актуальних проблем, пов'язаних з російсько-українською війною, вплинути на емоції та поведінку відвідувачів інтернетних ресурсів СВ ЗС України.

Сторітелінг прямої дії використовується в різних дифузних жанрах медійної комунікації СВ ЗС України: у документальних фільмах, побудованих на історіях (мовних біографіях), у розповідях військовослужбовців / військовослужбовиць; у реконструйованих за результатами аналітичної діяльності фахівців Центру історіях про

покарання російських військових злочинців; в історіях-міфах, що виникли у військовому середовищі; у поетичних історіях й у спростованих фейках російської пропаганди.

26 серпня 2023 року в ефірі Національного марафону «Єдині новини» відбулася прем'єра документального фільму від СВ ЗС України «Війна – (не) жіноча справа». На фейсбук-сторінці зазначалося: *«Можна довго говорити про гендерну (не)рівність в українській армії та краще на практиці побачити втілення гендерних принципів в Збройні Сили України. Жінка в армії – це повноцінна бойова одиниця. Вона сильна, професійна, вмотивована. Її не мобілізували, вона сама прийшла в ЗСУ щоб пліч-о-пліч з побратимами та посестрами захищати нашу Батьківщину від ворожої навали. Наша команда, за підтримки Центру інформації та документації НАТО (NATO in Ukraine), пропонує до вашої уваги фільм про українських військовослужбовиць, котрі беруть участь у бойових діях та нарівні з чоловіками боронять Україну. Сьогодні у Сухопутних військах служить 17820 жінок і з кожним днем ця цифра зростає. Поки хтось з чоловіків шукає шляхи, як втекти від війни, за останні два місяці до нас прийшло майже 2000 жінок-добровольць. Нам є з кого брати приклад. Маємо надію, що наш фільм про жінок на війні вмотивує і чоловіків, які ще вагаються»* (25.08.2023).

Кейс-стаді метод дослідження мовних біографій довів, що у фільмі актуалізовано положення ціннісної системи СВ ЗС України про свідоме доєднання громадян України – як жінок, так і чоловіків – до захисту України: *«її не мобілізували, вона сама прийшла в ЗСУ щоб пліч-о-пліч з побратимами та посестрами захищати Батьківщину від ворожої навали»*. Фільм складається з 10 історій жінок-військовослужбовиць, які особисто розповідають про свій шлях у Збройних Силах України. Ці історії автори фільму використали як «двигун змін» (Р. Бренсон, цит. за [156, с.3]) у суспільстві – для позиціювання наративу *«Перемога йде за сильними. Доєднуйся до сильних!»*.

Так, історія, яку розповідає Вікторія, військовослужбовиця зенітно-артилерійського підрозділу, реалізує принцип правдивості, оскільки супроводжується кадрами реальної бойової ситуації.

«Я в Збройних Силах з 2018 року і по сьогоднішній день. Я пішла у військомат, і сказала, що хочу служити. Ну, тоді так посміялися з мене, сказали: “Ти дівчинка та йди там борці вари, заміж виходить”. Але я все рівно настояла на своєму ... і мене відправили в учебку в Десну, і звідти я вже прийшла в наш батальйон і от по сьогоднішній день в цьому батальйоні служу в підрозділі зенітно-артилерійському. З початку активних дій мене поставили на посаду командира відділення. Наприклад, в мене в розрахунку була лише я і збоку – номер обслуги. Тобто ми вдвох заряджалися, ми вдвох тільки стріляли. А автомати по 70 кг, їх треба один і другий зняти. Там дуже багато деталей, і треба все це розібрати, замочити, потім це все надо чистити щітками спеціальними, тряпочками протирати. Нелегко в общем.

Коли я прийшла на службу мені було дев'ятнадцять, водію, наприклад, – п'ятдесят п'ять і хлопцям там – тридцять-сорок. В основному живемо по підвалах. Там в нас один душ тільки, понятно, що купаємось по череді. В мене немає проблем, що мені треба якийсь окремий простір, окремий підвал чи окрема кімната. Ми завжди спимо в готовності, всі вдіті завжди...

Ми виїжджали. Я показувала результат, хорошу роботу, і хлопці так із кожним днем були в мені все більш впевнені. І коли ми тільки кудись виїжджали, вони казали: “Все, Віка, давай вперед, керуй, кажи, що робимо. Ми з тобою”.

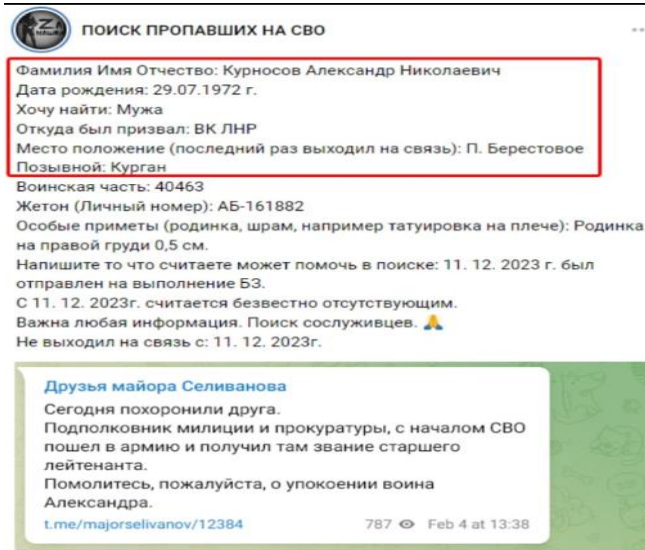
... Як я получаю (форму), я завжди вишиваю, бо найменший розмір, який дають, – 42,1, а мені все рівно він довгий. До речі хлопці подарували на день народження (в той день працювали) ... шолом, навушники і оце бронезилет. Ну просто все подарували. Вони знали в принципі, що мені буде потрібніше це, чим квіти. (Лунають вибухи).

– Жека, ти готовий? – Так. Я завжди готовий. – Зараз буде жарко (бій)».

Принцип правдивості забезпечується трансляцією непідготовленої промови, про що свідчать стилістичні помилки: уживання зайвих беззмістовних слів (*Нелегко в общем, скажем так; Вони знали в принципі, що*), уживання слів, не властивих українській мові (*показувала результат, хорошу роботу*), уживання росіянізмів (*понятно, що купаємось по череді*) тощо. Історія Вікторії є дискурсивною

ситуацією, яка розвивається під час розповіді героїні (експозиція – *Я в Збройних Силах з 2018 року і по сьогоднішній день; розвиток дії – мене відправили в учебку в Десну, і звіти я вже прийшла в наш батальйон і от по сьогоднішній день в цьому батальйоні служу в підрозділі зенітно-артилерійському; кульмінація – До речі хлопці подарували на день народження ... шолом, навушники і оце бронезилет*) й продовжується у теперішньому часі (початок бою) і розвивається в майбутньому, прихованому від глядачів. Ефект неочікуваності (замість розв'язки розповіді – початок бою) надає історії динамічності й емоційності. Отже, увагу ЦА привертають до актуальних проблем: рівного статусу чоловіків і жінок у ЗС України; мужності українських жінок, які боронять Державу, ризикуючи життям; залучення до лав ЗС України громадян, які ще вагаються у своєму рішенні, тощо.

Центр використовував сторітелінг прямої дії для транслявання історій російських військових злочинців, за результатами щоденного моніторингу медіапростору РФ та ТОТ. Завданням такого моніторингу було встановити особи офіцерів, які загинули під час воєнних дій в Україні. Отриману інформацію додатково перевіряли з використанням технології Великих Даних за ключовими словам ***СВО, без весті, погиб, вс рф, груз 200***. Після підтвердження даних реконструйовані історії злочинців публікували у відповідних інтернетних ресурсах для інформування різних ЦА про злочини РФ в Україні та створення *МИ-кола*, що в різний спосіб протидіє ворогу. Так, за вказаними ключовими словами знайдено інформацію про похорони колишнього підполковника Луганського спецпідрозділу міліції «Беркут» Олександра Курносова, який у 2014 році перейшов на бік сепаратистів, а з початком повномасштабної агресії брав участь в «СВО» (скріншот 3.4.1).

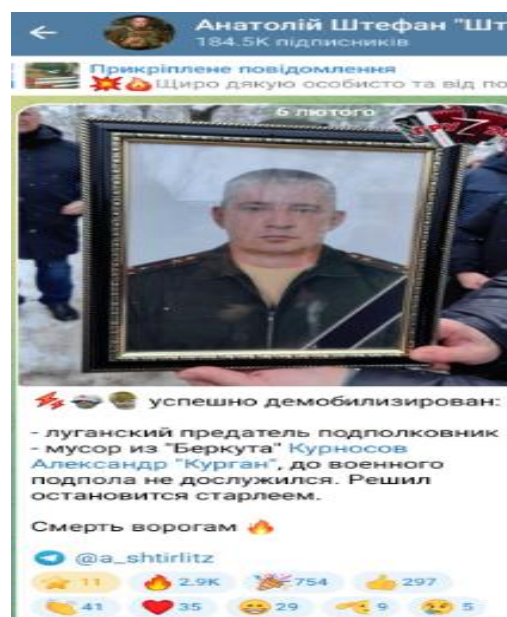
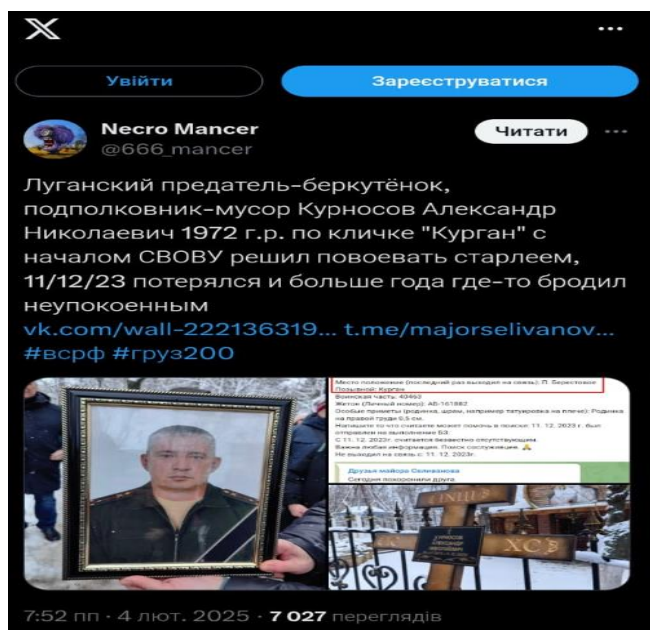
Скриншот 3.4.1. Сторітелінг прямої дії для транслювання правдивих історій про російських військових злочинців

Скриншот 3.4.2. Інформація про належність Курносова А.Н. до злочинних формувань на ресурсі «Миротворець»

Підтверджену інформацію про особу злочинця та про його загибель подано як коротку історію на каналах Nesro Manser (мережа X), «Анатолій Штефан “Штірліц”» (телеграм), які адмініструють чинні офіцери Головного управління комунікацій ЗС

України (скриншот 3.4.3). Подібні історії формують дискурс «Смерть ворогам!». У них деталізовано події (*подполковник-мусор Курносов Александр Николаевич 1972 г.р. по кличке «Курган» с началом СВО решил повоевать старлеем 11/12/23 потерялся и где-то больше года бродил неукоенным*), а конкретні факти продемонстровано фотографіями і скриншотами з російських пабліків. В історіях представлено деструктивну трансформацію персонажа (*був підполковником в Україні – став старшим лейтенантом в ЗС РФ; служив у «Беркуті» – став зрадником*), який упродовж дискурсу може ще більше трансформуватися. Емоційність історії формує інвективна лексика (*предатель-беркутенок, подполковник-мусор, луганский предатель-подполковник – мусор из «Беркута»*), метафори негативно-іронічної конотації (*потерялся и больше года где-то бродил неукоенным*). Інвективна лексика в таких історіях є лінгвосугестивним засобом зняти у військових емоційну напругу (вербальне вираження ненависті до зрадників) [191], а також продемонструвати негативне ставлення до зрадників інституції. ЦА військових активно залучаються в такі дискурси («Щиро дякую особисто і від побратимів. Смерть ворогам!»).

Скриншот 3.4.3. Підтверджена інформація про особу злочинця та про його загибель на каналах Necro Mancer (мережа X), «Анатолій Штефан "Штірліц"» (фейсбук, телеграм)

У контексті війни можливий незвичний розвиток дискурсивної ситуації. Наприклад, зафіксовано формування кількох історій, які беруть початок з неофразеологізму «За бабу Віру!» – такий вислів на початку війни українські вертолітники наносили на гвинтокрили (скриншот 3.4.4). Так, 06.03.2022 р. на фейсбук-сторінці СВ ЗС України повідомлялося:

«Увага! Працюють УКРАЇНСЬКІ вертольоти!!!!!!

Всім! Всім! Всім!!! Максимальний репост. Розкажіть всім знайомим!!!!!!!

Українські вертольоти мають на своїх бортах наступні знаки розрізнення:

- Дві смуги білого кольору на хвостовій частині;*
- на фюзеляжі намальовано ЖОВТЕ КОЛО а в ньому МЕНШЕ СИНЄ;*
- на хвостовій частині присутній напис «ЗА БАБУ ВЕРУ»!!!! Напис може бути різних кольорів».*

Скриншот 3.4.4. Неофразеологізм «За бабу Віру!» на гвинтокрилах ЗС України, фейсбук-сторінка СВ ЗС України

Напис «За бабу Віру!» стає фрагментом лінгвістичного ландшафту, артефактом української лінгвокультури, прагматичне завдання якого – не лише розрізнити російські та українські гвинтокрили, а й психологічно допомагати українцям, у гумористичній формі повідомляючи про те, що ЗС України дають відсіч ворогу. «Незборима сила духу нації, що віками гартувалася в душах та серцях українців,

стала єдиним фронтом протистояння ворогу не лише зброєю, але і потужним словом. Кожна знакова подія, кожна новина з поля бою, кожен біль та віра в перемогу матеріалізувалися в крилатих висловах як унікальних світоглядних атрибутах могутності народу» [66, с. 4]. Використання власних імен у дискурсах є свідченням антропоцентризму сучасної української мови [190], формою втілення стереотипу і джерелом фіксації інформації в скороченому вигляді [207]. Вживання власного імені у неофразеологізмі стимулює розбудову стихійних історій. *«На балці машин напис – “За бабу Віру”, як розповідають військовики, це хтось з армійської авіації перший написав, так і пішло по всіх бригадах. Баба Віра, за однією версією, десь під Києвом нагодувала кацапів пиріжками, і 12 з них поїхали додому в чорних пакетах, за іншою версією, збила банкою огірків ворожий безпілотник»* [234]. Подання кризової ситуації через гумор має терапевтичний ефект. *«Для українців, власне як і для багатьох інших народів, гумор є однією з форм психологічного захисту та куражу. Українці, маючи тонкий розум, завжди підмічають і висміюють недоліки ворогів, а саме масову неосвіченість, пиятику, безпідставну “велич”»* [42, с. 33].

Короткі історії військовослужбовців та військовослужбовиць системно розміщуються на сторінках соціальних мереж СВ ЗС України (додаток X). Ці історії є мультимедійним дискурсом, в якому короткий текст супроводжується фото- і відеоконтентом, де деталізовано окремі положення текстової інформації й візуалізовано героїв історій (*Ян «Кенобі» – командир 1 Інтернаціонального легіону, Анастасія – бойовий медик. Війна звела їх разом; Наталія в лавах ЗСУ ще з 2014 року; Андрій Головня – молодший сержант, командир відділення 209 окремого протитанкового батальйону. «Дух» – військовослужбовець, 60 окрема механізована Інгулецька бригада Сухопутних військ*). Таким чином реалізується принцип правдивості поданої інформації. У цих історіях наявний персонаж, продемонстровано його внутрішню трансформацію під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Кожний герой історії пройшов метафоричний «Шлях героя» (таблиця 3.4.1).

Таблиця 3.4.1
Реалізація контрсугестивної технології «Шлях героя»
у дискурсах особистих історій,
представлених на фейсбук-сторінці СВ ЗС України

Етапи технології «Шлях героя»	Текстові фрагменти-маркери історій героїв
Розуміння покликання: ідентичність, місія	<p><i>З початком повномасштабного вторгнення виїхала з маленьким сином за кордон. Але не змогла бути поряд з чоловіком.</i></p> <p><i>Його історія – це історія людини, яка не мала воювати, але вирішила боротися</i></p>
«Прийняття виклику-покликання», «перетин порогу», діяльність поза зоною комфорту	<p><i>Він мав у військовому квитку позначку «обмежено придатний». В умовах воєнного стану міг служити лише в тилу. Але тил – не його місце.</i></p> <p><i>З початком повномасштабного вторгнення добровільно вступив до лав Сухопутних військ ЗСУ. Взяв у руки протитанкову зброю і почав нищити техніку ворога.</i></p> <p><i>Як не втратити розум, коли монітор показує вибух там, де щойно була кохана? Як йти в бій, знаючи, що можеш не повернутися?</i></p>
Зіткнення з «демоном» і перетворення його на ресурс	<p><i>Завдання ускладнювала велика відстань до цілей, відсутність розвідувальних безпілотників поблизу та перешкоди від російських РЕБів. Дрони підрозділу «Бобра» вдарили по кількох підвалах, де могли бути ворожі оператори. Проте через завади сигналу знищити цілі не вдалося. Тоді воїн та його команда вирішили зробити ще одну спробу.</i></p> <p><i>Ворог помітив пересування підрозділу, тому командування залишило групу ще на певний час, аби зменшити ризик втрат. Коли ж у темну ніч почався вихід із позицій, ворог дронами та мінометами обстріляв дорогу для відступу</i></p>
Виконання завдання	<p><i>Сьогодні ця гідна жінка тренує чоловіків у бойовому підрозділі.</i></p> <p><i>Попри серйозні травми, він вивів групу, не допустивши втрат.</i></p> <p><i>Вони пройшли випробування, яких вистачило б на кілька життів: бойові поранення, втрати, ризики.</i></p> <p><i>Одним точним ударом команда виконала дві задачі: ворог не отримав БК, а оператори-дрончики поспішили покинути свої позиції, зрозумівши, що їх викрили</i></p>

<p>Відшукування «шляху додому»</p>	<p>Особистий «шлях додому»: <i>Загалом на його рахунку 78 знищених машин ворога. За високу результативність був відзначений найвищою державною нагородою «Герой України».</i></p> <p><i>Її історія і приклад надихає своєю щирістю і відданістю!</i></p> <p><i>Його зброя – не лише ракети, а й рішучість. Бо справжній захисник не той, кому дозволено воювати, а той, хто не дозволяє ворогу пройти.</i></p> <p><i>Попри все, вони не відступають, бо знають, наскільки потрібні Україні.</i></p> <p>Розвиток дискурсу особистості в інституційному вимірі: <i>Сьогодні в ЗСУ вже служить понад 68 тисяч жінок, з них військовослужбовиць – понад 48 000, у всіх підрозділах, на всіх рівнях, на не бойових, бойових та інструкторських посадах.</i></p> <p><i>Бойова робота, підготовка, можливості у війську, сила, витривалість і наш шлях до Перемоги на сторінках Сухопутних військ.</i></p> <p><i>Будьте разом з найбільшою військовою родиною в Збройних Силах України.</i></p> <p><i>Долучитися до Інтернаціонального легіону оборони України можна за посиланням: https://ildu.mil.gov.ua.</i></p> <p><i>Витримка командира врятувала бійців – усі повернулися на ППД</i></p>
--	--

Усі історії актуалізують цінності СВ ЗС України: свободу й гідність («Свобода й гідність – не просто слова. Це цінності, які неодноразово виводили нашу націю на центральні площі міст, на Майдан Незалежності в самому серці столиці. Цінності, які визначають наше минуле, наше сьогодні й наше майбутнє», 21.11.2024, фейсбук-сторінка СВ ЗС України), об'єднання нації і боротьба з ворогом як шлях зберегти свободу й гідність («Цінності, заради яких ми об'єдналися в боротьбі проти заклятого ворога. І ми щоденно платимо за них найвищу ціну – життя наших найкращих синів і дочок. Тому що свобода не дається просто так», 21.11.2024, фейсбук-сторінка СВ ЗС України).

Дискурсивні ситуації історій військовослужбовців навіть після оприлюднення продовжують розвиватися за різними напрямками, зокрема:

– у коментарях інтернетних ресурсів, де підписники висловлюють підтримку і вдячність воїнам («*Слава Героям! Дякуємо Вам!*»), розміщують молитви на підтримку військовослужбовців («*Боже ... Слава усім вам, його благословенні герої, що ви так самовіддано, до самозречення, до самозабуття захищаєте свою Рідну Вітчизну*»), графічними засобами висловлюють емоції;

– у подальшій трансляції історій (пересилання їх іншим користувачам соціальних мереж, розміщення на власних інтернетних сторінках);

– у коментарях інституції заклики наслідувати дії героїв історій, долучатися до підрозділів ЗС України;

– у гіперпосиланнях на сторінки різних підрозділів ЗС України, де можна отримати більше інформації про військові спеціальності.

Ще один жанр реалізації мультимедійного дискурсу історій – пісні, які емоційно передають сюжети особистих історій й сугестивно впливають на ЦА, транслуючи наративи з використанням різних кодів. Так, на фейсбук-сторінці СВ ЗС України представлено пісню Т. Боровка й Е. Крейди «Струна», над створенням мультимедійного дискурсу якої працювала творча команда цивільних (О. Боровок – продюсерка Т. Боровка,) і військових (Т. Ткаченко – режисер відео, С. Савченко – оператор), а також бізнесова організація (VG STAR – відомий український музичний лейбл), державне медіа (Укрінформ – інформаційний і творчий партнер). Це є маркером мультимедійного дискурсу та його впровадження.

Цей дискурс використовує традиції епістолярію: закріплює сугестивно марковані смисли родинної підтримки українських воїнів («*Між рідних сердець відчуваємо натягнуті струни міцні*»), відстоювання для молодого покоління майбутнього у вільній Україні («*Нам видали форму і зброю. До лінії фронту вже близько, Та нам ще далеко до бою – Татусь, вибачай – на парі*»). В історії представлено три сюжетні лінії (військова лінія – історія батька, мирна університетська лінія – історія доньки, довоєнна лінія – спільна історія доньки і батька), які, переплітаючись, дають поштовх формуванню дискурсу в хронотопі (сьогодні, у воєнний час, в

Україні). У пісні відтворено кілька реальностей одночасно – діалог батька з донькою, кадри воєнного буття на стіні за спиною батька, кадри мирного життя української молоді (навчання, розваги, заходи на підтримку України). Цей сугестивний прийом склеювання поєднує кілька вимірів сучасного життя, щоб героїзувати ЗС України, які дають можливість мирно жити і навчатися молодому поколінню, й сформуванню у молоді відповідальності перед тими, хто захищає її майбутнє. Іменування пісні «Струна» стає основою для формування мультимодальної метафори на основі фразеологічної одиниці:

СТРУНА 856. БОЛЮЧА (слаба, слабка і т. ін.) СТРУНА чия, кого. Найбільш вразливе місце; те, що особливо мучить, хвилює кого-небудь [218, с. 699].

Мультимодальна метафора струни формується шляхом поєднання концепту-цілі (*Між рідних сердець відчуваємо натягнуті струни міцні*) і концепту-джерела (гра на гітарі Т. Боровка у відеоролику пісні), тобто представлена у різних модусах [155, с. 179]. Основне смислове навантаження несе вербальна частина метафори, а візуальна доповнює її. Формується метафоричний ряд: *«Порвалася перша струна – нехай усі струни на світі порвуться і зникнуть, як дим, таточко, Бога я буду молити, щоб ти повернувся живим! – Між рідних сердець відчуваємо натягнуті струни міцні – Як куплю струну, зв'яжуся»*. У фразі *«як куплю струну, зв'яжуся»* лексема *зв'яжуся* несе подвійне смислове навантаження: 'подзвоню, повідомлю' – у прямому значенні; 'зв'яжу струни, щоб запобігти смерті' – у переносному значенні. Отже, у дискурсі пісні відбувається сакралізація родинних відносин у години великої війни, створюється образ героя – пересічної людини, що стала на захист Держави.

Енергетика ритму пісні реалізується на різних рівнях дискурсу: лінгвокогнітивному (створення опозиції *СВОЇ (ми, нам, рідні серця) – ЧУЖІ (безжалісних нелюдів зграї)*), комунікативному (діалогова організація сюжету, експресивно-оцінні звернення – *моє рідне дівчисько, моя донечко сильна, таточко*), стилістичному (використання порівнянь (*насувають, мов хмари; порвуться і зникнуть, як дим*) і метафор – *долі крутими порогами*), комунікативно-граматичному (інверсія для підкреслення значущості окремих слів – *долі крутими порогами; натягнуті струни міцні*), морфологічному (використання дієслів майбутнього часу

для створення образу реального майбутнього – *не знаю, чи ще на гітарі колись я тобі зіграю ... Нехай усі струни на світі порвуться і зникнуть, як дим, таточко, Бога я буду молити, щоб ти повернувся живим!*). Музичний ритм суголосний ритміці рухів співаків і вербальному ритмові, відеоряди навпаки неузгоджені (сцени воєнних подій контрастують зі сценами мирного життя) – все це забезпечує сугестивний вплив на емоції реципієнтів.

Лінгвосугестивна технологія *storified communication* може використовуватися і в деструктивному вимірі, зокрема у створенні фейкових новин. Погоджуємося з М. Гірао, Н.А.Р. Ірігарау, Ф. Стоскером, що фейкові новини є формою сторітелінгу, мета якого керувати або отримати економічний, соціальний, політичний капітал [159]. Пропагандисти РФ активно використовують фейковий мультимодальний дискурс, оскільки «у світі постправди об'єктивні факти менш впливають на формування громадської думки, ніж апеляції до емоцій та особистих переконань» [209]. Спростування фейків і переконання ЦА в їхній маніпулятивності – складний когнітивно-прагматичний процес, тому що «люди різних соціальних, вікових груп, статей, соціальних класів та рівнів освіти, вірогідно, відкинуть знання та докази, створені науковими методами та підтвержені академічними колами, на користь тих самих істин, які поширюють у соціальних мережах ті, хто поділяє той самий світогляд» [196].

Центр співпрацює з Центром при РНБО України, спростовуючи фейки російської пропаганди про ЗС України. Фахівці Центру використовують дискурс-аналіз і контент-аналіз для перевірки сумнівної інформації, яка вирізняється емоційністю, динамічністю й часто містить ефект неочікуваності. Спростування фейків подається лаконічно, у супроводі перевірених фактів, відповідних посилань, за якими можна отримати достовірну інформацію. Таким чином реалізується принцип правдивості й демонструється позиція інституції.

Героями фейкових історій російської пропаганди стають найменш захищені категорії українських громадян – безхатьки, дівчата віком від 16 до 30 років, пенсіонери, нещодавно мобілізовані. Сюжет фейків містить негативні події (масові звільнення, задіяння на передовій дівчат і жінок, знущання над нещодавно мобілізованими, використання пенсіонерів як «живого щита»). Тригером для розповсюдження таких фейків часто бувають реальні події, наприклад, ухвалення

Верховною Радою рішення про продовження воєнного стану та загальної мобілізації. Мета подібних фейків – дискредитувати українських військових, викликати невдоволення українського суспільства щодо призову до лав ЗС України, знецінити спротив російському агресору. Спростування фейків подано як інформаційне повідомлення в офіційно-діловому стилі, що має виконувати контрсугестивну роль на протипагу емоційним фейковим історіям.

Отже, технологія *storified communication* має високий лінгвосугестивний потенціал. Сторітелінг, побудований на реальних фактах виконує терапевтичну роль, впроваджує цінності інституції і формує довіру ЦА до неї. Використання цієї технології для поширення фейкової інформації вводить широкі ЦА в оману, викликає суспільне невдоволення й панічні настрої. Щоб знизити емоційність і запобігти сугестивним впливам, такі фейкові історії слід спростовувати інформаційними повідомленнями в офіційно-діловому стилі.

Висновки до розділу 3

Когнітивно-прагматичний та мультимодально-дискурсивний підходи були провідними у розбудові Центром контрсугестивних відповідей на деструктивні впливи ворога. У цій парадигмі фахівці Центру використовували елементи лінгвістичного ландшафту і дифузні жанри для створення контрсугестивних дискурсів. В умовах війни, за неможливості використовувати мовні конструкції, елементи лінгвістичного ландшафту стають рівними тексту й впроваджують українську ціннісну систему. Дифузні жанри (анімація, подкасти, фотострічки, відеоілюстрації, відеоколонки тощо) забезпечують вплив на різні канали сприйняття інформації адресатом.

Контент Центру розбудовується на основі двох комунікативних стратегій – *збереження ідентичності (етнокоду та націокоду) і руху до перемоги*. Перша стратегія представлена двадцятьма тактиками, серед яких шість виокремлено за результатами дискурс-аналізу комунікацій СВ ЗС України (підтримка новобранців; демонстрація

можливостей вибору військової професії та самореалізації; демонстрація сили духу українських воїнів; позиціонування ролі жінок у війні; документування воєнних злочинів армії РФ). Друга стратегія представлена вісьмома тактиками, дві з яких визначено також під час проведення дисертаційного дослідження (документування історії, формування військового побратимства і посестринства).

Центр впроваджує ці стратегії через низку лінгвістичних контрсугестивних технологій: зниження іміджу сугестора; випрямлення деформованої під тиском деструктивних впливів картини світу; вплив на чутливі ділянки емоційної карти сугестора; деструктуризація ворожого стратегічного наративу; проактивне просування стратегічних наративів України щодо національної стійкості українців та ЗС України; наративізація, що об'єктивує ідею своїх для цивілізованого світу; позитивна наративізація; *storified communication*.

Так, лінгвосугестивна технологія позитивної наративізації мультимедійного дискурсу фейсбук-сторінки СВ ЗС України забезпечує формування «МИ-єднання» військових і цивільних для протидії країні-агресорці. Визначено, що системний національний наратив «*Все буде Україна!*» за часів повномасштабного вторгнення модифікувався залежно від воєнно-соціальної ситуації – від об'єктивації для цивілізованого світу ідеї України як суверенної держави, громадяни якої здатні протистояти ворогу (2022 р.), до розбудови перспективи мирного майбутнього.

Прагматичну ефективність дискурсу фейсбук-сторінки СВ ЗС України забезпечує системність його наративної організації. Національні наративи деталізуються регіональними наративами й наративами з окремих питань. Спостерігається процес підвищення статусу наративів у кризових ситуаціях. Наприклад, наразі питання мобілізації набуло національного масштабу через нагальну потребу гарантувати безпеку Держави, відповідно наративи з окремих питань («*Перемога йде за сильними. Досднуйся до сильних!*», «*Будь собою! Обери підрозділ і спеціальність*») перейшли в розряд національних.

Лінгвосугестивні технології зниження іміджу країни-агресорки, деструктуризації ворожого стратегічного наративу «*Київ – за три дні!*», а також технології проактивного просування стратегічного наративу України про національну

стійкість українців та ЗС України реалізовано в перші місяці повномасштабного вторгнення в інформаційних кампаніях «Привид Києва» і «Валькірії Києва». Ці інформаційні кампанії впроваджували переможні наративи, тим самим консолідували український соціум, нівелювали наративи країни-агресорки про поразку нашої Держави. Системне використання в дискурсах «Привид Києва» і «Валькірії Києва» лінгвосугестивних засобів забезпечувало їхній терапевтичний ефект (це підтверджують створені як відповідь мультимодальні тексти українців – пісні, комікси, татуювання, мурали тощо) і контркомунікаційний ефект (про що свідчить реакція російських медіа і публічних осіб в перші дні повномасштабної війни).

Лінгвосугестивну технологію *storified communication* використовують у дискурсах СВ ЗС України, щоб сформувати довіру ЦА до Армії і до військовослужбовців як її представників, позиціювати інституційні цінності. У контркомунікаційних дискурсах фахівці Центру спростовували історії-фейки ворога.

ВИСНОВКИ

У дисертації запропоновано теоретичне вирішення важливого наукового завдання, яке полягає у визначенні на основі мультимодального дискурс-аналізу. типології, специфічних ознак лінгвосугестивних технологій інформаційної війни та встановленні особливостей використання контрсугестивних технологій проактивної протидії ворожим впливам під час вторгнення РФ в Україну. Здобуті результати, реалізовані мета і завдання дослідження дали підстави сформулювати такі основні висновки:

1. Визнано, що в умовах повномасштабного вторгнення РФ українська лінгвістика переорієнтовується на вирішення практичних питань забезпечення безпеки держави, зокрема предметом дослідження стають комунікативні стратегії формування національної стійкості, принципи розбудови національного стратегічного наративу, аналіз лінгвосугестивних технологій ворожого впливу й вироблення контрсугестивних засобів протидії йому.

Теоретичні підходи до дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни в сучасній лінгвістиці базуються на визнанні того факту, що в сучасних воєнних конфліктах військовий чинник супроводжується й посилюється інформаційними впливами, які ґрунтуються на лінгвосугестивних технологіях. Ці технології постійно модифікуються, що зумовлено їх впровадженням засобами мультимодальних дискурсів. Виробити дієву систему контрсугестивного захисту можливо за умови сформованої теоретичної бази з чітко окресленим термінологічним апаратом. Розглядати лінгвосугестивні впливи запропоновано в парадигмі *лінгвосугестивні технології – лінгвосугестивні техніки – лінгвосугестивні прийоми*. *Лінгвістичну сугестивну технологію* визначено як сукупність способів (технік) оброблення, виготовлення і розповсюдження мультимодально організованого контенту, прагматично спрямованого на зниження свідомості й критичності ЦА під час сприйняття нав'язаного змісту, на формування

бажаної поведінки та на зміну системи цінностей; *лінгвістичну сугестивну техніку* – як сукупність способів і прийомів оброблення, виготовлення і розповсюдження сугестивного контенту; *лінгвістичний сугестивний прийом* – як конкретний спосіб, що використовується для створення сугестивного контенту. Доведено, що набір лінгвосугестивних технологій змінюватиметься залежно від мети, завдань, ЦА інформаційного впливу. Лінгвістичні сугестивні техніки, що реалізують технології, запропоновано узагальнити системою 14 «фокусів мови», за Р. Ділтсом, лінгвосугестивні прийоми – Мілтон-моделлю, що створює фрейм невизначеності, який адресат наповнює власним змістом.

Запропоновано феномен інформаційної війни розглядати в міждисциплінарному вимірі; з позицій лінгвістики *інформаційну війну* визначити як війну дискурсів із застосуванням можливостей мови, зокрема сугестивних, задля здійснення когнітивно-прагматичного впливу на певні ЦА противника з метою протидіяти його ворожим намірам або досягти певних стратегічних цілей.

Орієнтація на визначені в сучасній дискурсології принципи мультимодального дискурс-аналізу (модусної системи, мультимодального ансамблю, соціальної зумовленості) дозволили запропонувати методіку мультимедійного аналізу дискурсів інформаційної війни, що ґрунтуються на лінгвосугестивних технологіях. Цю методіку використано в роботі за таким алгоритмом:

I. Аналіз лінгвосугестивних впливів РФ в інформаційній війні проти України:
1) функційно зорієнтований наративний аналіз особливостей позиціонування деструктивних стратегічних наративів у нормотворчих документах РФ, специфіки їх трансляції в доктрину «Русський Донбас» й пропагандистську продукцію країни-агресорки. Когнітивно-прагматичний аналіз напрямів і алгоритмів деструктивного впливу лінгвосугестивних технологій пропаганди РФ за різними модусами подання інформації; 2) контекстуально-інтерпретаційний аналіз лінгвосугестивних технологій, технік і прийомів, а також тематичних груп, що їх позиціонують,

використаних у доктринальних документах і пропагандистській продукції РФ;

3) контент-аналіз із використанням технології Великих Даних інформаційного простору РФ у період 24.02.22-30.06.22 для виявлення стратегічних наративів країни-агресорки;

4) семіотичний, концепт-, контент-аналізи друкованої та інтернетної пропагандистської продукції РФ з метою дослідити конотативне значення і взаємозв'язок різних модусів реалізації сугестивних технологій у мультимодальних дискурсах інформаційної війни; формування опозиції *СВОЇ – ЧУЖІ* як ціннісного маркеру відмежування «руського миру» від України і західних держав.

II. Аналіз проактивних контрсугестивних комунікацій в умовах війни Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування СВ ЗС України:

1) когнітивно-прагматичний аналіз контрсугестивної комунікативної діяльності СВ ЗС України;

2) семіотичний, концепт-, контент-аналізи організації наративного мультимодального дискурсу СВ ЗС України;

3) дослідження контрсугестивної організації міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва». Етимологічний, семантичний та лексикографічний аналіз трансформації міфологічної семантики образів «Привид Києва» і «Валькірії Києва»; *функціонально-семантичний аналіз на основі лексикографічних джерел* представленості дискурсивних персонажів *привид* і *валькірія* в українській лінгвокультурі; *контент-аналіз із технології Великих Даних* – у медіапросторі РФ;

4) *жанровий аналіз* дискурсів реалізації міських легенд «Привид Києва» і «Валькірії Києва»;

5) дослідження когнітивно-прагматичних особливостей впровадження лінгвосугестивної технології *storified communication* у створенні мультимедійного сторітелінгу з використанням жанрового аналізу і кейс-стаді методу мовної біографії.

III. Узагальнення результатів дослідження та висновки щодо специфіки використання лінгвосугестивних технологій в мультимодальному дискурсі інформаційної війни із застосуванням *загальнонаукового методу індукції*.

2. Доведено, що російські пропагандисти для здійснення патогенного впливу на поведінку і систему цінностей ЦА використовують систему лінгвосугестивних технологій. Встановлено їх перелік та специфіку використання: лінгвосугестивна технологія *емпатії* – для побудови дискурсів, які апелюють до відчуття довіри ЦА, тим самим знижуючи рівень критичності в сприйнятті інформації; *інтелектуальної рецепції* – для впровадження готових думок і суджень у картину світу адресатів; *формування символічних систем* – для структурування дійсності засобами мультимедійного дискурсу; *психічного зараження* – для трансляції ЦА певного емоційного стану; *переконання без критичного аналізу інформації* – для впровадження потрібної інформації на заздалегідь підготовлених питаннях і відповідях; *симулякризації* – для створення альтернативної реальності, яка подає фальшиву інформацію про ситуацію.

Контрсугестивні комунікації поділено на *контркомунікацію*, що спрямована на дискурсивну протидію ворогу, і *терапевтичну комунікацію*, орієнтовану на поліпшення емоційного світосприйняття людини, стабілізацію її психологічного стану. Контент- і дискурс-аналізи комунікативної діяльності Центру довели, що для розбудови дискурсів контркомунікаційної та терапевтичної спрямованості ефективними є такі лінгвосугестивні технології: *зниження іміджу сугестора* – для ідентифікації, регресії його позиції; *випрямлення деформованої під тиском деструктивних впливів картини світу* – для викриття деструктивних намірів сугестора, розвінчання фейків; *деструктуризації ворожого стратегічного наративу* – для послідовного розвінчання наративів тактичного й оперативного рівнів, які складають систему стратегічного наративу; *проактивного просування стратегічних наративів України* – для позиціювання ціннісної системи (концептуальної картини світу) Держави для різних ЦА й створення кола *СВОЇХ* з цивілізованим світом; *storified communication* – для забезпечення емоційного відгуку ЦА на отриману інформацію.

3. Обґрунтовано, що системний характер лінгвосугестивних впливів російської пропаганди на різні ЦА РФ, України, країн Заходу закладено в державних доктринальних документах РФ з питань національної безпеки й позиціоновано в доктрині «Русський Донбас», впровадженій на ТОТ Луганської і Донецької областей у 2021 році. Доведено, що доктринальні документи РФ закріплюють поняттєвий апарат інформаційної війни в концептуальній картині світу росіян і мешканців ТОТ; в цих документах за допомогою лінгвосугестивних технологій (переконання без критичного аналізу інформації, симулякризації, інтелектуальної рецепції) вибудовується альтернативна реальність-перевертень, в якій усі деструктивні дії РФ приписуються країнам Заходу та Україні, спрощується концептуальна картина світу, позиціонується концептуальна опозиція *СВОЇ* (Росія та її союзники) – *ЧУЖІ* (країни Заходу, Україна). На регіональному рівні деструктивний нарративний дискурс доктрин РФ впроваджено в доктрині «Русський Донбас», що створює ідеологічне підґрунтя для повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Лінгвосугестивні технології ведення інформаційної війни деталізовано лінгвосугестивними техніками, зокрема *технікою наміру* – для перемикування уваги адресатів на потребу військових заходів (агресії) проти інших держав (проти України); *перевизначення*, тобто заміни слів і словосполучень негативної конотації на такі, що позиціонують правомірність дій країни-агресорки; *наслідків* – для створення когнітивного дисонансу, тлумачення агресивних дій РФ як захисту від зовнішніх втручань і загроз; *стратегування реальності* – для навіювання росіянам і мешканцям Донбасу думки щодо потреби повномасштабної війни й участі в ній «русського народу Донбасу» та ін.

Доктрини РФ позиціонують деструктивний стратегічний нарратив «*Оточена ворогами (країни Заходу, Україна) Росія ефективно протистоїть спробам зовнішнього тиску*». Цей нарратив у доктрині «Русський Донбас» трансформовано в нарративи «*Приєднання Донбасу до України – історична помилка*», «*ДНР та ЛНР – руські національні держави*».

4. З'ясовано, що у друкованій та інтернетній пропагандистській продукції РФ формується дискурс легалізації російських воєнних злочинів і злочинів проти людяності як професійної діяльності військових. Дискурс (само)знищення в російській пропагандистській продукції подано в парадигмі *СВОЇ – ЧУЖІ*. Для кола *СВОЇХ* (само)знищення тлумачиться як 'вірність Росії', знищення *ЧУЖИХ* – як 'утилізація сировини'. З цією метою в російських медіа, а потім у пропагандистській продукції закріплюється асоціативний ряд: *украинствующие – агрессивная секта – бесноватые – психически больные – небезопасные для россиян – нужно умертвить*.

Для здійснення впливів у пропагандистському дискурсі друкованої продукції використано лінгвосугестивні технології інтелектуальної рецепції (надаються готові судження щодо цілей, результатів «СВО»), психічного зараження (навіюються думки про невідворотність перемоги «СВО», про те, щоб зберегти життя, здавшись у полон тощо), емпатії та переконання без критичного аналізу інформації (створюється симулякр перемоги як нової моделі світу, заради якої варто жертвувати життям), символічних систем (для формування ідеї наслідування російської концептуальної картини світу, визначення кола *СВОЇХ* і *ЧУЖИХ*).

Доведено потребу орфографічно розмежовувати слова *руський* і *руський*. Слово *руський* пропонувано використовувати як синонім слова *український*, *руський* – як синонім лексеми *російський*.

5. Зафіксовано жанрово-стилістичних модифікацій епістолярію у пропагандистській продукції РФ з метою лінгвосугестивного впливу на ЦА. Серед найголовніших жанрових домінант і структурних компонентів цих модифікацій відзначено: звернення до мультимодального дискурсу лубка, якому притаманні простота техніки виконання, лаконізм образотворчих засобів (грубий штрих, червоно-чорні кольори, що сприймається як попередження про загрозу), розгорнута оповідальність художнього зображення (кожна листівка – новий сюжет), короткий пояснювальний римований текст, узагальненість (чіткий поділ на *СВОЇХ* і *ЧУЖИХ*); застосування лінгвосугестивних технік (намір, аналогія тощо),

спрямованих на залучення громадян країни-агресорки і мешканців ТОТ до участі у війні проти України, а також прийомів використання інвективної і стилістично зниженої лексики для інтимізації комунікації – створення ефекту поради *від своїх для своїх*. У контрсугестивних дискурсах жанр епістолярію використовується для сакралізації родинних відносин у кризові часи, створення образу героя, який захищає Державу.

6. Встановлено на прикладі контентної діяльності Центру засоби когнітивно-прагматичного і мультимодально-дискурсивного вимірів контрсугестивних комунікацій в умовах війни, що забезпечують ефективність контрсугестивних відповідей на деструктивні впливи ворога. Перший вимір орієнтований на вироблення алгоритмів використання мовних знаків у комунікативному вимірі «тут і тепер» для впровадження національної системи цінностей і національних наративів. Другий – на створення мультимодальних дискурсів з високим ступенем сугестивності для здійснення терапевтичної та контркомунікаційної дії за різними каналами (традиційні медіа, соціальні медіа, комунікації з лідерами суспільної думки, листівки тощо). Поєднання цих підходів дозволило використати всі можливості мультимодальної організації контрсугестивних дискурсів та їх трансжанрової організації. Визначено дієві засоби когнітивно-прагматичного і мультимодально-дискурсивного вимірів контрсугестивних комунікацій: розбудова дискурсів як часткової (друкована продукція з використанням хештегів, к'юар-кодів і фотографій), так і повної (відеопродукція, інтерактивні мапи тощо) мультимодальності для залучення різних типів ЦА до комунікації; представлення наративів хештегами (#будеможити, #обери_своє_майбутнє та ін.) для активізації зворотного зв'язка із ЦА; використання трансжанровості для одночасного впливу на різні канали сприйняття інформації адресатами; створення контенту у дифузних жанрах (*анімація, подкасти, фотострічки, в яких зображення транслюються в режимі фотофільму відеоілюстрації, відеоколонки тощо*) для об'єднання в дискурсивну спільноту інституцій сектору оборони, виробників контенту, лідерів

суспільної думки й ЦА. Доведено, що проактивність й асиметричність контрсугестивного протистояння впливам країни-агресорки може бути забезпечено ефективним впровадженням українських наративів засобами мультимодального дискурсу.

Отже, дослідження лінгвосугестивних технологій інформаційної війни демонструє прикладні можливості лінгвістики у сфері гарантування безпеки Держави і сприяє глибокому розумінню окремих питань мультимодального дискурс-аналізу, теорії мовленнєвих жанрів, лінгвокультурології та лінгвопрагматики.

Перспективою дальших досліджень вважаємо вивчення лінгвістичних контрсугестивних (терапевтичних) технологій, які можна використати для емоційного відновлення українців, постраждалих від російського агресора; розроблення системи наративів різних рівнів для позиціювання іміджу Держави для різних ЦА та проактивної й асиметричної протидії ворогу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ажнюк Б. Мовне життя в координатах воєнних наративів. *Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика*: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. С. 4-11.
2. Ажнюк Б. Семіотичне конструювання публічного простору: війна і мова. *Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика*: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. С. 88-122.
3. Акульшин О., Заруба О., Кудінов С., Компанцева Л., Слухай Н., Снитко О. Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії: монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2018. 235 с.
4. Андрєєва І. Мультиmodalний аналіз дискурсу: методологічна основа та перспективи наряду. *Одеський вісник*, 2016. № 7. С. 3-8.
5. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної генології. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 246 с.
6. Бистров Я.В. Англomовний біографічний наратив у вимірах когнітивної лінгвістики і синергетики : монографія. Івано-Франківськ: Кушнір Г.М. , 2016. 320 с.
7. Битва наративів у медіапросторі в умовах війни: журналісти шліфували навички протистояння російській пропаганді. *Національна спілка журналістів України*, 13.03.2023. URL: <https://nsju.org/novini/bytva-naratyviv-u-mediaprostori-v-umovah-vijny-zhurnalisty-shlifuvaly-navychky-protystoyannya-rosijskij-propagandi>.
8. Бідочко Л., Півторак О., Худін П. Війна і битва наративів: як російська пропаганда діє в медійному просторі Глобального півдня. *Детектор медіа*, 19.04.2023. URL: <https://detector.media/infospace/article/210274/2023-04-19-viyna-i-bytva-naratyviv-yak-rosiyska-propaganda-diie-v-mediynomu-prostori-globalnogo-pivdnua>.

9. Богданова І.В. Сугестивний потенціал прецедентних одиниць в українському медійному дискурсі початку ХХІ ст.: автореф. дис. канд. філолог. наук: 10.02.01 / Вінниця: Донецький національний університет, 2016. 20 с.
10. Богуш В., Юдін О. Інформаційна безпека держави. Київ: МК-Прес, 2005. 432 с.
11. Бондаренко О., Гречко С. Консцієнтальний вимір гібридної війни проти України: складові, інструментарій, ефективна протидія. *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця*: монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2018. С. 332-353.
12. Бостан Г., Зварич І. Замовляння. *Енциклопедія сучасної України*. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. URL: <https://esu.com.ua/article-14856>.
13. Бредмайер К. Чорна риторика. Влада і магія слова. BLOOMER, 2009. 183 с.
14. Бубер М. Проблема людини. Київ: Ніка-Центр, 1998. 96 с.
15. Булашев Г. Міфи України. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 384 с.
16. Вербовий Р. Інструментарій створення мультимедійного контенту. *Кросмедіа: контент, технології, перспективи*. Київ: Кафедра мультимедійних технологій і медіадизайну Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. С. 83-90. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/mono/cross.pdf>.
17. Галамба М. Інформаційна війна як форма ведення інформаційного протиборства. *Інформаційна безпека людини суспільства, держави*, 2009. № 1. С. 61-64.
18. Гарбар І.О. Вербальні маркери сугестії в сучасному американському юридичному трилері: дис. к.філол.н. Київ-Запоріжжя, 2019. 346 с.
19. Гібридна війна Росії проти України. Як перемогти на інформаційному фронті: аналітичний посібник. Київ, 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1AEUYRLeYOx7kBbNPJL1XzwHXstCNJaJW/view>.

20. Гич Г. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗОЗ. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського*. 2015. № 4. С. 188-192.
21. Гнатюк В. Нарис української міфології. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2000. 263 с.
22. Головацький Я.Ф. Виклади давньослов'янських легенд, або міфологія. Київ: Довіра, 1991. 91 с.
23. Городенко Л. Теорія мережевої комунікації: монографія. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2012. 387 с.
24. Городенко Л., Цимбаленко Є. Мультимедійність як технологія жанрової дифузії в контексті трансформації медіагалузі. *Наукові записки інституту журналістики*, 2023. № 6. С.12-33. <https://doi.org/10.17721/2522-1272.2023.82.1>.
25. Гула Р.В., Дзьобань О.П., Передерій І.Г., Павліченко О.О., Філь Г.О. Інформаційна війна: соціально-онтологічний та мілітарний аспекти: монографія. Київ: Каравела, 2020. 288 с.
26. Дацюк С. Семантична війна проти путінської Росії. Хвиля, 27.01.2015. URL: <http://hvylya.net/analytics/society/semanticheskaya-voynaprotiv-putinskoj-rossii>.
27. Демська О. Лінгвістичний ландшафт міста у стані війни. Мова: класичне – модерне – постмодерне, 2024. № 10. С. 5-18. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/5341e7a2-2755-439c-9475-bea744acbd71>.
28. Демська О., Черняк А. Мова. Право. Безпека: монографія. Київ: 7 БЦ, 2024. 192 с.
29. Демська О. Мовно-комунікативна стратегія Лесі Українки: неоколоніальна модель колоніального часу. *Вісник науки та освіти*, 2025. № 4(34). С. 393-403. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4\(34\)-393-403](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4(34)-393-403).
30. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня

1977 року, ратифіковано Указом Президії Верховної Ради УРСР від 18.08.89, № 7960-XI (7960-11). *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.

31. Дойчик О.Я., Шкорута І.І. Метафорична об'єктивація групової терапії у психотерапевтичному дискурсі (на матеріалі роману Ірвіна Ялома *The Schopenhauer Cure*). *Folium*, 2024. Вип. 4. С. 93-100. <https://doi.org/10.32782/folium/2024.4.13>.

32. Дубов Д. Стратегічні комунікації: проблеми концептуалізації та практичної реалізації. *Strategic Priorities*, 2016. № 4 (41). С. 9-23.

33. Дубов Д., Баровська А. Стратегічні комунікації на сучасному етапі: теоретико- концептуальні проблеми розуміння та складнощі практичної реалізації. *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця*. Київ: Національна академія СБ України, 2018. С. 19-49.

34. Жаботинська С.А. Наративний мультимедійний концепт: алгоритм аналізу (на матеріалі інтернет-мемів про COVID-19). *Cognition, Communication, Discourse*, 2020. № 20. С. 92-117.

35. Жихарева О.О. Лінгвосеміотичний аналіз мультимодального дискурсу: нові підходи і перспективи дослідження. *Міжнародний філологічний часопис*, 2021. Вип. 12. № 1. С. 41-44. <https://doi.org/10.31548/philolog2021.01.045>.

36. Загнітко А.П. Містифікація в системі маніпулятивних тактик. *Записки з українського мовознавства: збірник наукових праць*. Одеса: Одеський національний університет імені І. Мечникова, 2024. Вип. 31. С. 288-301. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309449>.

37. Зеленін В. По той бік правди: нейролінгвістичне програмування як зброя інформаційної війни. Київ: Люта справа, 2015. 384 с.

38. Знойко О.П. Міфи Київської землі та події стародавні. Київ: Молодь, 2004. 335 с.

39. Івасишин М.Р. Мультимодальність англomовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04; 10.02.15. Івано-

Франківськ; Львів: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 404 с.

40. Івасишина Т.А. Гендерна рівність у парадигмі мови: від античності до сучасності. *Вісник науки та освіти*, 2024. № 10 (28). С. 290-302.

41. Івасишина Т.А., Гладченко А.М. Волонтерство: семантико-когнітивні параметри поняття. *Вісник науки та освіти*, 2025. Т. 1 (31). С. 330-341.

42. Івасишина Т. А., Комарова О. С. Фразеологізми як репрезентанти воєнного дискурсу. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*. 2023. 1 (6). С. 30-35.

43. Ільницька Л.Л. Мовленнєві засоби підвищення ефективності сугестивного впливу. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*: збірник наукових праць. Київ: Логос, 2007. С. 127-135.

44. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави: науково-практичний журнал. Київ: Національна академія СБ України. URL: journals.urau.ua/ispss/about.

45. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології інформаційної війни (до визначення поняття). *Записки з українського мовознавства: збірник наукових праць*, 2024. Вип. 31. С. 392-406. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309459>.

46. Карнаух С.В. Доктрина «Русський Донбас»: лінгвосугестивний вплив і реальні погрози. *Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки і оборони: проблеми, досвід, перспективи*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Національний університет оборони України, 2024 р. С. 107-108.

47. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології впливу в доктринальних документах РФ. *Актуальні проблеми української лінгвістики. Теорія та практика*, 2024. Вип. XLIX. С. 61-76. <https://doi.org/10.17721/APULTR.2024.49.61-76>.

48. Карнаух С.В. Концептуалізація поняття інформаційна війна: від військових доктрин до лінгвістичних досліджень. *Folia Philologica*, 2024. Вип.7. <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2024/7>.

49. Карнаух С.В. Як сучасні засоби комунікації впливають на перебіг бойових дій. Кращі кейси інформаційних кампаній Центру моніторингу інформаційного простору та протидії штабу Командування Сухопутних військ Збройних Сил України / заг. ред. Л. Компанцевої. Київ: 7БЦ, 2023. С. 186-194.

50. Качмар М.Б. Демонологические мотивы украинских этиологических легенд: народная версия походенного хорта. *Питання літературознавства*, 2011. Вип. 84. С. 125-132. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000188376>.

51. Кемпбелл Дж. Тисячолікий герой. Київ: TerraIncognita, 2021. 416 с.

52. Кирилюк О.Л. Засоби сугестивного впливу на реципієнта в дискурсі інформаційної війни. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*, 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 1. 2021. С. 24-28. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-1/05>.

53. Кирилюк О.Л. Дискурс інформаційної війни: лінгвокогнітивний та психолінгвістичний аспекти: дис. ... д.філол.н.: 10.02.01. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023. 483 с.

54. Климентова О.В. Прагматично маркований текст як складник сугестивного впливу. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*: збірник наукових праць, 2009. № 3. С. 138-147.

55. Ковалевська Т. Нейролінгвістична Мілтон-модель у системі методів дослідження комунікативної сугестії. *Записки з українського мовознавства*, 2017. Вип. 24. С. 116-123. URL:<https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/11267>.

56. Ковалевська-Славова А.В. Інформаційні війни: комунікативно-патогенна специфіка. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*, 2024. Т. 35 (74). № 2. Ч.1. С. 26-32.

57. Колегаєва І. Полімодальність відчуттів у дзеркалі полікодовості тексту, або ще раз про антропоцентризм у лінгвістиці. *Записки з романо-германської філології*, 2015. Вип. 2(35). С.105-112.

58. Компанцева Л.Ф. Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Київ: Національна академія СБ України, 2018. 318 с.

59. Компанцева Л.Ф. Сугестія та контрсугестія в організаційних та гібридних війнах. *Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії*: монографія / О. Акульшин, О. Заруба, Л. Компанцева, С. Кудінов, Н. Слухай, О. Снитко. Київ: Національна академія СБ України, 2018. С. 78-123.

60. Компанцева Л. Концепт НОВОРОСІЯ як дискурсивний маркер загарбницької стратегії РФ. *Folia Philologica*, 2024. Вип.7. С. 21-29.

61. Компанцева Л. «Битва наративів» як маркер гібридної війни (контент-аналіз інформаційного простору Харківщини). *Записки з українського мовознавства*, 2024. № 31. С. 329-340. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309468>.

62. Компанцева Л., Акульшин О., Заруба О. Череватий С. Стратегічні комунікації для фахівців безпекових і державних інституцій: практичний посібник. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.

63. Король Д. Валькірії. *Велика українська енциклопедія*. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2023. URL: <https://vue.gov.ua/Валькірії>.

64. Корольов І. Типологія дискурсу в сучасній лінгвістиці. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського*, 2011. Вип. 15. С. 109-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kdsm_2011_15_18.

65. Корольова А.В. Мультилінгвальний корпус і його програмне забезпечення для дослідження європеїстики. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*, 2023. № 26(1). С. 49-62. <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2023.286184>.

66. Крилаті вислови на варті України: прислів'я та приказки українською, англійською, арабською, китайською, німецькою, перською, польською, румунською, словацькою, турецькою, угорською, французькою, чеською мовами: глосарій / авт. колектив. Київ : 7БЦ, 2022. 188 с.

67. Крістева Ю. Сили жаху. Есей про відразу. *Незалежний культурологічний часопис «І»*, 2005. № 37. С. 38-53. URL: <https://www.ji.lviv.ua/n37texts/kristeva.htm>.

68. Кропива Ю.О., Нестеренко О.А. Засоби продукування візуального контенту в мультимедійних історіях. *Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у*

дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018»: XX Всеукраїнська наукова конференція молодих учених, 2018. С. 76-78.

69. Кудінов С., Акульшин О., Заруба О. Інформаційна війна як основний інструмент гібридної війни. *Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії* : монографія / О. Акульшин, О. Заруба, Л. Компанцева, С. Кудінов, Н. Слухай, О. Снитко. Київ: Національна академія СБ України, 2018. С. 16-74.

70. Кузнецова Г.І. Деякі аспекти вивчення мультимодальності у політичному дискурсі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 2017. Вип. 4. С. 193-197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvxdupmk_2017_4_38.

71. Кузьменко В. Жанрово-стильова типологія епістолярних діалогів Вінстона Черчилля з Франкліном Рузвельтом. *Вчені записки Таврійського нац. ун-ту імені В. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика, 2023. Т. 34 (73). № 2. Ч. 2. С. 66–71.

72. Кузьменко В. Жанровий код лірики Бориса Пономаренка. *Вчені записки Таврійського нац. ун-ту імені В. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика, 2024. Т. 35 (74). № 2. Ч. 1. С. 189–193.

73. Кузьменко В, Жанр листа у вічність у творчості Тараса Шевченка та Івана Багряного: Компаративний вимір. *Вчені записки Таврійського нац. ун-ту імені В. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика, 2023. Т. 34 (73). № 1. Ч. 2. С. 119-126.

74. Курило В., Караман О., Степаненко В. Сугестія і контрсугестія крізь призму критичного мислення. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 65. Т. 2. С. 289-298.

75. Кутуза Н.В. Маніпулятивна функція лінгвоагресивів у мережевому дискурсі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. Вернадського*. Київ: Видавничий дім «Гельветика». 2023. Т. 34 (73). № 4. С. 14-18.

76. Кутуза Н. Гіпноіндуктори впливової формули позитивації у соціальному рекламному дискурсі. *Записки з українського мовознавства*, 2024. № 31. С. 353-363. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309454>.

77. Кутуза Н.В., Тельпіс Д.М. Дезінформація як складник ІПСО в медіадискурсі: маніпулятивний аспект (на прикладі російсько-української війни

періоду повномасштабного вторгнення). *Записки з українського мовознавства*, 2023. № 30. С. 282-292. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2023.30.283887>.

78. Ликова І.І. Мультиmodalне конструювання художніх текстів для дітей: корпусне дослідження. Херсон: ХДУ, 2020. 59 с.

79. Ліотар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну. *Філософська і соціологічна думка*, 1995. № 5-6. С. 15-38.

80. Лизанчук В.В. «руській мір» і «руський мір» — достеменно різні поняття. *Голос України*, 16.08.22. URL: <http://www.golos.com.ua/article/363341>.

81. Лук'янець В. Хронотоп. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. С. 702.

82. Мак-Кі Р., Джерас Т. Сторіноміка: маркетинг у пострекламну епоху. Харків: Віват, 2018. 240 с.

83. Марченко О.Г. Критичне мислення як фактор протидії ворожому інформаційно-політичному впливу. *Особистість, суспільство, війна: тези доповідей учасників міжнародного психологічного форуму*. Харків: ХНУВС, 2022. С. 77-79.

84. Мележик Т. Морські коники, дракони та бобри: що означають шеврони українських військових. *INSHE.TV*, 10.09.2022. URL: <http://www.inshe.tv/suspilstvo/2022-09-10/705753>.

85. Мільо А.В. Концепт *БІЖЕНЕЦЬ* у німецько-, угорсько- та українськомовному дискурсах (на матеріалі міжнародних і національних законодавчих документів та нових медіа): дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Київ: Національна академія Служби безпеки України. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2021. 472 с.

86. Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. 616 с.

87. Мудраченко Т.Б. Сугестія як засіб мовленнєвого впливу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, 2015. Вип. 56. С. 211-214.

88. Ожеван М. Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України. *Стратегічні пріоритети*, 2016. № 4(41). URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/ozevan.pdf>.
89. Папуша І. *Modus Ponens*. Нариси з наратології. Тернопіль: Крок, 2013. 259 с.
90. Парахонський Б.О., Яворська Г.М. *Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія*. Київ: НІСД, 2019. 560 с
91. Перепелиця Г. Інформаційні війни. *Дзеркало тижня*, 29.04.1999. URL: <http://www.zn.ua/1000/1550/21435>.
92. Петрик В.М., Присяжнюк М.М., Компанцева Л.Ф. *Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навчальний посібник*. Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 248 с.
93. Почепцов Г. Вміння сказати «ні». *Іміджологія: теорія та практика*. Київ: СП АДЕФ-Україна, 1998. С. 340-346.
94. Почепцов Г. *Теорія комунікації*. Київ: Видавничий центр «Київський Університет», 1999. 301 с.
95. Почепцов Г. *Сучасні інформаційні війни*. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.
96. Почепцов Г. *Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології 21 століття*: Вид. дім «Києво-Могилянська академія». Київ, 2017. 258 с.
97. Приходько А.М. Концептивна проєкція семантики. *Studia Philologica*, 2013. Вип. 2. С. 11-16.
98. Прокоф'єв Д.М. Інформаційна війна та інформаційна злочинність. *Вісник Запорізького юридичного інституту*, 2000. № 1. С. 288-307.
99. П'ятецька О.В. Сторітелінг як поліфункціональний інструмент сучасної комунікації: мовностилістичні особливості. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 2019. Вип. 39. С. 106-121. <https://doi.org/10.17721/APULTR.2019.39.106-121>.
100. *Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна*. Київ: НІСД, 2016. 496 с.

101. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

102. Серіо П. Як читають тексти у Франції. Квадратура смислу: Французька школа аналізу дискурсу. 1999. URL: <https://crecleco.seriot.ch/recherche/biblio/99KvadSm-pref.pdf>.

103. Сідак О.О., Кузнецова Ю.І. Карнавалізація мови як передмова успішної реалізації англomовної політичної образи. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*, 2021. Вип. 32 (71). № 6. С. 212-216.

104. Ситник О. Композиційно-графічне моделювання конвергентних ЗМІ: комунікативний і комунікаційний аспекти. *Кросмедіа: контент, технології, перспективи*. Київ: Кафедра мультимедійних технологій і медіадизайну Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. С. 140-148.

105. Слухай Н. Симулякри в контексті теорії інформаційного викривлення світу: сугестія і контрсугестія. *Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії*: монографія / О. Акульшин, О. Заруба, Л. Компанцева, С. Кудінов, Н. Слухай, О. Снитко. Київ : Національна академія СБ України, 2018. С. 124-176.

106. Слухай Н.В. Сугестивна лінгвістика: лінгвістичне програмування поведінки людини. Київ: Вид. дім Д. Бураго, 2019. 248 с.

107. Слухай Н. Склад і структура ідеологічної матриці російських медіа. *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця*: монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2021. С. 13-25.

108. Слухай Н. Структура інформаційного потоку періоду гарячої фази російської агресії та сугестивні засоби його просування. *Стратегічні комунікації в умовах війни: погляд від волонтера до науковця*: монографія / за заг. ред. Л. Компанцевої. Київ: Національна академія СБ України, 2024. С. 285-300.

109. Снитко О.С. Сучасна інформаційно-психологічна онлайн війна у парадигмах лінгвістики впливу. *Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії*:

монографія / О. Акульшин, О. Заруба, Л. Компанцева, С. Кудінов, Н. Слухай, О. Снитко. Київ: Національна академія СБ України, 2018. С. 177-225.

110. Снитко О.С. Карнавальні форми сугестії в інформаційному просторі України у контексті консцієнтальної війни. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 2019. Вип. 38. С. 77-93. <https://doi.org/10.17721/APULTR.2019.38.77-93>.

111. Снитко О.С. Кризові комунікації в інформаційному просторі України воєнної доби. *Актуальні проблеми української лінгвістики. Теорія і практика*, 2023. Вип. 46. С. 18-42. <https://doi.org/10.17721/APULTR.2023>.

112. Снитко О. «Битва наративів» у медіапросторі України воєнної доби. *Стратегічні комунікації в умовах війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / за заг. ред. Л. Компанцевої*. Київ: Національна академія СБ України, 2024. С. 301-332.

113. Снитко О., Кононихіна Г. Проекти тотального соціального зомбування в інформаційному просторі України. *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія*. Київ: Національна академія СБ України, 2018. С. 402-420.

114. Снитко О.С., Погорілова М.С. Мультимодальні тексти сугестивної спрямованості в інформаційному просторі України воєнної доби. *Актуальні проблеми лінгвістики: теорія і практика*, 2023. Вип. 47. С. 6-31. <https://doi.org/10.17721/APULTR.2023.47.6-31>.

115. Степова О. Все буде Україна. Київ: Дух і літера, 216 с.

116. Стойкова Г. Мовна стійкість в Україні: основні аспекти. *Записки з українського мовознавства*, 2019. Т. 2. № 26. С. 178-186. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2019.26.181718>.

117. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2018. 518 с.

118. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2021. 500 с.

119. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця. монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2024. 488 с.

120. Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони: науково-практичний журнал. Національний університет оборони. URL: <http://nuou.org.ua/nauka/npub/sit-sbo>.

121. Твердохліб О., Гайович Г. Сугестія та її прояви в сучасному інформаційному просторі держави. *Науковий вісник: Державне управління*, 2022. № 1(11). С. 222-239. [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-222-239](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-222-239).

122. Терехова С.І. Типи референції в системі просторових, часових та особових координат у їх мовній реалізації (на матеріалі української, російської та англійської мов): монографія. Київ: Вид. КСУ; ТОВ «Альфа Реклама», 2010. 340 с.

123. Указ Президента України «Про Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року “Про Доктрину інформаційної безпеки України”» від 25.02.2017, № 47/2017. URL : <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

124. Фещенко І. Інформаційна війна як органічна складова сучасного збройно-політичного конфлікту. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*, 2021. Т. 13. № 1. С. 96-103.

125. Фомін В.О., Рось А.О. Сутність і співвідношення понять «інформаційна безпека», «інформаційна війна» та «інформаційна боротьба». *Наука і оборона*, 1999. № 4. С. 23-32.

126. Харитоненко О. І. Сторітелінг як жанр, наратив і засіб архітекtonіки в журналістиці: зміст, різновиди, сучасні інтерпретації. *Сучасний масмедійний простір: реалії та перспективи розвитку*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. Вінниця, 2018. С. 243-249.

127. Хорошко В., Хохлачова Ю., Прокоф'єв М. Концепція застосування інформаційних впливів та протидії інформаційній зброї. *Правове, нормативне та методологічне забезпечення систем захисту інформації в Україні*, 2016. Вип. 1(31). С. 9-24.

128. Чорна К. Дифузні та жанрові утворення в телевізійному просторі. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*, 2014. Вип. 32. С. 187-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk_2014_32_27.

129. Шаламай А.О. Дискурс відеоігор як мультимодальне явище. *STUDIA LINGUISTICA*, 2022. Вип. 20. С. 84-95.

130. Шульська Н.М., Зінчук Р.С., Навальна М.І. Антифейкові ресурси сучасного медіапростору України в умовах інформаційної війни. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*, 2022. Т. 33 (72). № 4. Ч. 2. С. 268–273. URL: <http://philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=100>.
<https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.4.2/44>.

131. Юдко Л. Актуалізація дискурсу толерантності в електронних медіа (сугестивний аспект). *Психолінгвістика*, 2015. Вип. 18 (2). С. 122-132.

132. Юдко Л.В. Концепт *ТОЛЕРАНТНІСТЬ* у дискурсі спецслужб (на матеріалі англійської, німецької, російської, української мов): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ: Національна академія Служби безпеки України; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. 270 с.

133. Юськів Б.М. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Інформаційні війни». Рівне: РІС КСУ, 2003. 55 с.

134. Яворська Г. Динаміка наративів (до проблеми когнітивної опірності медійного простору). *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця*: монографія. Київ: Національна академія СБ України, 2021. С. 26-37.

135. Яворська Г.М. Дискурс війни (кілька методологічних питань). *Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. С. 228-247.

136. *A Companion to Narrative Theory* / Ed. by J. Phelan, P.J. Rabinowitz. Blackwell Publishing, 2005. 572 p. <https://doi.org/10.1002/9780470996935>.

137. Albright J. Welcome to the Era of Fake News. *Media and Communication*, 2017. № 5(2). P. 87-89. <https://doi.org/10.17645/mac.v5i2.977>.
138. Barthes R. Introduction to the Structural Analysis of Narratives. *New Literary History*, 1975. Vol. 6. № 2. P. 237-272.
139. Bateman J. *Multimodality and Genre: A Foundation for the Systematic Analysis of Multimodal Documents*. London: Palgrave Macmillan, 2008. 331 p.
140. Beasley R., Danesi M. *Persuasive Signs: The Semiotics of Advertising*. Berlin: Mouton De Gruyter, 2002. 193 p.
141. Bertrand N., Graef A. Ukrainian Troops Impress US Trainers as They Rapidly Get Up to Speed on Patriot Missile System. *CNN*, 22.03.2023. URL: <https://edition.cnn.com/2023/03/21/politics/ukraine-troops-training-patriot-missile-system/index.html>.
142. Bourdieu P. *Choses Dites*. Paris: Minuit, 1987. 239 p. URL: <http://www.babelio.com/livres/Bourdieu-Choses-dites/51429>.
143. Browse S., Gibbons A., Hatavara M. Real Fictions: Fictionality, Factuality and Narrative Strategies in Contemporary Storytelling. *Narrative Inquiry*, 2019. № 29(2). P. 245-267. <https://doi.org/10.1075/ni.29.2>
144. Chandler D. *Semiotics: The Basics*. Oxford: Routledge, 2007. 326p.
145. *Commander's Handbook for Strategic Communication and Communication Strategy*. Ver. 3.0. US Joint Forces Command Joint Warfighting Center, 2010. URL: <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a525371.pdf>.
146. Czerwinski T.J. The Third Wave: Nhatthe Tofflers Never Told You. *Strategic Forum*, 1996. № 72. URL: <http://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA308745.pdf>.
147. Dallas A. The Secret Surrender. *Freedom of Information Act Electronic Reading Room*, 2000. URL: www.cia.gov/readingroom/document/cia-rdp70-00058r000300010059-3.

148. Demska O., Demska-Budzuliak L., Holichenko L. Language Biography of Lesia Ukrainka in Historical and Cultural Context as a Case of Decolonization. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 2024. Is. II. S. 46-58. <https://doi.org/10.14746/sup.2024.12.2.3>.

149. Deuze M. What is Journalism? Professional Identity and Ideology of Journalists Reconsidered. *Journalism Studies*, 2004. № 6(4).P. 442-464. URL: <https://doi.org/10.1177/1464884905056815>.

150. Dilts R. Sleight of Mouth: The Magic of Conversational Belief Change Meta Publications, 1999; Reprinted by Dilts Strategy Group, ScottsValley, CA, 2017. 346 p.

151. Egan K. Teaching as Storytelling. An Alternative Approach to Teaching and Curriculum in the Elementary School. Chicago, 1989. 115 p

152. Ensslin A. Discourse of Games. The International Encyclopedia of Language and Social Interaction. Wiley-Blackwell, 2015. P.406-411.

153. FM 3-13 (FM 100-6). Information Operations: Doctrine, Tactics, Techniques, and Procedures. Department of the Army Washington, DC, 2003. 313 p.

154. Foucault M. The Archaeology of Knowledge. London: Routledge, 1972. 357 p.

155. Forceville Ch. Pictorial and multimodal metaphor in commercials. Go Figure! New Directions in Advertising Rhetoric Armonk. New York: M.E. Sharpe, 2008. P. 178-204.

156. Gallo C. The Storytellers Secret. Pan Macmillan, 2018. 288 p.

157. Genette G. Introduction à l'architexte. Figures. Seuil, 1979. URL: <https://libcats.org/g/Genette%20Gerard>.

158. Gessen M. "Z" Is the Symbol of the New Russian Politics of Aggression. *The New Yorker*, 07.03.2022. URL: <https://www.newyorker.com/news/our-columnists/z-is-the-symbol-of-the-new-russian-politics-of-aggression>.

159. Girão M., Irigaray H.A.R., Fabricio S. Fake News and Storytelling: Two Sides of the Same Coin or Two Equal Coins? *Cad. EBAPE.BR*, 2023. № 21 (1). P.1-15. <https://doi.org/10.1590/1679-395120230003x>.

160. Grinder J., DeLozier J., Bandler R. *Patterns of the Hypnotic Techniques of Milton H. Erickson*. Cupertino, Calif: Meta Publications, 1975-1977. Vol. I-II. 512 p

161. Huntington S.P. *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York: Simon&Schuster, 1996. URL: <http://archive.org/details/clashofcivilizat0000hunt/page/n5/mode/2up>.

162. Iedema R. *Analysing Film and Television: a Social Semiotic Account of Hospital: an Unhealthy Business*. *Handbook of Visual Analysis*. London: Sage, 2001. P. 183-204.

163. Iedema R. *Multimodality, Resemiotization: Extending the Analysis of Discourse as Multi-Semiotic Practice*. *Visual Communication*, 2003. № 2. P. 29-57. <http://dx.doi.org/10.1177/1470357203002001751>.

164. *Information Warfare: Department of Defense Directive*, 21.12.1992. URL: http://archive.org/details/14F0492Doc_01DirectiveTS3600.1/page/2/mode/2up. JointPub3-13.

165. Jewitt C. *An Introduction to Multimodality*. *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London; New York: Routledge, 2009. P. 14-27.

166. *Joint Doctrine for Information Operations*, Department of the Army. Washington, DC, 1998. 136 p. URL: http://www.c4i.org/jp3_13.pdf.

167. *Journal of Information Warfare*. URL: <http://www.jinfowar.com/contact>.

168. Karnaukh S. *Counter-Suggestive Organisation of Information Campaign Discourses Land Forces of Ukraine “Ghost of Kyiv” and “Valkyries of Kyiv”*. *International Journal of Philology*, 2024. Vol. 28. № 4. P. 48-62. <https://doi.org/10.31548/philolog/4.2024.48>.

169. Karnaukh S. *How Modern Means of Communication Influence Combat Action. Best Cases of Information Campaigns by the Infospace Monitoring and Countermeasures Centre of the Land Forces Command Headquarters of the Armed Forces of Ukraine. Implementation of Strategic Communications under the War Conditions. Recommendations and Best Cases: practical guide* / [V. Azarova et al., under the general editorship by L. Kompantseva]. Kyiv: NA SSU, 2024. P. 57-65.

170. Korolyova A., Tolcheyeva T. Vasko R., Precedent Proper Names and Their Intercultural Transfer. *Acta Linguistica Lithuanica*. 2022. № 87. P. 119-139. URL: <https://journals.lki.lt/actalinguisticalithuanica/article/view/2188>.

171. Korolyova A. Culture as an Environment for Language Typology Formation. *LANGUAGE. CULTURE. DISCOURSE*: Monograph. Kharkiv, 2022. P. 68-78. DOI: 10.15587/978-617-7319-60-2.5.

172. Kovalevska T., Kovalevska A., Kutuza N., Lakomska I. Suggestion Algorithm in Advertisement Megadiscourse: Hypnotic Inductors Systematics. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 2021. Vol. 17. P. 1294-1307. URL: <https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/2600>.

173. Kovalevska-Slavova V. Political Pathogenic Megadiscourses Neutralization: Trolling Strategy. *Записки з українського мовознавства*, 2021. № 28. С. 308-318. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2021.28.235567>.

174. Kravchenko N., Zhykharieva O. Sign-like Pragmatic Devices: Pro et Contra. *Kalbystudijos / Studies about Languages*, 2020. № 36. P. 70-84.

175. Kress G. Literacy in the New Media Age. London, New York: Routledge, 2003. 251 p.

176. Kress G., Leeuwen T. van. Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication. London: Arnold, 2001. 142 p.

177. Kress G., Leeuwen T. van. Reading Images: The Grammar of Visual Design. New York: Routledge, 2006. 310 p.

178. Krieken K. van. Multimedia Storytelling in Journalism: Exploring Narrative Techniques in Snow Fall. *Information*, 2018. Vol. 9. Issue 5. 123 p. URL: <https://www.mdpi.com/2078-2489/9/5/123>.

179. Labov W. The Transformation of Experience in Narrative Syntax. *Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular*. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1972. P. 354-397 URL: <http://filosofia.dipafilo.unimi.it/bonomi/Labov%20I.pdf>.

180. Lackoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press, 2003. 242 p.
181. Landry R., Bourhis R.Y. Linguistic Landscape and Ethnolinguistic Vitality. An Empirical Study. *Journal of Language and Social Psychology*, 1997. № 16 (1). P. 23-49.
182. Lemke J. Metamedialiteracy: Transforming Meanings and Media. *Handbook of Literacy and Technology: Transformations in a Post-Typographic World*. New Jersey: Erlbaum, 1998. P. 283-302.
183. Lemke J. Multimedia Genres for Science Education and Scientific Literacy. *Developing Advanced Literacy in First and Second Languages*. New York: The Graduate Center City University of New York, 2002. P. 283-302. URL : <http://www.jylemke.com/storage/MultimediaGenres-Science-2002.pdf>.
184. Libicki M. *Conquest in Cyberspace*. National Security and Information Warfare. Cambridge, 2007. 207 p.
185. Lugmayr A., Sutinen E., Suhonen J., Sedano C.I., Hlavacs H., Montero C. Serious Storytelling – a First Definition and Review. *Multimedia Tools and Applications*, 2017. № 76(14). P. 15707-15733. <https://doi.org/10.1007/s11042-016-3865-5>.
186. Lyons A. Multimodality. *Research Methods in Intercultural Communication: a Practical guide*. Oxford : Wiley-Blackwell, 2016. P. 268-280.
187. Mezhov O., Kostusiak N., Navalna M. The Cognitive Discourse Parameters of Directive Speech Acts in Modern Ukrainian. *Cognitive Studies. Études Cognitives*, 2022. № (22), Article 2785. URL: <https://doi.org/10.11649/cs.2785>; <https://ispan.waw.pl/journals/index.php/cs-ec/issue/view/149/showToc>.
188. Miodunka W. Biografia językowa jako jedna z metod badania dwujęzyczności. *Bilingwizm polsko-obcy dziś: Od teorii i metodologii badań do studiów przypadków* / red. R. Dębski, W. Miodunka. Kraków: Księgarnia Akademicka, 2016. S. 49-87.
189. *Multimodal Semiotics Functional Analysis in Contexts of Education* / ed. L. Unsworth. New York: Continuum, 2008. 260 p.

190. Navalna M., Kostusiak N., Mezhov O., Sovtys N., Khomych T., Hlushych V., Adakh N., Pryimachok O., Skliarenko O., Holoivukh L. Nomens for Designation of Persons in the Ukrainian Media Discourse. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2024. Vol. 14, Is. 1, Spec. Is. XL. P. 54-59. URL: <https://www.magnanimitas.cz/14-01-xl>.

191. Navalna M., Kostusiak N., Sazonova Ya., Prosianyuk O., Skliarenko O., Chernobrov Yu., Ovsiienko A., Pryimachok O., Shynkar T. Invective Vocabulary in The Language of the Ukrainian Mass Media During the Russia-Ukraine War: Stylistic Layers and Pragmatics of Meaning. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2024. Vol. 14, Is. 1, Spec. Is. XL. P. 47-53. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/14_0140/PDF/140140.pdf.

192. Nünning A. Narratology or Narratologies? Taking Stock of Recent Developments, Critique and Modest Proposals for Future Uses of the Term. *What is Narratology?* Berlin, New York: de Gruyter, 2003. URL : <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110202069.239/html>.

193. O'Halloran K. Multimodal Discourse Analysis: Systemic Functional Perspectives, London: Continuum, 2004. P. 335-337

194. O'Halloran K.L. Mathematical Discourse: Language, Symbolism and Visual Images. London; NewYork: Continuum, 2005. 226 p.

195. O'Toole M. The Language of Displayed Art. London; NewYork: Routledg, 2010. 296 p.

196. Parker, S., & Racz, M. (2020). Affective and effective truths: rhetoric, normativity and critical management studies. *Organization*, 27(3), 454-465. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/1350508419855>

197. Prince G. Narratology. Baltimore: Johns Hopkins UP, 1994. 400 p.

198. Prince G. A Grammar of Stories. An Introduction. Mouston; the Hague and Paris, 1973. 256 p.

199. Richardson B. Recent Concepts of Narrative and the Narratives of Narrative Theory. *Style*, 2000. Vol. 34. № 2. P. 168-175. <https://doi.org/10.1002/9780470693780.ch18>.

200. Rose-Redwood R., Alderman D., Azaryahu M. The Urban Streets Capes Political Cosmos. *The Political Life of Urban Streets capes. Naming, Politics, and Place* Routledge, 2017. P. 1-24.

201. Scollon R. Multimodality and the Language of Politics. *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Oxford: Elsevier, 2006. Vol. 9. P. 386–387.

202. Semeniek O., Kuzmenko V., Anderson I., Baidtska S., Bloshchynskyi I., Lahodynskyi O. «My dearest Mamma» : Mutual Reception between Epistolary Communicators. («Моя найдорожча матусю»: взаємний прийом між епістолярними комунікаторами). *World Journal of English Language*, 2022. Vol. 12. № 8. P. 271-281.

203. Sole D., Wilson D. Storytelling in Organizations: The Power and Traps of Using Stories to Share Knowledge in Organizations. Harvard: Graduate School of Education, 2002. URL: https://www.researchgate.net/publication/242189756_Storytelling_in_Organizations.

204. Stieb M., Danner Ch. How the Letter Z Became a Pro-War Symbol in Russia. *Intelligencer*, 08.03.2022. URL: <https://nymag.com/intelligencer/2022/03/how-the-letter-z-became-a-pro-war-symbol-in-russia.html>.

205. Todorov T. *Grammaire du Decameron*. The Hague Paris, Mouton, 1969. P.100

206. Toffler A., Toffler H. War and Anti-War: Making Sense of Today's Global Chaos. New York: Grand Central Publishing, 1995. 370 p.

207. Vasko R., Korolyova A., Tolcheyeva T. Precedent Proper Names and Their Intercultural Transfer. *Acta Linguistica Lithuanica*, 2022. № 87. P. 119-139. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85167881570&origin=resultslist>.

208. Ventola E., Charles C., Kaltenbacher M. Perspectives on Multimodality. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2004. 249 p.

209. Vosoughi S., Roy D., Aral S. The Spread of True and False News Online. *Science*, 2018. № 359 (6380). P. 1146-1151. <https://doi.org/10.1126/science.aap9559>.

210. Weapon Systems and Information War. Office of the Secretary of Defense Washington DC, 01.07.1976. URL: <https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/FOID/>

Reading%20Room/Science_and_Technology/09-F-0070-Weapon-Systems-and-Information-War.pdf.

211. What do Russians see and hear about the war in Ukraine? *CBS News*, 10.03.2022.
URL: <http://www.cbsnews.com/news/russia-ukraine-war-what-do-russians-see-and-hear-at-home>.

СПИСОК СЛОВНИКІВ І ДОВІДНИКОВИХ ВИДАНЬ

212. Базові поняття стратегічних комунікацій: стандарти на основі документів НАТО (англійсько-український та українсько-англійський словник) / уклад.: Л. Компанцева, О. Акульшин, Н. Акульшина, Т. Дєдушкіна, О. Заруба, О. Зубченко, І. Хома, Н. Чернігівська. Київ: Національна академія СБ України, 2019. 324 с.

213. Велика українська енциклопедія. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2023. URL: <https://vue.gov.ua/Валькірії>.

214. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк: ДонНУ, 2012. Т. 1-4. 388 с. URL: <http://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/251>.

215. Полюга Л.М. Повний словник анонімів української мови. Київ: Довіра, 2006. 509 с.

216. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля.– К., 2006. 716 с.

217. Словник української мови: [в 11 т.] / за ред. І. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970-1980. URL: <https://sum.in.ua/p/7/571/2>.

218. Словник фразеологізмів української мови / уклад. В.М. Білоноженко, І.С. Гнатюк, В.В. Дятчук, Н.М. Неровня, Т.О. Федоренко. Київ: Наукова думка, 2003. 788 с.

219. Словник UA: портал української мови та культури. URL: <http://slovnuk.ua/index.php?swrd>.

220. Філософський словник / за ред. В.І. Шинкарука. Київ: Ред. УРЕ, 1986. 800 с.

221. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В.І. Шинкарука. Київ: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. 742 с.
222. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч.Е. Вінквіста, В.Е. Тейлора. Київ: Вид-во «Основи», 2003. 503 с.
223. Енциклопедія сучасної України. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. URL: <https://esu.com.ua/article-14856>.
224. The International Encyclopedia of Language and Social Interaction / ed. K. Tracy, C. Ilie, T. Sandel. Wiley-Blackwell, 2015. 1660 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ¹

225. Валькірії Києва на варті! *Фейсбук-сторінка Чорноморської телерадіокомпанії*, 22.03.22. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=746484156321339>.
226. Велесова книга. Київ: Індо-Європа, 1995. 319 с.
227. Вепринцев В.Б., Манойло А.В., Петренко А.И., Фролов Д.Б. Операции информационно-психологической войны. Москва: Горячая линия-Телеком, 2005. 450 с.
228. Джюко М. Привид Києва: комікс-манга. Харків: Ранок, 2022. 16 с.
229. Доктрина «Русский Донбасс». Донецк: Русский Центр, 2024. URL: <https://donnu.ru/russdonbass>.
230. Жінок на окупованих територіях попереджають про нові листівки – закликають вступати до армії рф. *Укрінформ*, 22.09.2022. URL: www.ukrinform.ua/rubric-regions/3577122-zinok-na-okupovanih-teritoriah-poperedzaut-pro-novi-listivki-zaklikaut-vstupati-do-armii-rf.html.
231. Заседание Международного дискуссионного клуба «Валдай». *Официальный сайт Президента России*, 24.10.2014. URL: <https://kremlin.ru/events/president/news/46860>.

---

¹ Російські джерела ілюстративного матеріалу використано з метою наочного підтвердження застосування ворогом лінгвосугестивних технологій деструктивного впливу на ЦА.

232. Його називають «Привидом Києва». *Фейсбук-сторінка СБ України*, 27.02.22. URL: www.facebook.com/SecurSerUkraine/posts/його-називають-привидом-києва-хоча-він-захищає-нашу-безпеку-мов-справжній-янгол-/307229468170637.

233. «Київський привид» перейшов від оборони в наступ. *Фейсбук-сторінка Сухопутних військ ЗС України*, 2022. URL: <http://www.facebook.com/profile/100066660016222/search/?q=привид%20києва>.

234. Клименко О. Вертолітники. *Голос України*, 03.03.2023. URL: <http://www.golos.com.ua/article/370447>.

235. Колмогорова А., Копнина Г. и др. Лингвистика информационно-психологической войны. Москва: Litres, 2017. URL: <http://flibusta.ru/book/81448-lingvistika-informatsionno-psihologicheskoy-voynyi-kniga-1/read>.

236. Красная звезда от 25.02.2022, № 21.

237. Красная звезда от 28.02.2022, № 22.

238. Манойло А.В. Объекты и субъекты информационного противоборства. Psyfactor, 2003. URL: <http://psyfactor.org/lib/psywar24.htm>.

239. Мельникова К. Донбасс: «Мы должны напомнить отколовшимся регионам, что они тоже русские». *EurAsia Dayli*, 19.01.2021. URL: <http://eadaily.com/ru/news/2021/01/19/donbass-my-dolzhny-napomnit-otkolovshimsya-regionam-chto-oni-tozhe-russkie>.

240. Панарин И.Н. СМИ, пропаганда и информационные войны. Москва: Поколение, 2012. С. 55-77.

241. Панарин И.Н. Информационная война, PR и мировая политика. Москва: Горячая Линия-Телеком, 2006. 352 с.

242. Поблизу Обухова «Київський Привид» збив крилату ракету «Калібр». *Фейсбук-сторінка Сухопутних військ ЗС України*. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=298676802364318&set=pcb.298677795697552>.

243. Политическая работа среди войск и населения противника в годы Великой отечественной войны (1941-1945). Москва: Военное издательство МО СССР, 1971. 256 с.

244. Пристанська Н. Київські «валькірії» готові відправляти окупантів до пекла. *24 Канал*, 06.08.2022. URL: https://24tv.ua/totalniy-opir-kiyivski-valkiriyi-gotovi-vidpravlyati-okupantiv_n1892965.

245. Проект «Новоросія» закритий. Кремль змінює плани на південний схід. *Кореспондент.net*, 21.05.2015. URL: <http://ua.korrespondent.net/ukraine/3517781-proekt-novorosiia-zakrytyi-kreml-zminuiie-plany-na-pivdennyi-skhid>.

246. Расторгуев С.П. Философия информационной войны. Москва: Вузовская книга, 2000. 468 с.

247. Рогозин Д. Война и мир в терминах и определениях. Военно-политический словарь. Москва: АСТ, 2023. *Флибуста*. URL: <http://flibusta.site/b/741233>.

248. Руденко Є., Климов А. «Більш затяті, ніж чоловіки». Як бучанські відьми й валькірії знищують «Шахеди» з кулеметів «Максим». *Українська правда*, 20.08.2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2024/08/20/7471056>.

249. Русский медведь. *Википедия*. URL: http://ru.wikipedia.org/wiki/Русский_медведь.

250. Символи війни: ГО «Захисники Неба» отримала правову охорону на торговельні марки «ПРИВИД КИЄВА», «НІЧНИЙ ПРИВИД», GHOST OF KYIV, NIGHT GHOST. *Сайт Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій*, 15.01.2024. URL: <https://nipo.gov.ua/ho-zakhysnyku-neba-otrymala-pravovu-okhoronu>.

251. Сулейманова Ш.С., Назарова Е.А. Информационные войны: история и современность: учебное пособие. Москва: Международный издательский центр «Этносоциум», 2017. 124 с.

252. Сухопутні війська Збройних Сил України. *Офіційна інтернет-сторінка*, URL: <https://landforces.mil.gov.ua>.

253. У ЗСУ розкрили особу легендарного «Привида Києва»: ким виявився український супергерой. *ТСН*, 30.04.22. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/u-zsu-rozkrili-osobu-legendarnogo-privida-kiyeva-kim-viyavivsya-ukrayinskiy-super-geroy-2050333.html>.

254. Указ Президента Российской Федерации «О Стратегии национальной безопасности Российской Федерации» от 02.06.2021, № 400. *Официальное опубликование правовых актов*. URL: <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/000120210703000>.

255. Указ Президента Российской Федерации «Об утверждении Военной доктрина Российской Федерации» от 25.12.2014, № Пр-2976. *КонсультантПлюс*. URL: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_172989.

256. Указ Президента Российской Федерации «Об утверждении Доктрины информационной безопасности Российской Федерации» от 05.12.2016, № 646. *Официальное опубликование правовых актов*. URL: <http://publication.pravo.gov.ru/document/0001201612060002>.

257. Указ Президента Российской Федерации «Об официальном опубликовании Конституции Российской Федерации с внесенными в нее поправками» от 03.07.2020, № 445. *Официальное опубликование правовых актов*. URL: <https://publication.pravo.gov.ru/document/view/0001202007030012>.

258. Устав Партии «Единая Россия». *Официальный сайт партии «Единая Россия»*. URL: <https://er.ru/party/rule>.

259. У

260. Хмельницька В. «Мене торкнись – перемогу наблизь»: у столиці

в

с

т

261. Хрусталеv Д. Происхождение «русского медведя». *Новое литературное обозрение*, 2011. № 107. С. 137-152.

н

о

в

и

262. ЧВК «Вагнер». *Википедия*. URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki/ЧВК«Вагнер»>.

263. Attack Index: інформаційно-аналітичний ресурс. URL:
<https://attackindex.com>.

264. Escape From Tarkov. URL: <https://www.escapefromtarkov.com>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

СПИСОК

публікацій здобувача за темою дисертації
та відомості про апробацію результатів дисертації

А 1

Список публікацій здобувача за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології інформаційної війни (до визначення поняття). *Записки з українського мовознавства: збірник наукових праць*, 2024. Вип. 31. С. 392-406. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309459>.

2. Карнаух С.В. Концептуалізація поняття інформаційна війна: від військових доктрин до лінгвістичних досліджень. *Folia Philologica*, 2024. Вип.7. С. 11-20. <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2024/7>.

3. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології впливу в доктринальних документах РФ. *Актуальні проблеми української лінгвістики. Теорія та практика*, 2024. Вип. XLIX. С.61-76. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2024.49.61-76>.

4. Karnaukh S. Counter-Suggestive Organisation of Information Campaign Discourses Land Forces of Ukraine *Ghost of Kyiv and Valkyries of Kyiv. International Journal of Philology*, 2024. Vol. 28. № 4. P. 48-62. <https://doi.org/10.31548/philolog/4.2024.48>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Карнаух С.В. Літературний опис інформаційної операції (акції) у романі М. Булгакова «Майстер і Маргарита». *Комунікативні стратегії інформаційного суспільства: лінгвістика, право, інформаційна безпека: матеріали XII Всеукраїнської наукової конференції молодих учених, студентів та курсантів*. Київ: НА СБ України, 2021. Ч. I. С. 85-87.

6. Карнаух С.В. Доктрина «Русський Донбас»: лінгвосугестивний вплив і реальні погрози. *Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки і оборони: проблеми, досвід, перспективи*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Національний університет оборони України, 30.10. 2024 р. С. 107-108.

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації:

7. Карнаух С.В. Як сучасні засоби комунікації впливають на перебіг бойових дій. Кращі кейси інформаційних кампаній Центру моніторингу інформаційного простору та протидії Штабу Командування Сухопутних військ Збройних Сил України/ за заг. ред. Л. Компанцевої. Київ: 7БЦ, 2023. С. 186-194.

8. Karnaukh S. How Modern Means of Communication Influence Combat Action. Best Cases of Information Campaigns by the Infospace Monitoring and Countermeasures Centre of the Land Forces Command Headquarters of the Armed Forces of Ukraine. *Implementation of Strategic Communications under the War Conditions. Recommendations and Best Cases: practical guide* / ed. L. Kompantseva. Kyiv: NA SSU, 2024. P. 57-65.

9. Карнаух С.В. Лінгвосугестивні технології в інформаційних війнах: навч. посібник. Київ: НА СБ України, 2025. 96 с.

A 2

ВІДОМОСТІ

про апробацію результатів дисертації

1. XII Всеукраїнська наукова конференція молодих учених, студентів та курсантів «Комунікативні стратегії інформаційного суспільства: лінгвістика, право, інформаційна безпека». Київ: НА СБ України, 2021 р. Форма участі – очна.

2. V Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки і оборони: проблеми, досвід, перспективи». Київ: Національний університет оборони України, 30.10. 2024 р. Форма участі – очна.

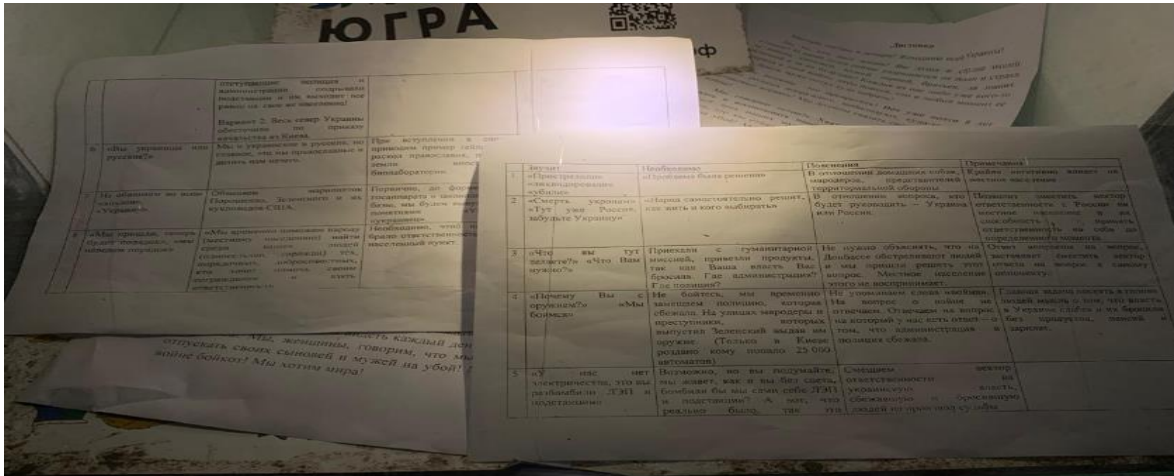
**КОНЦЕПТУАЛЬНА ОПОЗИЦІЯ *СВОЇ* – *ЧУЖІ (ВОРОГ)*,
СФОРМОВАНА В ДОКТРИНІ «РУССЬКИЙ ДОНБАС»**

Категорії протиставлення	СВОЇ	ЧУЖІ (ВОРОГ)
Міжнаціональний простір		
Державні суб'єкти	историческая Родина – Советский Союз, «русский народ Донбасса»	«искусственно созданные государственные образования, политические образования, составлявшие ранее единое государство» – колишні республіки Радянського союзу»
Процедура формування органів влади	Референдуми в Луганську і Донецьку – «проявления политической и национальной воли народа Донбасса и воли русского народа в целом»; «Органы государственной власти Донецкой и Луганской Народных Республик созданы путем прямого мирного делегирования власти народом Донбасса представителям политических и общественных структур»	«антиконституционный переворот в Киеве в феврале 2014 года»; «К власти в Киеве пришли преступники»; «Прозападный государственный переворот»
Форма правління	«государства Донецкая Народная Республика и Луганская Народная Республика – продолжение	«марионеточный проамериканский режим Украины»;

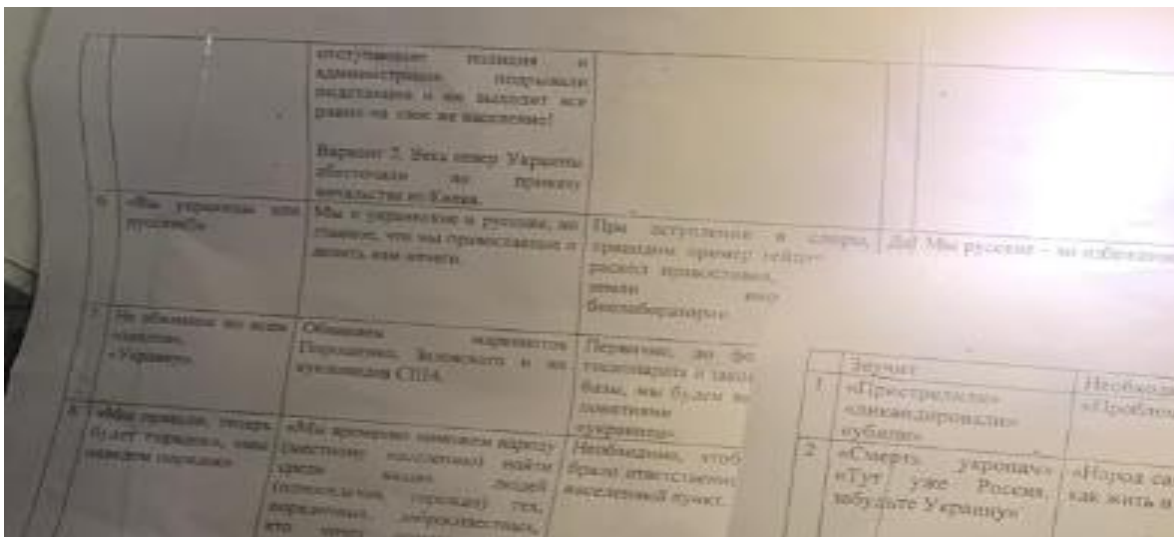
	традиций российской государственности, часть ее общей системы, объединяющей в себе народовластие, верность православным корням, единство и централизм, уважение свободы, прав и достоинства граждан, верность исторической традиции и наследию предков, экономическую и военную мощь»	«отказ органов власти и местного самоуправления бывших Донецкой и Луганской областей Украины выполнять свои обязанности перед народом и избирателями в ситуации государственного переворота, ... назначение киевской преступной властью своих незаконных представителей»
Іменування учасників протистояння	«преследуемые русские соотечественники и приверженцы Русского мира»; «русский народ Донбасса»	«оккупанты и украинские националисты»
Іменування адміністративно-територіальних одиниць	Донецкая Народная Республика; Луганская Народная Республика	бывшая Донецкая область Украины; бывшая Луганская область Украины
Оцінка подій щодо окупації Донбасу Росією	«борьба за воссоединение народа и земель исторической России в рамках единого организма»	«карательна операция на Донбассе – так называемая “АТО”»
Культурно-ціннісний вимір	«Самая богатая русская культура имеет огромный интеллектуальный и моральный потенциал, нашедший воплощение в православии, оригинальной и глубокой русской философии, передовой	«многолетнее систематическое уничтожение русского языка и культуры, исторической памяти русского народа на Украине»; «геноцид русского народа путем насильственного принуждения к украинизации или физическому уничтожению»;

	науке и технологиях, классической литературе и самобытном искусстве»	«приоритет насильственного и кровавого насаждения украинского языка и культуры, ... война всему русскому населению бывшего СССР»; «западенский» менталитет
Глобальний простір		
Суб'єкти світової цивілізації	«Русский мир – уникальный феномен мировой цивилизации»; «Русский народ не только нация, но и суперэтнос – более широкая общность носителей русского языка, культуры, ценностей, исторического наследия, которое называется Русским миром»	«бывшая Украина»; «ликвидация украинского государства»; «украинский национализм и западный империализм»; «придуманная история Украины, которая строилась как борьба с Россией»

Технічні завдання для російських пропагандистів щодо комунікацій з мешканцями тимчасово окупованих територій

Завдання	Необхідно	Примітки
1. Знайти «Гриб-трояцький-клик-водородний»-суботні»	«Проблема була вирішена»	В откровенні домашніх співах, марафетів, представителів територіальної оборони.
2. «Смерть українців» «Тут уже Росія, забудьте Україну!»	«Народ самостійно вирішує, як жити і кого вибрати»	В откровенні співах, що буде рухати – Україна или Россия.
3. «Чого ви тут делаете?» «Что Вам нужно?»	«Приехали с гуманитарной миссией, привезли продукты, так или Ваша власть Вас беспокоит. Где администрация? Где полиция?»	Не нужно объяснять, что на Донбассе обстреливают людей и мы должны решить этот вопрос. Местные население этого не воспринимает.
4. «Почему Вы оружете?» «Мы боимся»	«Не бойтесь, мы временно зашищем полицию, которая сбегала. На улицах мародеры и преступники, которых выпустил Зеленский выдал им оружие. (Только в Киеве роздано кому попало 25 000 автоматов)»	Не упоминаем слова «война». На вопрос о войне не отвечаем. Отвечаем на вопрос, на котором у нас есть ответ – в том, что администрация и полиция сбегала.
5. «У нас нет электричества, это из-за разбомбили ТЭП и подстанцию»	«Возможно, но вы подумайте, мы живем, как и вы без света. Бомбили бы мы сами себе ТЭП и подстанцию? А вот, что реально было, так это»	Смещаем ответственность на украинскую администрацию и буржуазную власть на территории окупации.

Результати контент-аналізу
за ключовими словами СВО, Украин (22.02.2022-06.2022)
(інформаційно-аналітичний ресурс Attack Index)

The screenshot shows the Attack Index web application interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'ATTACK INDEX BE ON YOUR GUARD' and menu items: 'Новий запит', 'Звіти', 'Замовлення', 'Глосарій', 'Інструкція', 'Профіль', 'Ua', 'En', 'Ru', and 'Вийти'. Below the navigation bar, a search bar contains the text '(СВО Украин)'. To the right of the search bar, there is a date filter 'Дата запису: 03.11.24.08:50' and icons for edit and delete. Below the search bar, there is a 'Звіт' section with a date range 'Лют-22 - Чер-22' and buttons for 'Дані' and 'Друкувати'. A summary table shows the following data:

Індекс Атаки	Публікації	Залучена аудиторія	Позитив	Негатив	Нейтрал
6	6 834	4 986 349	625	2215	3994

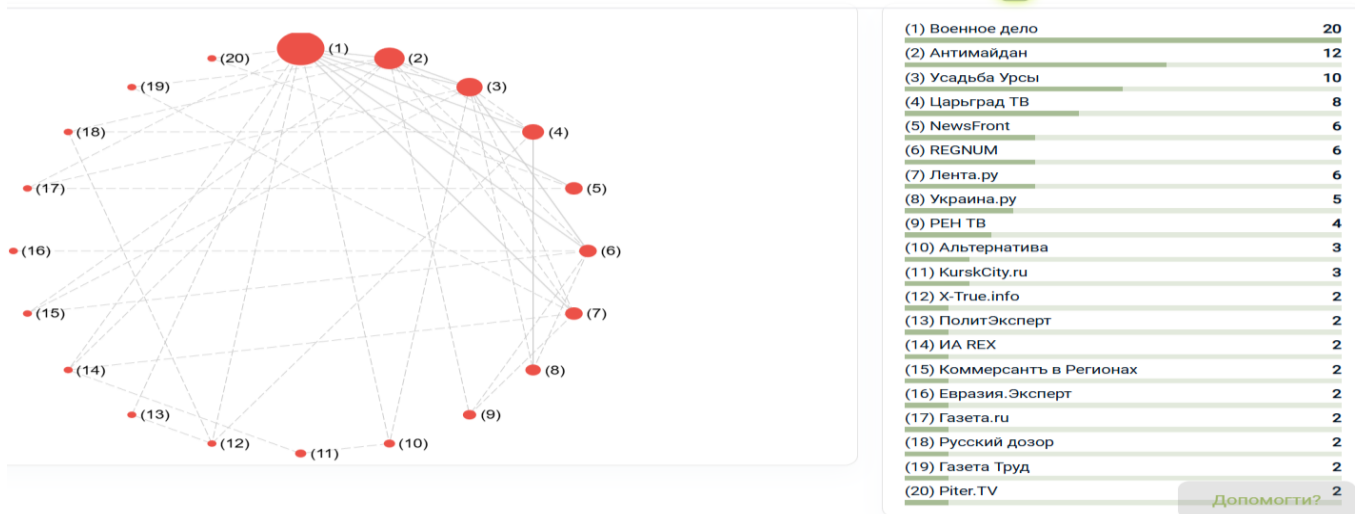
Below the summary table, there is a section titled 'ІНДЕКС АТАКИ'. The text below this section reads: 'За вашим запитом знайдено 6 834 публікацій. Нижче – індекс інтенсивності атаки і пояснення про ступінь її небезпеки для об'єкта, який ви вказали в запиті. [Вигрузка](#) Імовірне покриття аудиторії, що подивилась публікації по вашому запиті, становить 4 986 349 осіб.'

Скриншот 1. Загальні результати контент-аналізу за ключовими словами СВО, Украин

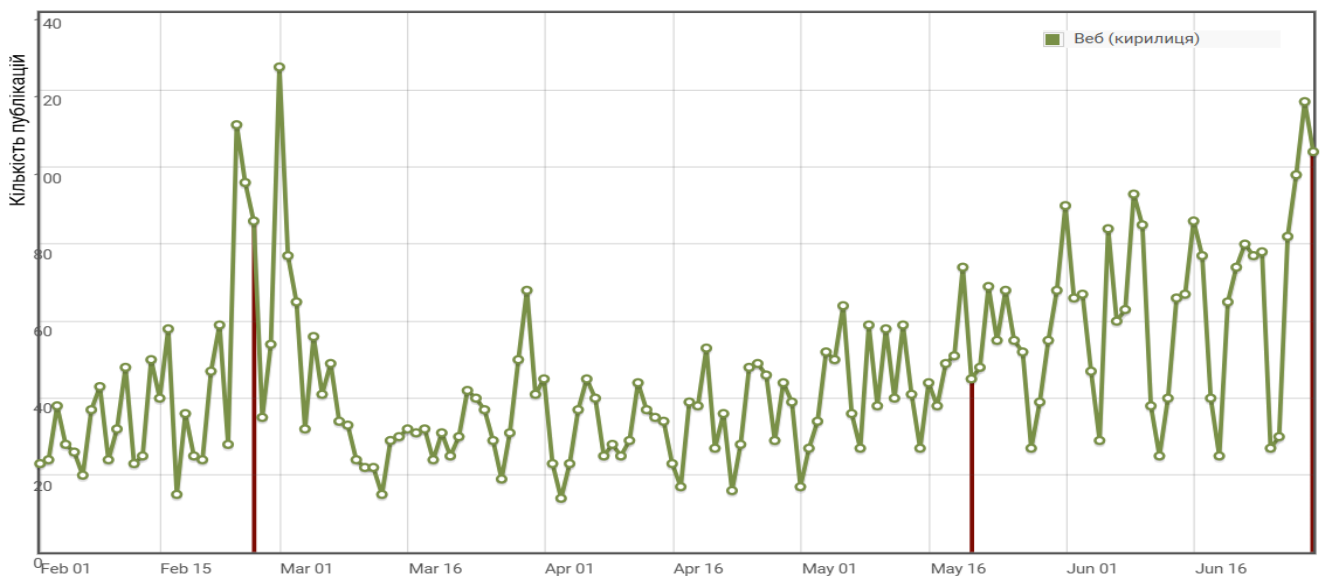
Ежедневные Новости Влади...	39
Антимайдан	31
Русский дозор	27
Московский комсомолец	25
ТАСС	24
Лента.ру	24
Городской портал	23
Newsland	20
Правда.ру	18
Газета.ру	18
Усадьба Урсы	17
РуАН	17
Царьград ТВ	17
NewsFront	16
ВПК.name	15
Федеральное агентство но...	13
Телеканал 360*	13
Известия	12
Военное дело	12
EADaily	12

Скриншот 2. Топ-20 джерел, що розповсюджували інформацію за ключовими словами СВО, Украин

Павутина зв'язків показує взаємозалежність (наприклад, передрук чи наявність посилань). 20 найбільш значущих об'єктів інформаційного сплеску або операції в період 22.02.2022 р.- 06.2022 р.

Скриншот 3. Зв'язки джерел, розповсюджували інформацію за ключовими словами СВО, Украин

Скриншот 4. Інформаційна картина щодо кількості публікацій за ключовими словами СВО, Украин

	закрыт
<p>Детали на день по запросу СВО@1/Украин count.ru 2022.02.24</p> <ol style="list-style-type: none"> Украина эвакуирует своих дипломатов из российской столицы <i>Русская планета</i> Обсяг сюжеты: 203. Период: 2022.02.24 00:02 - 2022.02.24 23:19 США вводят санкции против крупнейших банков России <i>Сетевое издание "Смотрим"</i> Обсяг сюжеты: 95. Период: 2022.02.24 00:02 - 2022.02.24 23:38 В США впервые назвали Донбасс не Украиной, а спорной территорией <i>Империяnews.ru</i> Обсяг сюжеты: 35. Период: 2022.02.24 01:12 - 2022.02.24 23:26 Евросоюз планирует оперативно принять новые жесткие санкции против России <i>АлтаПресс</i> Обсяг сюжеты: 9. Период: 2022.02.24 08:36 - 2022.02.24 23:38 Как Шольц пользуется моментом - и Вашингтону угождает, и на российском газе зарабатывает <i>Русский дозор</i> Обсяг сюжеты: 8. Период: 2022.02.24 09:40 - 2022.02.24 20:27 Запад отказался от Украины: что дальше? <i>Sputnik Молдова</i> Обсяг сюжеты: 8. Период: 2022.02.24 07:12 - 2022.02.24 22:42 16:19, 24 февраля 2022 Мировые цены на пшеницу могут превысить \$400 за тонну из-за си <i>Интерфакс газета</i> Обсяг сюжеты: 4. Период: 2022.02.24 15:36 - 2022.02.24 17:05 Зеленский обратился к украинцам с предложением "вернуться к миру" <i>Федеральное агентство новостей</i> <p>https://attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F 4/181</p>	<ol style="list-style-type: none"> 24 февраля 2022, Четверг, 20:20 Немцы в присутствии Путина объявляли о сотрудничестве <i>Sport24.ru</i> Обсяг сюжеты: 4. Период: 2022.02.24 00:01 - 2022.02.24 22:41 Россия закрыла воздушное пространство у границы с Украиной: отменены все рейсы из Сочи <i>Наша Версия.ru</i> Обсяг сюжеты: 5. Период: 2022.02.24 07:36 - 2022.02.24 13:15 17:37, 24 февраля 2022 Поклонская обратилась к русским и украинцам <i>Лента.ру</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 17:38 - 2022.02.24 18:52 Матвиенко упрекнула противников войны в эгоизме <i>Newsland</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 17:39 - 2022.02.24 18:10 Народ Украины не должен быть жертвой мирового капитала и олигархических кланов <i>Газета "Правда"</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 16:01 - 2022.02.24 19:19 Геннадий Зюганов: "Надо все сделать для того, чтобы на Украине и Донбассе установился <i>Московский городской комитет КПРФ</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 12:06 - 2022.02.24 22:19 В ДНР заявили о готовности украинских военных сложить оружие <i>Сетевое издание "Смотрим"</i> Обсяг сюжеты: 6. Период: 2022.02.24 00:08 - 2022.02.24 11:01 Литва также приостановила выдачу виз российским гражданам <i>Mt7.ru</i> Обсяг сюжеты: 4. Период: 2022.02.24 10:21 - 2022.02.24 21:04 НАТО не пошлет в Украину свои силы <i>Ридус.ру</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 14:31 - 2022.02.24 17:28 Китай отреагировал на российскую военную спецоперацию на Украине, призвав к сдержанно <i>Антимайдан</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 12:08 - 2022.02.24 21:31 Заявление Форума свободной России в связи с открытой агрессивной путинской России проти <i>Русский Монитор</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 13:35 - 2022.02.24 13:49 Операция ВС РФ на Украине - вечерняя сводка <i>Геополитика.ру</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 18:31 - 2022.02.24 18:57 сегодня в 14:04 Украинцы массово хлынули в Крым: такси из Харькова - 300 долларов <i>Московский комсомолец</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 14:03 - 2022.02.24 23:10 Украина закрыла свое воздушное пространство <i>Inline.ru</i> Обсяг сюжеты: 5. Период: 2022.02.24 06:38 - 2022.02.24 11:35 <p>Обсяг сюжеты: 5. Период: 2022.02.24 06:38 - 2022.02.24 11:35</p>
<p>03.11.24, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <p>Обсяг сюжеты: 4. Период: 2022.02.24 18:01 - 2022.02.24 22:05</p> <ol style="list-style-type: none"> Польша решила предоставить Украине валютный своп на миллиард долларов <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 18:35 - 2022.02.24 23:31 Бывшая кандидат в президенты США осудила антироссийские действия Байдена <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжеты: 3. Период: 2022.02.24 15:31 - 2022.02.24 23:54 	<ol style="list-style-type: none"> 25. Сенатор Ковитиди: Европа должна поблагодарить Россию за спецоперацию в Донбассе <i>ПолитЭксперт</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 17:21 - 2022.02.24 18:42 В Киеве объявили воздушную тревогу <i>РосБизнесКонсалтинг</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 16:41 - 2022.02.24 18:03 Киев просит у Евросоюза экстренную медицинскую помощь <i>Русская планета</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 15:35 - 2022.02.24 17:53 Вооруженные силы РФ наносят удары по военным объектам на Украине <i>SakhaNews</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 09:01 - 2022.02.24 23:08 <p>attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F</p>
<p>03.11.24, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <ol style="list-style-type: none"> Малофеев объяснил, кто спустил спусковой крючок на Украине <i>ПравдоРУБ</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 13:14 - 2022.02.24 14:23 "Бюджет передана народу". Депутат Госдумы Никонов озвучил дальнейшую судьбу Украины <i>Политика сегодня</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 12:21 - 2022.02.24 14:27 	<p>24, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <ol style="list-style-type: none"> 29. Малофеев объяснил, кто спустил спусковой крючок на Украине <i>ПравдоРУБ</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 13:14 - 2022.02.24 14:23 "Бюджет передана народу". Депутат Госдумы Никонов озвучил дальнейшую судьбу Украины <i>Политика сегодня</i> Обсяг сюжеты: 2. Период: 2022.02.24 12:21 - 2022.02.24 14:27

Топ-30 повідомлень 26.02.2022

Детали на день по запросу СВО@/1/Украин country.ru 2022.02.26

1. Зеленский сбежал из Киева - Володин
Утро.ru
Обсяг сюжету: 142. Період: 2022.02.26 00:07 - 2022.02.26 23:12
2. 36 минут назад Председатель Госдумы Володин объяснил, почему украинские военные склад
Кубанские Новости
Обсяг сюжету: 13. Період: 2022.02.26 11:55 - 2022.02.26 16:08
3. Россия никогда не начинает войн, Россия их заканчивает. Члены РВИО выступили с заявле
Российская газета
Обсяг сюжету: 5. Період: 2022.02.26 10:34 - 2022.02.26 19:56
4. ПАТЕТИЧЕСКАЯ СОНАТО: АЛЬЯНС ТОРЖЕСТВЕННО СДАЛ ЗЕЛЕНСКОГО
Русский дозор
Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.02.26 10:35 - 2022.02.26 22:56
5. 18:23, 26.02.2022 США выделили Украине на оборону дополнительные 350 млн долларов
Городской портал
Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.02.26 16:13 - 2022.02.26 18:10
6. Foreign Policy: Рефлекторный ответ США на действия России бьет по их собственным инте
Око Планеты
Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.02.26 16:08 - 2022.02.26 17:35
7. Зеленский призывает принять Украину в ЕС
ANNA-News
Обсяг сюжету: 5. Період: 2022.02.26 10:04 - 2022.02.26 17:45
8. На Украине остановили Шебелинский НПЗ до стабилизации ситуации
Красная Весна
Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.02.26 14:13 - 2022.02.26 16:07
9. Недочеловек с ружьем, выданным ему властью. В Украине начались разбои, грабежи и маро
Украина.ru
Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.02.26 07:15 - 2022.02.26 21:06

/attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3#UN2206291245F

24, 12:05

(СВО Украин) - Attack Index

10. 27.02.2022 00:04 Владимир Кожемякин Кто утопил величайшую из утопий? Рой Медведев - о
Аргументы и Факты
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 23:10 - 2022.02.26 23:40
11. Басурин заявил о взятии под контроль ДНР двух населённых пунктов на юге Донецкой обла
RT на русском
Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.02.26 09:35 - 2022.02.26 14:05

- Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.02.26 09:35 - 2022.02.26 14:05
12. 16:39, 26 февраля 2022 Глава пограничной службы Украины рассказал о презерении к белор
Лента.ru
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 16:08 - 2022.02.26 18:36
13. Сотрудники ИТ-отрасли опубликовали открытое письмо против войны России с Украиной - е
TJournal
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 16:55 - 2022.02.26 17:13
14. Лукашенко подтвердил готовность предоставить площадку для переговоров по урегулирован
ПРАЙМ
Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.02.26 02:21 - 2022.02.26 15:41
15. Хакеры-вымогатели встали на сторону российского правительства
PCNews.ru
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 16:19 - 2022.02.26 16:35
16. Президент Эстонии взял на вооружение клич украинских нацистов
Красная Весна
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 15:16 - 2022.02.26 17:31
17. СМИ: Япония обсуждает с ЕС возможность дополнительных поставок СПГ
ПРАЙМ
Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.02.26 06:00 - 2022.02.26 16:02
18. Украинский кризис развалил крупнейшую антироссийскую организацию на постсоветском про
Антимайдан
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 07:25 - 2022.02.26 21:09
19. Цунаева: Россияне помнят, что победа в Великой Отечественной войне добыта людьми раз
Ruposters.ru
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 09:35 - 2022.02.26 18:46
20. ООН: более 150 тысяч жителей Украины стали беженцами
ПолитРоссия
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 08:41 - 2022.02.26 17:22
21. В Киеве расстреляли семью из пяти человек - Шарий
Конт
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 09:31 - 2022.02.26 16:24
22. Ролітка: Прибалтика опасается "дезертирства" НАТО, если Россия решит проверить его н
ИноТВ
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 23:35 - 2022.02.26 23:35
23. Глава парламента Турции обсудил с украинским коллегой военную ситуацию
Красная Весна
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 23:31 - 2022.02.26 23:31
24. Жители Тайваня не готовы защищать острова - Френсис Фукуяма
Красная Весна
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 23:31 - 2022.02.26 23:31
25. 26.02.2022, 23:30 Президент Украины объявил о решении европейских стран согласовать о
Ореанда-Новости
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 23:18 - 2022.02.26 23:18
26. Леонид Каганов: НЕ ДОРОГИЕ украинцы! В эти ЛЕГКИЕ дни я все дни и ночи думаю только Н
Общая Газета.RU
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 23:16 - 2022.02.26 23:16
27. Появилось видео освобождения от ВСУ Новоапостоловки, Свободного, Донского
Красная Весна
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 22:32 - 2022.02.26 22:32
28. 26 февраля 2022, 22:20 Актуальная тема: Обострение в Донбассе ОБСЕ выводит наблюдателя
BFM.ru
Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.02.26 22:18 - 2022.02.26 22:18
29. Московская патриархия разрешила УПЦ МП говорить про "трех Каина", предполагает протод
Credo.Press
Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.02.26 09:50 - 2022.02.26 12:24
30. Украинская оппозиция выступила за проведение переговоров между Киевом и Москвой

Топ-30 повідомлень 01.03.2022

<p>Детали на день по запросу СВО@/1/Украин country.ru 2022.03.01</p>	
<p>1. Лукашенко назвал тяжелым разговор с Зеленским <i>Политика сегодня</i> Обсяг сюжету: 130. Період: 2022.03.01 00:00 - 2022.03.01 23:07</p> <p>attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F 22/181</p>	<p>12. сегодня в 05:24 Операторы Украины отключили связь для телефонов с российскими номерам <i>Московский комсомолец</i> Обсяг сюжету: 11. Період: 2022.03.01 01:42 - 2022.03.01 09:08</p> <p>13. Бард Новиков призвал уничтожить "нацистскую сволочь" на Украине <i>Ура.Ru</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 15:15 - 2022.03.01 22:11</p> <p>14. МИД Грузии надеется на восстановление отношений, несмотря на отзыв Украиной своего по <i>ТАСС</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.01 14:12 - 2022.03.01 22:31</p> <p>15. В РПЦ призвали прекратить войну с Украиной <i>Каспаров.Ru</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 15:49 - 2022.03.01 16:34</p> <p>16. Латинская Америка - в стороне от конфликта <i>Конт</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 23:25 - 2022.03.01 23:26</p> <p>17. Представители РПЦ выступили с антивоенным заявлением <i>Znak.com</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 13:58 - 2022.03.01 18:17</p> <p>18. Международный уголовный суд назвал дату рассмотрения иска Украины против России <i>Профиль.ru</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 09:13 - 2022.03.01 22:45</p> <p>19. Захарова отреагировала на решение ФРГ поставлять оружие Киеву <i>Телеканал Звезда</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.01 01:04 - 2022.03.01 22:14</p> <p>20. Федеральные телеканалы отказались от рекламы "Уралсиба" с Галкиным <i>Newsland</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 19:53 - 2022.03.01 20:10</p> <p>21. ОБРАЩЕНИЕ СЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЕЙ РУССКОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ С ПРИЗЫВОМ К ПРИМИРЕНИЮ И ПР <i>Конт</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 19:06 - 2022.03.01 20:27</p> <p>22. Закарпатье собралось стать Венгрией: Киев рискует остаться без Западной Украины attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F 23/181</p>
<p>4, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <p>2. В Киеве заявили о начале рассмотрения заявки Украины на членство в ЕС <i>РосБизнесКонсалтинг</i> Обсяг сюжету: 17. Період: 2022.03.01 03:11 - 2022.03.01 23:07</p> <p>3. Перенджиев: безопасность России и новый формат Украины станут итогами спецоперации ВС <i>ПолитЭксперт</i> Обсяг сюжету: 15. Період: 2022.03.01 01:25 - 2022.03.01 17:14</p> <p>4. Ход освобождения Украины. Сводка ИА Красная Весна 1 марта <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжету: 12. Період: 2022.03.01 06:06 - 2022.03.01 20:31</p> <p>5. Политолог раскрыл "программы максимум" для Москвы и Киева на переговорах <i>Южный Федеральный</i> Обсяг сюжету: 11. Період: 2022.03.01 00:08 - 2022.03.01 23:31</p> <p>6. Кулеба назвал условия участия Украины во вторых переговорах с Россией <i>Национальная Служба Новостей</i> Обсяг сюжету: 8. Період: 2022.03.01 13:13 - 2022.03.01 16:56</p> <p>7. Президент Польши прокомментировал, почему не посылает самолеты на Украину <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.03.01 14:31 - 2022.03.01 19:23</p> <p>8. 09:51, 01.03.2022 Военный эксперт Балуевский указал на главную ошибку украинской армии <i>Городской портал</i> Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.03.01 09:28 - 2022.03.01 16:31</p> <p>9. 1 марта 2022, 20:50 Каннский фестиваль запретил участие российской делегации в 2022 г <i>Росбалт</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.01 19:08 - 2022.03.01 20:34</p> <p>10. "США в ужасном состоянии" - Байден готовит обращение к американцам <i>REGNUM</i> Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.03.01 01:43 - 2022.03.01 23:13</p> <p>11. Обращение священнослужителей Русской Православной Церкви с призывом к примирению и пр</p>	<p>4, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <p><i>Федеральное агентство новостей</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.01 03:46 - 2022.03.01 15:08</p> <p>23. Цена газа в Европе поднялась выше \$1 300 за 1 тыс. куб. м <i>ТАСС</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 16:43 - 2022.03.01 19:18</p> <p>24. 19:17, 1 марта 2022 Зеленский назвал главное условие для отказа от вступления в НАТО <i>Лента.ru</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 18:38 - 2022.03.01 19:17</p> <p>25. Варварство и жесточайший цинизм <i>Сегодня.ru</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.01 01:18 - 2022.03.01 16:26</p> <p>26. 01 Марта 11:03 Украинские боевики уничтожают за собой следы - НМ ДНР <i>Новоросинформ</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 10:13 - 2022.03.01 11:40</p> <p>27. Зеленский призвал закрыть для РФ все аэропорты и порты мира <i>Еженедельник "Компания"</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.01 00:03 - 2022.03.01 19:42</p> <p>28. Игорь Шишкин: Минимум кровопролития - это одна из главных задач России <i>Журнал Международная жизнь</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 14:45 - 2022.03.01 17:42</p> <p>29. О Лукашенко из бело-руссии <i>Кавказский узел</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 15:49 - 2022.03.01 16:13</p> <p>30. 16:09 Подпишитесь: С улыбкой и в военной форме. "Жену Зеленского" рассекретили <i>Царьград ТВ</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.01 15:14 - 2022.03.01 16:23</p>

Топ-30 повідомлень 30.03.2022

<p>Детали на день по запросу СВО@/1/Украин country.ru 2022.03.30</p> <p>1. В Стамбуле завершились переговоры между российской и украинской делегациями <i>Столетие.ru</i> Обсяг сюжету: 76. Період: 2022.03.30 00:09 - 2022.03.30 22:59</p> <p>2. 30 марта 2022, 19:13 Лавров рассказал о прогрессе на переговорах России и Украины <i>Газета.ru</i> Обсяг сюжету: 13. Період: 2022.03.30 00:24 - 2022.03.30 21:53</p> <p>3. 30 марта 2022, 19:17 "Не исключено, что Бог их накажет". В Раде предложили забрать це <i>Газета.ru</i> Обсяг сюжету: 9. Період: 2022.03.30 09:02 - 2022.03.30 22:27</p> <p>4. "Спортсмены не думают о политике": паралимпийцы рассказали о том, как на них повлияло <i>63.ru Самара</i> Обсяг сюжету: 5. Період: 2022.03.30 13:06 - 2022.03.30 15:03</p> <p>5. 19:47, 30.03.2022 Лавров: Киев понял, что вопрос Крыма и Донбасса решен окончательно <i>Городской портал</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.30 18:57 - 2022.03.30 20:38</p> <p>6. 30 Марта 16:17 Венгрия обвинила Украину в попытке вмешаться в парламентские выборы <i>Новоросинформ</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.30 14:37 - 2022.03.30 19:40</p> <p>7. Болгарское оружие для ВСУ: чем воюет Украина? <i>Ридус.ru</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.30 14:29 - 2022.03.30 20:36</p> <p>8. Сегодня, 07:45 Так прав Путин или не прав? <i>X-True.info</i></p> <p>..... /attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F</p>	<p>23. Чулпан Хаматова уволилась из "Современника" <i>Wonderzine</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 20:35 - 2022.03.30 20:35</p> <p>24. Константин Затулин: Русские и русскоязычные, подвергаемые гонениям, должны знать - Рс <i>Украина.ru</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 07:44 - 2022.03.30 12:36</p> <p>25. Расследование по поводу сына Байдена набирает новые обороты <i>Аргументы Недели</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 20:12 - 2022.03.30 20:12</p> <p>26. Откровения Корчинского <i>Сегодня.ru</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 19:20 - 2022.03.30 19:20</p> <p>27. Норвегия передала Украине в два раза больше противотанковых гранатометов <i>Русский Еврей</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 19:18 - 2022.03.30 19:18</p> <p>28. 30 марта 2022, 18:22 Глава Минпросвещения РФ: украинские учебники создают фейковую и <i>Первый канал</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.30 15:30 - 2022.03.30 19:00</p> <p>29. La Vanguardia (Испания): полиция ведёт борьбу с охотниками за "ценным товаром" - укр ..... attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F</p>
<p>24, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <p>Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.30 07:58 - 2022.03.30 19:58</p> <p>9. Ответы С.В.Лаврова на вопросы СМИ по итогам двусторонних встреч "на полях" Министерск <i>Журнал Международная жизнь</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 21:54 - 2022.03.30 22:14</p> <p>10. Минобороны: целью перегруппировки российских Вооруженных сил является активизация де <i>Катехон</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 19:50 - 2022.03.30 21:57</p> <p>11. 30 марта 2022, 16:31 Свищев о выходе Польши на ЧМ: исполнили многоходовочку, но далек <i>Газета.ru</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.03.30 11:34 - 2022.03.30 16:36</p> <p>12. Все следят за переговорами, Киев взялся за Венгрию, The Washington Post прозрел: что <i>Украина.ru</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.03.30 00:57 - 2022.03.30 22:57</p> <p>13. В Госдуме РФ начинает работу парламентская комиссия по расследованию деятельности био <i>БелРос</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 15:32 - 2022.03.30 18:15</p> <p>14. 30 марта 2022, 13:05 ООН: количество украинских беженцев достигло 4 млн <i>Газета.ru</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 13:35 - 2022.03.30 15:12</p> <p>15. Красный Крест уличил Украину во лжи <i>МК Лондон</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 11:20 - 2022.03.30 13:26</p> <p>16. Зеленский отвечает только на заранее согласованные вопросы сервильных холуев <i>Путин сегодня</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.03.30 10:56 - 2022.03.30 13:48</p> <p>17. Доверенное лицо Путина на выборах оперная певица Анна Нетребко осудила войну в Украин <i>The Insider.ru</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 23:13 - 2022.03.30 23:13</p> <p>18. 30.03 22:53 Франция не видит прорыва в переговорах Украины и РФ <i>MIGnews.com</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 22:59 - 2022.03.30 22:59</p> <p>19. Европа готова повторить трюк независимой с "реверсом газа" <i>РуАН</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 22:56 - 2022.03.30 22:56</p> <p>20. Три последних карты боев на Украине сегодня 30 марта 2022, что происходит сейчас - ка <i>Правда-ТВ.ru</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 22:45 - 2022.03.30 22:45</p> <p>21. 30 марта 2022, 21:02 Зеленский доложил Байдену о ходе переговоров с Россией <i>Новый день</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 22:25 - 2022.03.30 22:25</p> <p>22. Эксперт: Только спецоперация изменила позицию Украины по НАТО <i>Взгляд.ru</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 20:56 - 2022.03.30 20:56</p>	<p>12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <p><i>ИносМИ.ru</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 18:42 - 2022.03.30 18:42</p> <p>30. Экс-тренер Руха: Мы объединены одной идеей и будем помогать детям-переселенцам <i>Prosto-Sport.com</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.03.30 18:21 - 2022.03.30 18:21</p>

Топ-30 повідомлень 09.06.2022

<p>Детали на день по запросу СВО@1/Украин country.ru 2022.06.09</p> <ol style="list-style-type: none"> Средства ПВО сбили украинский Су-25 и 13 беспилотников <i>Война и Мир</i> Обсяг сюжету: 14. Період: 2022.06.09 01:14 - 2022.06.09 22:52 Поляки против предоставления пособий украинцам <i>Важно инфо</i> Обсяг сюжету: 18. Період: 2022.06.09 00:10 - 2022.06.09 15:54 В Кремле оценили слова Делимханова о сроках окончания спецоперации на Украине <i>Взгляд.ру</i> Обсяг сюжету: 13. Період: 2022.06.09 10:50 - 2022.06.09 21:18 Украина 9 июня 2022 года: карта боевых действий, последние новости сегодня и обзор со <i>Правда-TV.ru</i> Обсяг сюжету: 11. Період: 2022.06.09 07:12 - 2022.06.09 17:28 Поставки американских систем РСЗО станут шагом к ядерной войне <i>Русский дозор</i> Обсяг сюжету: 9. Період: 2022.06.09 00:08 - 2022.06.09 22:29 Украинка устроила скандал в берлинском кафе под названием "Россия" <i>Парламентская газета ФС РФ</i> Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.06.09 13:38 - 2022.06.09 21:31 Президент Польши Дуда: Мы отдали Украине свои танки, и теперь у нас ничего нет взамен <i>EADaily</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.06.09 11:27 - 2022.06.09 21:50 Экзистенциальные недоумения <i>Русская народная линия</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.06.09 11:16 - 2022.06.09 18:05 США не имеют четкого представления о военной стратегии Украины, признают чиновники <i>ИноСМИ.ру</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.06.09 00:39 - 2022.06.09 14:27 Молдавия готовится к присоединению к Румынии и НАТО: к чему может привести реализация <i>Правда-TV.ru</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.06.09 07:25 - 2022.06.09 12:41 ВКС РФ применили против ПВО Украины 4 истребителя Су-57, объединенных в единую сеть <i>Военное дело</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.06.09 08:47 - 2022.06.09 14:20 На чьей стороне Кавказстан в гибридной войне Запада против России? <i>ИСМИ</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 14:11 - 2022.06.09 21:50 	<ol style="list-style-type: none"> Фронт ВСУ под Славянском стремительно рушится: там АД! <i>Антифашист</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.06.09 00:10 - 2022.06.09 21:11 13:00 Подпишитесь: Санкционная война: Денежные власти России по-прежнему помогают Э <i>Царьград ТВ</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 13:13 - 2022.06.09 19:58 09 июня 2022, 13:51 Польша подтолкнула Зеленского к передаче ей государственных функц <i>Телеканал 360*</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 14:04 - 2022.06.09 18:18 Андрей Привезенцев: Если Украина будет использовать "Железный купол", это не переломи <i>Украина.ру</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 12:44 - 2022.06.09 19:23 35 минут назад Цены на газ в Европе резко выросли из-за пожара на СПГ-заводе в США <i>Ведомости.ru</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 13:45 - 2022.06.09 16:43 ЦИФРОВАЯ ЭВТАНАЗИЯ: ВЭФ предлагает обучать детей в дополненной реальности, чтобы "с <i>Москва - Третий Рим</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 12:02 - 2022.06.09 13:57 Украинские БПЛА терроризируют приграничные с Украиной районы России <i>Русский дозор</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 11:10 - 2022.06.09 13:58 9 июня 23:03 СМИ: Великобритания грозит голод после разрыва связей с Россией <i>Свободная Пресса</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 23:11 - 2022.06.09 23:11 <p>attackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F</p> <hr/> <p>4, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <ol style="list-style-type: none"> Танки возвращаются <i>Эспийт Аджанис</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 23:08 - 2022.06.09 23:08 США отказались продлить с Россией диалог по стратегической стабильности <i>News.ru</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.06.09 23:01 - 2022.06.09 23:01 Цивилизационный подход, или Кому нужен мир без России <i>Русский дозор</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.09 09:10 - 2022.06.09 13:57 09.06.2022 20:28:00 Повестку форума Шангри-Ла переключают на Киев <i>Независимая газета</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 22:27 - 2022.06.09 22:27 9 июня 2022, 20:21 В МИД Украины и Великобритании считают иностранных наемников комба <i>Новый день</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 22:24 - 2022.06.09 22:24 Задержаны сопредседатель и лидер оппозиционной украинской партии <i>ANNA-News</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 21:09 - 2022.06.09 21:09 В Госдуме пообещали заблокировать интернет-порталы Госдепартамента США <i>News.ru</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 21:01 - 2022.06.09 21:01 20:17, 9 июня 2022 Дизайнер раскритиковал логотип российского "Макдоналдса" <i>Лента.ру</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 20:38 - 2022.06.09 20:38 Отношение к СВО раскололо московских... и не только ... евреев??... <i>Усадьба Урсы</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 20:26 - 2022.06.09 20:26 Пятнадцать человек стали жертвами обстрела Стаханова со стороны ВСУ <i>Антифашист</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.09 20:10 - 2022.06.09 20:10
---	--

Топ-30 повідомлень 29.06.2022

<p>Детали на день по запросу СВО@1/Украин country.ru 2022.06.29</p> <ol style="list-style-type: none"> Военный историк предрекает России победу на Украине <i>СпецЛаб.ру</i> Обсяг сюжету: 35. Період: 2022.06.29 00:10 - 2022.06.29 22:13 "До последнего украинца": в НАТО призвали Зеленского решить конфликт на поле боя <i>Альтернатива</i> Обсяг сюжету: 12. Період: 2022.06.29 11:10 - 2022.06.29 22:48 Что произошло на Украине 29 июня: над Россией сбит беспилотник ВСУ, Киев просит у зап <i>Федеральное агентство новостей</i> Обсяг сюжету: 9. Період: 2022.06.29 05:45 - 2022.06.29 22:43 18:55, 29 июня 2022 На Украине собрались возвращать территории военным путем <i>Лента.ру</i> Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.06.29 13:52 - 2022.06.29 22:27 Президент Индонезии сказал Зеленскому, что он передаст послание Путину <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжету: 4. Період: 2022.06.29 11:27 - 2022.06.29 22:53 МО РФ: солдаты ВСУ массово дезертируют на Лисичанском направлении из-за голода <i>Военное дело</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.06.29 11:45 - 2022.06.29 16:23 "Кременугская Буча": Украине нужна победа любой ценой <i>NewsFront</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 19:22 - 2022.06.29 19:59 Жак Бод: Актуальная информация о военной ситуации на Украине на 2 июня 2022 г <i>Усадьба Урсы</i> Обсяг сюжету: 8. Період: 2022.06.29 00:10 - 2022.06.29 12:44 Джонсон: "Если бы Путин был женщиной, он бы не начал спецоперацию на Украине" <i>МК Лондон</i> Обсяг сюжету: 3. Період: 2022.06.29 12:12 - 2022.06.29 13:15 29 июня 2022 17:28 Кирби и Столтенберг ушли от ответа на вопрос о членстве Украины <i>Вести.Ru</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 17:45 - 2022.06.29 19:26 Ход освобождения Украины. Сводка на 28 июня (17:00) <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 13:52 - 2022.06.29 22:11 29.06.2022 16:36 Западная "игра в войну" ведёт к краху долларовой гегемонии <i>Аргументы и Факты</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 13:58 - 2022.06.29 18:08 Иудино племя: либералы и оппозиция, публично выступающие против армии и СВО, толкают <i>Блокнот.ру</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 08:20 - 2022.06.29 21:19 	<ol style="list-style-type: none"> Дерипаска о проведении СВО: "уничтожение Украины было бы колоссальной ошибкой" <i>Антифашист</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 10:10 - 2022.06.29 16:57 Киевская шайка силится открыть против России "кавказский фронт" <i>Русская народная линия</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 10:58 - 2022.06.29 13:40 67 призывает другие страны ввести предельные цены на российскую нефть <i>Пронедра.ру</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 10:45 - 2022.06.29 13:44 Борисов расказал о передовой российской технологии, сильно опережающей мировые аналоги <i>Южный Федеральная</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 23:20 - 2022.06.29 23:20 22:00 Депутат Новичков: Безопасность Украине может гарантировать только Россия, а не <i>Царьград ТВ</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 22:57 - 2022.06.29 22:57 <p>ttattackindex.com/results_review/svo-ukrain-3/#UN2206291245F</p> <hr/> <p>4, 12:05 (СВО Украин) - Attack Index</p> <ol style="list-style-type: none"> Россия около дна - но далеко не всем это еще ясно <i>Публицист.ру</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 22:46 - 2022.06.29 22:46 360kua: беспрецедентный ответ Путина поставил точку в провокации США с HIMARS <i>Народные Новости России</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 22:24 - 2022.06.29 22:24 Эту книгу запретила Украина: какую правду об УПА расказал французский писатель <i>Ридус.ру</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 22:18 - 2022.06.29 22:18 Оставшаяся без работы Лобода вынуждена жить на две страны <i>Федеральное агентство новостей</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 21:31 - 2022.06.29 21:31 Кто против? Саммит НАТО: радость для Турции и опасность "ложного мира". Эфир от 29.06 <i>Сетевое издание "Скотрия"</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 21:26 - 2022.06.29 21:26 Яков Кедми заявил о возможном участии военных ВС Белоруссии в СВО на Украине <i>Правда.ру</i> Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.06.29 08:44 - 2022.06.29 12:12 ДНР и Киев обменялись военнопленными <i>EADaily</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 20:27 - 2022.06.29 20:27 29 июня 19:55 В Кривом Роге появятся улицы Байдена, Джонсона и Джавелинов - мэрия <i>Новоросинформ</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 20:03 - 2022.06.29 20:03 29 июня 19:40 Главы оборонных ведомств США и Украины обсудили американскую помощь <i>Новоросинформ</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 20:03 - 2022.06.29 20:03 Британская одержимость украинским вопросом поражает <i>NewsFront</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 19:59 - 2022.06.29 19:59 Украина использует методы террористических организаций - глава Крыма <i>Красная Весна</i> Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.06.29 19:52 - 2022.06.29 19:52
--	---

Скриншот 5. Топ-30 повідомлень у дати найбільших інформаційних сплесків, 24.02.2022

РОСІЙСЬКІ ЛИСТІВКИ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ (2022-2024 РР.)

Г1

Інформаційна листівка

«Общая военно-политическая обстановка 05.03.22 г.»

Общая военно-политическая обстановка 05.03.22 г.

На Украине продолжается военная операция России. Планируется третий этап проведения переговоров делегации России и Украины насущными вопросами остаётся безопасность мирных граждан предоставления им мирных коридоров. США подтвердили, что устанавливать без полётный режим над Украиной не будет во избежание прямого конфликта с Россией, а запад продолжает вводить новые санкции.

Группировка войск Луганской Народной Республики при огневой поддержке Вооруженных Сил Российской Федерации продолжила наступательные действия и взяла на контроль дорожные направление: Яровая-Красный Лиман-Привольное. Подразделения Вооруженных сил Луганской Народной Республики провели успешные наступательные действия, прорвались на восемь км и ввели под контроль населенные пункты: Новокрасовка и Красновка .

Вооруженные силы Российской Федерации продолжили наступления , действуя смежными флангами с подразделениями Донецкой Народной Республики и взяли под контроль населённые пункты: Благовещенка , Синяя Гора , Петровская , Шевченское , Сладкая Балка, Ильченково, Очереватая и Нововпрокоповка.

На фоне окружения и уничтожения Вооруженных сил Российской Федерации основной группировки украинских националистов, и западные страны нарастили отправку в район боевых действий контрактников частных военных компаний.

Прибывшие в Украину иностранные наёмники совершают диверсии и налеты на российские колонны техники и подвоза материальных средств, а также прикрывающих их авиацию.

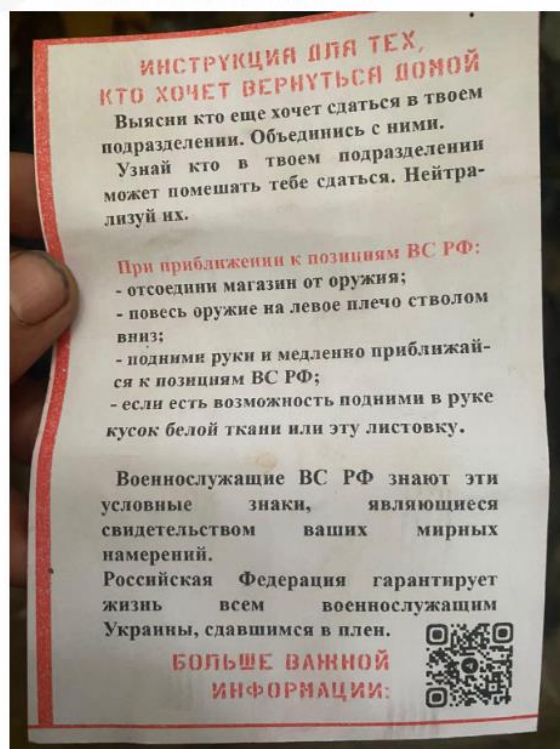
Все атаки иностранных наемников осуществляются с применением поставляемого Западом, киевскому режиму оружия. Речь идет о противотанковых комплексах: JareLin(США), NLOW (Великобритании) , Переносной Зенитный Ракетный Комплекс Stinger , на освоении которых требуется серьезная подготовка . Военной разведкой США развернута масштабная агитационная компания по набору контрактников частных военных компаний для отправки на Украину. В первую очередь вербуются сотрудники американских частных военных компаний «АКЭДЕМИ», «НЬЮБИК», «ДИН КОРПОРЕЙШН».

Великобритания, Дания, Латвия, Польша и Хорватия законодательно разрешила своим гражданам участвовать в боевых действиях на территории Украины. Командования французского иностранного легиона планируют направить военнотружущих -этнических украинцев для помощи киевскому режиму. Всего за время операции Вооруженными Силами Российской Федерации поражено 1612 объектов среди них: 62 Пункта Управления и Узлов Связи Вооруженных Сил Украины, 39 ЗРК ПВО С-300, БУК М1 и ОСА.,52-Радиолакационных станций. Так же ликвидированы 49 самолетов на земле и 13 в воздухе, 606 танков и других боевых бронемашин, 67 РСЗО, 227 орудий и миномётов, 53 беспилотников.

Группировка Воздушно Десантных Войск продолжают осуществлять зачистку населенных пунктов на севере и северо-западных окраин города Киева , а так же проводят разведывательно-поисковые действия по выявлению оборонительных позиций и огневых средств своих зонах ответственности, а так же захвату пленных.

Наше дело правое, враг будет разбит, победа будет за нами!

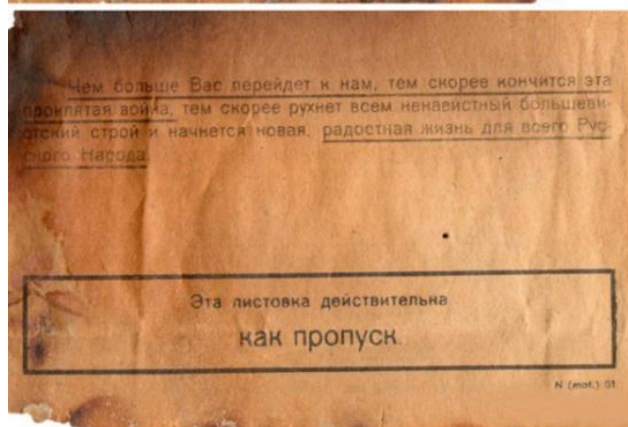
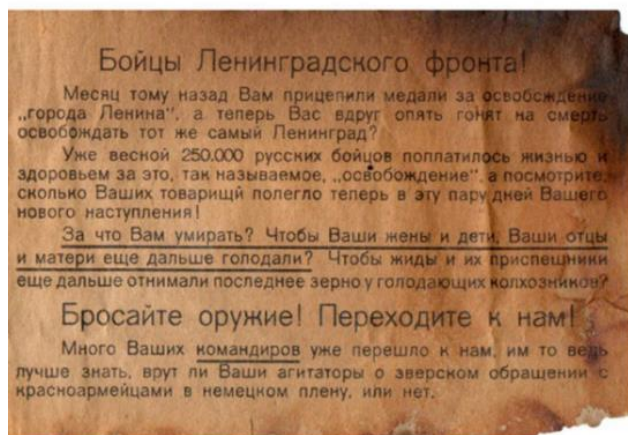
**Російська тематична листівка-розповідь,
де навіюється думка щодо здачі в полон**

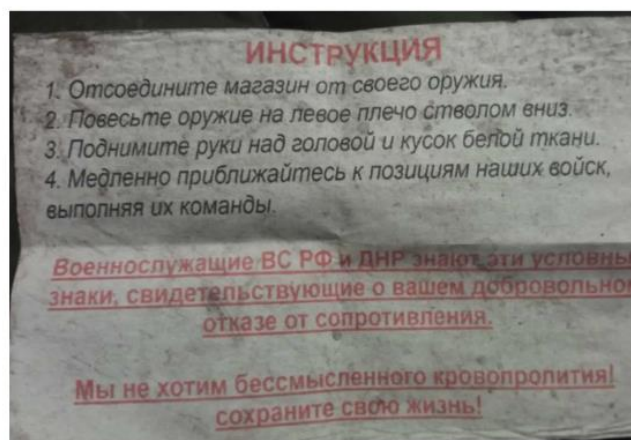
Тематичні листівки 2016-2019 років, цільовою аудиторією яких є найманці
з тимчасово окупованих територій

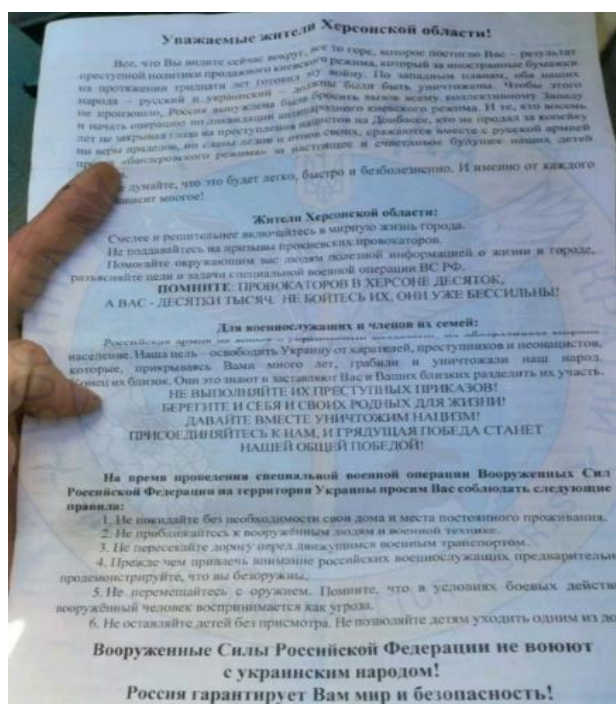
Російські листівки-перепустки РФ періоду повномасштабного вторгнення до України у порівнянні з листівками-перепустками німецької пропаганди часів Другої світової війни

листочках враг предлагает украинским воинам сдаться. Источник: Facebook Ивана Богдана

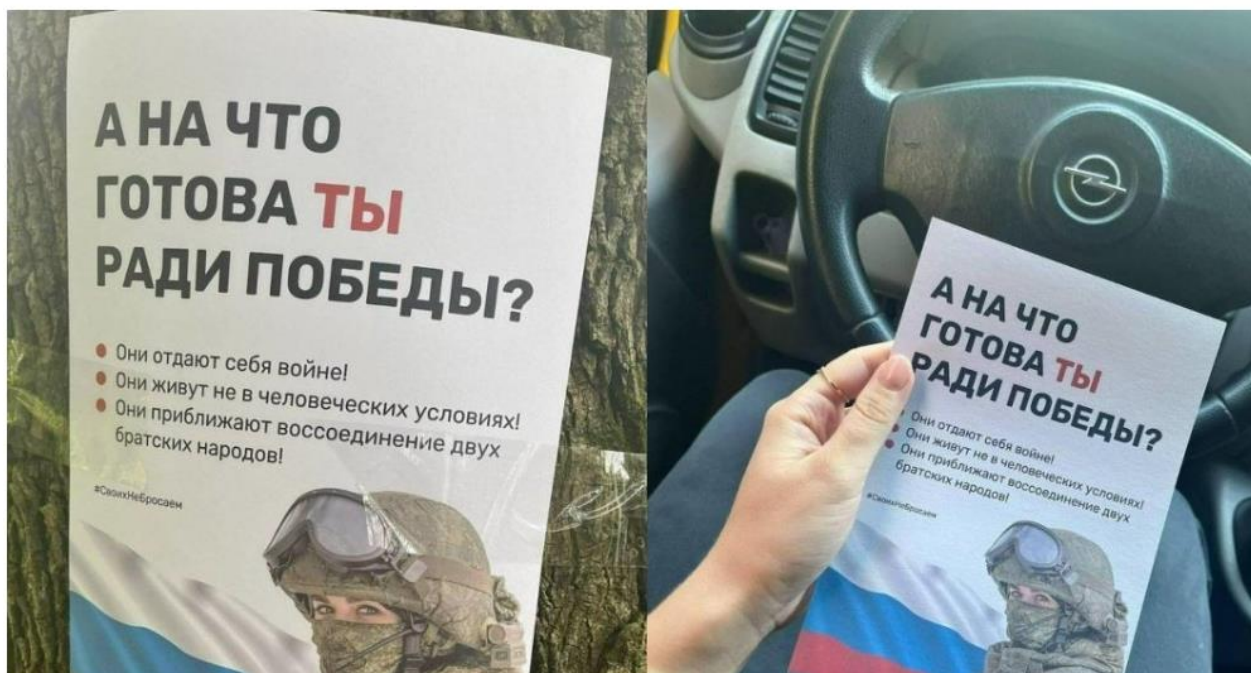
Російські листівки-звернення до мешканців ТОТ і тих, які знаходяться на лінії розмежування

Листівка-звернення військових Північної Кореї до військовослужбовців ЗС України

Російська листівка-звернення до жінок тимчасово окупованих територій

РОСІЙСЬКІ ПЛАКАТИ І БІГБОРДИ РЕГІОНАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ

РОСІЙСЬКІ ПЛАКАТИ І БІГБОРДИ, ЩО ВПРОВАДЖУЮТЬ НАРАТИВ
«РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАХИЩАЮТЬ НАРОД ДОНБАСУ/НОВОРОСІЇ
І УБЕЗПЕЧУЮТЬ ТЕРИТОРІЮ РФ»

ПАМ'ЯТКА РОСІЙСЬКОМУ БІЙЦЮ «С КЕМ И ЗА ЧТО СРАЖАЮТСЯ РУССКИЕ ЛЮДИ»

СОДЕРЖАНИЕ

- Предисловие 4
- ГЛАВА I: Суть и цели любой войны 6
- ГЛАВА II: Украинство, украинцы, Украина 13
- Путь Галичины 14
- Враги народа русского 26
- Является ли украинский язык родным для жителей Украины? 33
- Большевистская украинизация 36
- Русские рубят русских 44
- Украинство в школьной программе по истории России 48
- Украинская болезнь русского народа 59
- Возможно ли вернуться от украинского к русскому? 64
- А вы? За единую неделимую Россию или за проект «Украина»? 66

И эту русскую землю думает доктор И. С. Святитский культивировать «украинским» университетом, язык которого не только не простирается дальше Збруча, но непонятен и не нужен даже самой Галичине?»
 Позднее, в 1939 году в Белграде, известный публицист В. Дульгин, в своей статье «Украинствующие и мы» говорит о приверженцах украинства следующее:
 «Как и другие сектанты, украинствующие могут быть разделены на три категории:
 1) Честные, но незнающие. Это те, которых обманывают.
 2) Знающие, но бесчестные; призвание сих обманывать «младшего брата».
 3) Знающие и честные. Это маньяки раскола, они обманывают самих себя»

Сто экземпляров «Нивы» за один год с приложением сочинений малоросса Н. В. Гоголя или великоросса Ф. М. Достоевского гораздо более сделают для культуризации Прикарпатской Руси, чем кафедра «украинского» языка и литературы в Львовском университете.

Русская земля – это те географические условия, в которых живет русский человек, та географическая обстановка, в которой прилагается его труд. Русская земля – это горы и зеленые равнины, степи и луга, по которым текут голубыми лентами к востоку, северу, западу и югу полные реки и ручьи, это необозримые поля разнообразных хлебов, на которых зреют золотистые жатвы, это бесконечные леса, из которых строится деревянная Русь, это темные недра земли, в которых хранятся неизведанные сокровища, это обширные моря и океаны, окаймляющие границы, это свод небесный, покрывающий нас своим звездным шатром, это солнце, это лучи, это теплота, объемлющая нас отовсюду.

СОДЕРЖАНИЕ

- Глава III: Гибридные войны. Что такое гибридная война 68
- Цели и задачи США и коллективного запада 76
- Создание и использование идеологии, деформация культуры 85
- Хаос в гибридной войне 89
- Религия как инструмент 92
- Итоги 100

Последние 30 лет в Малороссии и Новороссии всё полным ходом идёт по тому же отработанному сценарию, что и столетие назад в Галичине. Миллионы русских людей оказались вне закона на своей родной земле. От книжного объяснения президентом Украины Леонидом Кучмой, что «Украина – не Россия» постепенно перешли к их травле и уничтожению. В 2004 году победа оранжевой революции в Киеве показала всему миру нерешительность и невяжкость политики России. В дальнейшем это привело к новому майдану 2014 года и к захвату власти украинскими националистами. Началось жесточайшее преследование всё ещё весьма влиятельной прорусской интеллигенции, террор, тюрьмы, убийства. А после начала в России Специальной военной операции в 2022 году Украине последовала уже полная зачистка всего русского. Россия не одержит в нынешний момент истории решительной военной и идейной победы над «украинством», то Киев и все остальные города правобережья и левобережья Днепра вскоре по своему духу станут такими же, как Львов.

Именно в связи с тем, что финансово-политические круги Запада создают хаос и объединяют людей на сатанинской идеологии вседозволенности и безнаказанности реализации низменных греховных инстинктов, они находят все больше последователей в разных странах, потому что человек слабее перед грехом. И именно поэтому, одним из первых этапов гибридной войны является развитие сектантства на территории государства-мишеней и уничтожение христианства, особенно православного.

ИТОГИ

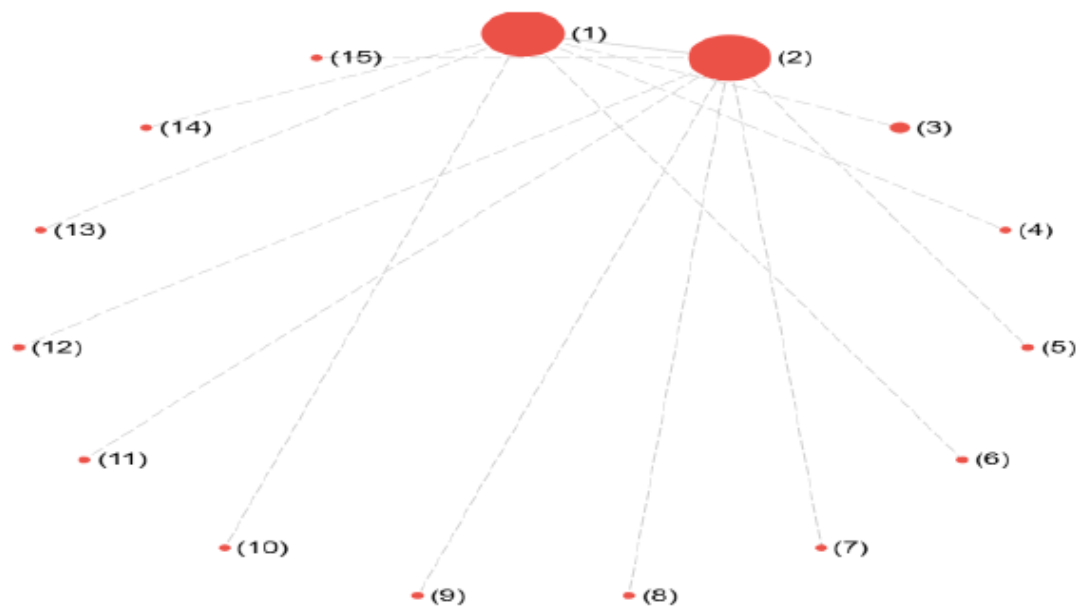
Сама жизнь и сегодняшнее положение нашего Отечества, заставили многих из тех, кто прежде особо не вникал в суть «украинского вопроса», задуматься над тем, кем и для чего создавался украинский проект, что такое украинство и украинцы?

Да, это русские люди, которых насильно или известными психологическими приемами загнали в секту под названием «Украина». Изначально цель этой секты была в подготовке русских к войне с русскими через развитие ненависти, злобы и вражды к родным братьям и соседям, не вступившим в их круг.

А если речь идёт об опасной тоталитарной секте, хорошо вооружённой и экипированной, разве мы вправе стоять в стороне и думать: «Ну, раз уж люди встали на этот путь, зачем препятствовать, пусть идут по нему, вербуют новых адептов, унижают, истязают и убивают несогласных с ними». Так почему тогда секта «Украина» должна существовать и далее, как раковая опухоль на теле русского народа?

Война была неминуема... и идёт она уже давно. С начала XX столетия на её фронтах против русских и единой неделимой России воевали и украинские сечевые стрельцы, и петлюровцы, и бабдеровцы, и дивизия СС «Галичина», а теперь вот неонацисты украинских вооружённых формирований. Пришёл черёд и нашему поколению дать им отпор, ведь если этого не сделать, тогда действительно придётся воевать нашим детям с набравшим ещё большую силу врагом.

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ РОСІЙСЬКОГО МЕДАПРОСТОРУ ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ
ВЕЛИКИХ ДАНИХ (ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ *РЕСУРС АТТАСК
INDEX*) ЗА ЗАПИТОМ *УКРАИНСТВУЮЩ*

- (1) Антимайдан
- (2) Русский дозор
- (3) Русская народная линия
- (4) Наша Версия.ru
- (5) Городской портал
- (6) Фонд стратегической куль...
- (7) Красная Весна
- (8) Советская Россия
- (9) REGNUM
- (10) Публицист.ru
- (11) RT на русском
- (12) Мировой экономический кр...
- (13) Свободная Пресса
- (14) РуАН
- (15) Завтра.ru

*Скриншот 1. Павутина зв'язків взаємозалежності
(наприклад, передрук чи наявність посилань) медій РФ, що розповсюджували
інформацію за запитом *украинствующ**

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2022.07.11

1. **Что стыдятся показывать на Украине**

NewsFront

Обсяг сюжету: 6. Період: 2022.07.11 00:09 - 2022.07.11 16:58

2. **11 Июля 14:44 Улыбнись, оккупант! Мелитополь. Рассказы Гусара**

Новоросинформ

Обсяг сюжету: 1. Період: 2022.07.11 15:02 - 2022.07.11 15:02

3. **10 июля 2022, 18:56 Маленькие уголовные радости: аресты жуликов и "пятой колонны" идут**

Институт Высокого Коммуитаризма

Обсяг сюжету: 2. Період: 2022.07.11 00:17 - 2022.07.11 11:28

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2023.04.02

1. **02 апреля 2023 20:10 Дмитрий Киселев Киселев: страшно представить, какое испытание жд**

Вести.Ru

Обсяг сюжету: 2. Період: 2023.04.02 20:43 - 2023.04.02 21:15

2. **Молившаяся на коленях киевлянка перестала выходить на связь (ФОТО, ВИДЕО)**

Русская весна

Обсяг сюжету: 2. Період: 2023.04.02 15:12 - 2023.04.02 18:10

3. **Марина Гатцемайер-Хакимова . Когда только началась СВО, увидела на улицах немецких го**

Антимайдан

Обсяг сюжету: 2. Період: 2023.04.02 10:57 - 2023.04.02 12:10

4. **"Мы не христиане, мы язычники!" - бесы у Лавры являют миру истинное лицо (ВИДЕО)**

Русская весна

Обсяг сюжету: 1. Період: 2023.04.02 14:12 - 2023.04.02 14:12

5. **Пляски бесов: киевлянка на коленях молится за Лавру в кольце "бесноватых" (ВИДЕО)**

Русская весна

Обсяг сюжету: 1. Період: 2023.04.02 01:13 - 2023.04.02 01:13

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2023.07.12

1. **Господь, жги! или За что Путин "напал" на Украину**

Rusfact.ru

Обсяг сюжету: 6. Період: 2023.07.12 00:09 - 2023.07.12 15:10

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2024.08.13

1. **Черты цивилизации, или Вновь о бреде украинствующих**

Newsland

Обсяг сюжету: 6. Період: 2024.08.13 00:09 - 2024.08.13 14:29

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2023.05.02

1. **Геннадий СИМАКОВ | 02.05.2023 УкрАинствующие и мы**
Фонд стратегической культуры
Обсяг сюжету: 3. Період: 2023.05.02 12:41 - 2023.05.02 16:57
2. **Українствующие атаквали выставку в Неаполе, приуроченную к годовщине трагедии в Одес**
Politikus.ru
Обсяг сюжету: 1. Період: 2023.05.02 19:03 - 2023.05.02 19:03
3. **16:00 Повторяется каждый год: Палачи Дома профсоюзов устраивают в Одессе смертельный**
Царьград ТВ
Обсяг сюжету: 1. Період: 2023.05.02 16:12 - 2023.05.02 16:12

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2024.02.08

1. **На какие бытовые жертвы идут евроукраинцы ради дерусификации**
Rusfact.ru
Обсяг сюжету: 5. Період: 2024.02.08 00:09 - 2024.02.08 13:57
2. **Развал Украины был заложен на Западной Украине, но осуществлён в Центральной**
Политнавигатор
Обсяг сюжету: 1. Період: 2024.02.08 19:41 - 2024.02.08 19:41
3. **Украина это приманка, а не приз... чисто субъективно и наивно...**
Око Планеты
Обсяг сюжету: 1. Період: 2024.02.08 15:56 - 2024.02.08 15:56

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2024.10.01

1. **Два берега. О разности русской и украинской жизни**
Newsland
Обсяг сюжету: 4. Період: 2024.10.01 00:09 - 2024.10.01 11:51

Деталі за день за запитом **українствующ country.ru** 2023.10.15

1. **Мойва и люди. Александр Роджерс**
Rusfact.ru
Обсяг сюжету: 1. Період: 2023.10.15 22:56 - 2023.10.15 22:56
2. **Почему освобождённым территориям русификация не нужна?**
Антифашист
Обсяг сюжету: 2. Період: 2023.10.15 15:07 - 2023.10.15 15:50

Скриншот 2. Медіановідомлення за запитом українствующ
(лютий 2022 р.-січень 2024 р.)

Приклады деструктивного контента за запитом *українствуюч* (лютий 2022 р.-січень 2024 р.)

Псевдогосударство Украина – это территория победившего онанизма под названием «українство», который из альтернативной дисциплины превратился в обязательную. Кроме того, он утратил свою естественную интимную форму, обретя всеобщую показную публичность. Стеснение и естественный стыд стали пережитками современного свидомого общества. Огромная страна с многомиллионным «поголовьем громадян» оказалась погруженной в эротические фантазии тотального романтического и всепобеждающего украинства. Тем не менее у подобного оскотинившегося сообщества сектантов всё-таки остались свои интимные места, которые там пока ещё берегут. Места, которых на Украине стыдятся, всячески пока ещё прячут и о которых не хотят говорить. Но мы-то не они, поэтому как раз и поговорим. Интимный национальный вопрос Украинство очень похоже на шизофрению. Заболевшие находят возможным одновременно отстаивать две совершенно противоположные точки зрения. ... когда свидомым нужно заставить остальных придерживаться правил секты украинства, они заявляют о том, что на Украине живут только одни граждане – некие украинцы, которые, мол, должны ходить строем в ногу, балакать на мове, любить галушки, жечь соломенных дидухов и, конечно же, хором ненавидеть москалей. Вы можете возразить, что, дескать, в России тоже есть разные национальности, но есть и такое понятие, как «россияне», объединяющее всех граждан федерации. Всё так, однако в России никто не заставляет ни бурятов, ни аварцев всенепременно говорить только по-русски, ходить в косоворотках и лаптях, блюсти старинные русские праздники и т. д. Так вот, вся беда украинского национального вопроса на данный момент в том, что гражданами Украины правят совсем названием «русскими командуют чеченцы». Именно поэтому последние годы украинская пропаганда активно старается представить ситуацию так, что евреи – главные друзья национально-сознательных евроукров и что эти братские товарищи вовек будут жить не разлей вода. Нужно сказать, к слову, что правительство нынешнего Израиля ощутимо в этом отношении поддерживает нациков, засевших в Кукуеве ... настоящие адепты культа Святого Бандеры князя Владимира ненавидят, целиком и полностью оправданно считая его москалём, прекрасно зная про его новгородские корни. Так вот, пока украинский официоз с Геббельс-ТВ объясняет евроукраин, что их поддерживает весь мир во главе с Америкой, те самые глубинные евроукры пребывают в диаметрально противоположном мнении. Так происходит потому, что, если евроукр вдруг осознает, что у него под боком больше нет ни одного врага, он просто наложит на себя руки по причине отсутствия смысла в дальнейшей жизни. Украинство – это не про созидание и любовь, а про разрушение и ненависть. Именно поэтому современная Украина переругалась со всеми своими соседями и даже в общении с Польшей, несмотря на показные братские объятия, держит камень за пазухой. Всё оттого, что у евроукров имеется воспалённое ощущение собственной важности. Иными словами, они остро чувствуют, что им должен весь мир, в то время как сам мир имеет абсолютно противоположную точку зрения.

Что стыдятся показывать на Украине. 11.07.2022 07:38. NewsFront

Певчая Киево-Печерской лавры Екатерина Ершова, молившаяся вчера на коленях у стенобители, перестала выходить на связь. Вероятно, она задержана СБУ. Известно, что в 2021 году женщина принимала участие в проекте российского телеканала «Спас», что и могло стать формальным поводом для задержания. Настоящий повод и так ясен – вчерашние кадры пляски бесов вокруг хрупкой стойкой женщины облетели весь мир и украинствующие на них представлены не в лучшем свете. Ершова, как и встречавшая «своих» бабушка с красным флагом, может стать символом, а этого украинской пропаганде не нужно. С вечера вчерашнего дня Ершова не отвечает на звонки, одна из её страниц в соцсетях удалена. Остаётся лишь надеяться, что она сама ушла в тень и в ближайшее время найдёт способ покинуть территорию Украины.

Пляски бесов. 2023.04.02 15:12. Русская весна

Один из эпизодов сегодняшнего противостояния защищающих Киево-Печерскую Лавру православных и раскольников: киевлянка на коленях молится о будущем Церкви да и всей страны, а вокруг неё под песню «За ЗСУ» пляшут украинствующие. Чудовищные кадры глумления над верой, смотреть которые больно даже неверующим людям, но после недавних слов советника главы администрации Зеленского Михаила Подоляка о том, что УПЦ необходимо «физически зачистить» как «гнильник», в этом нет ничего удивительного. Видно, как один из пляшущих наклоняется к женщине и что-то говорит ей, она продолжает смиренно молиться, стоя на коленях. Обращает на себя внимание и возраст «бесноватых»: это не только молодёжь. Вопрос в том, ведают ли пляшущие, что творят?

Пляски бесов: киевлянка на коленях молится за Лавру в кольце «бесноватых» (ВИДЕО) 02.04.2023-1:00 2023.04.02 01:13. Русская весна

И если мои украинские сограждане до сих пор не понимают, «зашо Россия на них напала», то, значит, они неизлечимо больны, у них ни мозгов, ни совести не осталось. Значит, спецоперация будет продолжаться до самого конца проекта Ukraina с принудительным изъятием всех «подарков» России, которых украинствующие не смогли оценить по достоинству. История должна сделать свой круг и вернуться туда, где была совершена ошибка. Историческая ошибка – это само украинское государство. Господь, жги!

Господь, жги! или За что Путин «напал» на Украину. Rusfact.ru. Період: 2023.07.12 00:09-2023.07.12 15:10

Украинствующие атаковали выставку в Неаполе, приуроченную к годовщине трагедии в Одессе. Сегодня, 18:47 30 апреля в художественной галерее Неаполя открылась выставка российской художницы Елены Бегмы и ее коллеги из Италии – Федерики Васселли. Выставка носит название «Соппротивление» и приурочена к девятой годовщине чудовищной трагедии в Одессе в доме профсоюзов. И все бы было замечательно, но без хохлов дело не обошлось. Во время открытия выставки «Соппротивление» произошла провокация со стороны хохло-патріотов. Адепты

бескультурья выкрикивали ругательства, оскорбляли присутствующих итальянцев и русских «Путинскими фашистами» и, как обычно, используя своих детей, как щитом прикрывались от организаторов выставки. Хочется отдать должное хрупким девушкам-художницам, несмотря на провокации современных нацистов, было принято решение выставку не отменять.

Украинствующие атаковали выставку в Неаполе, приуроченную к годовщине трагедии в Одессе. Politikus.ru. Период: 2023.05.02 19:03 - 2023.05.02 19:03

Тогда ересь украинства показала себя во всей звериной и русофобской полноте, став предтечей будущих кровавых атак на Донбасс. Умные люди именно после этого в полной мере осознали, что готовят самопровозглашённые хозяева мира и их украинствующие прислужники русским, России и Русской цивилизации. Именно после 2 мая многие добровольцы из тех, что ещё сомневались, ехать ли им в Донбасс, сделали окончательный выбор – ехать. С тех пор у каждого настоящего русского человека, перефразируя де Костера, «пепел Одессы стучит в сердце».

Повторяется каждый год: Палачи Дома профсоюзов устраивают в Одессе смертельный... Царьград ТВ.. Период: 2023.05.02 16:12 - 2023.05.02 16:12

... это через тридцать лет тотальной принудительной украинизации! Украинствующие из этого делают вывод, что нужно усилить тоталитарность украинизации, заставлять всех разговаривать на мойве принудительно с ясельной группы (это якобы демократично). А как по мне, то это приговор мойве. Это в публичном пространстве многие переходят на мойву, потому что «так положено», потому что это даёт карьерные преимущества, потому что «иначе затравят» или потому что «ворующего чиновника, хрюкающего на мойве, сажать непатриотично».

Мойва и люди. Александр Роджерс Rusfact.ru Период: 2023.10.15 22:56-2023.10.15 22:56

Украинствующие субъекты продолжают заниматься своим главным и любимым делом – муссировать тезис о якобы отсталости России. Процесс этот у них системный, поэтому от бытового уровня хуторских посиделок на летней кухне он органично простирается до публичных речей так называемых лидеров общественного мнения в виде всякого рода блогеров и политиков. Даже сам президент незалежной периодически высказывается в подобном духе. То он заявляет, что в российском Крыму ничего нет, ну вот прям ничегошеньки! (Аэропорты, больницы, дороги, электростанции, видимо, не в счёт.) То рассказывает, что в российском вооружении полно иностранных компонентов, без которых оно бы даже не смогло выполнять свои функции (ведь так он думает, надо полагать?). И если ложь про Крым настолько очевидна и откровенна, что вызывает лишь лёгкое недоумение, то подобное мнение о российском оружии всё-таки навеивает досаду. Мы, конечно, не военные эксперты и не специалисты в технических областях, но ведь есть и объективные факты. Например, хорошо известно, что Россия в лице СССР является «законодательницей

мод» в области ракетных технологий и вооружений. Именно наши разработки послужили основой для ракетных программ Китая, КНДР и Ирана. К тому же пресловутые электронные компоненты (на которые, видимо, намекает украгоетман) в нашей стране тоже производятся. Это, конечно, не знаменитые микропроцессоры в несколько нанометров, но поговаривают, что ракетам таковые и не нужны, чтобы приземлиться на какой-нибудь незадачливый степной трансформатор, и для этих целей подходит и более «грубая» электронная начинка. И тут вдруг украинский лидер заявляет, что Россия якобы практически не может без Китая и Запада собирать ракеты.

*Два берега. О разности русской и украинской жизни.
Newsland. Период: 2024.10.01 00:09-2024.10.01 11:51*

Сегодня бы хотелось вновь упомянуть такое явление, как комплекс превосходства украинствующих. Тот самый, в рамках которого «Киев – столичный град», трудолюбие и ум – главные спутники «украинца», плодородие и благодать «украинских» земель лучшие в Европе, ну а сама сия земля является несомненной родиной и центром восточноевропейской цивилизации.

... извращенного язычества, не поддающегося никакому контролю, – не то состояние, которое требуется, чтобы покорить «русню». ... Православная церковь пережила многое – переживет и очередной раскол, который пришёл с Украины, инициированный укронацистской властью. Только что делать с мухоморными викингами?

Геннадий СИМАКОВ | 02.05.2023 УкрАинствующие и мы. Фонд стратегической культуры. Период: 2023.05.02 12:41 - 2023.05.02 16:57

Русская армия стоит месяцами возле условного Работино не потому, что нет сил и средств перейти в наступление. А потому что там решается много чего одновременно, и это не только омертвление украинствующих.

Око Планеты. Период: 2024.02.08 15:56 - 2024.02.08 15:56

Когда только началась СВО, увидела на улицах немецких городов пляшущих, визжащих, орущих, завернутых в украинские тряпки бесноватых. И восторженные, вожделеющие, жадные взгляды на них немцев – так смотрит голодный человек, перед которым выставили стол, полный яств. Я тогда искала слова, чтобы достучаться до знакомых немцев и часто повторяла: «это библейские времена». Кожей чувствовала мертвечинный холод, исходящий от беснующейся сине-желтой толпы. Но кто я такая, чтобы делить людей? На моих глазах очень близкий на тот момент мой друг-немец, который и привез меня во Франкфурт на митинг против русофобии, вдруг переключился: от нашего митинга отошел в украинствующую толпу. Его стало потряхивать, он стал, не зная языка, подпевать украинцам, и он изменился внешне ... Колдовство? Черная магия? Я не знаю, что произошло со знакомым лицом. Он него веяло таким льдом, что мне стало страшно. А потом, в другой день, уже на другом нашем митинге, который окружили украинцы со своим ором, моя знакомая мне сказала: «Не смотри на них!». Я посмотрела и – вот реально – не смогла больше ни

шевелиться, ни дышать. Ступор такой. Но кто-то из наших включил песню «От героев былых времен». И эта песня меня, как живой водой окатила. Но я запомнила звуки и тела украинской толпы. Там нет улыбок. Там не различишь слова и даже мелодии. Оскалы. Обезображенные ненавистью лица. Ритм каких-то матерных речевок, речитатив. Они даже барабаны приносили на свои камлания. И скакали под эти барабаны. Мат оглушал Франкфурт. Был громче колоколов на кирхе. Я не знаю, что со мной тогда было. Личное, интимное переживание религиозного опыта? Духовного? Как овсе те дни носилась в православную церковь в Дармштатде! Часами клала поклоны, как будто это было даже не тело мое. Не ела ничего, не могла есть. Была физическая потребность – молиться. За наших и ваших, потому что пред Богом – мы все Его дети ... И церковь была переполнена. Сербские мужчины молились на коленях. Наши женщины плакали. Я не знаю, как это объяснить с философской, с психологической, с религиозной точки зрения. Точно знаю, что я меня что-то вело и спасало ... Потом я очень много раз пыталась структурировать, конкретизировать, очеловечить те украинские толпы, которые я видела в Германии. Я пыталась вспомнить лица тех людей, но у меня не получалось. Все перекрывала их нечеловеческая агрессия, и даже не звериная. Потому что даже в злом звере есть ощущение природной силы, природы, естества. А в украинствующей толпе отсутствовала природа как таковая. ... там было много inferнального, потустороннего. Это был демон безумия, демон внутренней смертельной битвы. Но ведь Иван был – живой, бунтующий, самоубийственно бунтующий против природы, но мукой своей доказавший, к чему прикоснулся белый ходок, становится мертвым. Совсем под другим углом я поняла эти сериалы, когда увидела украинство. Не зря нам их показывали. А сегодня я очень ясно поняла, что борьба идет не только на фронтах. Не только в Лавре. Не только в инфополе, не только в наших душах. Недавно война вышла на совершенно другой уровень. Библейский уровень. Сомневаюсь, что подобное было даже в Великую Отечественную, хотя она тоже была Священной. Но тогда русские говорили: «За Родину, за Сталина», а сейчас – «За Родину! С Богом!». В этом есть огромная и очень существенная разница. За Родину, за Веру, за Человека ... Такая идет библейская битва сейчас. И уже пишутся житии новых святых, за Бога жизнь отдавших, за жизнь вечную. Ибо Бог поругаем не бывает. И, как сказано в исламском предании, «знай, что помощь приходит после терпения, радость – после скорби, а облегчение – после тягот», «ибо перья уже подняты, а страницы высохли». Победу человеческого в этом бунте. Как многие герои Достоевского. Черт Ивана – это его ум, страсти и его безумие. Но не античеловечность, не полная бездуховность. И врубелевский Демон – страдающий, значит неокончательно мертвый. А вот в украинстве страдание как таковое отсутствует, потому что страдание – это свойство души. Но если душу продать, вырвать с корнем, получается Панночка. Она абсолютно, окончательно мёртвая, не живая, души в ней нет. И именно это я видела в украинской толпе и потом вспоминала жену Лота, которая оглянулась и застыла – от созерцания ада. Не было у нее песни «От героев былых времен» ... Украинство – это ад. И мне на них должно быть наплевать. Меня мучает другое: украинство заразно. И

я вижу уже в России вирус украинства, поразивший и нашу молодежь. Не зря ведь их фейки – вирусные. Зараза украинства похлеще ковида. Я смотрела сегодня на толпу молодых людей, с нечеловеческим оскалом у Лавры, я видела подобное у наших навалынят и прочих беснующихся в Москве с «хорошими лицами». Посмотрите на их лица! На их ликующие глумливые пляски смерти! Обстебать все живое. Растоптать все живое. Зомбированные пропагандой. Оно готовы воевать до последнего украинца, потому что и так – в аду? Потому что и так – мертвы? Они же напротив России там бесятся! Парень толкает женщину в платке с ребенком на руках. Он против матери, против ребёнка, а значит своего прошлого и будущего. Так символично. Есть хорошее русское слово «отморозки». А в украинствующей толпе отсутствовала природа как таковая.

Марина Гатцемайер-Хакимова. Антимайдан. Период: 2023.04.02 10:57-2023.04.02 12:10

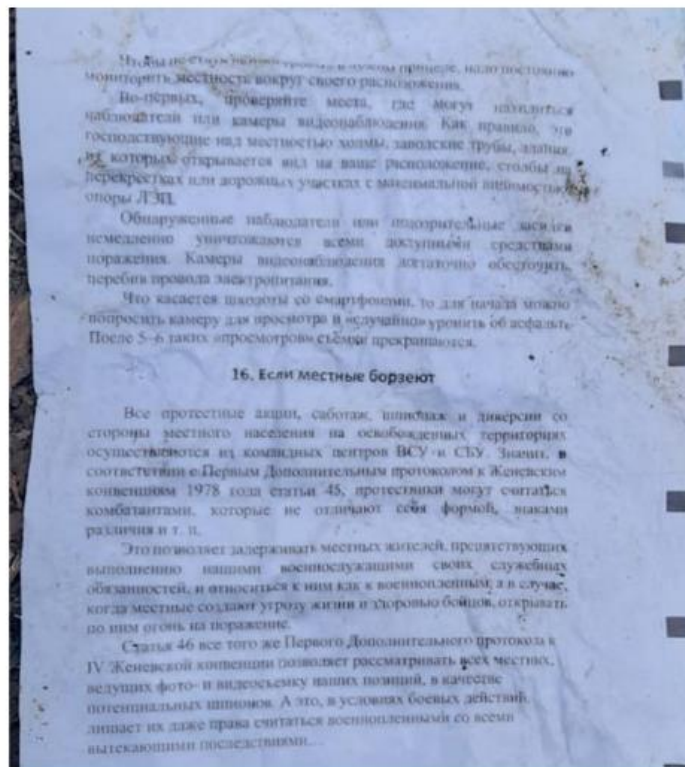
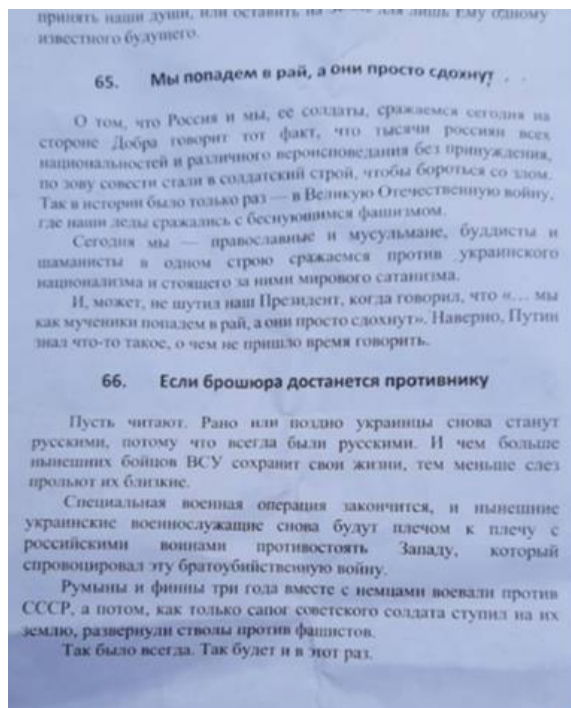
Потому что «нация», которой десятилетиями внушается то, что внушалось малороссам-украинцам, не просто непредсказуема. Она опасна, как буйный недоросль в прыщах, ненавидящий старшего брата, который выкупил тебя из плена, то есть спас. Ненависть таких спасенных порой бывает гораздо сильнее благодарности.

Геннадий СИМАКОВ | 02.05.2023 УкрАинствующие и мы.

Фонд стратегической культуры.

Период: 2023.05.02 12:41-2023.05.02 16:57

ФРАГМЕНТ БРОШУРИ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ РФ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

ДОПИС ОФІЦІЙНОГО САЙТУ ТЕЛЕКОМПАНІЇ НТВ, ВИЯВЛЕНИЙ
ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ *РЕСУРС ATTACK INDEX*

ЧТО СЛЕДУЕТ ДЕЛАТЬ С БЕШЕНОЙ СОБАКОЙ? =На Украине раскручивается новый виток русофобии. УПЦ запрещена. Повсеместно убирают надписи на русском языке, подчищают последние памятники "москальским" героям и деятелям культуры, детям запрещается разговаривать на русском языке в школах на переменах и т.п. Трудно себе представить нечто подобное в России. Даже во время войны с фашизмом никому с СССР не приходило в голову отменять Баха, Гейне или Гегеля... В этом смысле сегодня на Украине господствуют не просто нацизм и русофобия. Налицо - сатанизм. А значит нынешняя Украина - как бешеная собака - не имеет права на существование. Эта нация готова сдохнуть. И ради чего? Ради того, чтобы нанести максимум вреда России и русским. Человечество ещё не знало дебилов такого масштаба. -----
-----<https://www.ntv.ru/novosti/2849023/>

ІНСТРУКЦІЇ ДЛЯ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ «ИНСТРУКЦИИ ПО УТИЛИЗАЦИИ ВОЕННОПЛЕННЫХ ВСУ», «СОБЛЮДАЙ ЧЕСТЬ ДО КОНЦА»

Інструкція по утилізації воєноплених ВСУ.

1. По можливості - не докладайте вищестоящому командованню про наявність плевних солдат і офіцерів противника. Якщо доклад був здійснений (для покращення відповідності), то доложите, що противник ранен і може загинути (навіть якщо це не так).

2. При наявності часу і можливостей - допросите плевних солдат противника. Сперва без фізического тиснення, затеи повторно, с елементами впливу такими як : отрубити пальці, отрезати ухо, удари в область паха і сусуавов, загнати іголки под ногти.
Главное, чтоб противник мог сознательно отвечать на вопросы.

Вопросы задаваемые противнику

- Какая воинская часть
- Звание, должность
- Где находятся известные командные пункты, позиции, пути снабжения (может показать на офлайн картах)
- Количество техники
- Количество тяжёлого вооружения
- Как осуществляется
- Какие используют
- Моральное состояние подразделения.

Ответы можно снимать

3. После допроса - плевных или расстреливайте (сделать это не привлекая внимания и чтоб это не видели бойцы которые в этом не участвуют, во избежания слива), или зарежьте. Желательно, чтобы все приняли в этом участие, дабы в дальнейшем соблюдали тайну произошедшего.

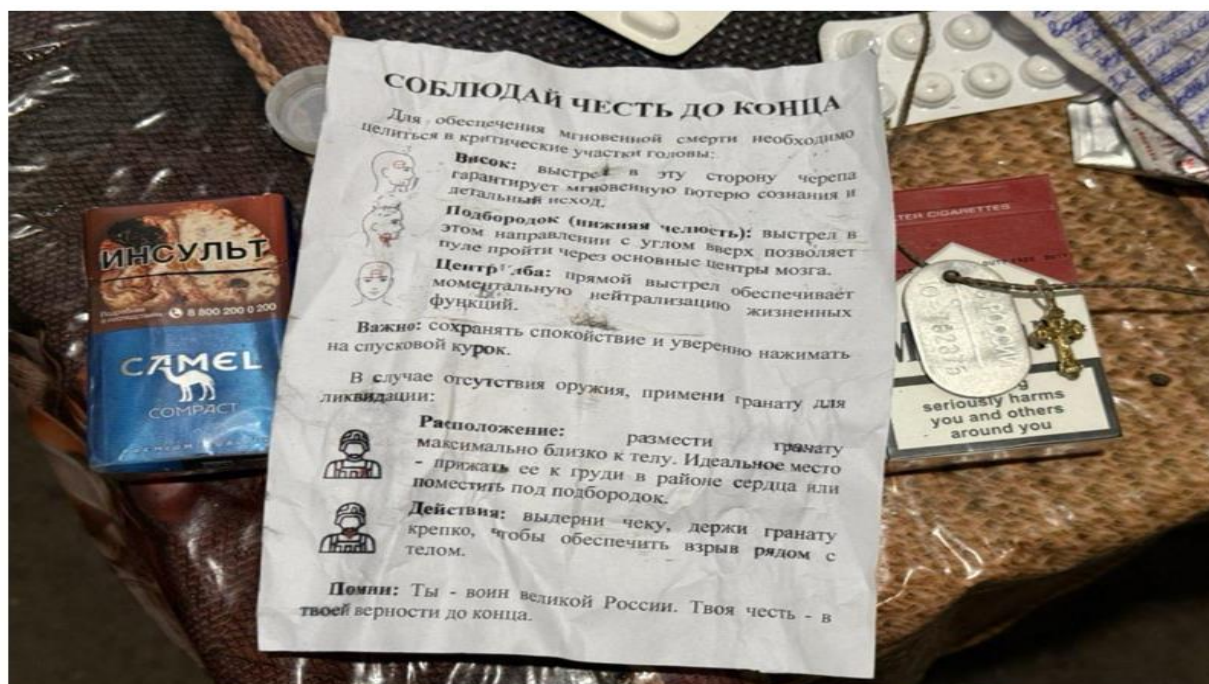
Второй вариант - это ранить плевных и отправить в больницу. Нанести ранение необходимо в область печени (дабы исключить шанс выживания) и паха. Стрелять рекомендуется с короткой дистанции через арамидный пакет (во избежания ожогов на теле которые могут показать умышленный характер

Не бойтесь убивать плевных! Особисты и те, кому они важны для отчётности, на передовой не появляются.
Наказания за это не последует никакого.

Кстати, тела убитых, если можете установить личность, тоже не отдавайте так.

Снимайте координаты точного захоронения, делайте фото чтоб видно было лицо и предлагайте родне купить данные о месте захоронения сына, мужа и прочего за сумму от 2 до 5 тысяч долларов.
Деньги могут перевести на биткойн кошелек (а вами потрачены на экипировку, дроны и т.д.)

3 из 4

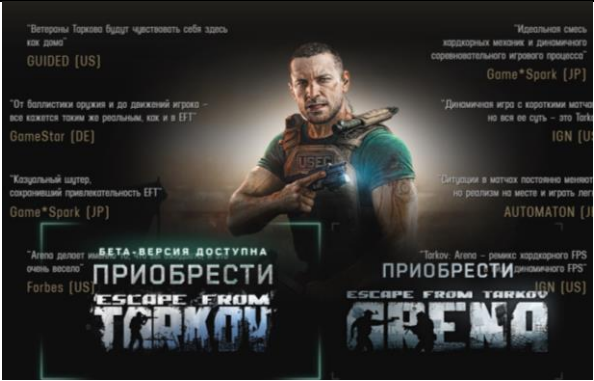
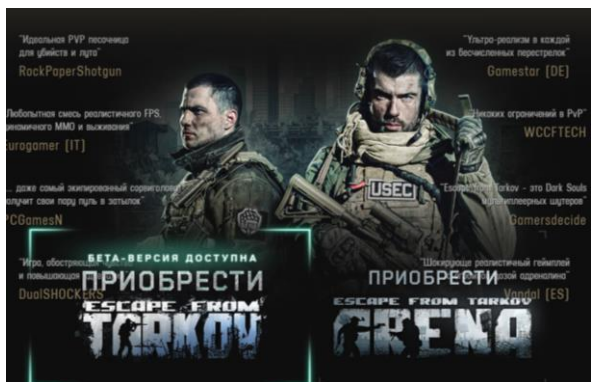
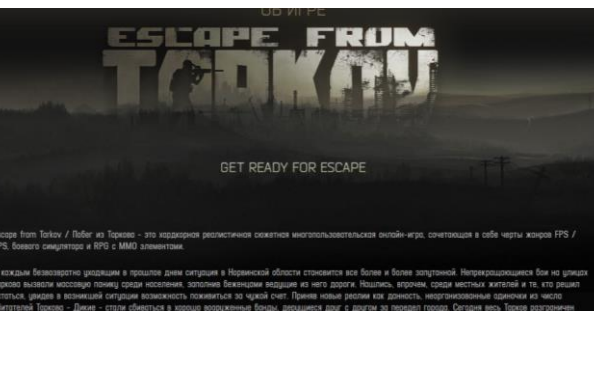

КОНТЕНТ МЕРЕЖЕВОЇ ГРИ *ESCAPE FROM TARKOV*

Л1

Сюжет, персонажі і хронотоп гри

Сюжет гри

 <p>"Вероятно Тарков будет чувствовать себя здесь как дома" GUIDED (US)</p> <p>"От реалистичного оружия и до движений игрока – все кажется таким же реальным, как и в БТ" GameStar (DE)</p> <p>"Казуальный шутер, совмещающий привлекательность БТ" Game*Spark (JP)</p> <p>"Атмосфера..." Forbes (US)</p> <p>"Идеальная смесь кинематографичности и динамичного соревновательного игрового процесса" Game*Spark (JP)</p> <p>"Динамичная игра с короткими матчами, но все же суть – это Тарк" IGN (U)</p> <p>"Ситуации в матчах постоянно меняются, но различия не мешают играть легк" AUTOMATON (J)</p> <p>"Тарков: Ассасин – реалистичный FPS" IGN (US)</p> <p>БЕТА-ВЕРСИЯ ДОСТУПНА ПРИОБРЕСТИ ESCAPE FROM TARKOV ГРЕНО</p>	<p>Escape from Tarkov / Побег из Таркова – это хардкорная реалистичная сюжетная многопользовательская онлайн-игра, сочетающая в себе черты жанров FPS / TPS, боевого симулятора и RPG с ММО элементами.</p> <p>С каждым безвозвратно уходящим в прошлое днем ситуация в Норвинской области становится все более и более запутанной. Непрестанно продолжающиеся бои на улицах Таркова вызвали массовую панику среди населения, наполнив беженцами ведущие из него дороги. Нашлись, впрочем, среди местных жителей и те, кто решил остаться, увидев в возникшей ситуации возможность пожить за чужой счет. Приняв новые реалии как данность, неорганизованные одиночки из числа обитателей Таркова – Дикие – стали сбиваться в хорошо вооруженные банды, дерущиеся друг с другом за передел города. Сегодня весь Тарков разграничен невидимыми линиями на зоны влияния различных группировок. В своей жажде наживы вооруженные бандиты не остановятся ни перед чем, их не пугают ни убийства гражданских лиц, ни прямые столкновения с двумя частными военными компаниями.</p> <p>Игрокам предстоит вжиться в роль одного из наемников, переживших начальную стадию Тарковского конфликта. После выбора одной из сторон – USEC или BEAR – персонаж игрока начинает свой нелегкий путь в поисках способа выбраться из города. Выходы из Таркова перекрыты миротворцами ООН и российскими войсками, все линии снабжения отрезаны, а связь с командованием утрачена. В таких условиях каждому приходится самому выбирать, как выжить, что делать, и как выбраться из погрузившегося в пучину хаоса мегаполиса</p>
 <p>"Идеальный PvP персонаж для убийств и плу" RockPaperShotgun</p> <p>"Идеальная смесь реалистичного FPS, MMO и выживания" uogamer (IT)</p> <p>"... даже самый заурядный соревновательный шутер имеет право быть в элите" CGamesN</p> <p>"Игра, основанная на выживании и поживании" DualSHOCKERS</p> <p>"Идеальная смесь кинематографичности и динамичного соревновательного игрового процесса" Gamestar (DE)</p> <p>"Тарк – реалистичный и каждый из бесконечных переделов" WCCFTECH</p> <p>"Тарков: Ассасин – это Dark Souls с элементами выживания" Gomersdecide</p> <p>БЕТА-ВЕРСИЯ ДОСТУПНА ПРИОБРЕСТИ ESCAPE FROM TARKOV ГРЕНО</p> <p>"Шокерный реалистичный геймплей" Gomerdal (ES)</p>	
 <p>ESCAPE FROM TARKOV GET READY FOR ESCAPE</p> <p>Escape from Tarkov / Побег из Таркова – это хардкорная реалистичная сюжетная многопользовательская онлайн-игра, сочетающая в себе черты жанров FPS / TPS, боевого симулятора и RPG с ММО элементами.</p> <p>С каждым безвозвратно уходящим в прошлое днем ситуация в Норвинской области становится все более и более запутанной. Непрестанно продолжающиеся бои на улицах Таркова вызвали массовую панику среди населения, наполнив беженцами ведущие из него дороги. Нашлись, впрочем, среди местных жителей и те, кто решил остаться, увидев в возникшей ситуации возможность пожить за чужой счет. Приняв новые реалии как данность, неорганизованные одиночки из числа обитателей Таркова – Дикие – стали сбиваться в хорошо вооруженные банды, дерущиеся друг с другом за передел города. Сегодня весь Тарков разграничен невидимыми линиями на зоны влияния различных группировок. В своей жажде наживы вооруженные бандиты не остановятся ни перед чем, их не пугают ни убийства гражданских лиц, ни прямые столкновения с двумя частными военными компаниями.</p>	

Хронотон гри

Город Тарков, Норвинская область, наши дни

События Escape from Tarkov / Побега из Таркова происходят в вымышленной Норвинской особой экономической зоне, бывшей в пору своего расцвета мостом между Россией и Европой. К несчастью, льготные условия налогообложения и преференции для иностранных инвесторов привлекли к региону внимание не только законопослушных компаний, но и корпорации с более чем сомнительными намерениями. В Таркове, одном из крупнейших городов региона, разразился коррупционный скандал, в эпицентре которого оказалась трансатлантическая корпорация. Шесть месяцев спустя, политическое противостояние вылилось в открытые вооруженные столкновения на улицах города между миротворцами ООН, внутренними войсками МВД и двумя частными военными компаниями. Границы области были вскоре заблокированы, отрезая от внешнего мира тех, кто попал в ловушку разгорающегося локального конфликта.

Главными действующими силами в Норвинской области остаются две частные военные компании, нанятые сторонами изначального конфликта. USEC, нанятые скандально известной международной корпорацией Terra Group, в яростных схватках защищают объекты работодателя, активно препятствуя проводимому местными властями расследованию деятельности корпорации. Более того, по данным разведслужб, USEC также обеспечивает силовую поддержку и прикрытие незаконных работ и исследований иностранной компании. Им противостоит частная военная структура BEAR, по слухам, созданная по приказу Правительства России, но формально нанятая властями Норвинской области для расследования и добычи любых доказательств противоправных действий Terra Group.

Лінгвосугестивний вплив на гравців. Вбудовані команди

*Прочувствуйте игру до конца
благодаря
глубочайшей имитации боевых
условий*

Почувствуйте состояние вашего персонажа через его поведение, на которое влияет все: здоровье, усталость, обезвоживание, голод, давление крови, кровопотеря, переломы, контузии, отравления, нервное истощение, дрожание рук и другие факторы.

Управляйте своим персонажем свободно – плавное перемещение, смены стойки, наклоны, движение в приседе и множество других возможностей по перемещению в пространстве ждут ваших тактических решений

Примите во внимание реальную баллистику и физику пробитий.

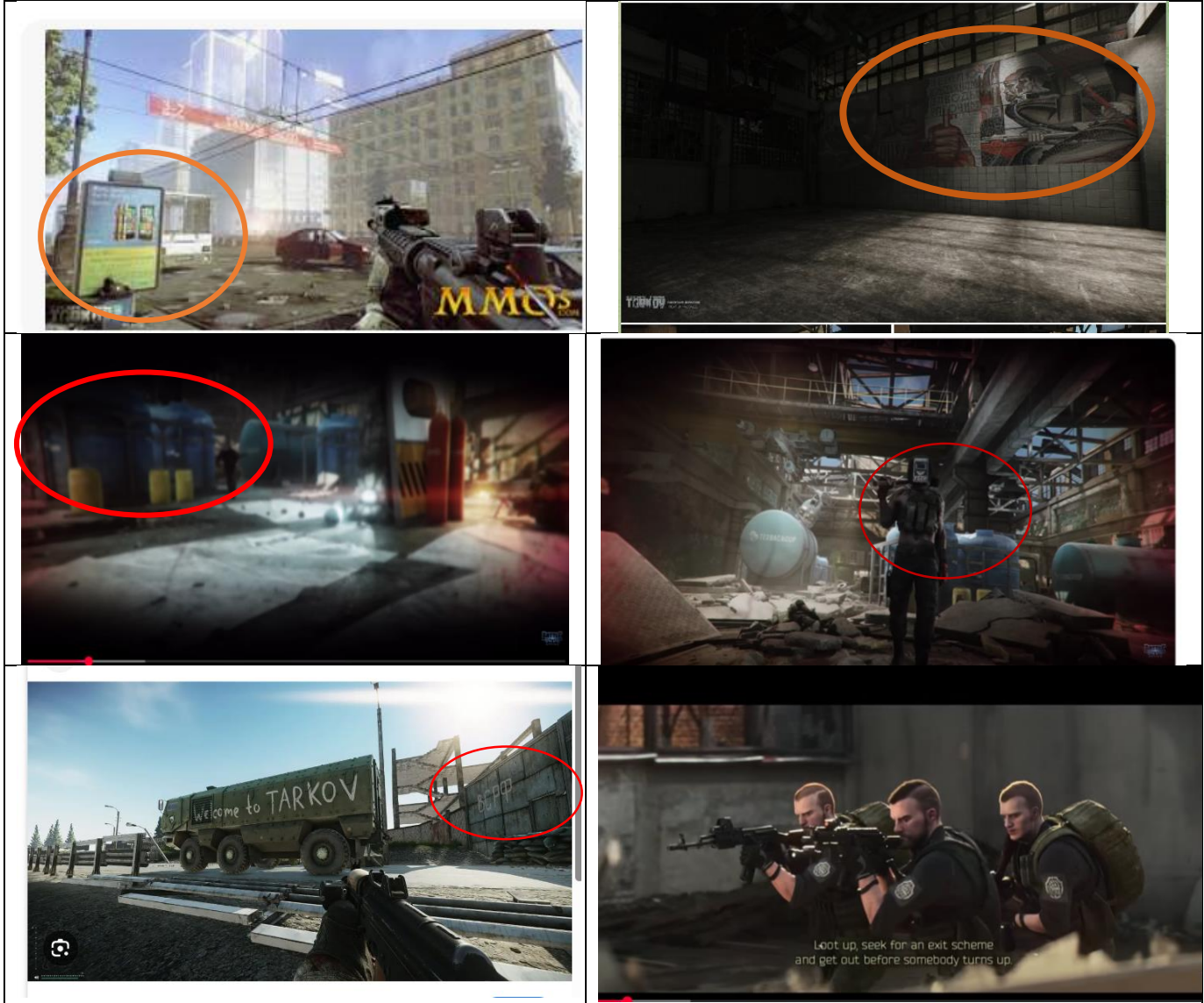
Приготовьтесь к тому, что оружие будет вести себя так же, как и в реальной жизни.

Привыкайте к явлениям, характерным для любого оружия – клинам, перегревам, износу, перезарядке, прицеливанию, заряджанию и, конечно, стрельбе.

Откройте для себя самую подробную на сегодняшний день систему модификаций. В погоне за расширением тактических возможностей своего оружия менять можно все, что угодно.

Взаимодействуйте с окружающей вас средой, добиваясь главенства над ситуацией – выключайте свет, производите прорывы и зачистки помещений благодаря системе взаимодействия с дверьми

Прорадянські та антиукраїнські символи гри

**Дискурсивні збіги історії ПВК BEAR
і даних з російськомовної Вікіпедії про ПВК «Вагнер»**

Дискурсивні маркери порівняння	ЧВК «BEAR»	ЧВК «Вагнер» (за даними Вікіпедії [262])
Офіційний статус	BEAR, частная военная компания, созданная Российской Федерацией для расследования и предотвращения силовых и юридических действий против РФ и СНГ	Частная военная компания (ЧВК) «Вагнер» – российское негосударственное вооружённое формирование. ЧВК «Вагнер» действовала на территории Украины , а затем – на территориях Сирии и Африки
Склад компанії	ЧВК BEAR состоит из бывших бойцов российского спецназа (подразделений ВВ и ГРУ), а также специалистов разведки и гражданского персонала	Создание команды «отставников» – силовиков , формально вышедших на пенсию, но прошедших подготовку и имеющих опыт боевых действий
Роль РФ у створенні й утриманні	созданная Российской Федерацией для расследования и предотвращения силовых и юридических действий против РФ и СНГ. Официально власти РФ не имеют никакого отношения к данной компании	Формирование финансировалось из бюджета России. Действовало в координации с силовыми структурами России как параллельное или теневое вооружённое формирование , которое сложно привлечь к какой-либо ответственности

Особистість лідера	<p>Некогда имел небольшой легальный бизнес в Таркове, однако не гнушался применять криминальные методы добычи денег. Его габариты позволяют стрелять из различных тяжелых пулеметов с руки, но одновременно Кабан не может позволить себе быть мобильным и соответственно либо сидит на позиции, либо переходит медленно с точки на точку во время боя. Имеет большое количество хорошо вооруженной свиты, часть из которых – бывшие военные, организовавшие ему мощную оборону</p>	<p>Евгений Пригожин – российский предприниматель, основатель и руководитель группы компаний «Конкорд» и частной военной компании «Вагнер». Контролировал группу «Вагнер» – поддерживаемую российским правительством структуру <u>наёмников</u>, которые участвовали в военных конфликтах в Украине, Сирии и Африке; Операции Пригожина были тесно связаны с <u>Министерством обороны России</u> и <u>ГРУ</u>. Компания «Конкорд» занималась в России организацией питания высших лиц государства, благодаря чему Пригожин получил в СМИ прозвище «повар Путина»</p>
---------------------------	--	--

ПРИКЛАД КОНТЕНТУ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛУ «ПОЛ ПЕРВОГО»
ДЛЯ КОМУНІКАЦІЙ З БІЛОРУСЬКОЮ АУДИТОРІЄЮ

ЛИСТІВКИ, ПІДГОТОВЛЕНІ ЦЕНТР МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЙНОГО
ПРОСТОРУ ТА ПРОТИДІЇ ШТАБУ КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ
ВІЙСЬК У СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

**МАТЕРІАЛИ ПІДГОТОВЛЕНІ ЖУРНАЛІСТАМИ ASSOCIATED PRESS,
ПІСЛЯ ВІДВІДУВАННЯ ІЗЬОМУ У СУПРОВОДІ ФАХІВЦІВ
ЦЕНТРУ МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
ТА ПРОТИДІІ ШТАБУ КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК У
СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
(ПРИКЛАД ЧАСТКОВОЇ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ)**

BY VASILISA STEPANENKO

Published 1:35 AM GMT+2, September 17, 2022

Share

IZIUM, Ukraine (AP) — Investigators searching through a mass burial site in Ukraine have found evidence that some of the dead were tortured, including bodies with broken limbs and ropes around their necks, Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy said Friday.

The site near the northeastern city of Iziium, recently recaptured from Russian forces, appears to be one of the largest discovered in Ukraine.

Zelenskyy spoke in a video he rushed out just hours after the exhumations began, apparently to underscore the gravity of the discovery. He said more than 440 graves have been found at the site but that the number of victims was not yet known.

Digging in the rain, workers hauled body after body out of the sandy soil in a misty pine forest near Iziium. Protected by head-to-toe suits and rubber gloves, they gently felt through the decomposing remains of the victims' clothing, seemingly looking for identifying items.

Associated Press journalists who visited the site saw graves marked with simple wooden crosses. Some of the markers bore people's names and had flowers hanging from them.

Before digging, investigators with metal detectors scanned the site for explosives, and soldiers strung red and white plastic tape between the trees.

Zelenskyy said hundreds of civilian adults and children, as well as soldiers, had been found near Iziium's Pishchanske cemetery after being tortured, shot or killed by artillery shelling.

He cited evidence of atrocities, such as a body with a rope around its neck and broken arms. In another sign of possible torture, one man was found with his hands tied, according

to Serhiy Bohdan, the head of Kharikiv police investigations, and Ukraine's commissioner for human rights, Dmytro Lubinets.

Ukrainian authorities warned that their investigation was just beginning, and the scale of the killings could rise dramatically.

“The harsh reality indicates that the number of dead in Iziium may be many times higher than the Bucha tragedy,” Oleg Kotenko, an official with the Ukrainian ministry tasked with reintegrating occupied territories, said on Telegram.

Bucha is a Kyiv suburb where authorities have said 458 bodies were found after a 33-day Russian occupation. Authorities say they have uncovered the bodies of more than 1,300 people elsewhere, many in mass graves in the Kyiv-area forest.

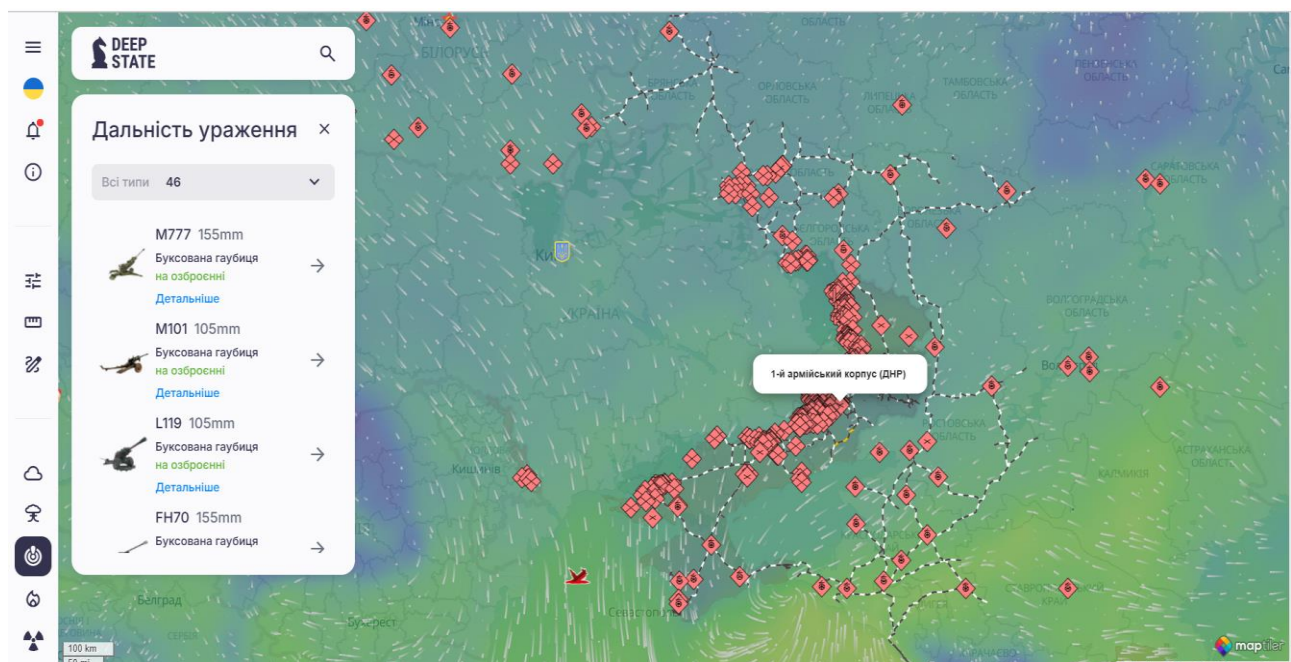
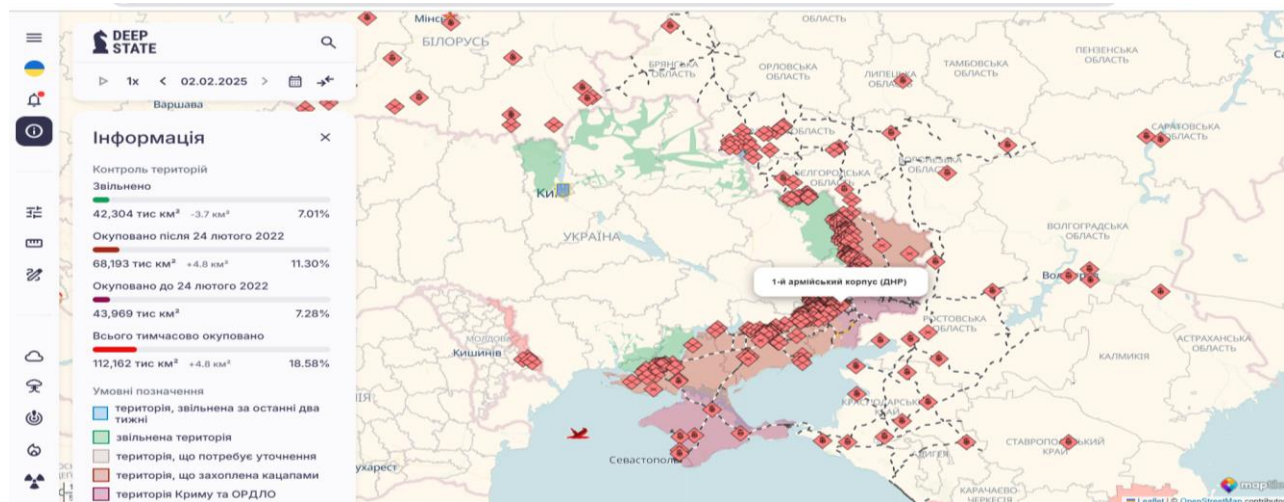
Zelenskyy, who visited the Iziium area Wednesday, said the discoveries showed again the need for world leaders to declare Russia a state sponsor of terrorism.

Meanwhile, in his first public comments on Ukraine's recent battlefield gains, Russian President Vladimir Putin vowed to press on with the war and warned that Moscow could ramp up its strikes on the country's vital infrastructure if Ukrainian forces target facilities in Russia.

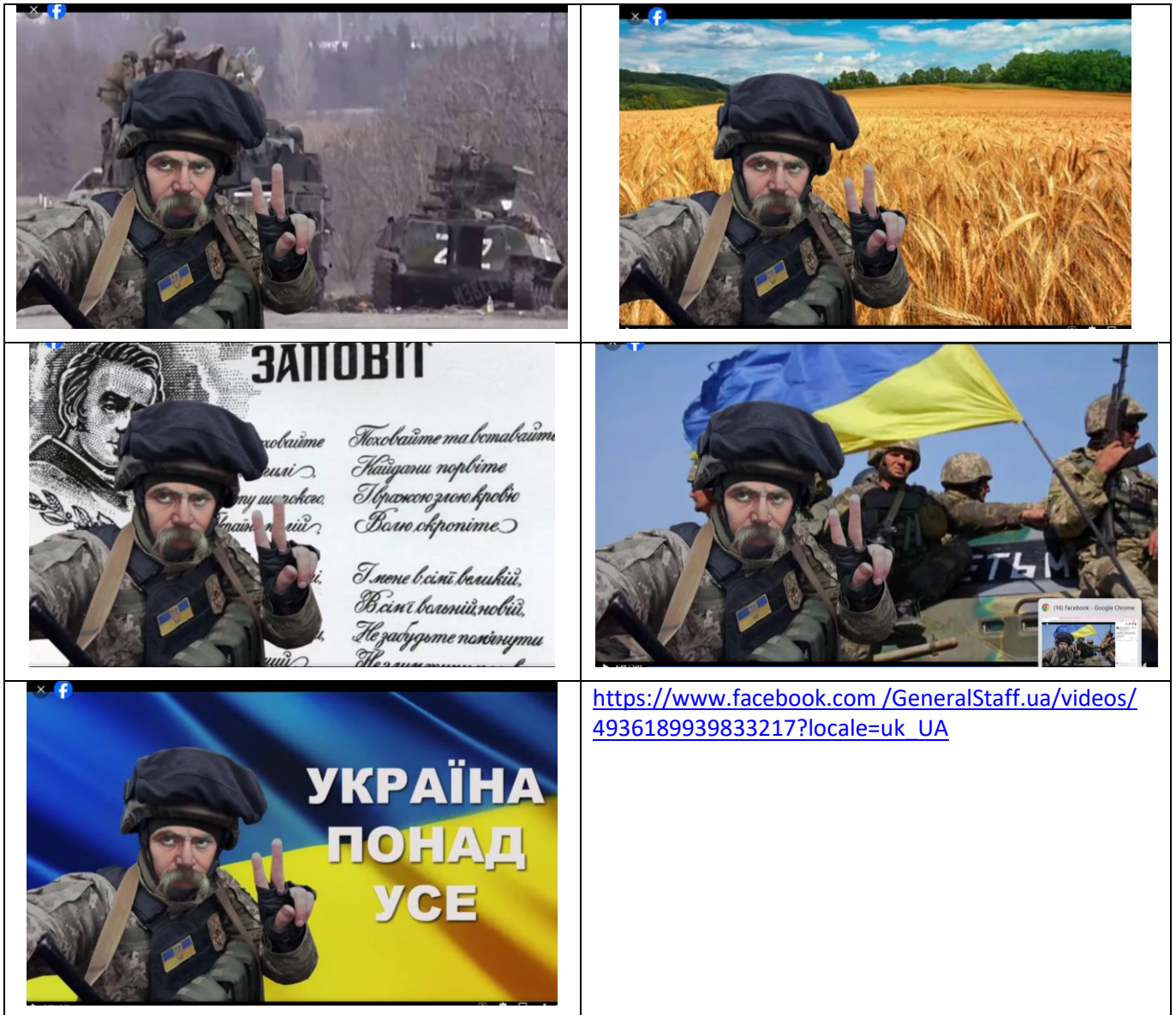
“If the situation develops this way, our response will be more serious,” Putin told reporters Friday after attending a summit of the Shanghai Cooperation Organization in Uzbekistan.

Russia has reported numerous explosions and fires at civilian infrastructure sites near Ukraine, as well munitions depots and other facilities. Ukraine has claimed responsibility for some of the attacks and refrained from commenting on others.

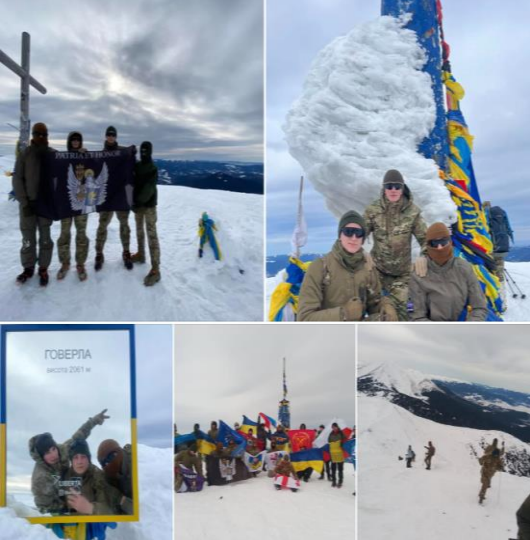
**ІНТЕРАКТИВНІ МАПИ DEEP STATE, СТВОРЕНІ ФАХІВЦЯМИ
ЦЕНТРУ МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
ТА ПРОТИДІЇ ШТАБУ КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
У СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
СПІЛЬНО З ВОЛОНТЕРСЬКИМИ МЕРЕЖАМИ ОПОРУ
ТА ІНТЕРНЕТАКТИВІСТАМИ
(ПРИКЛАД ПОВНОЇ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ)**

СИМВОЛИ УКРАЇНИ І ЗС УКРАЇНИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ
ЛІНГВІСТИЧНОГО ЛАНДШАФТУ
(НА ПРИКЛАДІ ПІСНІ Т. БОРОВКА «ЗАПОВІТ РОСІЯНАМ»)

**ПІДНЯТТЯ ДЕРЖАВНИХ СИМВОЛІВ НА ГОВЕРЛУ КУРСАНТАМИ
ВІЙСЬКОВОГО ІНСТИТУТУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ ТА ЇХНІМИ ПОБРАТИМАМИ
У ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ ЯК ДИСКУРС
ЗІ СТВОРЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОГО ЛАНДШАФТУ**

Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут ·
Підписатися
22 январь в 13:34 · 🌐

Прапор #ВІТІ на Goverla до Дня Соборності України

Група курсантів Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут здійснила зимове сходження на найвищу вершину Українських Карпат гору Goverla.

«Це сходження для мене означає уособлення наших спільних цілей, нашої сили та єдності з партнерами. Незабутня подорож, яка закріпила те, що ні висоти, ніхто інший не є для нас завадою, коли ми стоїмо пліч-о-пліч», - каже курсант Антон Волощук.

«Підняття на гору, несе дуже велике значення для нас, не дивлячись на всі труднощі які були, ми змогли досягти поставленої цілі. Як би тяжко не було, ми не здавались, підтримували одне одного, допомагали та не дозволяли здаватись. Я вдячна хлопцям за підтримку та допомогу, а також інституту за можливість здійснити мрію. Надіюсь , що в майбутньому, ми - курсанти, ще не один раз тут побуваємо», - каже Єлизавета Гнідаш.

«Це сходження в найскладнішу пору року стало випробуванням як фізичним, так і моральним для нас усіх. Проте, попри втому, холод, вітер і біль, дехто навіть із ранами на ногах, ми зробили це — і відтепер шеврон нашого інституту прикрашатиме Goverla. Сподіваюся, це стане традицією», - ділиться враженнями курсант Максим Тріщук.

«Даний вихід став для нас честю — підняти державний стяг та прапор нашого славетного інституту в такий значущий для всієї України день, було дуже приємно та цікаво перейняти досвід від наших побратимів з Грузинського легіону та інших бойових підрозділів, а також поспілкуватись та піднятись на вершину карпатських гір разом з партнерами з НАТО», - каже курсант Микола Палій.

Склад команди: курсанти Микола Палій, Максим Тріщук, Єлизавета Гнідаш, Антон Волощук, старший групи - майор Владислав Сняговський.

Підйом відбувався в рамках традиційного VI міжнародного заходу «Єдність Сил Союзників», яку організовує [Міністерство оборони України](#), Командування [Сухопутні війська ЗС України](#), [Оперативне командування "Північ" / Operational Command "North"](#)

**ДИFUЗНІ ЖАНРИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ
В КОНТЕНТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗС УКРАЇНИ**

Т1

**Фотострічка «Снайпери стали до справи»
(приклад мультимедійного дискурсу)**

Інформаційна кампанія «Повертайтеся – вас чекають» щодо добровільного повернення військовослужбовців, які самовільно залишили військову частину (приклад дифузії жанрів)

Інфографіка «Як повернутися з СЗЧ»

АЛГОРИТМ 1

1. Подача рапорту через Армія+ (опційно)
2. Прибуття до ВСП ЗС України та отримання припису до БРЕЗ**
3. Прибуття в БРЕЗ, зарахування на всі види забезпечення
4. Призначення на посаду в БРЕЗ

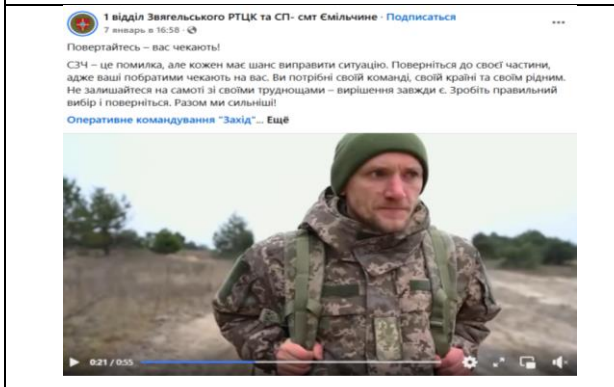
АЛГОРИТМ 2

1. Подача рапорту через Армія+ (опційно)
2. Прибуття до ВСП ЗС України та отримання припису до БРЕЗ
3. Прибуття в БРЕЗ
4. Включення до списку тимчасового прибулого особового складу БРЕЗ та підготовка плану переміщення
5. Поновлення на всіх видах забезпечення
6. Переміщення у визначену військову частину

АЛГОРИТМ 3

1. Отримання письмової згоди командира в/ч щодо повернення (або рекомендаційний лист)
2. Отримання рішення суду на основі клопотання прокурора щодо звільнення від відповідальності
3. Поновлення на військовій службі у вказаній в/ч

ТИ ПОТРИБЕН СВОЇМ ПОБАРИТАМ.
Захисти свою честь і майбутнє!

https://www.facebook.com/100072069774692/videos/471260819095210?locale=uk_UA

Відеофільм-історія

1 відділ Звягельського РТЦК та СП - смт Ємільчине · Подписаться
23 январь ·

До 1 березня 2025 року військовослужбовці, які вперше самовільно залишили військову частину, можуть повернутися без кримінальної відповідальності

Зручним способом повернення на службу після СЗЧ є застосунок Армія+. Рапорт створюється за 5 хв, а кожен етап супроводжується сповіщеннями з підказками та наступними кроками.

До рапорту в Армія+ можна одразу додати рекомендаційний лист від частини, де військовий бажав служити далі. Так Військова служба правопорядку знатиме, що військовий потрібен в іншому підрозділі. Далі можна подати рапорт на зміну місця служби також в Армія+.

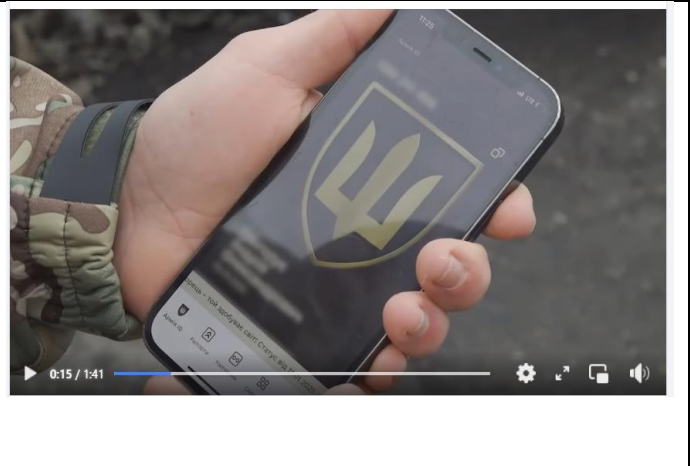
Близько 60% тих, хто виявив бажання служити далі та подали рапорт в Армія+, зараз в процесі повернення чи вже повністю поновились на службі в нових частинах.

Історія Андрія - він повернувся на службу із СЗЧ і за допомогою Армія+ став пілотом у БУБпАК 38-ї бригади морської піхоти.

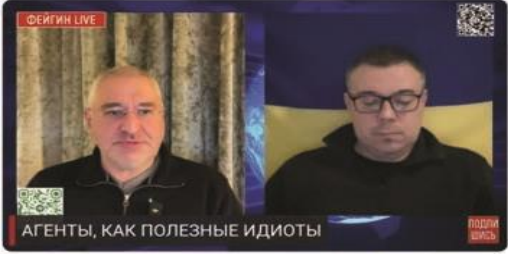

[Сухопутні війська ЗС України](#)
[Міністерство оборони України](#)

#сзч #тцк_інформує #повернутися_на_службу #1_відділ_Звягельського_інформує #ЗСУ

Інформування і відеоінструкція

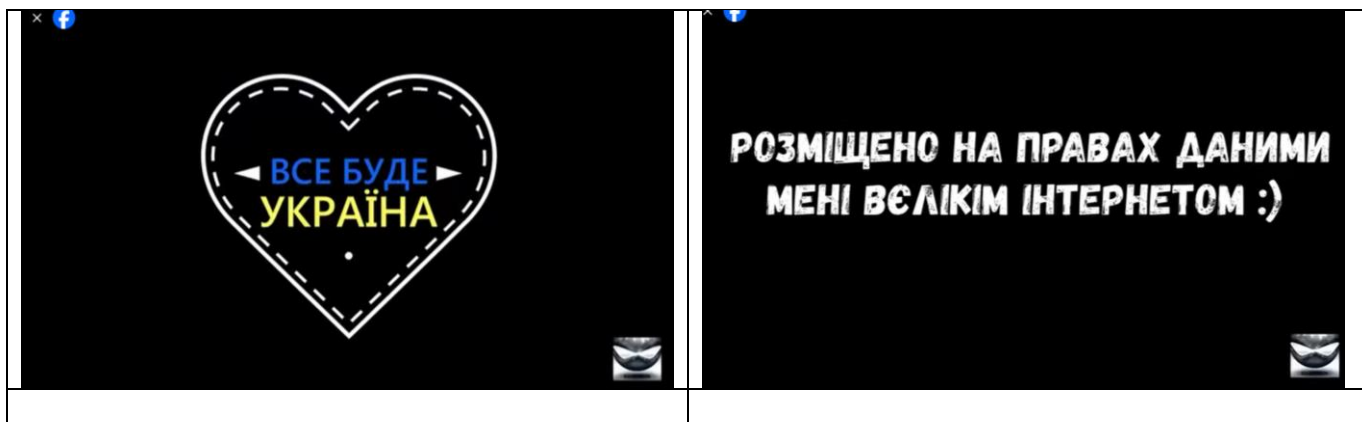
Интернет-каналы Т. Березовца (приклад відеоколонки)

 <p>АГЕНТЫ, КАК ПОЛЕЗНЫЕ ИДИОТЫ. Беседа с @Taras.Berezovets Тарас Березовец</p> <p>ФЕЙГИН LIVE 1.98 млн подписчиков</p> <p>Стать спонсором Подписаться</p>	<p>31.01.2023 р. вийшло інтерв'ю-бесіда з Тарасом Березовцем «Агенты как полезные идиоты» на ютуб-каналі ФЕЙГИН LIVE. Мета комунікації – донесення до російськомовної аудиторії правди про ситуацію на фронті і справжні цілі, що влада РФ, розв'язавши війну в Україні</p>
 <p>Автор Telegram каналу служить майором ЗСУ. Це його авторський погляд на події в Україні та світі. Аналітика, новини, свідчення, відеодокументи про військові злочини Росії.</p> <p>Визнаний "іноземним агентом" Мініюсту РФ 28 жовтня 2022. Чесно кажучи, фіолетово</p>	<p>BEREZOVVIEW (Taras Berezovets) WAR IN UKRAINE Forwarded from ФОРПОСТ</p> <p>9:00 Министрой рф признал Белгород одним из самых благоприятных городов для жизни по итогам 2023 года</p> <p>9:15 В Белгородской области начнут особо предупреждать об угрозе атаки дронов, сообщил губернатор Вячеслав Гладков.</p> <p>62.4K 11.5</p>

АНІМАЦІЙНИЙ ФІЛЬМ «ПРИВИД КИЄВА 2022»

ЯК ПРИКЛАД СТОРІТЕЛІНГУ

Публикация Сухопутні війська ЗС України

Любовь Лихая

Мені сподобалось, піднявся трохи настрої СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА! 🇺🇦🇺🇦🇺🇦

2 г. [Нравится](#) [Ответить](#)

22

[Показать 1 ответ](#)

Оксана Іваськів

Хлопці бережіть себе!!! Слава Україні 🇺🇦🇺🇦

2 г. [Нравится](#) [Ответить](#)

10

Julia Bondarchuk

🔥 так тримати!!! Бойового духу і швидкої перемоги! Дякую за світло і надію, що так воно і буде! Зі смаком Львівської кави 🇺🇦🇺🇦 Слава Героям! 🇺🇦

2 г. [Нравится](#) [Ответить](#)

8

Yuliia Doliba

дах, я бачу, їде всім 😊
но сміємось, то вже добре.
так переможемо 🇺🇦🇺🇦

2 г. [Нравится](#) [Ответить](#)

12

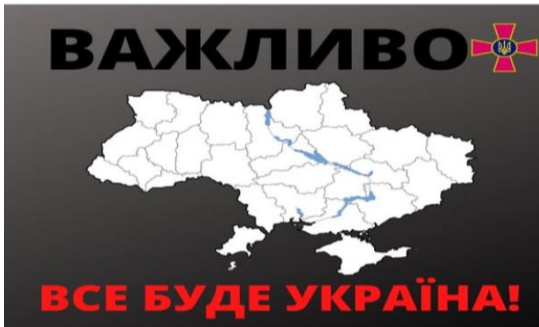

Любов Пірогова

Мультик по темі,жила собі Україна,процвітала, нікого не займала,ні,на тобі з білими смугами не жилось їм,спалось їм не спалось і в цистерні оказались, пробачте за мій

ФЕЙСБУК-СТОРИНКА СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗС УКРАЇНИ ЯК ПРИКЛАД МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО НАРАТИВНОГО ДИСКУРСУ

Ф1

Впровадження системного стратегічного нарративу «Все буде Україна!» в дискурсах Сухопутних військ ЗС України

<p> Сухопутні війська ЗС України ✓ 21 март 2022 г. · 🌐</p> <p>Слова підтримки від нашого друга Sergey Kuzin з Radio ROKS Разом до перемоги! Все буде Україна! #stoprussia</p>	
<p> Сухопутні війська ЗС України ✓ 2 март 2022 г. · 🌐</p> <p>В Україну прибула нова партія "Ваурактар ТВ2". Вони готові до бойового застосування вже зараз! Бійтесь орки! "Ваурактар ТВ2", як "СУСЛИК". Ви його не бачите, а він є! Безмежно вдячні нашим партнерам!</p> <p>#будеможити #StopRussia #StopRussianAggression</p>	
<p> Olesya Drashkaba 25 февраль 2022 г. · 🌐</p> <p>Колись на Майдані в мене брало інтерв'ю якесь іноземне радіо і там прям ведучий був такий обізнаний, підкований, і розказував мені різні сценарії красивою мовою і дуже дружлюбно доводив – що вони всі для нас програшні. Ні, він не казав фігну якусь або залякував – там реально все логічно було. Але мені всередині воно ніяк не заходило. І я сказала «Ви все говорите правильно. І я не знаю, як це зробити, АЛЕ я точно знаю, що МИ ПЕРЕМОЖЕМО!». Вчора німці там вмякали, що військова операція Росії завершена, сьогодні французи розказують, що в Києві рос війська, військовий злочинець Лукашенко хотів за три години кудись дійти (ти до свого трибуналу скоро дійдеш!),</p>	

Жирік щось вічно плюється як вони всіх бамбілі-пабеділі (що там кстаті – живий ще?) ... короче всі варнякають якісь сценарії, а тим часом **Сухопутні війська ЗС України** б'ються, як леви, волонтери хулять, українці (і не тільки) в цілому світі скидаються на армію, по районах фігачать коктейлі, по военкоматах черги, люди в бомбосховищах посміхаються на селфі, мій маленький похресник розірвав журнал з фоткою хуйла, жінки пишуть «дайте щось робить корисне!», тероборона роздає зброю, бабусі дойобуються до окупантів і рекомендують їм ставити в кишені насіння, гопніки на районах ловлять всяких наводчиків і підозрюю дуже культурно з ними ведуть виховні бесіди, якийсь мужик кидався на танк голими руками, про острів Зміїний і Віталія Скакуна, який підірвав міст і сам загинув – я просто мовчу, бо на цьою місці я реву. Ворог рухається з важкими боями, несе величезні втрати, ніякі бліцкриги не вдалися – а це ще ТІЛЬКИ ПОЧАТОК ваших втрат, мразі! Сьогодні відчуття таке саме, як тоді на Майдані: я не знаю як ми це зробимо, але МИ ПЕРЕМОЖЕМО!

Вікторія Пономаренко · [Подписаться](#)

11 март 2022 г. · 🌐

Привіт, вражино, я лечу по твою шкуру!

[#UkrainiansWillResist](#)

[#Вистоїмо](#)

[Сухопутні війська ЗС України](#)

моїх улюблених слів 2022 року Bayraktar

Андрей Лобановский

2 март 2022 г. · 🌐

Одне з моїх улюблених слів 2022 року Bayraktar

ВАЖЛИВО

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

Генеральный штаб ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine

[Подписаться](#)

15 февраль 2022 г. · 🌐

[#ЗСУ_Народ_Єдині](#) [#ЗСУ_Щит_України](#)

У Збройних Силах України тривають командно-штабні навчання "ЗАМЕТІЛЬ-2022" щодо управління угрупованнями військ (сил) під час... [Ещё](#)

Впровадження системного стратегічного нарративу #будеможити в дискурсах Сухопутних військ ЗС України

<p>FILM.UA Group 12 сентябрь 2022 г. · 🌐</p> <p>БІЛЬШЕ НІЖ СИЛА. Сухопутні війська ЗСУ. Епізод 1</p> <p>Героїчне протистояння збройній російській агресії триває – щодня Україну боронять від ворога близько мільйона воїнів. Та чи багато ми знаємо про наших янголів-охоронців?</p> <p>Інформаційно-ознайомчий проєкт FILM.UA Group «Більше ніж сила» створено спільно з Управлінням зв'язків з громадськістю ЗСУ. Його мета – розповісти про структуру та основні положення діяльності Збройних Сил України, а саме різних видів та окремих родів сил і військ. Цикл розпочинає відео, присвячене Сухопутні війська ЗС України, що становлять більшу частину бойового складу нашої держави. Докладніше – у Бачити менше</p> <p>https://www.facebook.com/film.ua/videos/483861230405335?locale=uk_UA</p>	
<p>Вікторія Пономаренко · Подписаться 11 март 2022 г. · 🌐</p> <p>Привіт, вражино, я лечу по твою шкуру!</p> <p>#UkrainiansWillResist #Вистоймо Сухопутні війська ЗС України</p>	
<p>Лариса Покальчук с Антоном Целовальником. 23 апрель 2022 г. · 🌐</p> <p>#БудемоЖити #WeLiveOn</p> <p>УКРАЇНІ ПОТРІБНЕ ВАЖКЕ ОЗБРОЄННЯ! Ми будемо захищати свою Батьківщину навіть голіруч, беззбройні "демократизатори", як на фото, але переможемо, якщо Захід оперативно надасть важке озброєння для оборони та звільнення окупованих росією Українських територій. Нам терміново потрібна важка артилерія, важка бронетехніка, системи протиповітряної оборони та літаки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - артилерійські установки (калібр 155 мм) і боеприпаси; - артилерійські снаряди (калібр 152 мм). Якомога більше; - реактивні системи залпового вогню: «Град», «Ураган» або американський M142 HIMARS; - БТР (бронетранспортери, бойові машини піхоти тощо); - танки (Т-72, американські або німецькі аналоги); - системи ППО (С-300, «Бук» або подібні сучасні західні системи протиповітряної оборони); - бойова авіація. <p>Ми просимо весь світ об'єднатися й допомогти нам у боротьбі з цією жорстокою агресією. #ArmUkraineNow</p> <p>Щира подяка Antony Tselovalnik за шикарний подарунок - березовий "демократизатор"! Разом переможемо!</p> <p>Автори "бойових" фото - Юрій Величко Марічка Білоус</p>	

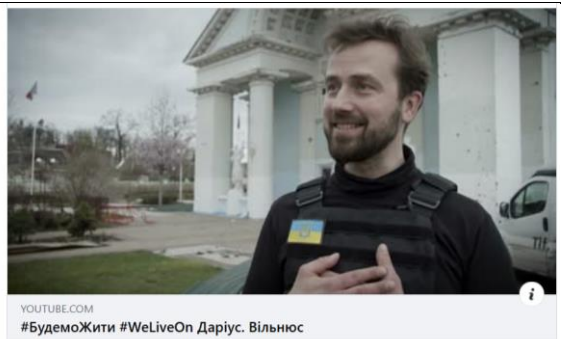
Docua-platform · Підписатися
25 июль 2022 г. · 🌐

#БудемоЖити #WeLiveOn Даріус. Вільнюс

Я із Вільнюса, із Литви. Darius Mažintas
Я музикант, який вірить, що музика – це голос Бога.
І музика призначена допомагати людям. Музика призначена нести світло. Треба якось душу свою наповнювати високими вібраціями. І музика допомагає трохи розслабитися, тому що вже з 24 лютого йде війна і люди у стресі, постійно не сплять і воюють.
Коли почалася війна я почав думати: що я можу зробити? Переводити гроші, бути там, допомагати людям. Приїхав, привіз автобус людей. Я не міг просто сидіти і бути стороннім спостерігачем. Тому ми з Фондом «Looking at the Stars» вирішили, що треба приїхати і зробити тут концерт.
Я приїхав в Україну, і я почуваю себе тут як вдома. Вчора ми спілкувалися, я бачив людей вперше, а я їх люблю! У мене любов до них є. І це диво. Я думаю, що завжди йде трагедія, а після трагедії світло.
<https://youtu.be/SS1m3y-ly9g>

Автори – Вячеслав Волинщikov **Vyacheslav Volynshchikov**, Марта-Дарія Клінава Marta-Daryia Klinava

Підпишіться на наш канал -
<https://www.youtube.com/.../UCEEANSXTaREUjM4PbA.../featured>
та підтримуйте наш волонтерський проект - <http://docua-platform.org/donate/>
Разом переможемо!

Лариса Покальчук сейчас с **Oleh Pokalchuk** и **Сашей Свато**.
25 апрель 2022 г. · 🌐

#БудемоЖити #WeLiveOn

Весну не спинити. Великдень не відмінити, Христос воскрес. Крашанки та паска завжди будуть в українців на столі. І ніякі орки та пугіни не змінять цього ніколи. Україна переможе!

СтратКом ЗСУ / AFU StratCom · Підписатися
28 февраль 2022 г. · 🌐

#будеможити
Максимальне поширення !!
Слава Україні!

ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ, ЩОБ ПОБОРОТИ РОСІЙСЬКУ НЕЧИСТЬ?

- Після колони російських танків поїде колона біло-жовтих. Висадьте дорожки, валять дерева, розкидайте сніг в орд.
- Російські окупанти маскують танкові колонни під технічні машини.
- Якщо вертольот колонні заїждять в лісовий масив – валять дерева, бікочуть рід.
- У лісі запалили вогонь? Палять ліс! Новий виростає на в степу окупанти!
- Виділили зброю з розбитими гранатами – стріляйте в вогонь по напрямку вогняного траєкторії.

(с) НПУ, НГУ, ЗСУ, СБУ

ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ, ЩОБ ПОБОРОТИ РОСІЙСЬКУ НЕЧИСТЬ?

- РУСЬКІ – НА ХУ!** Займайте висадки на своїй місцевості. Якщо росіяне заїждять, де знаходяться – диверсійно.
- Місце окупатор? Обкидайте навіями гранатами, щоб ворог не проїхав.
- Заставляйте окупантів грати дзвіночки, замінюйте орієнтири, замикайте будь-які чинники.
- Якщо є інформація про відхід ворога, наліть софолу та шинні! Це ефективніше російських відео.

(с) НПУ, НГУ, ЗСУ, СБУ

Не танки знімаємо,

Не танки знімаємо,

2/3 бензину + 1/3 мастила (машинного)
Нарозпашку вливають за 2-3 секунди.
Глиб: 50 см базовий промастити, щільно утрамбувати у гарячому.
Підпалити

и ещё 6 КОКТЕЙЛЬ МОЛОТОВА

Впровадження національного нарративу #обери_своє_майбутнє в дискурсах Сухопутних військ ЗС України

<p>Сухопутні війська ЗС України 8 июнь 2024 г.</p> <p>Drone Force від Сухопутних військ — офіційний проєкт рекрутингу до підрозділів безпілотних систем</p> <p>Завдяки власній рекрутинговій групі ми забезпечуємо усі переваги при виборі служби:</p> <ul style="list-style-type: none"> повний супровід від ТЦК до бригади 60 днів навчання ... Ещё 	
<p>Армійські Будні Хмельницький обласний ТЦК та СП, пресслужба · 19 июнь 2024 г.</p> <p>Ми переконані в унікальності кожного українця/українки та здатності захистити Батьківщину. У лавах ЗСУ кожен може знайти посаду відповідно до своїх вмінь та навичок.</p> <p>Обирайте вакансію на сайті army.gov.ua у розділі #СухопутніВійська, а також у рекрутингових центрах Міністерства оборони України та наших підрозділів.</p> <p>Закликаємо громадян, бізнеси та організації долучитися до кампанії «Будь собою».</p> <p>Разом до Перемоги! Сухопутні війська ЗС України</p>	
<p>Рівненський обласний ТЦК та СП · Підписатися 26 июнь 2024 г.</p> <p>Проєкт рекрутингу та навчання фахівців для роботи з безпілотними системами Drone Force розширюється і масштабується!</p> <p>Тому шукають рекрутерів, які спілкуватимуться, тестуватимуть та супроводжуватимуть наших кандидатів на всіх етапах.</p> <p>Це вакансія для чинних військовослужбовців для переведення в межах Сухопутних військ ЗСУ. Служба в Києві.</p> <p>ВИМОГИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> комунікабельність; вміння працювати з електронними таблицями (Excel, Google); відповідальність та організованість; багатозадачність; бажаний досвід роботи в рекрутингу до війська чи в цивільному житті; <p>Долучайтеся до проєкту рекрутингу Сухопутних військ Drone Force. Надсилайте своє резюме та мотиваційний лист на вакансію: https://www.work.ua/jobs/5714549/ або напряму на електронну пошту: rc.sv.zsu@gmail.com</p> <p>Сухопутні війська ЗС України</p>	

Запорізький обласний ТЦК та СП · Подписаться

28 июнь 2024 г. · 🌐

Проект рекрутингу та навчання фахівців для роботи з безпілотними системами **Drone Force** розширюється і масштабується!

Тому ми шукаємо рекрутерів, які спілкуватимуться, тестуватимуть та супроводжуватимуть наших кандидатів на всіх етапах.

Це вакансія для чинних військовослужбовців для переведення в межах Сухопутних військ ЗСУ. Служба в Києві.

ВИМОГИ:

- комунікабельність;
- вміння працювати з електронними таблицями (Excel, Google);
- відповідальність та організованість;
- багатозадачність;
- бажаний досвід роботи в рекрутингу до війська чи в цивільному житті.

Долучайтеся до проекту рекрутингу **Сухопутні війська ЗС України Drone Force**.

Надсилайте своє резюме та мотиваційний лист на вакансію:

<https://www.work.ua/jobs/5714549/>

Харківський ОТЦК та СП · Подписаться

10 июль 2024 г. · 🌐

Спільний проект з відбору операторів БПЛА стартує у Львові!

📌 З 16 липня у Львові в центрі рекрутингу української армії розпочинається проект **Міністерство оборони України та Сухопутні війська ЗС України**

🔧 Рекрутингова група **Drone Force** запрошує всіх бажаних пройти відбір на симуляторі БПЛА, отримати інформацію про службу та рекрутуватися на посаду оператора БПЛА.

🌐 «Всі етапи долучення до Сухопутних військ закладені в єдиний проєкт.

Людина отримує спеціалізовану військово-облікову спеціальність і гарантовано потрапляє в обраний підрозділ», – пояснив начальник управління безпілотних систем Сухопутних військ ЗСУ Олексій Черномаз.

📅 Проект триватиме з 16 по 19 липня. Тестування проводитиметься за адресою: вул. Костя Левицького, 67, з 9:00 до 18:00 (вт-чт) та з 9:00 до 16:00 (пт). Надалі проєкт охопить і інші міста.

🌐 «Запрошуємо всіх зробити свій свідомий вибір. Ми супроводжуватимемо вас на всіх етапах долучення до війська», – додав Уповноважений Міноборони з питань рекрутингу Олексій Бежевець.

Фейсбук і сайт проекту Drone Force:

<https://www.facebook.com/df.recruiting>

<https://landforces.mil.gov.ua/df..>

Оперативне командування "Схід" · Подписаться

4 август 2024 г. · 🌐

#Запоріжжя - ваша черга! Drone Force - проєкт рекрутингу фахівців БПЛА до підрозділів **Сухопутні війська ЗС України** вирушає у ваше місто.

Ми шукаємо вмотивованих громадян, яким цікаві найсучасніші технології, та готові надати базову військову підготовку, фахове навчання у сучасному центрі та повний супровід до зарахування у підрозділ.

З 6-го по 9-те серпня команда Drone Force буде консультувати, тестувати та рекрутувати, а всі охочі — зможуть спробувати себе в управлінні дроном під наглядом найкращих інструкторів.

Фахівці проєкту дадуть відповіді на всі питання.

Підпишіться на проєкт **Drone Force**, щоб не пропустити важливу інформацію.

Заповнюйте форму для участі у нашому заході в Запоріжжі:

<https://forms.gle/iqcD1NcyVbZ779KU8>

Приходьте і пам'ятайте - ваша вправність знищить ворога!

Оперативне командування "Схід" #долачайся!

Хмельницький обласний ТЦК та СП, пресслужба · [Подписаться](#)
12 октябрь 2024 г. · 🌐

[#обери своє майбутнє #Drone Force](#)

Проект **Drone Force** від **Сухопутні війська ЗС**

України — це унікальна можливість для тих, хто прагне стати частиною найтехнологічнішої частини нашої армії.

Як приєднатися до проекту? 🙋

Подай заявку;

Обери підрозділ;

Пройди двомісячну підготовку з самими крутими інструкторами;

Обери свого «птаха»:

Крило: Для розвідки, корегування вогню та ураження противника.

FPV Дрон: Швидкі БПЛА-камікадзе для знищення живої сили та техніки.

Коптер: Для розвідки та корегування артилерії, з можливістю скидання боєприпасів.

Бомбер: Для скидання боєприпасів на противника.

І ставай частиною команди, яка змінює хід війни та забезпечує перемогу України!

✍️ Заповни анкету на сайті:

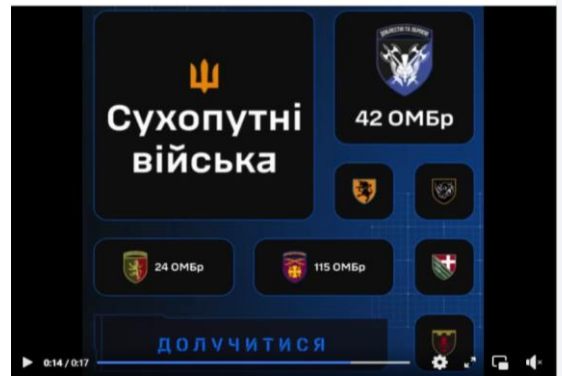
<https://landforces.mil.gov.ua/df>

Надішли листа: rs.sv.zsu@gmail.com

📞 Або телефонуй: 0 800 301 314; +380 67 678 32 28

✍️ Група комунікацій Хмельницького обласного ТЦК та СП

[#Сухопутні війська](#)

Миколаївський обласний ТЦК та СП · [Подписаться](#)
26 октябрь 2024 г. · 🌐

Проект Drone Force від Сухопутних військ України — це унікальна можливість для тих, хто прагне стати частиною найтехнологічнішої частини нашої армії.

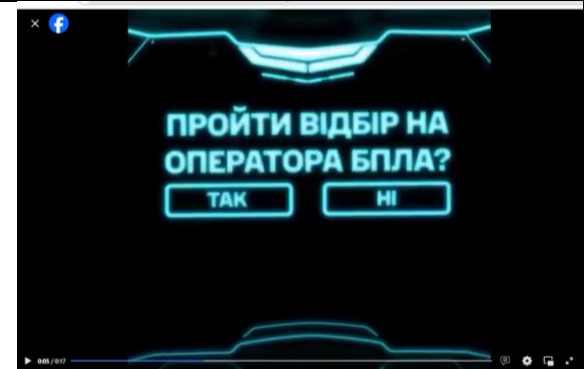
Як приєднатися до проекту?

◆ подай заявку;

◆ обери підрозділ;

◆ пройди двомісячну підготовку з самими крутими інструкторами;

◆ обери свого «птаха»:

https://www.facebook.com/MOTCKSP/videos/534184865909954?locale=uk_UA

- крило: для розвідки, корегування вогню та ураження противника.
- FPV дрон: швидкі БпЛА-камікадзе для знищення живої сили та техніки.
- коптер: для розвідки та корегування артилерії, з можливістю скидання боєприпасів.
- бомбер: для скидання боєприпасів на противника.

І ставай частиною команди, яка змінює хід війни та забезпечує перемогу України!

👉 Заповни анкету на сайті <https://landforces.mil.gov.ua/df#form> або

📞 зателефонуй на гарячу лінію: 0 800 301 314

Пройди успішно співбесіду та долучайся до війська безпілотників!

Drone Force **Сухопутні війська ЗС України**

Чернігівський обласний ТЦК та СП · [Подписаться](#)

13 ноябрь 2024 г. · 🌐

Чернігівський обласний ТЦК та СП ·

Подписаться

[13 ноябрь 2024 г.](#) ·

👉 Рекрутинговий проєкт **Сухопутні війська ЗС України Drone Force** дозволяє обирати підрозділ безпілотних систем, в якому новобранець бажає проходити службу. Завдяки цьому, кожен має можливість приєднатися до тієї частини, яка найбільше відповідає його інтересам та бойовому духу, сприяючи ефективному виконанню завдань та враховує побажання рекрута.

👉 Крок 1 – подай заявку зручним способом:

- ◆ гаряча лінія 0 800 301 314, +380 67 678 32 28,
- ◆ анкета на сайті – <https://landforces.mil.gov.ua/df#form>
- ◆ вакантні посади на work.ua, robota.ua, lobbyx.army, olx.

👉 Крок 2 – пройди відбір, а саме співбесіду та тестування.

👉 Крок 3 – обери бажаний підрозділ.

👉 Крок 4 – оформлення в ТЦК та СП:

- ◆ отримай чіткий алгоритм дій,
- ◆ супровід на всіх етапах.

👉 Крок 5 – пройди навчання: базова загальновійськова підготовка в спеціалізованому центрі, фахове навчання, отримання військової спеціальності (ВОС - 216).

👉 Крок 6 – Доеднайся до обраного підрозділу.

Обери свій шлях у війську САМ – ставай до лав ЗСУ разом з Drone Force та знищуй ворога у лавах технологічного війська!

7 відділ - с-ще Оратів Вінницького РТЦК та СП · [Подписаться](#)

14 ноябрь 2024г. · 🌐

👉 Рекрутинговий проєкт [Сухопутні війська ЗС України Drone Force](#) дозволяє обирати підрозділ безпілотних систем, в якому новобранець бажає проходити службу. Завдяки цьому, кожен має можливість приєднатися до тієї частини, яка найбільше відповідає його інтересам та бойовому духу, сприяючи ефективному виконанню завдань та враховує побажання рекрута.

👉 Крок 1 - подай заявку зручним способом:

👉 гаряча лінія 0 800 301 314, +380 67 678 32 28,

👉 анкета на сайті - <https://landforces.mil.g...> Ещѐ

Кременчуцький районний ТЦК та СП · [Подписаться](#)

12 декабрь 2024г. · 🌐

«Як я? Та загалом норм!» — каже військовий, який викроїв хвилинку, щоб написати чи зателефонувати рідним. За цими простими словами — туга за домом, біль від втрат, холод, бруд і втома. А ще — любов до своєї країни і надія на перемогу.

Воїни Сухопутних військ — щодня і щоночі боронять українську землю від лютого ворога. А зранена українська земля ховає їх від ворожих дронів, прикриває собою від російських куль та снарядів.

Перерва на каву після виконання бойового завдання — це неймовірна розкіш. І коли в тебе і в побратимів все «4.5.0», то гіркуща кава, заварена на окопній свічці, пахне спогадами. І смакує так, як колись давно в улюбленій кав'ярні рідного мирного міста.

Сухопутні війська — це неймовірно важка, виснажлива та небезпечна робота сотень тисяч українських воїнів.

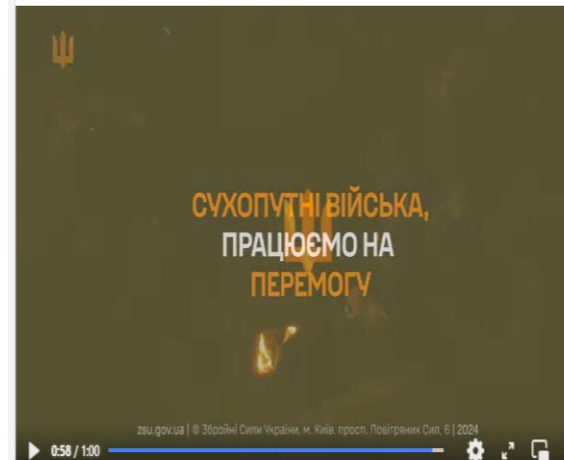
І водночас це — робота мрії.

Нашої спільної мрії про звільнення кожного клептика української землі та кожного українця, який потрапив до окупації. Нашої мрії про Перемогу.

Бойові побратими та посестри, з Днем Сухопутних військ Збройних Сил України!

[#ТЦК_вітає](#) [#ЗіСвятom](#) [#Сухопутні_війська](#)

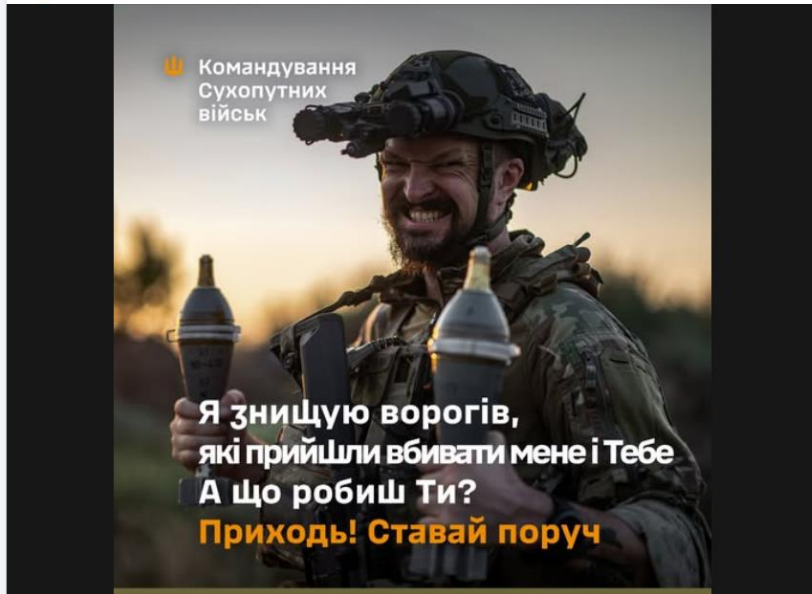
Відео: [Сухопутні війська ЗС України](#)

Сухопутні війська ЗС України

16 ноябрь 2024 г.

41 окрема механізована бригада

9 декабрь 2024 г.

41 окрема механізована бригада Сухопутні війська ЗС України стала на захист України влітку 2023 року. Виконувала бойові завдання у Харківській області, де активно контратакувала. Згодом обороняла міста Часів Яр, Торецьк та Нью-Йорк. Сьогодні бригада воює на Курщині.

ОМБр запрошує до себе на службу вмотивованих громадян на наступні посади: оператор БПЛА, гранатометник, водій, бойовий медик, водій-електрик, стрілець-снайпер, стрілець-санітар, командир відділення взводу тощо.

Щоб долучитися до лав нашої бригади, звертайтеся до 1 Центру рекрутингу Сухопутних військ Збройних Сил України за номером телефону 0 (800) 503 696.

Більше вакансій цієї та інших бригад Сухопутних військ шукайте на army.gov.ua

Сухопутні війська

ПОСАДИ В 41 ОМБР

ОПЕРАТОР БПЛА
ГРАНАТОМЕТНИК
БОЙОВИЙ МЕДИК
ВОДИЙ-ЕЛЕКТРИК
СТРІЛЕЦЬ-СНАЙПЕР
СТРІЛЕЦЬ-САНІТАР
ТА БАГАТО ІНШИХ

Сухопутні війська ЗС України

5 декабрь 2024 г.

5-та окрема танкова бригада 5 ОТБр Сухопутних військ була створена у січні 2023 року. З січня 2024 брала участь у боях на Запорізькому напрямку, а тепер виконує завдання на сході та півдні України.

Бригада запрошує до себе вмотивованих громадян, які шукать посаду у війську за фахом. Нині 5 ОТБр пропонує такі вакансії: навідник, механік-водій, оператор ПТРК, оператор БПЛА, стрілець, бойовий медик, кухар тощо.

Щоб долучитися до лав бригади, звертайтеся до 1 Центру рекрутингу Сухопутних військ Збройних Сил України за номером телефону 0 (800) 503 696.

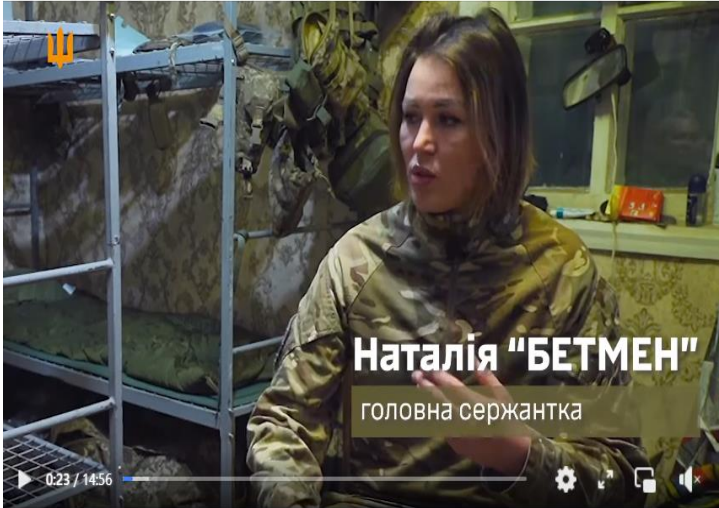
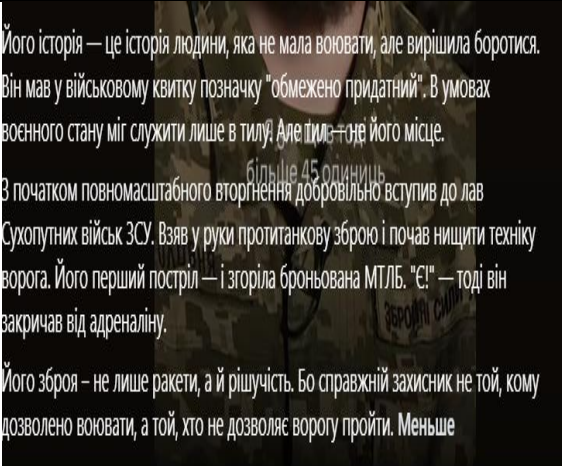

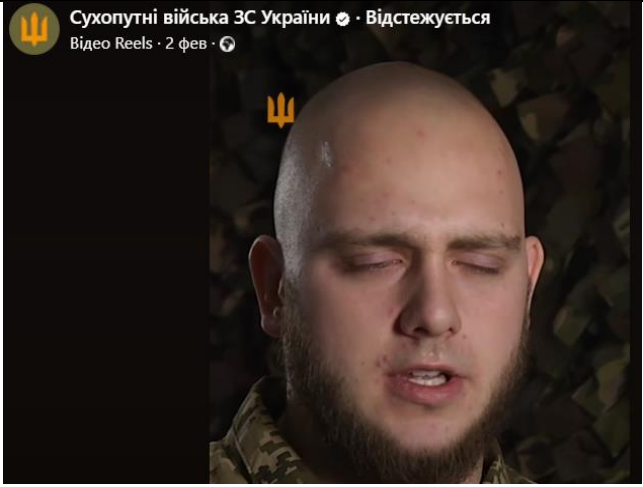
Більше вакансій цієї та інших бригад Сухопутних військ шукайте на army.gov.ua

Сухопутні війська

ПОСАДИ В 5 ОТБР

НАВІДНИК
МЕХАНІК-ВОДИЙ
ОПЕРАТОР ПТРК
ОПЕРАТОР БПЛА
СТРІЛЕЦЬ
БОЙОВИЙ МЕДИК
КУХАР

ПРИКЛАДИ СТОРІТЕЛІНГУ НА ФЕЙСБУК-СТОРІНЦІ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗС УКРАЇНИ

<p> Харківський ОТЦК та СП · Подписаться 22 январь в 10:41 · 🌐</p> <p>Сьогодні в ЗСУ вже служить понад 68 тисяч жінок, з них військовослужб у всіх підрозділах, на всіх рівнях, на не бойових, бойових та інструкторсь</p> <p>Наталія в лавах ЗСУ ще з 2014 року. Демобілізувалась у 2016. Вийшла за початком повномасштабного вторгнення виїхала з маленьким сином за змогла бути не поряд з чоловіком, побратимами.</p> <p>Сьогодні ця гідна жінка тренує чоловіків у бойовому підрозділі. Вчить їх витривалими, результативними. Її історія і приклад надихає своєю щиріс</p> <p>👉 Бойова робота, підготовка, можливості у війську, сила, витривалість і Перемоги на сторінках Сухопутних військ. Будьте разом з найбільшою в Збройних Силах України! 🇺🇦</p> <p>YouTube - https://www.youtube.com/@LandForcesOfUkraine Facebook - https://www.facebook.com/UALandForces Instagram - https://www.instagram.com/ukrainianlandforces Telegram - https://t.me/landforcesofukraine Сухопутні війська ЗС України</p>	<p>https://www.facebook.com/watch/?v=2380974018912174&locale=uk_UA</p>
	<p> Сухопутні війська ЗС України · Відстежується Відео Reels · 2 фев · 🌐</p> <p>https://www.facebook.com/profile/100066660016222/search/?q=%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%8F%20&locale=uk_UA</p>

Сухопутні війська ЗС України
4 дн. · 🌐

"Дух" — військовослужбовець 60 окрема механізована Інгuleцька бригада Сухопутних військ. Попри серйозні травми, він вивів групу, не допустивши втрат.

"Дух" був командиром групи, яка після п'ятиденного бойового чергування повинна була повертатися назад. Ворог помітив пересування підрозділу, тому командування залишило групу ще на певний час, аби зменшити ризик втрат. Коли ж у темну ніч почався вихід із позицій, ворог дронами та мінометами обстріляв дорогу для відступу.

Розуміючи ризики, "Дух" йшов першим, адже попереду могли бути міни. Групу він розтягнув. У суцільній темряві він двічі впав, діставши перелом і розрив зв'язок. Попри нестерпний біль, він не викликав евакуацію, аби не піддавати ризику решту групи. Стиснувши зуби, "Дух" продовжив рух, а потім сховав групу в кущах. Ворог активно шукав захисників, але так і не зміг їх знайти. Витримка командира врятувала бійців — усі повернулися на ППД.

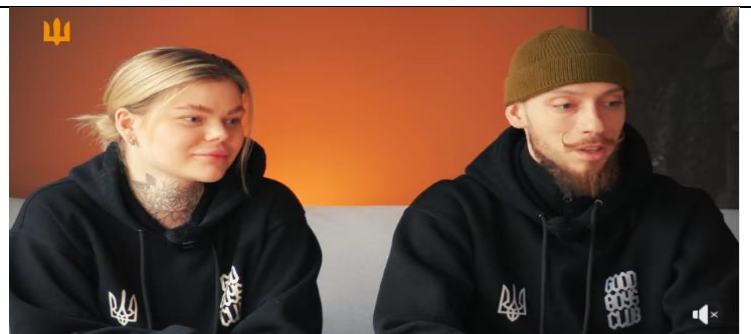

https://www.facebook.com/photo/?fbid=978239621074696&set=a.263349005897098&locale=uk_UA

Сухопутні війська ЗС України
12 февраль в 15:03 · 🌐

Ян "Кенобі" — командир 1 Інтернаціонального легіону, Анастасія — бойовий медик. Війна звела їх разом. Вони пройшли випробування, які вистачили б на кілька життів: бойові поранення, втрати, ризики. Як не втратити розум, коли монітор показує вибух там, де щойно була кохана? Як йти в бій, знаючи, що можеш не повернутися? Попри все, вони не відступають, бо знають, наскільки потрібні Україні.

Долучитися до Інтернаціонального легіону оборони України можна за посиланням: <https://ildu.mil.gov.ua/>

https://www.facebook.com/UALandForces/videos/1784620679001698?locale=uk_UA

Сухопутні війська ЗС України
11 февраль в 12:01 · 🌐

"Бобер" — оператор FPV-дрона у 54 окремій механізованій бригаді імені гетьмана Івана Мазепи. Одна з останніх його місій переломила хід бою.

На позиції підрозділ захисника отримав завдання "працювати на заборону" — це означає знищення ворожих FPV-пілотів, які заважають піхоті. Завдання ускладнювала велика відстань до цілей, відсутність розвідувальних безпілотників поблизу та перешкоди від російських РЕБів. Дрони підрозділу "Бобра" вдарили по кількох підвалах, де могли бути ворожі оператори. Проте через завади сигналу знищити цілі не вдалося. Тоді воїн та його команда вирішили зробити ще одну спробу.

І тут удача була на їхньому боці: оператор помітив УАЗ, що їхав у зворотному напрямку. Миттєво змінивши план, дрон переслідував авто, поки воно не вилетіло на узбіччя. У той момент "Бобер" вправно направив дрон на ціль. Виявилось, в машині був боєкомплект і ворожий офіцер. Про це свідчили радіоперехоплення. Одним точним ударом команда виконала дві задачі: ворог не отримав БК, а оператори-дронщики поспішили покинути свої позиції, зрозумівши, що їх викрили.

ТЕКСТ ПІСНІ «СТРУНА»,

автори - Т. Боровок, Е. Крейда

Привіт, моє рідне дівчисько,
 Нам видали форму і зброю.
 До лінії фронту вже близько,
 Та нам ще далеко до бою.
 Татусь, вибачай – на парі.
 Та звісточка є сумна –
 Вночі на твоїй гітарі
 Порвалася перша струна ...
 Там, за тривогами,
 Долі крутими порогами
 Між рідних сердець відчуваємо
 Натягнуті струни міцні ...
 Привіт, моя донечко сильна!
 Позиції трохи змінили,
 Гуркоче стрільба безупинно,
 Атаку знову відбили!
 А я була у матері
 І квіти поклала їй.
 Як куплю струну, зв'яжуся.
 Тримайся, герою мій!

Приспів:
 Там, за тривогами,
 Долі крутими порогами
 Між рідних сердець відчуваємо
 Натягнуті струни міцні ...
 Там, за дорогами,
 Втратами і перемогами
 Ми всі ще не раз заспіваємо
 Улюблені наші пісні!
 На нас насувають, мов хмари,
 Безжалісних нелюдів зграї.
 Не знаю, чи ще на гітарі
 Колись я тобі зіграю ...
 Нехай усі струни на світі
 Порвуться і зникнуть, як дим,
 Таточко, Бога я буду молити,
 Щоб ти повернувся живим!
 Приспів.
<https://www.youtube.com/watch?v=mqба3pdS0cI>

ТЕКСТ ПІСНІ «ПРИВИД КИЄВА»

ЯРРА (JARRA)

Хей! Хей! Хей !Хей! Хей! Хей! Хей!
Торкнись, торкнись долонями неба.
Молись, молись – слова те, що треба
В безодні чуєш цей спів? Жага останніх слів.
Над землею наче темний сон
Пролітає дракон
Море закрива крилом
До зірок дістає-дракон!
Ні чернець, ні король
Не сховаються за стіною
Хой, хой, хой, хой!

**СПРОСТУВАННЯ РОСІЙСЬКИХ ФЕЙКІВ ЦЕНТРОМ
У СПІВПРАЦІ З ЦЕНТРОМ ПРИ РНБО УКРАЇНИ**

Фейк російської пропаганди	Спростування фейку Центром, здійснене з використанням контент-аналізу і дискурс-аналізу
 <p>cpd.gov.ua/warnin/vorog-manipulyuye-shhodo-zagalnoyi-mobilizaciyi-v-ukrayini</p>	<p>Ворожі ЗМІ поширюють інформацію про те, що київські ТЦК зобов’язали підприємства подати списки працюючих чоловіків віком до 60 років для постановки на облік у рамках загальної мобілізації.</p> <p>▼ За словами пропагандистів, «на цьому фоні почалися масові звільнення» чоловіків з підприємств. ✓ Насправді це маніпуляція, оскільки за законом і до початку оголошення воєнного стану, і під час воєнного стану та оголошення мобілізації юридичні особи – роботодавці вели і ведуть військовий облік військовозобов’язаних працівників і відповідно здійснюють обмін інформацією з ТЦК. ▼</p> <p>Окрім того, одним із документів, який подавався раніше і подається наразі, є військово-обліковий документ працівника. Тому ніяких масових звільнень чоловіків з підприємств немає. ▼ Ця «новина» почала розповсюджуватися на тлі ухвалення Верховною Радою рішення про продовження воєнного стану та загальної мобілізації до 14 лютого 2024 року</p>

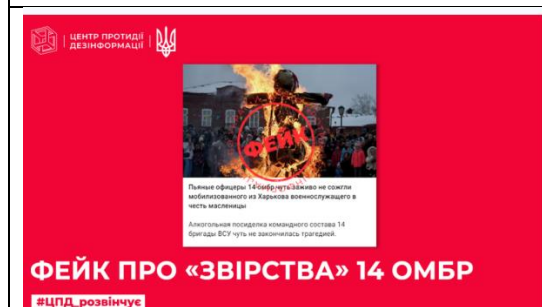
<https://cpd.gov.ua/warnin/vorog-shyryt-dezinformacziyu-pro-nabir-divchat-do-119-obrtro>

Підконтрольні кремлю TG-канали поширюють інформацію про те, що 119 ОБРтрО в Чернігівській області почала набирати до своїх лав «дівчат віком від 16 до 30 років, яких задіюватимуть на передових позиціях».

▫ За основу цієї дезінформації рашисти взяли пост з офіційної сторінки 119 ОБРтрО у Facebook.

Поширювана ru-пропагандистами інформація не відповідає дійсності, оскільки в новині не йдеться про набір дівчат до бригади. Насправді в **дописі** сказано про проведення занять із цивільним населенням, зокрема щодо правил поводження зі зброєю.

▫ Центр не вперше фіксує подібні маніпуляції з боку російських пропагандистів. Раніше ворог **поширював** дезінформацію про те, що командир 113 ОБРтрО буцімто готує пенсіонерів до оборони Харкова у ролі «живого щита»

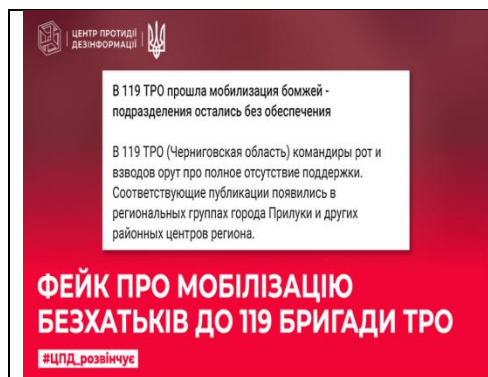

cpd.gov.ua/warnin/fejk-pro-zvirstva-14-ombr

Ворожі TG-канали поширюють інформацію, що «п'яні офіцери 14 ОБр ледь живцем не спалили мобілізованого з Харкова військовослужбовця на честь «масляної»».

▫ Як пишуть російські пропагандисти, «військовослужбовця облили бензином і підпалили, але через деякий час його загасили і відправили до шпиталу».

Насправді поширювана інформація – фейк, про що Центру повідомили у 14 ОБр. Мета таких фейків – дискредитація українських військових. !!Не дайте ворогу ввести себе в оману, довіряйте лише верифікованим джерелам інформації

cpd.gov.ua/warnin/fejk-pro-mobilizaciyu-bezhatkiv-do-119-brygady-tro

Ворожі ТГ-канали поширюють інформацію про те, що 119 ОБрТрО в Чернігівській області нібито мобілізувала безхатків. Також, за словами рашистів, через це підрозділи бригади буцімто залишилися без відповідного забезпечення. Верифікувавши інформацію у 119 ОБрТрО, Центр повідомляє, що це черговий вкид ворожої пропаганди, оскільки мобілізація входить у компетенцію ТЦК та СП, а не командування бригади. Крім цього, забезпечення особового складу в підрозділах проводиться згідно з усіма нормами.

▫ Раніше російські пропагандисти вже поширювали фейки про 119 ОБрТрО, зокрема щодо набору до бригади «дівчат віком від 16 до 30 років, яких задіюватимуть на передових позиціях»